

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ ЈАВНОГ ДРУШТВА ЗА 2018. ГОДИНУ

Београд, април 2019. године

САДРЖАЈ

1. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ

Биланс стања
Биланс успеха
Извештај о осталом резултату
Извештај о токовима готовине
Извештај о променама на капиталу
Напомене уз финансијске извештаје

2. ИЗВЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ

3. ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ

Основни показатељи пословања Банке
Макроекономски услови пословања
Банкарски сектор Републике Србије и финансијски положај Банке
Организациона структура и органи Банке
Огранци Банке
Финансијски положај и резултати пословања Банке у 2018. години
Улагања у циљу заштите животне средине
Значајни догађаји по завршетку пословне године
План будућег развоја Банке
Истраживање и развој
Откуп сопствених акција и удела
Финансијски инструменти значајни за процену финансијског положаја
Управљање ризицима
Друштвено одговорно пословање
Реализација бизнис плана Банке за 2018. годину

4. ИЗЈАВА ЛИЦА ОДГОВОРНИХ ЗА САСТАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

ПРИЛОГ:

1. ОДЛУКА О УСВАЈАЊУ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА О ПОСЛОВАЊУ КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД И РЕДОВНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА СА МИШЉЕЊЕМ СПОЉНОГ РЕВИЗОРА ЗА 2018. ГОДИНУ
2. ОДЛУКА О РАСПОДЕЛИ ДОБИТКА ИЗ 2018. ГОДИНЕ И НЕРАСПОРЕЂЕНОГ ДОБИТКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА

Попуњава банка					
Матични број:	07737068	Шифра делатности:	6419	ПИБ:	100001931
Назив:	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД				
Седиште:	БЕОГРАД, СВЕТОГ САВЕ 14				

БИЛАНС СТАЊА
на дан 31.12.2018.

(у хиљадама динара)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Износ текуће године	Износ претходне године	
								Крајње стање	Почетно стање
1	2	3				4	5	6	7
00 (осим 002), 010, 025, 05 (осим 050, 052 и дела 059), 060, 07, 085, 196, 296 и делови рачуна 009, 019, 029, 069, 089, 199, 299	АКТИВА Готовина и средства код централне банке	0	0	0	1	Зк; 22	63.595.710	49.840.887	-
	Заложена финансијска средства	0	0	0	2		-	-	-
125, 225	Потраживања по основу деривата	0	0	0	3	Зј; 23	4.070	-	-
120, 122, 124, 220, 222, 224, 129, 229	Хартије од вредности	0	0	0	4	Зј; 24	133.177.598	117.288.767	-
002, 01 (осим 010 и дела 019), део 020 и 028, 050, 052, 06 (осим 060 и дела 069), део 080, 088, 10, 11, 16, 20, 21, 26, 190, 191, 290, 291, део 493 и 593 као одбитне ставке (ССКР-СС шифра 1 (без шифре 17), шифра 70 и делови шифара 71 и 74) и делови рачуна 009, 029, 059, 089, 199 и 299	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	0	0	0	5	Зј; 25	18.477.729	29.543.789	-
01 (осим 010 и дела 019), део 020 и 028, 06 (осим 060 и дела 069), део 080, 088, 10, 11, 16, 20, 21, 26, 190, 191, 290, 291, део 493 и 593 као одбитне ставке (ССКР - СС шифра 17 и све остале шифре осим шифре 70 и делова шифара 71 и 74) и делови рачуна 029, 089, 199 и 299	Кредити и потраживања од комитената	0	0	0	6	Зј; 26	167.545.674	153.897.367	-
123 и 223	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0	0	0	7		-	-	-
126 и 226	Потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика	0	0	0	8		-	-	-
130, 131, 230, 231, део 139 и део 239	Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	0	0	0	9		-	-	-
132, 232, део 139 и део 239	Инвестиције у зависна друштва	0	0	1	0	Зј; 27	2.611.859	2.611.859	-
33	Нематеријална имовина	0	0	1	1	Зм; 28	557.051	460.263	-
34	Некретнине, постројења и опрема	0	0	1	2	Зл; 29	5.619.078	5.655.248	-
35	Инвестиционе некретнине	0	0	1	3	Зљ; 30	1.896.347	1.988.608	-
034 и део 039	Текућа пореска средства	0	0	1	4		-	-	-
37	Одложена пореска средства	0	0	1	5	21.4.1	840.967	857.096	-
36	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	0	0	1	6	31	227.630	241.148	-
021, 022, 024, 027, 03 (осим 034 и дела 039), 081, 082, 084, 087, 09, 134, 192, 194, 195, 234, 292, 294, 295, 30, 38 и делови рачуна 029, 089, 139, 199, 239 и 299	Остала средства	0	0	1	7	Зј; 32	6.612.267	6.798.506	-
	УКУПНО АКТИВА (од 0001 до 0017)	0	0	1	8		401.165.980	369.183.538	-

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Износ текуће године	Износ претходне године	
		3	4	5	6			7	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
411, 511	ПАСИВА ОБАВЕЗЕ Обавезе по основу деривата	0	4	0	1	3j; 33	-	7.845	-
део 40, део 420, део 421, део 490, део 50, део 520, део 521, део 590, део 193 и део 293 као одбитне ставке (ССКР - СС шифра 1 (без шифра 17), шифра 70 и делови шифара 71 и 74)	Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	0	4	0	2	3п;34	5.662.748	4.532.505	-
део 40, део 420, део 421, део 490, део 50, део 520, део 521, део 590, део 193 и део 293 као одбитне ставке (ССКР - СС шифра 17 и све остале шифре, осим шифре 70 и делова шифара 71 и 74)	Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	0	4	0	3	3п;35	317.229.084	292.471.640	-
417 и 517	Обавезе по основу деривата намењених заштити од ризика	0	4	0	4		-	-	-
418 и 518	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0	4	0	5		-	-	-
410, 412, 415, 423, 496, 510, 512, 515, 523, 596 и 127 и 227 као одбитне ставке	Обавезе по основу хартија од вредности	0	4	0	6		-	-	-
424, 425, 482, 497, 524, 525, 582, 597 и део 193 и део 293 као одбитне ставке	Субординиране обавезе	0	4	0	7		-	-	-
450, 451, 452, 453 и 454	Резервисања	0	4	0	8	3р; 36	1.653.663	1.368.051	-
46	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средства пословања које се обуштава	0	4	0	9		-	-	-
455	Текуће пореске обавезе	0	4	1	0		-	-	-
47	Одложене пореске обавезе	0	4	1	1		-	-	-
426, 427, 43, 44, 456, 457, 491, 492, 494, 495, 526, 527, 53, 591, 592, 594 и 595	Остале обавезе	0	4	1	2	37	9.059.972	7.543.442	-
	УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 0401 до 0412)	0	4	1	3		333.605.467	305.923.483	-
80	КАПИТАЛ Акцијски капитал	0	4	1	4	3у; 38	40.034.550	40.034.550	-
128	Сопствене акције	0	4	1	5		-	-	-
83	Добитак	0	4	1	6	38.1.	9.047.691	8.137.249	-
84	Губитак	0	4	1	7		-	-	-
81 и 82 - потражни салдо	Резерве	0	4	1	8	3у; 38.1	18.478.272	15.088.256	-
81 и 82 - дугови салдо	Нереализовани губици	0	4	1	9		-	-	-
	Учешћа без права контроле	0	4	2	0		-	-	-
	УКУПНО КАПИТАЛ (0414 - 0415 + 0416 - 0417 + 0418 - 0419 + 0420) ≥ 0	0	4	2	1		67.560.513	63.260.055	-
	УКУПАН НЕДОСТАТАК КАПИТАЛА (0414 - 0415 + 0416 - 0417 + 0418 - 0419 + 0420) < 0	0	4	2	2		-	-	-
	УКУПНО ПАСИВА (0413 + 0421 - 0422)	0	4	2	3		401.165.980	369.183.538	-

У Београду,
дана 12.03.2019. године

 КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
 БЕОГРАД

Полуњава банка					
Матични број:	07737068	Шифра делатности:	6419	ПИБ:	100001931
Назив:	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД				
Седиште:	БЕОГРАД, СВЕТОГ САВЕ 14				

БИЛАНС УСПЕХА
У периоду од 01.01. до 31.12.2018.

(у хиљадама динара)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Текућа година	Претходна година
		1	0	0	1			
1	2	3				4	5	6
70	Приходи од камата	1	0	0	1	3ц; 8	13.744.908	14.052.436
60	Расходи од камата	1	0	0	2	3ц; 8	910.270	1.606.239
	Нето приход по основу камата (1001-1002)	1	0	0	3		12.834.638	12.446.197
	Нето расход по основу камата (1002-1001)	1	0	0	4		-	-
71	Приходи од накнада и провизија	1	0	0	5	3д; 9	7.207.872	6.700.216
61	Расходи накнада и провизија	1	0	0	6	3д; 9	1.997.723	1.617.990
	Нето приход по основу накнада и провизија (1005 - 1006)	1	0	0	7		5.210.149	5.082.226
	Нето расход по основу накнада и провизија (1006 - 1005)	1	0	0	8		-	-
774-674+776-676+777-677	Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	1	0	0	9	3е; 10	44.076	56.537
674-774+676-776+677-777	Нето губитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	1	0	1	0		-	-
727-627+728-628	Нето добитак по основу рекласификације финансијских инструмената	1	0	1	1		-	-
627-727+628-728	Нето губитак по основу рекласификације финансијских инструмената	1	0	1	2		-	-
720-620+721-621	Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	1	0	1	3	3ф; 11	230.194	91.584
620-720+621-721	Нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	1	0	1	4		-	-
775-675+770-670	Нето добитак по основу заштите од ризика	1	0	1	5		-	-
675-775+670-770	Нето губитак по основу заштите од ризика	1	0	1	6		-	-
78-68	Нето приход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	1	0	1	7		-	-
68-78	Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	1	0	1	8	3б; 12	7.458	56.358
750-650+751-651+756-656+760-660+729-629	Нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	1	0	1	9	3ј; 13	9.493	17.883
650-750+651-751+656-756+660-760+629-729	Нето расход по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	1	0	2	0		-	-
726-626	Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	1	0	2	1	14	526.547	-
626-726	Нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	1	0	2	2		-	-

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Текућа година	Претходна година
1	2	3				4	5	6
723-623	Нето добитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1	0	2	3	15	-	306
623-723	Нето губитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1	0	2	4		-	-
74, 766	Остали пословни приходи	1	0	2	5	3г; 16	155.969	183.973
	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД (1003 - 1004 + 1007 - 1008 + 1009 - 1010 + 1011 - 1012 + 1013 - 1014 + 1015 - 1016 + 1017 - 1018 + 1019 - 1020 + 1021 - 1022 + 1023 - 1024 + 1025) ≥ 0	1	0	2	6		19.003.608	17.822.348
	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ РАСХОД (1003 - 1004 + 1007 - 1008 + 1009 - 1010 + 1011 - 1012 + 1013 - 1014 + 1015 - 1016 + 1017 - 1018 + 1019 - 1020 + 1021 - 1022 + 1023 - 1024 + 1025) < 0	1	0	2	7		-	-
63, 655-755	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	1	0	2	8	3с; 17	4.442.799	4.520.197
642	Трошкови амортизације	1	0	2	9	3л; 18	551.988	563.582
752, 753, 761, 762, 767, 768, 773	Остали приходи	1	0	3	0	19	280.229	753.804
64 (осим 642), 652, 653, 661, 662, 667, 668, 673	Остали расходи	1	0	3	1	20	6.167.977	6.305.123
	ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1026 - 1027 - 1028 - 1029 + 1030 - 1031) ≥ 0	1	0	3	2		8.121.073	7.187.250
	ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1026 - 1027 - 1028 - 1029 + 1030 - 1031) < 0	1	0	3	3		-	-
850	Порез на добитак	1	0	3	4		-	-
861	Добитак по основу одложених пореза	1	0	3	5	3и; 21.1	700.754	1.335.828
860	Губитак по основу одложених пореза	1	0	3	6	3и; 21.1	676.645	405.710
	ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1032 - 1033 - 1034 + 1035 - 1036) ≥ 0	1	0	3	7		8.145.182	8.117.368
	ГУБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1032 - 1033 - 1034 + 1035 - 1036) < 0	1	0	3	8		-	-
769-669	Нето добитак пословања које се обуставља	1	0	3	9		-	-
669-769	Нето губитак пословања које се обуставља	1	0	4	0		-	-
	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОБИТАК (1037 - 1038 + 1039 - 1040) ≥ 0	1	0	4	1		8.145.182	8.117.368
	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ГУБИТАК (1037 - 1038 + 1039 - 1040) < 0	1	0	4	2		-	-
	Добитак који припада матичном ентитету	1	0	4	3		-	-
	Добитак који припада власницима без права контроле	1	0	4	4		-	-
	Губитак који припада матичном ентитету	1	0	4	5		-	-
	Губитак који припада власницима без права контроле	1	0	4	6		-	-
	ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ							
	Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	1	0	4	7	3в; 38.2	484	482
	Умањена (разводњена) зарада по акцији (у динарима без пара)	1	0	4	8	3в; 38.2	484	482

У Београду,
дана 12.03.2019. године

Законски заступник банке
БЕОГРАД

Попуњава банка		
Матични број: 0 7 7 3 7 0 6 8	Шифра делатности: 6 4 1 9	ПИБ: 1 0 0 0 0 1 9 3 1
Назив: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД		
Седиште: Београд, Светог Саве 14		

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ
у периоду од 01.01.2018. до 31.12.2018.

(у хиљадама динара)

Група рачуна, Рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Текућа година	Претходна година
		3	4	5	6			
1	2					4	5	6
	ДОБИТАК ПЕРИОДА	2	0	0	1		8.145.182	8.117.368
	ГУБИТАК ПЕРИОДА	2	0	0	2		-	-
	Остали резултат периода Компоненте осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак: Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	2	0	0	3		-	-
820	Смањење ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	2	0	0	4		-	-
822	Актуарски добици	2	0	0	5	21.5;36	53.387	24.648
822	Актуарски губици	2	0	0	6		-	-
821	Позитивни ефекти промене вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2	0	0	7	21.5	230.026	190.723
821	Негативни ефекти промене вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2	0	0	8		-	-
825	Нереализовани добици по основу инструмената намењених заштити од ризика власничких хартија од вредности који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2	0	0	9		-	-
825	Нереализовани губици по основу инструмената намењених заштити од ризика власничких хартија од вредности који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2	0	1	0		-	-
825	Нереализовани добици по основу финансијских обавеза банке вреднованих по фер вредности кроз биланс успеха које су последица промене кредитне способности банке	2	0	1	1		-	-
825	Нереализовани губици по основу финансијских обавеза банке вреднованих по фер вредности кроз биланс успеха које су последица промене кредитне способности банке	2	0	1	2		-	-
825	Позитивни ефекти промена вредности по основу осталих компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2	0	1	3		-	-
825	Негативни ефекти промена вредности по основу других компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2	0	1	4		-	-
823	Компоненте осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак: Позитивни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2	0	1	5		-	-
823	Негативни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2	0	1	6	21.5	203.597	430.747

Група рачуна, Рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП	Број напомене	Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
824	Добици по основу инструмената намењених заштити од ризика новчаних токова	2 0 1 7		-	-
824	Губици по основу инструмената намењених заштити од ризика новчаних токова	2 0 1 8		-	-
826	Нереализовани добити по основу обрачунавања трансакција и салда у страним валутама и превођења резултата и финансијске позиције иностраног пословања	2 0 1 9		-	-
826	Нереализовани губици по основу обрачунавања трансакција и салда у страним валутама и превођења резултата и финансијске позиције иностраног пословања	2 0 2 0		-	-
826	Нереализовани добити по основу инструмената намењених заштити од ризика нето улагања у инострано пословање	2 0 2 1		-	-
826	Нереализовани губици по основу инструмената намењених заштити од ризика нето улагања у инострано пословање	2 0 2 2		-	-
826	Нереализовани добити по основу других инструмената намењених заштити од ризика	2 0 2 3		-	-
826	Нереализовани губици по основу других инструмената намењених заштити од ризика	2 0 2 4		-	-
826	Позитивни ефекти промена вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2 0 2 5		-	-
826	Негативни ефекти промена вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2 0 2 6		-	-
82	Добитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2 0 2 7	21.5	34.066	64.612
82	Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2 0 2 8	21.5	42.512	114.043
	Укупан позитиван остали резултат периода (2003 - 2004 + 2005 - 2006 + 2007 - 2008 + 2009 - 2010 + 2011 - 2012 + 2013 - 2014 + 2015 - 2016 + 2017 - 2018 + 2019 - 2020 + 2021 - 2022 + 2023 - 2024 + 2025 - 2026 + 2027 - 2028) ≥ 0	2 0 2 9		71.370	-
	Укупан негативан остали резултат периода (2003 - 2004 + 2005 - 2006 + 2007 - 2008 + 2009 - 2010 + 2011 - 2012 + 2013 - 2014 + 2015 - 2016 + 2017 - 2018 + 2019 - 2020 + 2021 - 2022 + 2023 - 2024 + 2025 - 2026 + 2027 - 2028) < 0	2 0 3 0		-	264.807
	УКУПАН ПОЗИТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001 - 2002 + 2029 - 2030) ≥ 0	2 0 3 1		8.216.552	7.852.561
	УКУПАН НЕГАТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001 - 2002 + 2029 - 2030) < 0	2 0 3 2		-	-
	Укупан позитиван резултат периода који припада матичном ентитету	2 0 3 3		-	-
	Укупан позитиван резултат периода који припада власницима без права контроле	2 0 3 4		-	-
	Укупан негативан резултат периода који припада матичном ентитету	2 0 3 5		-	-
	Укупан негативан резултат периода који припада власницима без права контроле	2 0 3 6		-	-

У Београду,
дана 12.03.2019. године

Законски дасупник банке

Попуњава банка			
Матични број:	07737068	Шифра делатности:	6419
		ПИБ:	100001931
Назив:	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД		
Седиште:	БЕОГРАД, СВЕТОГ САВЕ 14		

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

у периоду од 01.01. до 31.12.2018. године

(у хиљадама динара)

ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Износ	
					Текућа година	Претходна година
1	2				3	4
A. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ						
I. Приливи готовине из пословних активности (од 3002 до 3005)	3	0	0	1	22.365.620	23.708.278
1. Prilivi od kamata	3	0	0	2	13.996.462	15.548.877
2. Prilivi od naknada	3	0	0	3	7.214.624	6.685.133
3. Prilivi po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	3	0	0	4	1.146.009	1.465.131
4. Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	3	0	0	5	8.525	9.137
II. Одливи готовине из пословних активности (од 3007 до 3011)	3	0	0	6	12.986.403	14.476.414
5. Одливи по основу камата	3	0	0	7	947.520	2.077.828
6. Одливи по основу накнада	3	0	0	8	1.967.989	1.604.753
7. Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	3	0	0	9	4.343.591	4.720.871
8. Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет расхода	3	0	1	0	890.900	872.611
9. Одливи по основу других трошкова пословања	3	0	1	1	4.836.403	5.200.351
III. Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза (3001 - 3006)	3	0	1	2	9.379.217	9.231.864
IV. Нето одлив готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза (3006 - 3001)	3	0	1	3	-	-
V. Смањење финансијских средстава и повећање финансијских обавеза (од 3015 до 3020)	3	0	1	4	30.043.591	8.861.801
10. Смањење кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и комитената	3	0	1	5	-	-
11. Смањење потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	3	0	1	6	699.138	8.861.801
12. Смањење потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3	0	1	7	-	-
13. Повећање депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централној банци и комитентима	3	0	1	8	29.344.453	-
14. Повећање других финансијских обавеза	3	0	1	9	-	-
15. Повећање обавеза по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3	0	2	0	-	-
VI. Повећање финансијских средстава и смањење финансијских обавеза (од 3022 до 3027)	3	0	2	1	4.396.653	18.262.489
16. Повећање кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и комитената	3	0	2	2	4.396.653	4.081.054
17. Повећање потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	3	0	2	3	-	-
18. Повећање потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3	0	2	4	-	-
19. Смањење депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3	0	2	5	-	14.181.435
20. Смањење других финансијских обавеза	3	0	2	6	-	-
21. Смањење обавеза по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3	0	2	7	-	-
VII. Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит (3012 - 3013 + 3014 - 3021)	3	0	2	8	35.026.155	-
VIII. Нето одлив готовине из пословних активности пре пореза на добит (3013 - 3012 + 3021 - 3014)	3	0	2	9	-	168.824
22. Плаћени порез на добит	3	0	3	0	-	-
23. Исплаћене дивиденде	3	0	3	1	-	-
IX. Нето прилив готовине из пословних активности (3028 - 3029 - 3030 - 3031)	3	0	3	2	35.026.155	-
X. Нето одлив готовине из пословних активности (3029 - 3028 + 3030 + 3031)	3	0	3	3	-	168.824

ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Износ	
					Текућа година	Претходна година
1	2				3	4
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА						
I. Приливи готовине из активности инвестирања (од 3035 до 3039)	3	0	3	4	42.094.231	54.583.075
1. Приливи од улагања у инвестиционе хартије од вредности	3	0	3	5	42.094.231	54.463.556
2. Приливи од продаје инвестиција у зависна и придружена друштва и заједничке подухвате	3	0	3	6	-	-
3. Приливи од продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	3	0	3	7	-	637
4. Приливи од продаје инвестиционих некретнина	3	0	3	8	-	118.882
5. Остали приливи из активности инвестирања	3	0	3	9	-	-
II. Одливи готовине из активности инвестирања (од 3041 до 3045)	3	0	4	0	58.424.017	51.054.260
6. Одливи по основу улагања у инвестиционе хартије од вредности	3	0	4	1	58.013.589	50.603.633
7. Одливи за куповину инвестиција у зависна и придружена друштва и заједничке подухвате	3	0	4	2	-	-
8. Одливи за куповину нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	3	0	4	3	407.120	450.627
9. Одливи по основу набавке инвестиционих некретнина	3	0	4	4	-	-
10. Остали одливи из активности инвестирања	3	0	4	5	3.308	-
III. Нето прилив готовине из активности инвестирања (3034 - 3040)	3	0	4	6	-	3.528.815
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања (3040 - 3034)	3	0	4	7	16.329.786	-
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА						
I. Приливи готовине из активности финансирања (од 3049 до 3054)	3	0	4	8	84.792.124	87.369.782
1. Приливи по основу увећања капитала	3	0	4	9	-	-
2. Приливи по основу субординираних обавеза	3	0	5	0	-	-
3. Приливи по основу узетих кредита	3	0	5	1	84.792.124	87.369.782
4. Приливи по основу издатих хартија од вредности	3	0	5	2	-	-
5. Приливи по основу продаје сопствених акција	3	0	5	3	-	-
6. Остали приливи из активности финансирања	3	0	5	4	-	-
II. Одливи готовине из активности финансирања (од 3056 до 3060)	3	0	5	5	89.475.977	98.614.492
7. Одливи по основу откупа сопствених акција	3	0	5	6	-	-
8. Одливи по основу субординираних обавеза	3	0	5	7	-	5.923.635
9. Одливи по основу узетих кредита	3	0	5	8	89.475.977	92.690.857
10. Одливи по основу издатих хартија од вредности	3	0	5	9	-	-
11. Остали одливи из активности финансирања	3	0	6	0	-	-
III. Нето прилив готовине из активности финансирања (3048 - 3055)	3	0	6	1	-	-
IV. Нето одлив готовине из активности финансирања (3055 - 3048)	3	0	6	2	4.683.853	11.244.710
Г. СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (3001 + 3014 + 3034 + 3048)	3	0	6	3	179.295.566	174.522.936
Д. СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ (3006 + 3021 + 3030 + 3031 + 3040 + 3055)	3	0	6	4	165.283.050	182.407.655
Ђ. НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ (3063 - 3064)	3	0	6	5	14.012.516	-
Е. НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ (3064 - 3063)	3	0	6	6	-	7.884.719
Ж. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	3	0	6	7	26.314.898	34.945.610
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	3	0	6	8	48.334	-
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	3	0	6	9	-	745.993
Ј. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА (3065 - 3066 + 3067 + 3068 - 3069)	3	0	7	0	40.375.748	26.314.898

У Београду,
дана 12.03.2019.

Законски заступник Банке
БЕОГРАД

Матични број: 0 7 7 3 0 6 8	Шифра делатности: 6 4 1 9	ПИБ: 1 0 0 0 1 9 3 1
Попуњава Банка		
Назив: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД		
Седиште: Београд, Светог Саве 14		

**ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
у периоду од 01.01. до 31.12.2018. године**

ОПИС	(у хиљадама динара)													
	АОП	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Почетно стање на дан 1. јануара претходне године	4001	17.191.466	4033	22.843.084	4087	4.316.496	4147	5.087	4203	8.063.183	4241	4285	55.424.302	4291
Ефекти прве примене нових МСФИ - повећање	4002		4034		4098		4148		4204		4242			
Ефекти прве примене нових МСФИ - смањење	4003		4035		4089		4149		4205		4243			
Промена рачуноводствених политика и исправка материјално значајних грешака у претходној години - повећање	4004		4036		4100		4150		4206		4244			
Промена рачуноводствених политика и исправка материјално значајних грешака у претходној години - смањење	4005		4037		4101		4151		4207		4245			
Кориговано почетно стање на дан 1. јануара претходне године (редни бр. 1+2+3+4+5)	4006	17.191.466	4038	22.843.084	4102	4.316.496	4152	5.087	4208	8.063.183	4246	4286	55.424.302	4292
Укупан позитиван остали резултат периода	x	x	x	x	x	x	4153	1.549	x	x	4247		x	x
Укупан негативан остали резултат периода	x	x	x	x	x	x	4136	286.237	x	x	4248		x	x
Добитак текуће године	x	x	x	x	x	x	x	x	4171	8.117.368	4249		x	x
Губитак текуће године	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4209	4250		x	x
Пренос са резерви на резултат услед укидања резерви - повећање	x	x	x	x	x	x	x	x	4172	4210	4251		x	x
Пренос са резерви на резултат услед укидања резерви - смањење	x	x	x	x	x	x	x	x	4173	4211	4252		x	x
Трансакције с власницима евидентиране директно на капиталу – повећање	4007		4039		4103		4154		4174	4212	4253		x	x
Трансакције с власницима евидентиране директно на капиталу – смањење	4008		4040		4104		4155		4175	4213	4254		x	x
Расподела добити – повећање	4009		4041		4105		4156		4176	4214	4255		x	x
Расподела добити, односно покривље губитка – смањење	4010		4042		4106	7.730.293	4157		4177	332.890	4256		x	x
Исплата дивиденди	4011		4043		4107		4158		4178	16.808	4257		x	x
Остало – повећање	4012		4044		4108		4159		4179	19.881	4258		x	x
Остало – смањење	4013		4045		4109		4160		4180		4259		x	x
Укупне трансакције с власницима (редни бр. 13+14+15+16+17+18+19) ≥ 0	4014	0	4046	0	4110	0	4161		4181	0	4260		x	x
Укупне трансакције с власницима (редни бр. 13+14+15+16+17+18+19) < 0	4015	0	4047	0	4111	7.730.293	4162		4182	329.817	4261		x	x
Стање на дан 31. децембра претходне године (за колону 2,3,4,5,6,8 1 10 редни бр. 6+7-6+8-10+11-12+20-21; за колону 7 редни бр. 6+8-7; за колону 9 редни бр. 6+7-8+9+10+11-12+20-21)	4016	17.191.466	4048	22.843.084	4112	11.061.535	4155	3.538	4183	8.137.249	4262	4287	63.260.055	4293

ОПИС	АОП		Акцизи и остали капитал (рачуни 800,801,803,809)		АОП		Сопствена ажура (рачуни 128)		АОП		Емисиона премја (рачуни 802)		АОП		Резерви из добити и остале резерви (група рачуна 81)		АОП		Реваквационе резерви (група рачуна 82 пограми салдо)		АОП		Реваквационе резерви (група рачуна 83)		АОП		Добитак (група рачуна 83)		АОП		Губитак (рачуни 840,841,842)		АОП		Учешће без права контроле		АОП		Укупно (оп. 2-3+4+5+6+7+8-9+10+11)		АОП		Укупно (оп. 2-3+4+5+6+7+8-9+10+11)						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42							
Почетно стање на дан 1. Јануара текуће године	4017	17.191.466	4049	22.843.084	4113	11.061.535	4138	4.030.259	4156	3.538	4184	8.137.249	4222	0	4263	4288	63.260.055	4294	62.278.517	4285	4289	4288	63.260.055	4294	4288	63.260.055	4294	4288	63.260.055	4294	4288	63.260.055	4294	4288	63.260.055	4294	4288	63.260.055	4294	4288	63.260.055	4294	4288	63.260.055					
Ефекти прве примене нових МСФИ - повећање	4018		4050		4114		4139	176.617	4157	3.538	4185		4223		4264																																		
Ефекти прве примене нових МСФИ - смањење	4019		4051		4115		4140		4158	3.538	4186	1.161.693	4224		4265																																		
Промена рачуноводствених политика и исправка материјално значајних грешака у претходној години - повећање	4020		4052		4116		4141		4159		4187		4225		4266																																		
Промена рачуноводствених политика и исправка материјално значајних грешака у претходној години - смањење	4021		4053		4117		4142		4160		4188		4226		4267																																		
Кориговано почетно стање на дан 1. Јануара текуће године (редни бр. 23+24+25+26+27)	4022	17.191.466	4054	22.843.084	4118	11.061.535	4143	4.206.876	4161	0	4189	6.975.656	4227	0	4268	4289	62.278.517	4285	62.278.517	4285	4289	4288	62.278.517	4285	4289	62.278.517	4285	4289	62.278.517	4285	4289	62.278.517	4285	4289	62.278.517	4285	4289	62.278.517	4285	4289	62.278.517	4285	4289	62.278.517	4285	4289	62.278.517		
Укупан позитиван остали резултат периода	x	x	x	x	x	x	4144	47.861	4162		x	x	x		4269																																		
Укупан негативан остали резултат периода	x	x	x	x	x	x	4145		4163		x	x	x		4270																																		
Добитак текуће године	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4190	8.145.182	x	4271																																		
Губитак текуће године	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4272																																		
Пренос са резерви на резултат услед умдања резерви - повећање	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4191	x	x	4273																																		
Пренос са резерви на резултат услед умдања резерви - смањење	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4192	x	x	4274																																		
Трансакције с власницима евидентиране директно на капиталу - повећање	4023		4055		4119		4193		4231		x	x	x		4275																																		
Трансакције с власницима евидентиране директно на капиталу - смањење	4024		4056		4120		4194		4232		x	x	x		4276																																		
Расподела добити - повећање	4025		4057		4121		4195		4233		x	x	x		4277																																		
Расподела добити, односно покрите губитка - смањење	4026		4058		4122		4196		4234		x	x	x		4278																																		
Исплата дивиденди	4027		4059		4123		4197		4235		x	x	x		4279																																		
Остало - повећање	4028		4060		4124		4198		4236		x	x	x		4280																																		
Остало - смањење	4029		4061		4125		4199		4237		x	x	x		4281																																		
Укупне трансакције с власницима (редни бр. 35-36+37-38-39+40-41) ≥ 0	4030	0	4062	0	4126	3.162.000	4200	x	4238	0	4282	0	4238	0	4282																																		
Укупне трансакције с власницима (редни бр. 35-36+37-38-39+40-41) < 0	4031	0	4063	0	4127	0	4201	x	4239	0	4283	0	4283	0	4283																																		
Стање на дан 31. децембра текуће године (за колоне 2,3,4,5,6,8 и 10 редни бр. 28+29-30+31-32+33-34+42-43; за колону 7 редни бр. 28+30-29; за колону 9 редни бр. 28+29-30+31+32+33-34+42-43)	4032	17.191.466	4064	22.843.084	4128	14.223.535	4146	4.254.737	4164	0	4202	9.047.691	4240	0	4284	4290	67.560.513	4296	67.560.513	4296	4290	4288	67.560.513	4296	4290	67.560.513	4296	4290	67.560.513	4296	4290	67.560.513	4296	4290	67.560.513	4296	4290	67.560.513	4296	4290	67.560.513	4296	4290	67.560.513	4296	4290	67.560.513		

У Београду,
дана 12.03.2019. године

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ
УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
ЗА 2018. ГОДИНУ

Март 2019. године

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ

Комерцијална банка а.д., Београд (у даљем тексту "Банка") основана је 1. децембра 1970. године, а трансформисана је у акционарско друштво 6. маја 1992. године. Банка је регистрована код Трговинског суда у Београду 10. јула 1991. године, а законски је пререгистрована у Агенцији за привредне регистре 14. априла 2006. године. Банка је добила дозволу за банкарску делатност од Народне банке Југославије 3. јула 1991. године.

Највеће учешће у управљачким акцијама Банке имају:

Република Србија	41.75%
EBRD, Лондон	24.43%

Банка је регистрована за обављање кредитних, депозитних и гаранцијских послова, као и за обављање послова платног промета, у земљи и иностранству.

На дан 31. децембра 2018. године, Банку чине централа у Београду у улици Светог Саве бр. 14, 6 пословних центара, 3 сектора за рад са малом и средњом привредом, 1 филијала и 201 експозитура на територији Србије (31. децембра 2017. године: 6 пословних центара, 5 пословно-корпоративних центара, 1 филијала и 203 експозитуре на територији Србије).

На дан 31. децембра 2018. године Банка је имала 2,766 запослених (31. децембра 2017. године: 2,806 запослених). Порески идентификациони број Банке је 100001931.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Основе за састављање и приказивање финансијских извештаја

Појединачни финансијски извештаји Банке (у даљем тексту "финансијски извештаји") за 2018. годину састављени су у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања ("МСФИ").

Приложени финансијски извештаји представљају појединачне финансијске извештаје. Банка посебно саставља и приказује консолидоване финансијске извештаје у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања.

Објављени стандарди и тумачења који су ступили на снагу у текућем периоду обелодањени су у напмени 2.2., а Објављени стандарди и тумачења који још увек нису постали ефективни, обелодањени су у напмени 2.3.

Приложени финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Одлуком о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке ("Службени гласник РС" бр. 71/2014, 135/2014, 103/2018).

Финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Банка је у састављању ових финансијских извештаја примењивала Рачуноводствене политике образложене у напмени 3.

Финансијски извештаји Банке су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години

Усвојене рачуноводствене политике су у складу са онима из претходне финансијске године, изузев следећих измењених МСФИ који су усвојена од стране Банке од 1. јануара 2018. године:

➤ **МСФИ 9 Финансијски инструменти**

Последње издање МСФИ 9 Финансијски инструменти одражава се на све фазе пројекта финансијских инструмената и замењује МРС 39 Финансијски инструменти: Класификацију и мерење, као и сва претходна издања МСФИ 9. Стандард уводи нове услове за класификацију и мерење, умањење вредности и рачуноводство хеџинга. Погледати напомене 4.1 и 4.1.1. за ефекте примене овог стандарда и детаљна обелодањивања.

➤ **МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима**

МСФИ 15 успоставља модел од пет корака који ће се примењивати на приходе остварене из уговора са купцима (уз ограничен број изузетака), независно од врсте прихода или индустрије. Захтеви овог стандарда ће се такође примењивати на признавање и мерење добитака и губитака од продаје одређене нефинансијске имовине, која није последица уобичајених активности Друштва (нпр. продаја сталне материјалне или нематеријалне имовине). Стандард захтева детаљна обелодањивања, укључујући разврставање укупних прихода, информације о обавезама чињења из уговора, промене у стању имовине и обавеза по између периода, као и кључне процене. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

➤ **МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима (Појашњења)**

Циљ измене овог стандарда је појашњење намере коју је Одбор за међународне рачуноводствене стандарде имао при дефинисању захтева у МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима, нарочито у делу који се односи на рачуноводствено обухватање идентификованих обавеза чињења, појашњавајући принцип „посебног идентификовања“, принципал-агент проблем (процена да ли је Друштво принципал или агент), као и примену принципа контроле и принципа лиценцирања, обезбеђујући додатне смернице за рачуноводствени третман интелектуалне својине и ауторских хонорара. Појашњења такође обезбеђују додатне практичне савете за друштва која ће примењивати МСФИ 15 потпуно ретроспективно, или која ће изабрати примену модификованог ретроспективног приступа. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

➤ **МСФИ 2 Класификација и вредновање трансакција плаћања акцијама (Измене)**

Измене овог стандарда се односе на захтеве рачуноводственог приказивања ефеката испуњавања и неиспуњавања услова стицања код вредновања трансакција акцијама измиреним у готовини, код трансакција плаћања акцијама са карактеристикама нето поравнања приликом обрачуна обавезе пореза по одбитку и код измене одредби и услова плаћања акцијама, које мењају класификацију трансакције засноване на готовини до трансакција плаћања акцијама засноване на капиталу. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години (наставак)

➤ **МРС 40 Трансфери на инвестиционе некретнине (Измене)**

Измене овог стандарда појашњавају када Банка треба да изврши трансфер имовине, укључујући и имовину у припреми или развоју у, или из инвестиционих некретнина. Измене наводе да промена употребе настаје када имовина испуни, или престане да испуњава дефиницију инвестиционе некретнине а постоје докази промене употребе исте. Пука промена намере руководства у вези са начином коришћења имовине не пружа доказе о промени употребе исте. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

➤ **ИФРИЦ тумачење 22: Трансакције у иностраној валути и авансно разматрање**

Дата интерпретација тумачи рачуноводство трансакција које обухватају авансни пријем или наплату у иностраној валути. Тумачење обухвата трансакције у иностраној валути у ситуацији када ентитет признаје немонетарна средства или обавезе, настале због авансног пријема или плаћања, а пре него што ентитет призна релевантну имовину, трошак или приход. Интерпретација наводи да датум трансакције, за сврху одређивања одговарајућег девизног курса, је датум иницијалног признавања немонетарног унапред плаћеног средства или обавезе за одложене приходе. Уколико постоји више трансакција авансног пријема или плаћања, у тим ситуацијама ентитет мора да одреди датум трансакције за сваку трансакцију авансног пријема или плаћања. Не очекује се да ће ефекти дате интерпретације имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде (ИАСБ) је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2014 – 2016**, који представља скуп измена и допуна постојећих МСФИ. Не очекује се да ће ефекти ових побољшања имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете:** Измене појашњавају да примена фер вредновања кроз биланс успеха инвестиције у придружене ентитете или јоинт вентуре (организације заједничког улагања) који је под контролом ентитета који је организација заједничког капитала (вентуре цапитал), или другог квалификованог ентитета, је могућа за сваку инвестицију у придружене ентитете или у јоинт вентуре на појединачној основи („инвестиција по инвестиција“) након иницијалног признавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени

➤ **МСФИ 16 Лизинг**

Стандард је применљив почев од или после 1. јануара 2019. године. МСФИ 16 дефинише принципе за признавање, мерење презентацију и обелодањивање лизинга за обе стране у уговору, односно за купца („зајмопримца“) и за добављача („зајмодавца“). Нови стандард захтева да зајмопримац призна већину зајмова у својим финансијским извештајима. Зајмопримци ће имати један рачуноводствени модел за све врсте лизинга, уз поједине изузетке. Рачуноводство зајмодавца остаје суштински непромењено.

МСФИ 16 је издат у јануару 2016. године и замјењује МРС 17 Лизинг, ИФРИЦ 4 Утврђивање да ли аранжман садржи закуп, СИЦ-15 Оперативни лизинг-Подстицаји и СИЦ-27 Процена суштине трансакција које укључују правни облик закупа. МСФИ 16 поставља принципе за признавање, мерење, презентацију и обелодањивање лизинга и захтева од купаца да обрачунавају све закупе у оквиру једног билансног модела сличног рачуноводству за финансијски лизинг у складу са МРС 17. Стандард укључује два изузећа од признавања за закупце - закуп „имовине мале вредности“ (нпр. Персонални компјутери) и краткорочни закупци (тј. закупци са роком закупа од 12 месеци или мање). На датум почетка закупа, купац ће признати обавезу за плаћање лизинга (тј. обавезу за лизинг) и средство које представља право да се користи предметно средство током трајања закупа (тј. право на коришћење средства). Од купаца ће се захтевати да одвојено признају трошак камате на обавезу лизинга и трошак амортизације на право на коришћење средства. Закупци ће такође морати да поново вреднују обавезу за лизинг по настанку одређених догађаја (нпр. промена у трајању лизинга, промена у будућим плаћањима лизинга услед промене индекса или стопе која се користи за одређивање тих плаћања). Купац ће генерално признати износ поновног вредновања обавезе за лизинг као корекција права на коришћење средства.

Рачуноводство даваоца лизинга у складу са МСФИ 16 је у суштини непромењено у односу на рачуноводство према МРС 17. Даваоци лизинга ће наставити да класификују све уговоре о закупу користећи исти принцип класификације као према МРС 17 и разликовати две врсте лизинга: оперативни и финансијски лизинг.

МСФИ 16, који је на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године, захтева од купаца и куподаваца детаљнија обелодањивања него у складу са МРС 17.

Прелазак на МСФИ 16

Банка је извршила транзицију на МСФИ 16 у складу са модификованим ретроспективним приступом. Упоредни подаци из претходне године нису кориговани.

Банка је изабрала да користи изузећа, која су предложена стандардом, на уговоре о закупу за које се закуп завршава у року од 12 месеци од датума иницијалне примене, као и на уговоре о закупу за које се предметно средство може сматрати средством мале вредности. Банка има уговоре о закупу одређене канцеларијске опреме, машина за штампање и фотокопирање које се сматрају средствима мале вредности.

Следеће категорије лизинга су идентификоване, где као последица промене МСФИ 16 од 1. јануара 2019. године, уговори који су раније били признати као оперативни лизинг, сада се квалификују као закупци дефинисани новим стандардом: некретнине, техничка опрема и возила.

Приликом прве примене МСФИ 16, право на коришћење средства лизинга је генерално мерено у износу обавезе по основу лизинга, користећи просечну инкременталну стопу задужевања у распону од 0.3324 % до 2.4310% за ЕУР и у распону од 2.8660% до 4.1253% за РСД. Прва примена је резултирала евидентирањем обавеза по основу лизинга у износу од 1,349,455 хиљада динара и, сходно томе, права на коришћење средства у прелиминарном износу од 1,349,455 хиљада динара у Билансу стања на 1. јануар 2019. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

- **Измена у МСФИ 10 Консолидовани финансијски извештаји и МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете: Продаја aktive између инвеститора и зависног друштва**

Измене и допуне указују на познато неслагање захтева у МСФИ 10 и оних у МРС 28, везаних за продају или уношење active између инвеститора и његових зависних друштава и заједничких улагања. Главна последица измена односи се на то да је укупан губитак или добитак признат када трансакција тангира пословање, без обзира да ли је реч о зависном друштву или не. Делимичан добитак или губитак је признат када трансакција тангира активу која представља бизнис, чак и када је ова активна део зависног друштва. У децембру 2015. године, Одбор за међународне рачуноводствене стандарде одложио је датум примене овог стандарда на неодређено време чекајући исход истраживања везано за метод учешћа. Не очекује се да ће ефекти ових измена имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 9: Функција претплате са негативном надокнадом (измена и допуна)**

Измене и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2019. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измена и допуна омогућава да финансијска имовина са функцијом претплате која дозвољава или захтева од уговорне стране у уговору или да плати или прими разумну компензацију за ранији раскид уговора (тако да из перспективе власника имовине може бити "негативне надокнаде"), да буде вреднована по амортизованом трошку или по фер вредности кроз остали резултат. Не очекује се да ће ефекти ових измена имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 28: Дугорочна улагања у придруженим предузећима и заједничким улагањима (Измене и допуне)**

Измене и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2019. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене и допуне се односе на то да ли мерење, особито захтева за умањење (исправку) вредности, дугорочних улагања у придружена друштва и заједничке подухвате који, у суштини, чине део "нето инвестиције" у придруженом друштву или заједничком подухвату, треба да буду регулисани МСФИ 9, МРС 28 или комбинацијом оба. Измене и допуне објашњавају да Друштво треба да примени МСФИ 9 Финансијски инструменти, пре него што примени МРС 28, на дугорочна улагања за које се не примењује метод капитала (equity метод). У примени МСФИ 9, ентитет не узима у обзир било каква прилагођавања књиговодственог износа дугорочних улагања који проистичу из примене МРС 28. Не очекује се да ће ефекти ових измена имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

➤ **ИФРИЦ тумачење 23: Неизвесност у погледу третмана пореза на добит**

Тумачење ступа на снагу за период почев од 1. јануара 2019. године или касније, могућношћу ранијег почетка примене. Тумачење се односи на рачуноводствени третман пореза на добит, у околностима када порески третман подразумева неизвесност која утиче на примену МРС 12. Тумачење пружа смернице за разматрање неизвесних пореских третмана (појединачно или у целини), потенцијално испитивање од стране пореских власти, као и прикладне методе за рефлектовање тих неизвесности и рачуноводствено обухватање усед промене околности и чињеница. Не очекује се да ће ефекти ових тумачења имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

➤ **МРС 19: Измене, ограничење или измирења плана примања запослених (Измена)**

Измене стандарда ступају на снагу за период почев од 1. јануара 2019. године или касније са могућношћу ранијег почетка примене. Измене стандарда условљавају ентитете да узимају у обзир ажуриране актуарске претпоставке како би утврдили текуће трошкове и нето камату за преостали период годишњег извештавања након што је на снагу ступила измена, ограничење или измирење плана примања запослених. Измене стандарда такође појашњавају како рачуноводство за измене, ограничење или измирење плана примања запослених утиче на примену захтева за ограничење имовине. Не очекује се да ће ефекти ових измена имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

➤ **Концептуални оквир за финансијско извештавање**

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао прерађени Концептуални оквир за финансијско извештавање 29. марта 2018. године. Овај оквир поставља свеобухватан скуп концепта за финансијско извештавање, увођење стандарда, смернице потребне онима који припремају доследне рачуноводствене политике као и помоћ осталима којима је у циљу да разумеју и тумаче стандарде. Одбор је такође издао посебан пратећи документ, Измене и допуне референци у концептуалном оквиру МСФИ стандарда, који представља измене оних стандарда на које је утицано, како би се ажурирале и референце измењеног Концептуалног оквира. Циљ измене референци је да подржи прелаз на нови концептуални оквир за компаније које развијају рачуноводствене политике користећи концептуални оквир у случајевима када у појединим трансакцијама МСФИ нису применљиви. За оне који припремају рачуноводствене политике засноване на Концептуалном оквиру, на снази је за период од или након 1. јануара 2020.

➤ **МСФИ 3: Пословне комбинације (Измена)**

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао измене у Дефиницији пословања (Измене у МСФИ 3) са циљем решавања потешкоћа ентитетима током утврђивања тога да ли су стекли бизнис или имовину. Ове измене се односе на пословне комбинације којима је дан стицања у првом годишњем извештајном периоду који почиње на дан, или након 1. јануара 2020. године, као и имовинским стицањима која се десе на или након тог периода, са могућношћу ранијег почетка примене. Не очекује се да ће ефекти ових измена имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

2. **ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)**
- 2.3. **Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)**

- **МРС 1 Презентација финансијских извештаја и МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених проценама и грешке: 'Дефиниција материјалности' (Измене)**

Измене стандарда ступају на снагу за период почев од 1. јануара 2019. године или касније са могућношћу ранијег почетка примене. Измене појашњавају дефиницију материјалности и начин на који се примењује. Нова дефиниција наводи да, 'Информација је материјална ако њено изостављање или погрешно приказивање може да утиче на одлуке које примарни корисници финансијских извештаја опште намјене доносе на основу тих финансијских извештаја, који пружају финансијске информације у вези са конкретним друштвом које извештава. Поред тога, објашњења која прате дефиницију су побољшана. Измене и допуне су такође довеле до тога да дефиниција материјалности буде конзистентна кроз све МСФИ стандарде. Не очекује се да ће ефекти ових измена имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2015 – 2017**, који представља скуп измена и допуна МСФИ. Измене и допуне су применљиве за годишњи период почев од или након 1. јануара 2019. године. Не очекује се да ће ефекти ових побољшања имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 3 Пословне комбинације и МСФИ 11 Заједничка улагања и аранжмани:** Измене и допуне МСФИ 3 разјашњавају да, када ентитет стекне контролу над пословањем које представља заједничко улагање, поново се одмерава интерес који има у том послу. Са друге стране, измене и допуне у оквиру МСФИ 11 објашњавају да, када ентитет стекне заједничку контролу над послом који представља заједничко улагање, не врши се поновно одмеравање целокупног претходно стеченог интереса у аранжману.
- **МРС 12 Порез на добит:** Измене и допуне стандарда, разјашњавају да последице плаћања по основу финансијских инструмената класификованих као капитал, на порез на добит, треба да буду признате узимајући у обзир где су признате прошле трансакције или догађаји који су генерисали расподељиву добит.
- **МРС 23 Трошкови позајмљивања:** Измене и допуне стандарда, разјашњавају 14. пасус стандарда, када је средство спремно за своју намењену употребу или продају, а трошкови позајмљивања, који су директно у вези са средством, остану неплаћени – треба да буду укључени у финансијске обавезе ентитета.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

При састављању и презентовању финансијских извештаја за период јануар –децембар 2018. године имплементацијом МСФИ 9 стандарда измењена је законска регулатива НБС по којој су банке биле у обавези да примене нове обрасце финансијских извештаја са важењем почев од 01.01.2018. године.

Банке су биле у обавези да податке из претколоне године прилагоде новој структури без измене финансијских података.

Приликом састављања финансијских извештаја за 2018. годину Банка је применила нове Рачуноводствене политике у делу финансијских инструмената и омогућавања алоцирања кредитних губитака на све обрачунске периоде у којима притичу користи од средстава, што представља претпоставку за утврђивање тачног резултата.

(а) Консолидација

Банка има контролу над следећим правним лицима, чија консолидација није извршена у овим финансијским извештајима:

Правно лице	Учешће у капиталу
Комерцијална банка а.д., Подгорица, Црна Гора	100%
Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина	99.99%
Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	100%

Консолидовани финансијски извештаји се посебно припремају и обелодањују.

У појединачним финансијским извештајима улагања у повезана лица се вреднују по набавној вредности.

(б) Прерачунавање девизних износа

Пословне промене у иностраној валути су прерачунате у динаре по средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Монетарне позиције активе и пасиве у иностраној валути, које су исказане по набавној вредности, прерачунате су у динаре према средњем курсу који је важио на дан биланса. Курсне разлике настале као резултат прерачуна девизних позиција исказане су у оквиру биланса успеха. Немонетарне позиције активе које се вреднују по набавној вредности у иностраној валути прерачунате су у динаре према средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Курсеви најзначајнијих валута који су коришћени приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у иностраној валути, утврђени од стране Народне банке Србије, били су следећи:

	2018.	У динарима 2017.
USD	103.3893	99.1155
EUR	118.1946	118.4727
CHF	104.9779	101.2847
JPY	0.9366	0.8791

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ц) Камата

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Ефективна каматна стопа је стопа којом се дисконтују будући новчани токови током очекиваног периода трајања финансијских средстава или обавеза (или, према потреби, током краћег периода) на његову садашњу вредност.

Приликом обрачуна ефективне каматне стопе, Банка процењује будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорене услове, који се тичу финансијског инструмента, али не и будуће губитке који могу настати.

Обрачун ефективне каматне стопе укључује све плаћене или примљене накнаде и трошкове, који су саставни део ефективне каматне стопе – накнаде за обраду захтева за одобравање кредита као и накнаде за анексирање.

Трансакциони трошкови су трошкови који се могу директно приписати набавци или емитовању финансијског средства или обавезе.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане врши се по нето принципу, умањењем бруто обрачунате камате за износ исправке вредности, односно за износ који је извесно да се неће наплатити.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане који припадају нивоу обезвређења 3, по нето принципу, спроводи се применом алтернативног unwinding концепта. Када финансијско средство постане значајно кредитно обезвређено, од момента иницијалног признавања, тада доспева у ниво обезвређења 3, а приходи од камате се рачунају применом алтернативног концепта unwinding – IRC методе умањењем обрачунатих прихода од камате са њима припадајућим расходима од исправки вредности, признатих у текућој години, при чему се потраживања од камата признају по бруто принципу.

(д) Накнаде и провизије

Приходи и расходи од накнада и провизија, који су саставни део ефективне каматне стопе финансијског средства или обавезе, укључени су у утврђивање ефективне каматне стопе. Остале накнаде се разграничавају и сразмерни део признаје као приход периода.

Остали приходи од накнада и провизија се евидентирају у тренутку пружања услуга. Приходи од накнада и провизија укључују приходе по основу извршених услуга међународног и домаћег платног промета, издавања и коришћења платних картица, издавања гаранција, акредитива и осталих банкарских услуга.

Остали расходи од накнада и провизија се углавном односе на накнаде по основу извршених трансакција и услуга и евидентирају се у тренутку примања услуге.

(е) Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената

Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената обухватају добитке умањене за губитке проистекле из промене вредности: деривата, промене вредности финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха и добитке умањене за губитке проистекле из промене вредности финансијских обавеза које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ф) Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената по фер вредности

Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената по фер вредности односе се на финансијска средства и обавезе исказане по фер вредности кроз биланс успеха и фер вредност кроз остали резултат.

(е) Дивиденде

Приходи по основу дивиденди се признају у моменту прилива економских користи од дивиденди. Дивиденде су приказане у оквиру позиције остали пословни приходи.

(х) Оперативни и финансијски лизинг

Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у билансу успеха равномерно праволинијски током периода трајања лизинга. Одобрене стимулације за лизинг се признају у оквиру укупних трошкова лизинга током трајања периода лизинга.

Минималне лизинг рате за финансијски лизинг се расподељују између финансијских трошкова и смањења преосталог износа обавезе за финансијски лизинг. Финансијски трошкови се разграничавају на све периоде током трајања лизинг периода, тако да дају уједначену периодичну каматну стопу за преостали износ лизинг обавезе.

(и) Порески расходи

Порески расходи обухватају текуће порезе и одложене порезе. Текући порези и одложени порези се приказују у билансу успеха, осим у мери у којој се односе на ставке које се директно признају у оквиру капитала или у оквиру осталог укупног резултата.

(ii) Текући порез на добит

Текући порез представља очекивану обавезу или потраживање по основу пореза на добит за обрачунски период, уз коришћење пореских стопа важећих или које ће важити на датум извештавања, са одговарајућим корекцијама пореске обавезе из претходне године.

(iii) Одложени порези

Одложени порези се утврђују у односу на привремене разлике настале између књиговодствених вредности имовине и обавеза у финансијским извештајима и вредности имовине и обавеза за пореске сврхе. Приликом одређивања одложених пореза користе се пореске стопе за које се очекује да ће бити у примени у тренутку настанка привremenих разлика, а на основу законских прописа који су били у примени на извештајни датум.

Одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се нетирају уколико постоји законско право да се нетирају текућа пореска средства и текуће пореске обавезе и одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се односе на порез на добитак који је наметнула иста пореска власт истом пореском обвезнику или различитим пореским обвезницима који намеравају да или измире текуће пореске обавезе и средства на нето основи или да истовремено остваре средства и измире обавезе у сваком будућем периоду у ком се очекује измирење или повраћај значајних износа одложених пореских обавеза или средстава.

Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезива добит од које се преноси порески губитак и кредити могу умањити. Одложена пореска средства су предмет анализе на крају сваког извештајног периода и коригују се до износа за који више није вероватно да ће доћи до реализације неопходне опорезиве добити. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(иш) Остали порези и доприноси

У складу са важећом регулативом у Републици Србији, Банка плаћа различите порезе и доприносе, порез на додатну вредност, порез на капитални добитак и доприносе на зараде. Ови расходи укључени су у "Остале расходе".

(ј) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9

Финансијски инструменти

Финансијским инструментом се сматра сваки уговор којим настаје финансијско средство или финансијска обавеза, уз истовремено настајање финансијске обавезе, односно финансијског средства трећих лица.

Финансијска средства

Финансијско средство је свако средство које је:

- готовина,
- инструмент капитала другог правног лица,
- уговорно право за примање готовине или неког другог финансијског средства од другог правног лица,
- уговорно право за размену финансијских средстава или финансијских обавеза са другим правним лицем, под условима који су потенцијално повољни,
- уговор који ће бити или може бити измирен инструментима сопственог капитала и који је недериватни, а за који Банка јесте или може бити у обавези да прими променљив број инструмената сопственог капитала,
- уговор који ће бити или може бити измирен инструментима сопственог капитала и који је дериватни, а који ће бити или може бити измирен другачије него разменом фиксног износа готовине или другог финансијског средства за фиксни број инструмената сопственог капитала.

Финансијске обавезе

Финансијска обавеза је свака уговорена обавеза:

- да испоручи готовину или друго финансијско средство другом правном лицу,
- да размени финансијске инструменте са другим правним лицем под условима који су потенцијално неповољни.

Правила процењивања финансијских инструмената

Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 уводи нове критеријуме за класификацију финансијских средстава, осим власничких инструмената и деривата, који се заснивају на процени пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорним карактеристикама новчаних токова финансијских инструмената.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Финансијска средства

Банка врши процену циљева пословних модела за управљање финансијским средствима на портфолио нивоу, будући да оваква процена на најбољи начин осликава начин управљања пословним активностима и начин извештавања руководства.

Класификација финансијских средстава се заснива на примени одговарајућег пословног модела за управљање финансијским средствима и испуњености теста карактеристика уговорених новчаних токова.

Пословни модел одређује да ли новчани токови произилазе из прикупљања уговорених новчаних токова, продаје финансијског средства или оба. Пословни модел за класификацију финансијских средстава се одређује на одговарајућем нивоу агрегирања.

Испуњеност теста карактеристика уговорених новчаних токова подразумева да се новчани токови састоје искључиво од плаћања главнице и камата на преосталу главницу (SPPI критеријум).

Финансијска средства се могу класификовати у следеће категорије:

- финансијска средства вреднована по амортизованом трошку (AC)
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL)
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат са губицима и добицима рекласификованим у биланс успеха - „recycling“ (FVOCI) по престанку признавања
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат без рекласификовања губитака и добитака у биланс успеха (FVOCI)

У складу са класификацијом средстава из претходног става, Банка категоризује све пласмане из свог портфолија који се односе на:

- **Кредите** и потраживања као недериватна финансијска средства са фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту и које Банка не намерава да прода у кратком року,
- **ХОВ које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха** које представљају инструменте стечене у сврху остваривања добити по основу флукуације цена и марже.
- **Хартије од вредности, које обухватају дужничке хартије од вредности и власничке хартије од вредности (инструменте капитала):**
 - Дужничке хартије од вредности укључују обвезнице и преносиве секјуритизоване инструменте дуга, државне записе, благајничке записе, комерцијалне записе, сертификате о депозиту, банкарске акцепте, субординиране обвезнице и друге сличне дужничке хартије од вредности којима се тргује на финансијским тржиштима.
 - Власничке хартије од вредности укључују акције које представљају удео у капиталу акционарског друштва и заменљиве обвезнице које имаоцу, под условима утврђеним одлуком о издавању, дају право на замену за обичне акције друштва. Власничке хартије од вредности (инструменти капитала) су сви облици учешћа у капиталу правних лица за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду, који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена.
 - Инвестиције у зависна правна лица која обезбеђују контролу, односно преко 50% управљачких права и инвестиције у придружена правна лица која обезбеђују од 20% до 50% управљачких права и
- **Финансијске деривате** који обухватају forward и swar трансакције.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Класификација и мерење

Са аспекта класификације и мерења, нови стандардни захтевали су да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорних карактеристика новчаних токова инструмената.

У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска средства се класификују: по амортизованој вредности, фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL), фер вредности кроз остали резултат (FVOCI). Стандард елиминира постојеће категорије по МРС 39 „Признавање и одмеравање“, и то финансијска средства која се држе до доспећа, кредити и потраживања и финансијска средства расположива за продају. Власнички инструменти, у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине могу се класификовати као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, без накнадног рекласификовања добитака и губитака кроз Биланс успеха.

Иницијално, финансијско средство се вреднује по фер вредности, увећаној за трансакционе трошкове, осим у случају финансијских средстава који се вреднују по фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL) код којих се наведени трошкови признају кроз трошак у билансу успеха.

Финансијско средство се вреднује по амортизованој вредности уколико није назначено као FVTPL и испуњава следеће критеријуме:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљање уговорених новчаних токова и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате.

Дужнички инструменти се вреднују као FVOCI само уколико су испуњени следећи критеријуми и исти нису назначени као FVTPL:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљање уговорених новчаних токова и продаја, и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате.

Накнадно, добици или губици по основу финансијских средстава FVOCI ће бити признати преко осталог резултата, осим за приходе или расходе по основу обезвређења финансијских средстава и курсних разлика, до тренутка када престане признавање финансијског средства или када се рекласификује.

Када престане признавање финансијског средства, кумулативни добитак или губитак који је претходно признат у осталом резултату се рекласификује из капитала у биланс успеха. Камата обрачуната применом ефективне каматне стопе се признаје у билансу успеха.

МСФИ захтева да сва финансијска средства, осим деривата и инструмената капитала, буду анализирана кроз комбинацију пословног модела управљања финансијским средством са једне, и карактеристикама уговорених новчаних токова са друге стране.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Класификација и мерење (наставак)

Банка је приступила анализи пословних модела на нивоу портфолиа финансијских средстава. Разматране су постојеће политике и стратегије везане за портфолиа као и примена истих у пракси. Такође, разматране су информације о начину оцено и извештавања о перформансама портфолиа, информације о ризицима које утичу на перформансе портфолиа и како се њима управља. Осим тога, сагледани су учесталост, обим и временски тренутак продаје финансијских средстава у протеклим периодима, разлози за продају као и планови о продаји финансијских средстава у будућем периоду.

Приликом процењивања да ли уговорени новчани токови представљају само плаћање камате и главнице, Банка је разматрала уговорене услове финансијских инструмената и да ли исти садрже одредбе које би могле променити време или износ уговорених новчаних токова, а које би резултирале у фер вредновању инструмената. Анализом је закључено да не постоје кредитни производи Банке чији уговорни услови не доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате на стање главнице на одређене датуме, а који би захтевали вредновање по фер вредности.

Резултати иницијалне процене указали су да:

- Кредити и пласмани дати клијентима и банкама и у складу са МСФИ 9 се процењују и даље као и у складу са МРС 39, по амортизованој вредности;
- Финансијски инструменти којима се тргује и чија се вредност процењује по фер вредности кроз Биланс успеха и даље се процењују на исти начин;
- Дужнички инструменти класификовани као расположиви за продају у складу са МРС 39 се у највећој мери процењују по фер вредности кроз остали резултат.

Узимајући у обзир природу обавеза Банке, рачуноводство финансијских обавеза је исто као и у складу са захтевима МРС 39. Банка нема финансијске обавезе које се процењују као FVTPL и нема намеру да то учини. Спроведена анализа не указује да постоје материјални ефекти захтева МСФИ 9 у погледу класификације финансијских обавеза.

Обезвређење финансијских средстава

У складу са МСФИ 9, методологија за обезвређење се значајно мења, и замењује се приступ МРС 39 насталог губитка, са принципом будућег очекиваног губитка („expected credit loss „ECL, eng.) кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности. Обрачун трошкова обезвређења за очекиване губитке се врши за сва потраживања и друге дужничке инструменте који се не процењују по фер вредности кроз Биланс успеха, укључујући и неопозиве обавезе и издате гаранције. Трошкови обезвређења базирају се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци, осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента.

Банка је дефинисала критеријуме за сврставање финансијских инструмената у нивое 1, 2 и 3 у зависности од степена повећања кредитног ризика од момента иницијалног признавања. Предмет класификације су финансијски инструменти који се вреднују по амортизованој вредности као и финансијски инструменти који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Класификација и мерење (наставак)

Сегмент 1

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, су обрачунати на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL) у складу са МСФИ 9. У Сегмент 1 укључене су и изложености према Републици Србији, Народној банци Србије и друге изложености са пондером кредитног ризика 0, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличних изложености.

Сегмент 2

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у Сегмент 2 и трошкови обезвређења обрачунати на основу очекиваних губитака за цео животно век инструмента.

Банка разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика поређењем life time вероватноће неизмирења од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Према интерној политици Банке, значајним повећањем кредитног ризика сматра се доцња од 31 до 90 дана, реструктурирање клијента, клијенти на watch листи.

Сегмент 3

Као и у складу са МРС 39, финансијски инструменти су укључени у Сегмент 3, у случају када постоји објективан доказ обезвређења и нема промене обухвата кредита класификованих у наведени сегмент, уз увођење вишеструких сценарија наплате. Обрачун обезвређења на индивидуалној основи ће се наставити по истом принципу.

Банка је у процену очекиваних кредитних губитака (ECL) укључила и информације о очекиваним трендовима макроекономских параметара за наредне три године, а за које је утврђена статистички значајна зависност.

Будући да различити нивои обезвређења имају за резултат различите начине обрачуна очекиваних кредитних губитака, Банка је развила методологију и обрачунала параметре ризика у складу са захтевима МСФИ 9.

Ефекат прве примене МСФИ 9 Банка је 01.01.2018. године евидентирала на терет нераспоређене добити из ранијих година. Банка није кориговала упоредне податке за претходне године по основу промена које се односе на класификацију и вредновање као и обезвређење. Банка је разлику у књиговодственим вредностима финансијских средстава који проистичу из примене МСФИ 9 признала у оквиру капитала на дан 1. јануара 2018. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(иш) Престанак признавања

Банка престаје са признавањем финансијског средства када уговорна права над готовинским токовима везаним за средство истекну, или када Банка трансакцијом пренесе сва суштинска права и користи везане за власништво над финансијским средством или ако трансакцијом Банка нити пренесе нити задржи сва суштинска права везана за власништво, али не задржава контролу над финансијским средством. Сво власништво над пренесеним финансијским средством које испуњава услове за престанак признавања које је Банка створила или задржава признаје се као засебно средство или обавеза у извештају о финансијској позицији. Приликом престанка признавања финансијског средства, разлика између књиговодствене вредности (или књиговодствене вредности дела средства који је пренет) и збира примљене надокнаде (укључујући нова средства која су набављена умањена за нове преузете обавезе), као и збирни добици или губици који су претходно признати у извештају о укупном резултату, признају се у билансу успеха.

Банка обавља трансакције по којима врши пренос средстава признатих у свом билансу стања, мада задржава све или суштински све ризике и користи или њихов део од пренесених средстава. Ако се сви или суштински сви ризици и користи задржавају, онда не долази до престанка признавања средства. Пренос средстава са задржавањем свих или суштински свих ризика и користи укључује, на пример, трансакције поновног откупа.

Код трансакција у којима Банка, нити задржава, нити преноси суштински све ризике и користи од власништва над финансијским средством и задржава контролу над средством, Банка наставља да признаје средство у мери у којој се њена повезаност са средством наставља, а која се одређује на основу њене изложености променама у вредности пренесеног средства. Банка врши искњижење обавезе када је обавеза измирена, укинута или када је пренета на другога.

(иџ) Нетирање

Финансијска средства и обавезе се нетирају, а нето износ се приказује у извештају о финансијској позицији само када Банка има законско право да нетира признате износе и када има намеру да измири обавезе на нето основи или да истовремено реализује средство и измири обавезу.

Приходи и расходи се исказују по нето принципу само у случајевима када је то дозвољено према МСФИ или за приходе и расходе који настају по основу групе сличних трансакција, као што су то трансакције које Банка има по основу трговања.

(к) Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају готовину у благајни, средства код централних банака којима се може неограничено располагати и високо ликвидну финансијску активу са доспећем краћим од 3 месеца, малим ризиком промене вредности, а која се користе од стране Банке за управљање краткорочном ликвидношћу.

Новчана средства се воде по амортизованој вредности у билансу стања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(л) *Некретнине и опрема*(и) *Признавање и вредновање*

Почетно мерење некретнине и опреме врши се по набавној вредности или по цени коштања.

Набавна вредност укључује издатке који се директно могу приписати набавци средства. Купљени софтвер који је саставни део неопходан за функционалну употребљивост опреме, капитализује се као део те опреме.

Након почетног признавања, опрема се вреднује по набавној вредности умањеној за укупну акумулирану амортизацију и укупне акумулиране губитке услед смањења вредности.

Након почетног признавања, некретнине се вреднују по ревалоризационом износу, који представља њихову фер вредност на датум ревалоризације умањену за накнадну акумулирану амортизацију и накнадне акумулиране губитке због умањења вредности. Ревалоризација се врши довољно редовно, како би се обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода.

Када делови некретнине или опреме имају различите корисне векове трајања, они се воде као засебне ставке (главне компоненте) опреме.

Добици или губици настали отуђењем некретнина и опреме утврђују се као разлика између вредности остварене њиховом продајом и њихове књиговодствене вредности и исказују се у оквиру осталих прихода или расхода.

(ии) *Накнадни трошкови*

Трошкови замене саставног дела неког основног средства признају се као део књиговодствене вредности тог основног средства уколико је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим саставним делом прилити у Банку и ако се цена коштања тог дела може поуздано измерити. Књиговодствена вредност замењеног дела се искњижава. Трошкови редовног сервисирања некретнине и опреме се признају у билансу успеха када настану.

(иии) *Амортизација*

Амортизација се признаје у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, постројења и опреме, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Средства узета на лизинг се амортизују током периода лизинга или корисног века средства, у зависности који је период краћи.

Примењене стопе амортизације у текућем и претходном обрачунском периоду су:

Опис	Процењен користан век (у годинама)	%
Грађевински објекти	40	2.50%
Компјутерска опрема	4	25.00%
Намештај и остала опрема	2 - 15	6.70 – 50.00%
Улагања на туђим основним средствима	1 – 23.5	4.25 – 86.20%

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(л) Некретнине и опрема (наставак)

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

Трошкови одржавања средстава се признају у билансу успеха за период у коме настану.

(м) Нематеријална улагања

Нематеријална улагања се вреднују по набавној вредности или цени коштања умањеној за амортизацију и губитке услед обезвређења.

Накнадни трошкови по основу улагања у нематеријална улагања се могу капитализовати само у случају када се могу очекивати повећане будуће економске користи од средства на које се они односе. Сви остали трошкови представљају расход периода у којем су настали.

Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке нематеријалних улагања, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Процењени корисни век нематеријалних улагања износи од 3 до 10 година, односно амортизационе стопе се крећу у распону од 10.00% до 33.34%.

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

(њ) Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине представљају некретнине које се држе у циљу остваривања прихода од закупнине или пораста вредности капитала или у обе сврхе, а не за продају у редовном току пословања или за коришћење у производњи или набавци добара или услуга или у административне сврхе.

Иницијално вредновање инвестиционих некретнина се врши по набавној вредности, односно цени коштања. Набавна вредност купљене инвестиционе некретнине обухвата њену купопродајну цену и све издатке који се директно могу приписати набавци средства.

За накнадно вредновање инвестиционих некретнина Банка користи модел набавне вредности, односно инвестиционе некретнине се вреднују по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и губитке услед обезвређења.

Процењени век трајања инвестиционих некретнина је 40 година, а амортизација се обрачунава по стопи од 2.5%. Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(н) Лизинг

Банка је у 2018. години уговоре о закупу некретнина и опреме класификовала према правилима МСФИ 17, који је био у примени закључно са 31.12.2018. године. Правила класификације уговора према стандарду МСФИ 16 Банка ће применити почев од јануара 2019. године. МСФИ 16 дефинише почетно признавање, одмеравање и обелодањивање лизинга за обе стране у уговору, односно за примаоца и даваоца лизинга. Детаљније у напомени 2.3. стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени.

По основу уговора о лизингу Банка се појављује као корисник лизинга. Банка класификује лизинг као финансијски у случају када је уговором регулисано да се у основи сви ризици и користи по основу власништва над предметом лизинга преносе на корисника лизинга. Сви остали уговори о лизингу се класификују као уговори о оперативном лизингу.

Лизинг уговори који се односе на закуп пословног простора у којима се налазе експозитуре Банке, углавном се односе на оперативни лизинг. Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у извештају о укупном резултату равномерно праволинијски током периода трајања лизинга.

Средства које се држе по основу уговора о финансијском лизингу се признају као средства Банке по њиховој фер вредности или ако је та вредност нижа, по садашњој вредности минималних лизинг рата, утврђених на почетку трајања уговора о лизингу. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга укључена је у оквиру извештаја о финансијској позицији као обавеза по основу финансијског лизинга. Лизинг рате су подељене на део који се односи на финансијски трошак и део који умањује обавезу по основу финансијског лизинга, тако да се постигне константна каматна стопа на преосталом делу обавезе. Финансијски трошак се исказује директно као расход периода.

(о) Обезвређење нефинансијских средстава

Књиговодствена вредност нефинансијских средстава се анализира на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли постоје показатељи који указују да је дошло до њиховог обезвређења. У случају да се утврди да постоје одређени показатељи обезвређења, утврђује се надокнадива вредност средстава. Губитак по основу обезвређења се признаје ако књиговодствена вредност средства превазилази његову процењену надокнадиву вредност.

Надокнадива вредност средства се утврђује као вредност која је већа од употребне вредности средства и његове фер вредности. За потребе утврђивања употребне вредности, процењени будући новчани приливи по основу средства се дисконтују на њихову садашњу вредност, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца, као и ризика специфичних за средство.

Губитак по основу обезвређења се признаје у случају када је књиговодствена вредност средства већа од његове надокнадиве вредности. Губитак по основу обезвређења се признаје у оквиру резултата периода.

Губици по основу обезвређења из претходних периода се процењују на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли је дошло до смањења губитака или да они више не постоје. Губитак по основу обезвређења се укида у случају да је дошло до промене претпоставки коришћених за утврђивање надокнадиве вредности средства. Губитак по основу обезвређења се укида само до износа до којег књиговодствена вредност средства не прелази књиговодствену вредност која би била утврђена, умањена за амортизацију средства, у случају да није било признавања губитка по основу обезвређења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(п) Депозити, кредити и субординиране обавезе

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе представљају основни извор финансирања Банке.

Банка класификује инструменте финансирања као финансијске обавезе или као капитал у складу са суштином уговорених услова за конкретни инструмент.

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе се иницијално вреднују по фер вредности увећаној за све директне трансакционе трошкове, док се њихово накнадно вредновање врши по амортизованој вредности применом метода ефективне каматне стопе.

(р) Резервисања

Резервисање се признаје у случају када се очекује да ће Банка, као резултат прошлих догађаја, имати садашњу законску или изведену обавезу, која се може поуздано утврдити и за чије измирење се очекује да ће доћи до одлива ресурса, који представљају економску корист за Банку. Резервисање се утврђује путем дисконтовања очекиваних будућих новчаних одлива, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца и, тамо где је то одговарајуће, ризика специфичних за обавезу.

(с) Бенефиције запослених

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Банка је у обавези да плаћа обавезе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Банка је, такође, обавезна да од бруто зарада запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

У складу са Законом о раду, Банка је у обавези да исплати накнаду запосленима приликом одласка у пензију. Дугорочне обавезе по основу резервисања по основу отпремнина за одлазак у пензију након испуњених услова, исказане на дан 31. децембра 2018. године представљају садашњу вредност очекиваних будућих исплата запосленима утврђену актуарским одмеравањем уз коришћење претпоставки обелодањених у намени 36(б).

(т) Финансијске гаранције

Финансијске гаранције представљају уговоре којима се Банка обавезује да изврши плаћања њиховим корисницима за губитке настале због неиспуњавања обавезе плаћања одређеног дужника по доспећу обавезе, а у складу са условима дужничког инструмента.

Обавезе по финансијским гаранцијама се иницијално признају по фер вредности, а иницијална фер вредност се амортизује током трајања финансијске гаранције. Обавеза по основу гаранције се накнадно одмерава у износу који је већи од амортизоване вредности и садашње вредности очекиваног будућег плаћања (када је плаћање по основу гаранције вероватно). Финансијске гаранције се евидентирају у оквиру ванбилансних ставки.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(у) Капитал и резерве

Капитал Банке обухвата оснивачке акције, акције наредних емисија, емисиону премију, резерве, резерве фер вредности, акумулирани резултат и добитак текуће године.

Капитал Банке формиран је из уложених средстава оснивача Банке у новчаном и неновчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Банке.

(в) Зарада по акцијама

Банка приказује основну и умањену зараду по акцији за сопствене обичне акције. Основна зарада по акцији се рачуна дељењем добитка или губитка који припада власницима обичних акција Банке пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

Умањена зарада по акцији се рачуна дељењем коригованог добитка или губитка који припада власницима обичних акција за ефекте преференцијалних, заменљивих акција, пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

(ђ) Извештавање по сегментима

Сегмент пословања је део Банке који се бави пословним активностима из којих се могу остварити приходи и настати трошкови, укључујући приходе и трошкове који настају из трансакција са другим деловима Банке, чији пословни резултат редовно контролише менаџмент Банке (као главни оперативни доносилац одлука), како би доносио одлуке о алокацији ресурса по сегментима и оцењивао њихове резултате. За сегменте пословања Банке су доступне засебне финансијске информације.

У складу са Међународним стандардом финансијског извештавања 8 - Сегменти пословања, Банка обелодањује и информације о пословању сегмената, и на тај начин корисницима информација пружа додатне информације о приходима и расходима који се остварују из кључних пословних активности.

Приликом утврђивања сегмената коришћени су:

- а) различити производи и услуге који сегменти нуде;
- б) одвојено управљање сегментима и
- в) структура интерног извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банка је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање, односно успостављање ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Банка изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и његово усклађивање са склоношћу Банке ка ризицима и толеранцијом према ризицима, а у складу са усвојеним стратегијама и политикама.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, диверсификација ризика којима је Банка изложена, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, одржавање учешћа ризичних кредита (НПЛ) у укупним кредитима до прихватљивог нивоа за Банку, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима, развој активности Банке у складу са пословном стратегијом, могућностима и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности. Циљеви управљања ризицима усклађени су са планом пословања Банке.

Уважавајући измене регулативе Народне банке Србије и потребе даљег унапређења управљања ризицима, Банка је током 2018. године извршила одговарајуће измене интерних аката којима се уређује управљање ризицима. Изменом Стратегије и Политика управљања појединачним ризицима извршена су усклађивања са изменама домаће и међународне регулативе и унапређено је управљање кредитним ризицима, укључујући проблематична потраживања.

Почетком 2018. године Банка је извршила усклађивање интерних аката (методологије и процедуре) у складу са изменама регулативе Народне банке Србије из области рачуноводства и финансијског извештавања, којима се уводи обавеза примене Међународног стандарда финансијског извештавања 9 у банкама (МСФИ 9). Наведеним изменама прописана је обавеза банака да од 01.01.2018. године обрачун обезвређења врше у складу са МСФИ 9 стандардом. У складу са МСФИ 9 стандардом, Банка је усвојила нову Методологију за процену обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама, која се примењује од 01.01.2018. године.

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и Планом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима (наставак)

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом Банке, као и склоност ка ризицима и толеранција према ризицима одређени у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима;
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Банка изложена или може да буде изложена.

Такође, стратегијом управљања ризицима дефинисани су критеријуми за утврђивање, као и основна начела управљања лошом активом и највиши прихватљив ниво лоше активе за Банку.

Банка је утврдила основна начела управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Банке;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

Начела управљања лошом активом односно ризичним пласманима обухватају:

- Активно управљање ризичним пласманима;
- Превентивне мере и активности у циљу минимизирања даљег погоршања квалитета активе;
- Дефинисање стратегија управљања лошом активом – скуп активности и мера у циљу опоравка финансијског стања дужника или покретање одговарајућих поступака принудне наплате;
- Рану идентификацију дужника који се суочавају са финансијским тешкоћама или су у доцњи или статусу неизмирења обавеза (Watch list);
- Процену финансијског стања дужника;
- Сет индикатора за укључивање дужника у делокруг организационе јединице надлежне за управљање лошом активом;
- Сегментацију лоше активе;
- Начело материјалности при дефинисању могућих мера;
- Већа учесталост праћења вредности средстава обезбеђења и средстава стечених наплатом;
- Организациона одвојеност Сектора за превенцију и управљање ризичним пласманима;
- Укљученост у корпоративно управљање и управљање ризицима индикатора за праћење лоше активе;
- Транспарентно извештавање.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима (наставак)

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима Банке и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса, укључујући и процес управљања лошом активом, односно ризичним пласманима;
- Начин процене ризичног профила Банке и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које Банка користи и њихову структуру;
- Начин одлучивања и поступања у случају прекорачења успостављених лимита, уз дефинисање изузетних околности у којима је могуће одобравање прекорачења у законским оквирима;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

Процедурама управљања ризицима Банка ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих облика Банке у систему управљања ризицима.

Банка је појединачним методологијама детаљније прописала методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегије управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола у Банци и врши надзор над његовом ефикасношћу, надзор над радом Извршног одбора, усвајање тромесечних извештаја о управљању ризицима, усвајање Плана опоравка, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала и друго.

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегије управљања капиталом усвајање процедура за управљање ризицима, односно за идентификовање, мерење и процену ризика, и обезбеђивање њихове примене и извештавање Управног одбора у вези с тим активностима. Такође, Извршни одбор анализира систем управљања ризицима и најмање тромесечно извештава Управни одбор о нивоу изложености ризицима и управљању ризицима и одлучује, уз претходну сагласност Управног одбора, о сваком повећању изложености Банке према лицу повезаном са Банком и о томе обавештава Управни одбор.

Одбор за ревизију (Одбор за праћење пословања Банке) је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења усвојених стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола. Најмање једном месечно извештава Управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити, предлаже унапређење политика и процедура управљања ризицима и спровођења система унутрашњих контрола.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености Банке ризицима који произлазе из структуре њених билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Надлежности (наставак)

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима, као и поступањима са проблематичним потраживањима у оквирима утврђеним актима Банке, анализира изложеност Банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио, а такође предлаже мере Извршном одбору Банке.

Функција управљања ризицима дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је Банка изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу ризика, као и за извештавање надлежних органа Банке.

Сектор управљања средствима и билансом банке је одговоран за управљање средствима и ликвидношћу, као и за управљање активом и пасивом Банке. Такође, учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматним ризиком и девизним ризиком.

Функција унутрашње ревизије је одговорна за континуирано спровођење независног вредновања система управљања ризицима, као и за редовну процену адекватности, поузданости и ефикасности система унутрашњих контрола. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Функција контроле усклађености пословања дужна је да најмање једном годишње идентификује и процењује ризике те усклађености и предложи планове управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања Банке.

Процес управљања ризицима

Банка редовно мери, односно процењује ризике које је идентификовала у свом пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и квантитативних метода и модела мерења који омогућују уочавање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

За све идентификоване ризике Банка одређује њихову значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима Банке.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а Банка га спроводи у складу са ризичним профилем, склоношћу ка ризицима и толеранцијом према ризицима.

Праћење и контрола ризика се спровode кроз континуирано праћење изложености по различитим критеријумима, као и кроз праћење и контролу лимита које је Банка успоставила, који зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Банка спремна да прихвати.

Банка је успоставила систем редовног извештавања о изложености ризицима и ризичном профилу, који омогућује релевантним запосленима на свим нивоима организационе структуре у Банци правовремене, тачне и довољно детаљне информације које су потребне за доношење пословних одлука и ефикасно управљање ризицима, односно сигурно и стабилно пословање.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Процес управљања ризицима (наставак)

Извештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Управном одбору, Извршном одбору, Одбору за ревизију, Одбору за управљање активом и пасивом и Кредитном одбору, који садрже све информације неопходне за процену ризика и доношење закључака о ризицима којима је Банка изложена.

Врсте ризика

Банка је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишним ризицима, оперативним ризицима, ризику улагања, ризику концентрације изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити у условима редовног пословања Банке.

4.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неизвршења обавеза дужника према Банци.

Банка има дефинисане критеријуме одобравања кредита, измене услова, продужења рока и реструктурирања потраживања, који су прописани процедурама и методологијама одобравања пласмана и управљања ризицима.

Пре одобрења пласмана Банка процењује кредитну способност дужника, као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума, и понуђени колатерал као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурности кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежна лица, одбори и органи Банке, сагласно дефинисаном систему одлучивања, доносе одлуку о одобрењу/изменама пласмана.

Доношење одлука о излагању кредитном ризику, Банка је дефинисала кроз систем одлучивања у зависности од врсте клијената и нивоа изложености. Доносиоци кредитних одлука су: лица са посебним овлашћењима из Функције управљања ризицима, Кредитни одбор, Извршни одбор и Управни одбор.

Приликом доношења одлука, поштује се принцип двоструке контроле тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

За пласмане уговорене у иностраној валути или у динарима са валутном клаузулом, Банка процењује утицај промене курса динара на финансијско стање и кредитну способност дужника, а нарочито анализира адекватност новчаних токова дужника у односу на промењени ниво кредитних обавеза под претпоставком да ће доћи до одређених промена курса динара на годишњем нивоу.

Организациони модел система управљања кредитним ризиком Банке обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, са друге стране, односно поделу дужности, надлежности и одговорности. Банка је успоставила и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком и одговарајуће извештавање руководства Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком

У складу са обимом, врстом и сложеносту послова које обавља, Банка је организовала процес управљања кредитном

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолија Банке;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности и прибавља одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Банка оцењује кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врши мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би била у могућности да предузме одговарајуће активности у циљу наплате свог потраживања.

Банка врши квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем је инструмент за доношење појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана. Поред наведеног, рејтинг систем служи за процењивање нивоа ризика укупног портфолија, а користи се и у поступку обезвређења пласмана у циљу рангирања нивоа ризичности и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

У анализи кредитног ризика поред интерног система рејтинга Банка користи и начела прописана регулативом Народне банке Србије, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума и обрачун резерве за процењене губитке. У децембру месецу 2018. године Народна банка Србије је усвојила измену регулативе којом се од 01.01.2019. године потврђује укидање обрачуна резерве за процењене губитке и потребне резерве.

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолија Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације;
- Диверсификовање улагања;
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолија усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолију. Банка континуирано контролише кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила.

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Банком), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, и инструменте кредитне заштите.

Банка прати изложеност према дефинисаним лимитима са истим или сличним факторима ризика, и у зависности од општих економских кретања, кретања у појединим делатностима и географским подручјима, вредности предвиђеним Бизнис планом Банке, редовно врши преиспитивање дефинисаних лимита и предлаже редефинисање истих у случају промене фактора ризика.

Одлуком о управљању ризиком концентрације по основу изложености банке одређеним врстама производа, Народна банка Србије је од 01.01.2019. године, прописала банкама да прате и ризик концентрације, односно изложености банке према групама производа, првенствено изложености по основу готовинских, потрошачких и осталих кредита одобрених становништву уговорене рочности преко 8 година у 2019., преко 7 година у 2020. и од 2021. преко 6 година.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се пре свега на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолија врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе.

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног праћења пословања са дефинисаним системом лимита, нарочито када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, а посебно приликом увођења нових пословних производа и активности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мере за регулisaње потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

Уколико предузете мере регулisaња пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

Банка осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (плативе и чинидбене гаранције, авали, акредитиви) по основу којих има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност Банка користи исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик који настаје по основу билансних изложености.

Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на месечном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом извештавања.

МСФИ 9 финансијски инструменти

Почев од 01.01.2018. године Банка примењује МСФИ 9 стандард који је заменио МРС 39 стандард. У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска актива може се класификовати и вредновати као:

- Финансијски инструменти по амортизованом трошку (АС), пословни модел прикупљања новчаних токова главнице и камате и испуњен SPPI критеријум;
- Финансијски инструменти по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), испуњен SPPI, али је пословни модел прикупљање новчаних токова и продаја;
- Финансијски инструмент по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL).

Пословни модел Банке опредељен је као држање ради прикупљања новчаних средстава по основу главнице и камата, што је поткрепљено спроведеном анализом која указује да не постоје чињенице да се Банка определила за другачији пословни модел. Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 стандард захтева да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима али и уговорних карактеристика новчаних токова самих инструмената (на бази тестирања SPPI критеријума). Новчани токови финансијских инструмената који се вреднују по амортизованом трошку састоје се од плаћања главнице и камате чије су компоненте накнада за временску вредност новца, трошка кредитног ризика, административни трошкова и профитна маржа.

Власнички инструменти, у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине се класификују као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, са накнадом рекласификацијом добитка и губитка кроз биланс успеха.

Такође, применом МСФИ 9 стандарда, Банка обрачунава обезвређење и за кредитне пласмане дате Републици Србији и Народној банци Србије (за средства која нису одмах расположива) које се евидентира на терет биланса успеха, као и обезвређење по основу хартија од вредности које евидентира кроз остали укупни резултат.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања

Банка прати квалитет портфолија на основу идентификовања и анализе раних сигнала упозорења код клијената. Сигнали упозорења се континуирано прате и на основу анализе истих, клијенти се сврставају у категорију Стандардни, Потенцијално ризични (Watch list) и NPL клијенти (клијенти са проблематичним потраживањима).

У складу са применом МСФИ 9 стандарда, почев од 01.01.2018. године, Банка је увела и нивое обезвређења (ниво 1, ниво 2 и ниво 3) који прате статус клијента. Стандардни клијенти се сврставају у ниво 1, клијенти код којих је идентификовано повећање кредитног ризика (Watch list клијенти, дани кашњења од 31 дан до 90 дана) сврставају се у ниво 2, а NPL клијенти се сврставају у ниво 3. Клијенти који се налазе у нивоима 1 и 2 се обезвређују на групној основи, док клијенти из нивоа 3, уз испуњење критеријума материјалне значајности, се обезвређују појединачно. NPL клијенти који се налазе у нивоу 3, а имају мање материјално значајну изложеност, обезвређују се на групној основи уважавајући захтеве МСФИ 9 стандарда у делу најмање 2 сценарија наплате.

Реструктурирани непроблематични клијенти се сврставају у категорију потенцијално ризичних клијената, односно у ниво 2 обезвређења, док се реструктурирани проблематични сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима, односно категоризују се у ниво 3 обезвређења.

Сврха праћења квалитета портфолија је спречавање директног трансфера Стандардних клијената у категорију клијената са проблематичним потраживањима без претходног идентификовања клијената као потенцијално ризичних и без спровођења радњи превенције настанка ризичних пласмана, односно ублажавања и смањивања кредитног ризика путем спровођења адекватне стратегије и акционих планова. Потенцијално ризични клијенти се прате чешће у односу на Стандардне клијенте и уколико се утврди даље повећање кредитног ризика, клијенти се сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Под проблематичним потраживањима подразумевају се сва потраживања која касне у измиривању обавеза преко 90 дана, по било којој материјално значајној обавези према Банци (матичном друштву) или подређеним друштвима, потраживања код којих је на основу финансијског стања процењено да дужник неће моћи да измири своје обавезе у целости не узимајући у обзир могућност реализације инструмената кредитне заштите (без обзира да ли касни у измиривању обавеза), потраживања за која је утврђен износ обезвређења на појединачној основи. Проблематичним се сматрају и потраживања по основу: престанка евидентирања прихода од камата, провизија и накнада у билансу успеха, специфичних прилагођавања за кредитни ризик која су обрачуната због значајног погоршања кредитног квалитета које је уследило након настанка изложености, значајног губитка који се остварује уступањем потраживања, реструктурирања потраживања извршеног услед финансијских тешкоћа дужника, као и подношења предлога за покретање стечајног поступка над дужником. Проблематичним потраживањима сматрају се сва потраживања од дужника, уколико је једно потраживање класификовано у групу проблематичних потраживања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Реструктурирање потраживања је одобравање, због финансијских потешкоћа дужника, уступака у вези са отплатом појединачног потраживања који не би били одобрени да дужник није у тим потешкоћама, без обзира да ли има доспелих обавеза, да ли је то потраживање обезвређено и да ли је за њега наступио статус неизмирења обавеза. Реструктурирање се врши на један од следећих начина: променом услова под којима је потраживање настало, нарочито ако су накнадно уговорени услови отплате повољнији у односу на првобитно уговорене (смањење каматне стопе, отпис дела главнице и/или камате, промена датума доспећа и др), као и рефинасирањем потраживања. Овакве околности се често у пракси називају „forbearance“. Поред наведеног, у категорију реструктурираних потраживања сврставају се и потраживања код којих је:

- извршена промена уговорених услова отплате проблематичних потраживања или која би, у одсуству наведених измена, била сврстана у категорију проблематичних, потраживања,
- извршена промена уговорених услова отплате потраживања која доводи до потпуног или делимичног отписа у материјално значајном износу,
- Банка активирала уговорене клаузуле о реструктурирању на основу којих се услови отплате мењају услед наступања одређених догађаја (уграђене клаузуле) према дужнику од кога је потраживање већ класификовано у групу проблематичних потраживања или би било тако класификовано да нису активирани те клаузуле,
- уколико је дужник истовремено када је одобрено ново потраживање (или у кратком периоду пре или после тог одобравања) извршио плаћање по основу другог потраживања Банке (или другог правног лица према коме је уступљено потраживање према том дужнику), а које је било класификовано или је испуњавало услове да буде класификовано у групу проблематичних или би, у одсуству новог потраживања, било класификовано у наведеној групи, односно испуњавало те услове.

У складу са применом МСФИ 9 стандарда, свако реструктурирање потраживања услед финансијских потешкоћа сматра се модификованим или промењеним финансијским средством.

Модификације које проузрокују престанак признавања старог финансијског средства и иницијално признавање новог, а које су биле мотивисане падом у кредитној способности и отплатном капацитету, воде иницијалном признавању финансијских средстава које стандард дефинише као „РОСИ“, тј. средства која су обезвређена у моменту иницијалног признавања и иницијално се вреднују по фер вредности. Они у моменту иницијалног признавања немају обезвређење, али је потребно укључити очекиване кредитне губитке током века трајања средства у обрачун ефективне каматне стопе.

Самим тим, Банка укључује иницијалне очекиване кредитне губитке у процену новчаних токова, приликом обрачуна кредитно-прилагођене ефективне каматне стопе финансијског средства за које се сматра да су обезвређена у моменту иницијалног признавања. Такође, за потребе обрачуна обезвређења, ова средства ће за цео период трајања остати у нивоу 3.

МСФИ 9 у случају значајне модификације финансијског инструмента указује на потребу за престанком признавања старог финансијског средства и признавањем новог по фер вредности на дан признавања.

Престанак признавања доводи до трајног добитка или губитка, који се признаје у оквиру биланса успеха, а једнаког разлици између амортизоване вредности старог финансијског средства и фер вредности новог финансијског средства умањеног за износ очекиваних кредитних губитака признатих као обезвређење на новом финансијском средству.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Банка редовно прати предузете мере за реструктурирање ризичних пласмана и контролише правовременост предузимања ових мера. Праћење предузетих мера, односно реализација истих, као што је нпр. измирење доспелих обавеза, врши се на дневном нивоу. Мониторинг пословања реструктурираних клијената обавља се редовно на сваких 6 месеци или чешће у случају потребе. Анализа финансијских извештаја, анализа задужености, провера адекватности обезбеђења, мониторинг свеукупног пословања, стратегија према дужницима представљају кључне тачке поменутог мониторинга.

Реструктурирано потраживање које је класификовано у групу проблематичних потраживања Банка након истека годину дана од дана његовог реструктурирања, класификује у групу потраживања која се не сматрају проблематичним ако су испуњени следећи услови:

- није утврђен износ обезвређења за реструктурирано потраживање и није наступио статус неизмирења обавеза;
- у последњих 12 месеци извршене су уплате благовремено или са доцњом не дужом од 30 дана, у складу са измењеним условима отплате;
- на основу анализе финансијског стања, односно кредитне способности дужника, оцењено је да ће дужник моћи да измири обавезе у целости у складу са измењеним условима отплате.

Ризик промене квалитета активе

Квалитет активе Банке се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима дефинисаним интерним системом рејтинга. Интерни систем рејтинга се заснива на квантитативним и квалитативним параметрима за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су подељене на 17 подкатегија. Различите изложености према истом дужнику опредељују исту категорију рејтинга, без обзира на специфичности различитих врста кредита.

Банка користи различите рејтинг моделе за кредитни ризик у зависности од врсте клијената. Израчунавање рејтинга врши се на месечном нивоу на основу квалитативних и квантитативних параметара и благовремености у измиревању обавеза.

Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Банку (категије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категија рејтинга 3 и 4) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категије ризика 4д, 4дд и 5). Категорија ризика 4, дели се на три подкатегије и то: 4 – неризични клијенти (РЕ), 4Д ризични клијенти (NPE) са доцњом до 90 дана и 4ДД ризични клијенти (NPE) са доцњом од 91 до 180 дана.

Банка се штити од ризика промене квалитета активе кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Ризик промене вредности активе –умањење имовине.

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врши се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Банка врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

Појединачно и групно процењивање у нивоу 3

Банка процењује исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмирења овавеза – defaulta (ризичан пласман, подкатегија ризика 4Д, 4ДД и 5 према интерном систему рејтинга), односно пласмани који су класификовани у ниво 3 у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Банци, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Банка одређује на основу анализе вредносне структуре портфолија по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на појединачној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када Банка, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења;
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Докази се могу документовати и анализом у Watch list процесу, информацијом о повећаном степену ризика дужника.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, износ обезвређења се обрачунава као разлика између бруто књиговодствене вредности средстава и садашње вредности процењених будућих токова готовине при чему Банка уважава постојање више сценарија наплате приликом процене очекиваних будућих токова готовине у складу са МСФИ 9 стандардом, који се примењује од 01.01.2018. године. Том приликом, сценарија која се могу узети у обзир су сценарија из пословања (реструктурирање/споразуми и слично), сценарија из реализација колатерала (вансудски/судски/стечај и остало) и продаја потраживања. Вероватноће одређеног сценарија Банка процењује на основу историјске реализације и наплате проблематичних случајева, специфичностима појединачног клијента као и предвиђањем будућих могућих исхода, при чему је збир свих сценарија 100%.

За групу мање материјалних потраживања која се налазе и нивоу 3, приликом обрачуна обезвређења користе се такође више сценарија наплате, која се примењују са одређеним вероватноћама, где су те вероватноће израчунате на основу статистичких модела користећи историјске податке о наплати.

Групно процењивање

Обезвређење се процењује групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и налазе се у нивоу 1 – стандард клијенти и у нивоу 2 – клијенти са идентификованим повећањем кредитног ризика, као и потраживања по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Група процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (по врстама клијената у сектору привреде и по бонитетним групама по врстама пласмана у сектору становништва), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Методологија за обезвређење је значајно промењена и уместо приступа реализованог губитка у складу са МРС 39, примењује се принцип будућег очекиваног губитка, у складу са МСФИ 9, кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности.

У складу са МСФИ 9, обезвређење се одмерава на следећи начин:

- Ниво 1 - Кредити код којих није идентификовано погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Банка обрачунава трошак обезвређења базиран на 12-месечним очекиваним кредитним губицима;
- Ниво 2 - Кредити код којих је идентификовано значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Банка ће обрачунава трошак обезвређења базиран на очекиваним кредитним губицима за цео животни век инструмента.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, обрачунати су на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL). У Ниво 1 укључене су и изложености према Републици Србији, Народној банци Србије и друге изложености са пондером кредитног ризика 0, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличаних изложености по основу којих очекивани кредитни губици теже 0.

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у ниво 2 и трошкови обезвређења обрачунати су на основу очекиваних губитака за цео животно век инструмента.

Банка разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Идентификовање значајног погоршања кредитног ризика базира се на дефинисаним квантитативним и квалитативним критеријумима (као што су сигнали раног упозорења, доцњи преко 30 дана и слично).

Банка обрачунава трошкове обезвређења дужничких хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), као акумулирани износ обезвређења који такође утиче и на Биланс успеха. Међутим, очекивани кредитни губици не умањују износ бруто финансијске активе у билансу стања.

За сектор привреде и становништва, Банка обрачунава очекиване кредитне губитке (обезвређење) на следећи начин:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

ECL	Expected credit loss (очекивани кредитни губитак)
EAD	Exposure at default (изложеност у тренутку default-а)
MPD	Marginal Probability of default (маргинална вероватноћа default-а)
LGD	Loss given default (губитак у случају default-а клијента)
DF	EIR based discount factor (дисконтни фактор заснован на ЕКС)

Наведена формула користи се за израчунавање очекиваних кредитних губитака (обезвређења) у нивоу 1 и 2, уз респектовање временског хоризонта.

EAD, односно изложеност у тренутку наступања статуса default-а представља процену књиговодствене вредности у складу са МСФИ 9 у моменту default-а, узимајући у обзир профил уговорених новчаних токова као и могућа коришћења средстава из одобрених линија пре момента default-а.

Изложеност услед неиспуњења обавеза (ЕАД) представља бруто књиговодствену вредност финансијских инструмената који подлежу обрачуну умањења вредности, узимајући у обзир и могућност клијента да повећа своју изложеност неиспуњењу обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

За израчунавање EAD за ниво 1, Банка процењује могућност неизмирења обавеза у оквиру 12 месеци за обрачун дванаестомесечног очекиваног кредитног губитка (ECL), односно, израчунава се обезвређење за кредит који се налази у нивоу 1, за који се очекује да ће резултирати немогућношћу исплате обавеза у периоду од 12 месеци од датума биланса стања. За ниво 2, изложеност по неиспуњењу обавеза се разматра за све догађаје у току животног века инструмента.

PD представља процену вероватноће неиспуњења обавеза у датом временском периоду. Неиспуњење обавеза се може десити само у одређено време током процењеног периода, уколико се није претходно престало са признавањем инструмента, а Банка је још увек изложена. Банка на основу историјских података израчунава PD параметар посебно у сектору привреде и сектору становништва. У сектору привреде, PD се обрачунава по врстама лица (велика предузећа, средња предузећа, мала предузећа...), а у сектору становништва по врстама производа (стамбени кредити, готовински кредити, пољопривредни кредити...). Након обрачуна историјских PD-јева, Банка укључује и *forward looking* компоненту кроз Бета фактор који представља утицај кретања макроекономских варијабли (кретање друштвеног производа, незапослености, стопе инфлације, индустријске производње...) на будући PD. Бета фактор се израчунава помоћу статистичких и економетријских модела.

За обрачун обезвређења за ниво 1, Банка користи једногодишње PD-јеве за првих 12 месеци, који представљају производ историјског PD и Бета фактора израчунатог за прву годину.

Код обрачуна обезвређења за ниво 2, где се обезвређење обрачунава за сваку годину трајања финансијског средства, Банка користи маргинални PD који представља разлику два кумулативна PD, између $t+1$ и t , где t представља временски период од једне године. Кумулативни PD се односи на вероватноћу default-а која ће се десити закључно са периодом t . Вероватноћа да ће се реализовати default пре или закључно са роком доспећа T одговара lifetime PD-ју, односно вероватноћи default-а за цео период живота финансијског инструмента.

Вредности параметра PD ажурирају се на полугодишњем нивоу (за датуме 30.06. и 31.12.) и примењују у наредној половини године, осим за 31.12. када се примењује PD параметар за 31.12.

LGD Губитак у случају неизмирења обавеза је процена губитака који се јавља у случају неизмирења обавеза у одређено време. Заснива се на разлици између уговорених новчаних токова и новчаних токова које би кредитор очекивао да прими, укључујући и реализацију било којег колатерала. То је обично изражено као проценат EAD-а. Банка у својој процени кредитних губитака одмерених у складу са Методологијом процене обезвређења и МСФИ 9 стандардом, жели да одрази могућност наплате новчаних токова како из редовних новчаних токова, али и из реализације колатерала и других средстава обезбеђења, који су директно повезани са финансијским инструментом. У том смислу, Банка примењује генерално концепт одвојеног LGD secured и LGD unsecured параметра у зависности од степена обезбеђености појединачног пласмана. За потребе обрачуна LGD secured-а, односно очекиване стопе губитка након реализације колатерала, Банка узима у обзир све интерно расположиве колатерале где постоји процена о могућој наплативости.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Последњи корак у обрачуну обезвређења је дисконтни фактор - **DF** у циљу свођења на садашњу вредност. За дисконтовање се користи иницијална ефективна каматна стопа у чији обрачун улазе само оне камате и накнаде које се могу идентификовати као директан приход Банке. У нивоу 2, период на који се врши дисконтовање, зависи од рока трајања финансијског средства, док је у нивоу 1, временски фактор увек једнак једној години (12 месеци).

За обрачун обезвређења за изложености према државама, финансијским институцијама и обезвређење хартија од вредности, Банка користи другачији начин обрачуна обезвређења. Банка не поседује адекватну историју у погледу миграција и default-а изложености према државама и финансијским институцијама. Приликом процене обезвређења и ризика default-а изложености по основу финансијских инструмената држава, њених органа, централних банака као и финансијских институција, ослања се на истраживања и податке екстерне рејтинг агенције Moody's. Том приликом користи све расположиве изворе до којих може доћи без употребе прекомерног трошка или труда, како би адекватно утврдила вероватноћу default-а а за потребе обрачуна обезвређења. Вероватноћа default-а за период од годину дана је утврђена као вероватноћа миграције из утврђеног екстерног рејтинга уговорне стране (или рејтинга сродне уговорне стране уколико не постоји доступан екстерни рејтинг), у статус default-а. Кумулативни PD се одређује једноставно експоненцијалним дизањем на степен једногодишњих стопа default-а, на следећи начин:

$$CPD_t = 1 - e^{-(default\ rate * t)}$$

Вредности годишње стопе PD које се користе у обрачуну обезвређења ХОВ и финансијских институција своде се на месечне.

За LGD unsecured параметар користи вредност прописану за изложености према државама и финансијским организацијама, у складу са базелским стандардима. LGD secured (ако постоји средство обезбеђења) користи се на исти начин као код привреде и становништва.

Обезвређење пласмана привреди, становништву, државама и финансијским институцијама умањује вредност пласмана и признаје се као расход у оквиру биланса успеха, а обезвређење хартија од вредности се евидентира кроз остали резултат.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање појединачног вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама – плативих и чинидбених гаранција, акредитива, авала и других ванбилансних ставки) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе и дужник се налази у нивоу 3. Такође, за ниво 1 и 2, Банка утврђује процену вероватног губитка по ванбилансним ставкама за све ванбилансне ставке, укључујући и неискоришћене преузете обавезе. Начин обезвређења ванбилансних ставки за ниво 1 и ниво 2 је исти као обезвређење билансних потраживања осим у делу признавања EAD-а. Код процене вероватног губитка по ванбилансним ставкама, Банка умањује изложеност за фактор конверзије (CCF). У складу са МСФИ 9 стандардом, Банка је на основу искуства обрачунала факторе кредитне конверзије (CCF), који представљају вероватноћу конверзије ванбилансних изложености у билансне и закључила да не располаже довољним бројем историјских података за дефинисање CCF. Због тога, Банка користи најбољу апроксимацију CCF, а то су фактори конверзије дефинисани Одлуком о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке и Одлуком о адекватности капитала банке Народне банке Србије. За неискоришћене преузете обавезе, за које је Банка уговорила безусловну отказивост уговора или могућност отказа уговорене обавезе ако клијент прекрши уговорене ковенанте, Банка не обрачунава резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Вероватни губитак по ванбилансним ставкама признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, најчешћа пракса коју Банка користи, поред редовног праћења пословања клијената, је и прибављање инструмената обезбеђења (колатерала), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. Износ и врста потребног колатерала зависи од процене кредитног ризика друге уговорне стране.

Као стандардне инструменте обезбеђења Банка од клијената прибавља уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика, и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне или корпорацијске кредите и кредите за мале бизнисе – залог на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залог на хартијама од вредности, уделима и потраживањима;
- За кредите становништву – хипотеке на непокретностима, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита и друго;
- За позајмљене вредносне папире и уговоре о реоткупу – новац или вредносни папири.

Приликом процене непокретности или залог на покретној имовини, Банка обезбеђује стручну и независну процену вредности непокретности од стране овлашћених проценитеља, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити и осигурани од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, а полисе винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала (хипотека, залог, хартија од вредности и сл.), процењена вредност колатерала се коригује за дефинисани проценат (*haircut*) у зависности од врсте колатерала и локације, који се редовно преиспитују и ревидирају. На овај начин Банка са штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Корективни фактор (*haircut*) представља разлику између процењене вредности колатерала и новчаног прилива који је могуће остварити продајом колатерала у поступку наплате. *Haircut* процењену тржишну вредност сваког инструмента обезбеђења своди на очекивану вредност која ће бити наплаћена његовом реализацијом у будућности, и то уважавајући волатилност тржишне вредности, могућност реализације и готовинске одливе по основу трошкова активирања и продаје (судски трошкови, трошкови пореза који падају на терет продавца, трошкови консултаната и оглашавања и остали трошкови), очекивани пад тржишне вредности од тренутка процене до тренутка планиране реализације, као и својствену неизвесност у утврђивању вредности.

Банка обраћа пажњу на редовну процену/вредновање колатерала. За неризичне пласмане (стандард клијенте) који се налазе у нивоу 1 и клијенте који се налазе на *Watch* листи – ниво 2, хипотеке на стамбеним и пословним непокретностима процењују се најмање једном у три године, од стране овлашћеног процењивача. За ризичне пласмане (*NPL*) који се налазе у нивоу 3, хипотеке на стамбеним објектима се процењују најмање једном у три године, хипотеке на пословним објектима (пословни простори, локали, складишта, грађевинско земљиште са и без грађевинске дозволе, пољопривредно земљиште, остало) најмање једном у 18 месеци, а хипотеке на индустријским објектима процењују се минимум једном годишње (12 месеци), од стране овлашћеног процењивача. Хартије од вредности се процењују на месечној основи за све пласмане.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Редовно праћење вредности непокретности подразумева проверу вредности непокретности на основу расположивих података и информација, поређење вредности непокретности из портфолиа Банке са кретањима вредности на тржишту Републике Србије (реализована продаја, понуда и тражња) по регионима прописаним у каталогу колатерала, коришћење статистичког модела итд. За све пословне непокретности, Банка спроводи проверу вредности најмање једном годишње, а за стамбене и остале непокретности најмање једном у три године.

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Вредност колатерала и тенденције кретања, Банка прати и ажурира како би се потенцијални ризик од нереалне процене свео на најмању могућу меру, а у случају потребе може захтевати и додатни колатерал у складу са закљученим уговором. Колатерали представљају секундарни извор наплате потраживања.

Укупна изложеност кредитном ризику на дан 31. децембра 2018. и 31. децембра 2017. године, приказана је у следећем прегледу, без узимања у обзир било каквог колатерала или неке друге кредитне заштите. Наведене вредности исказане су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

Укупна изложеност кредитном ризику

	У хиљадама динара			
	31.12.2018		31.12.2017	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
I. Преглед активе	427,668,873	401,165,980	399,678,901	369,183,538
Готовина и средства код централне банке	63,595,710	63,595,710	49,840,887	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	18,705,766	18,477,729	29,746,347	29,543,789
Кредити и потраживања од комитената	181,694,980	167,545,674	171,931,966	153,897,367
Финансијска средства (хартије од вредности и деривати)	133,183,262	133,181,667	117,288,770	117,288,767
Остала средства	8,657,056	6,612,268	9,347,623	6,798,506
Немонетарна имовина	21,832,099	11,752,932	21,523,308	11,814,222
II. Ванбилансне ставке	42,261,680	41,986,725	34,284,701	34,160,309
Плативе гаранције	3,107,502	3,037,138	3,443,746	3,416,712
Чинидбене гаранције	3,004,569	2,962,498	4,349,152	4,320,139
Преузете неопозиве обавезе	35,783,262	35,646,780	26,194,257	26,149,893
Остало	366,347	340,309	297,546	273,565
Укупно (I+II)	469,930,553	443,152,705	433,963,602	403,343,847

Почев од 01.01.2018. године, Банка примењује МСФИ 9 стандард који је заменио МРС 39 стандард. Подаци за 2017. годину су приказани у складу са тада важећим стандардом МРС 39, и нису упоредиви са информацијама објављеним за 2018. годину. Разлике које произлазе из примене МСФИ 9 директно су признате на терет нераспоређене добити 01.01.2018. године. У складу са наведеним, ефекти прве примене МСФИ 9 стандарда су детаљно приказани под датумом 01.01.2018. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Укупна изложеност кредитном ризику – прелазак на МСФИ 9 стандард

	Категорија	МРС 39 31.12.2017.		Ре- класификовано	Исправка вредности	У хиљадама динара МСФИ 9 01.01.2018.		Категорија
		Бруто	Нето			Бруто	Нето	
I. Преглед активе		282,390,131	251,894,771	-	(852,566)	282,390,131	251,042,205	
Готовина и средства код централне банке	L&R ¹	49,840,887	49,840,887	-	-	49,840,887	49,840,887	AC ²
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	L&R	29,746,347	29,543,789	-	(25,260)	29,746,347	29,518,529	AC
Кредити и потраживања од комитената	L&R	171,931,966	153,897,367	-	(752,052)	171,931,966	153,145,315	AC
Остала средства	L&R	9,347,623	6,798,506	-	(75,254)	9,347,623	6,723,252	AC
Имовина	-	21,523,308	11,814,222	-	-	21,523,308	11,814,222	-
II. Ванбилансне ставке		34,284,701	34,160,309	-	(95,359)	34,284,701	34,064,951	
Плативе гаранције	L&R	3,443,746	3,416,712	-	(62,424)	3,443,746	3,354,288	AC
Чинидбене гаранције	L&R	4,349,152	4,320,139	-	1,681	4,349,152	4,321,820	AC
Преузете неопозиве обавезе	L&R	26,194,257	26,149,893	-	(38,171)	26,194,257	26,111,723	AC
Остало	L&R	297,546	273,565	-	3,555	297,546	277,120	AC
III Финансијска средства расположива за продају	AFS³	112,019,061	112,019,058	(112,019,058)	-	-	-	-
Рекласификовано у: финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат ⁶	-	-	-	112,019,058	(213,775)	112,019,061	111,805,286	FVOCI⁴
IV Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	FVPL⁵	5,269,709	5,269,709	(5,269,709)	-	-	-	-
Рекласификовано у: финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха	-	-	-	5,269,709	-	5,269,709	5,269,709	FVPL
Укупно (I+II+III+IV)		433,963,602	403,343,847	117,288,767	(1,161,700)	433,963,602	402,182,151	

L&R¹– кредити и пласмани у складу са МРС 39 класификацијомAC²– амортизовани трошак у складу са МСФИ 9 класификацијомAFS³– ставке расположиве за продају у складу са МРС 39 класификацијомFVOCI⁴– ставке које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у складу са МСФИ 9 класификацијомFVPL⁵– ставке које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха и намењене су трговању у складу са МРС 39 класификацијом, односно по фер вредности кроз биланс успеха у складу са МСФИ 9 класификацијом⁶Напомена: приказане нето вредности финансијских средстава који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат су умањене за износ обезвређења за кредитни ризик, иако иста нису одбитна ставка од бруто износа активе

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Прва примена МСФИ 9 стандарда – утицај на исправке вредности

	У хиљадама динара Исправка вредности		
	31.12.2017.	МСФИ 9	01.01.2018.
I. Преглед активе	30,495,363	1,066,341	31,561,704
Готовина и средства код централне банке	-	-	-
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	202,558	25,260	227,818
Кредити и потраживања од комитената	18,034,599	752,052	18,786,651
Финансијска средства (хартије од вредности) ¹	3	213,775	213,778
Остала средства	2,549,117	75,254	2,624,371
Имовина	9,709,086	-	9,709,086
II. Ванбилансне ставке	124,392	95,359	219,751
Плативе гаранције	27,034	62,424	89,458
Чинидбене гаранције	29,013	(1,681)	27,332
Преузете неопозиве обавезе	44,364	38,171	82,535
Остало	23,981	(3,555)	20,426
Укупно (I+II)	30,619,755	1,161,700	31,781,455

¹Напомена: приказане нето вредности финансијских средстава који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат су умањене за износ обезвређења за кредитни ризик, иако иста нису одбитна ставка од бруто износа активе

Сва финансијска средства се налазе у нивоу 1 и односе се највећим делом на Хартије од вредности издате од стране Републике Србије, као и на валутне своп трансакције.

Промена кредита и потраживања од комитената по нивоима ризика током 2018. године

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
01.01.2018.	141,744,316	4,273,282	25,914,368	171,931,966
Нова потраживања	30,289,914	137,022	-	30,426,936
Смањење/Отплата				
потраживања	(14,588,864)	(1,821,871)	(6,065,346)	(22,476,081)
Прелазак у ниво 1	-	(1,010,298)	(154,256)	(1,164,554)
Прелазак у ниво 2	(2,272,287)	-	(50,587)	(2,322,874)
Прелазак у ниво 3	(1,255,531)	(233,550)	-	(1,489,081)
Прелазак из других нивоа	1,164,554	2,322,874	1,489,081	4,976,509
Друге промене	3,785,376	(336,907)	(1,636,310)	1,812,159
31.12.2018	158,867,478	3,330,552	19,496,950	181,694,980

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Промена исправки вредности кредита и потраживања од комитената по нивоима ризика током 2018. године

	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупно</u>
01.01.2018.	1,253,478	96,827	17,436,346	18,786,651
Нова потраживања	303,940	6,183	-	310,123
Смањење/Отплата потраживања	(359,577)	(36,051)	(4,831,938)	(5,227,566)
Прелазак у ниво 1	-	(21,220)	(88,880)	(110,100)
Прелазак у ниво 2	(28,386)	-	(25,372)	(53,758)
Прелазак у ниво 3	(25,805)	(15,024)	-	(40,829)
Прелазак из других нивоа	110,100	53,758	40,829	204,687
Друге промене	(217,503)	163,209	334,393	280,099
31.12.2018	1,036,247	247,682	12,865,378	14,149,307

Током 2018. године транзиције изложености по нивоима су последице редовних пословних промена:

- транзиција у ниво 1 из нивоа 2 и 3, је последица побољшања параметара пословања према финансијским извештајима за 2017, односно услед измирења доспелих обавеза делимично или у целости (смањење доцње);
- транзиција у ниво 2 из нивоа 1, поседица је повећања кредитног ризика код одређеног броја клијената;
- транзиција у ниво 3 из нивоа 1 и 2, је последица је повећања кредитног ризика (блокада рачуна дужа од 60 дана, и повећање доцње преко 90 дана у највећем делу). Током године, потраживања из нивоа 1 су се налазила у нивоу 2 пре него што су прешла у ниво 3. Смањење потраживања у нивоу 3 последица је регулисања ризичних потраживања (наплатом из колатерала и редовног пословања клијената).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација по нивоима ризика

31.12.2018	У хиљадама динара								
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно	Исправка вредности Ниво 1	Исправка вредности Ниво 2	Исправка вредности Ниво 3	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	37,397,786	654,204	1,521,937	39,573,927	32,149	18,803	722,406	773,358	38,800,570
Готовински	30,038,802	289,400	226,782	30,554,984	98,846	13,125	153,963	265,933	30,289,051
Пољопривреда	8,357,877	91,169	263,341	8,712,387	60,893	3,809	138,525	203,227	8,509,160
Остало	5,193,080	56,258	179,373	5,428,711	31,736	1,384	167,551	200,671	5,228,039
Микро бизнис	8,694,031	115,982	656,885	9,466,898	120,679	4,018	317,218	441,915	9,024,982
Укупно становништво	89,681,576	1,207,013	2,848,318	93,736,907	344,303	41,139	1,499,663	1,885,105	91,851,802
Велика предузећа	33,953,918	1,658,522	11,595,741	47,208,181	310,263	197,878	7,901,653	8,409,794	38,798,387
Средња предузећа	6,995,710	211,590	1,935,944	9,143,244	67,366	3,164	1,287,520	1,358,050	7,785,194
Мала предузећа	3,458,723	121,341	1,207,560	4,787,624	36,736	631	632,196	669,563	4,118,060
Држава	12,989,199	132,086	503,850	13,625,135	86,779	4,870	139,220	230,869	13,394,267
Остало	11,788,352	-	1,405,537	13,193,890	190,800	-	1,405,126	1,595,926	11,597,963
SPривредни клијенти	69,185,902	2,123,539	16,648,632	87,958,073	691,944	206,543	11,365,715	12,264,202	75,693,871
Укупно	158,867,478	3,330,552	19,496,950	181,694,980	1,036,247	247,682	12,865,378	14,149,307	167,545,673
Потраживања од банака	18,494,474	-	211,292	18,705,766	16,745	-	211,292	228,037	18,477,729

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација по нивоима ризика

У хиљадама динара									
01.01.2018.	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно	Исправка вредности Ниво 1	Исправка вредности Ниво 2	Исправка вредности Ниво 3	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	35,368,842	577,246	1,532,194	37,478,282	35,519	26,327	809,034	870,880	36,607,402
Готовински	24,079,084	207,124	302,978	24,589,186	86,943	13,841	246,184	346,968	24,242,218
Пољопривреда	7,050,263	103,287	205,882	7,359,432	64,279	7,081	108,851	180,211	7,179,221
Остало	5,307,149	45,933	383,881	5,736,963	27,892	1,254	365,311	394,457	5,342,506
Микро бизнис	7,624,833	79,865	697,866	8,402,564	109,126	564	281,635	391,325	8,011,239
Укупно становништво	79,430,171	1,013,455	3,122,801	83,566,427	323,759	49,067	1,811,015	2,183,841	81,382,586
Велика предузећа	33,674,709	1,726,074	16,940,157	52,340,940	594,751	37,386	12,015,302	12,647,439	39,693,501
Средња предузећа	8,900,885	875,199	2,037,738	11,813,822	84,539	3,779	1,302,482	1,390,800	10,423,022
Мала предузећа	3,683,113	296,786	1,378,923	5,358,822	34,942	1,724	698,416	735,082	4,623,740
Држава	9,225,459	361,768	997,190	10,584,417	69,619	4,871	170,041	244,531	10,339,886
Остало	6,829,979	-	1,437,559	8,267,538	145,868	-	1,439,090	1,584,958	6,682,580
Привредни клијенти	62,314,145	3,259,827	22,791,567	88,365,539	929,719	47,760	15,625,331	16,602,810	71,762,729
Укупно	141,744,316	4,273,282	25,914,368	171,931,966	1,253,478	96,827	17,436,346	18,786,651	153,145,315
Потраживања од банака	29,543,789	-	202,558	29,746,347	2,526	-	202,558	227,818	29,518,529

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

31.12.2017.			У хиљадама динара				
	Непроблематична потраживања	Проблематична потраживања	Укупно	Исправка вредности непроблематичних потраживања	Исправка вредности проблематичних потраживања	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	35,946,088	1,532,193	37,478,281	94,115	520,302	614,417	36,863,864
Готовински	24,286,208	302,978	24,589,186	200,232	229,834	430,066	24,159,120
Пољопривреда	7,153,549	205,883	7,359,432	61,549	100,090	161,639	7,197,793
Остало	5,353,083	383,880	5,736,963	76,780	372,548	449,328	5,287,635
Микро бизнис	7,704,698	697,867	8,402,565	100,490	289,855	390,345	8,012,220
Укупно станивништво	80,443,626	3,122,801	83,566,427	533,166	1,512,629	2,045,795	81,520,632
Велика предузећа	35,400,783	16,940,157	52,340,940	260,084	11,881,024	12,141,108	40,199,832
Средња предузећа	9,776,084	2,037,738	11,813,822	54,739	1,349,336	1,404,075	10,409,747
Мала предузећа	3,979,898	1,378,923	5,358,821	64,820	685,329	750,149	4,608,672
Држава	9,612,889	997,190	10,610,079	89,830	166,416	256,246	10,353,833
Остало	6,804,318	1,437,559	8,241,877	78	1,437,148	1,437,226	6,804,651
Привредни клијенти	65,573,972	22,791,567	88,365,539	469,551	15,519,253	15,988,804	72,376,735
Укупно	146,017,598	25,914,368	171,931,966	1,002,717	17,031,882	18,034,599	153,897,367
Потраживања од банака	29,543,789	202,558	29,746,347	-	202,558	202,558	29,543,789

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Промене исправки вредности потраживања у Билансу стања

У хиљадама динара

	31.12.2017.	Ефекти 01.01.2018.	Повећање исправки вредности	Укидање исправки вредности	Друге промене	31.12.2018.
Укупно становништво	2,045,795	138,046	1,642,145	(1,507,435)	(433,446)	1.885.105
Привредни клијенти	15,988,804	614,006	3,789,725	(3,611,899)	(4,516,434)	12.264.202
Укупно	18,034,599	752,052	5,431,870	(5,119,334)	(4,949,880)	14.149.307
Потраживања од банака	202,558	25,260	66,805	(76,584)	9,998	228,037

*Друге промене се односе на извршен пренос у целости обезвређених потраживања из билансне у ванбилансну евиденцију, курсне разлике и остале промене.

Проблематични кредити и потраживања – ниво 3

Проблематични кредити и потраживања су они кредити и потраживања за које је Банка утврдила да постоје објективни докази који указују на обезвређење и за које не очекује наплату доспеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту (обезвређена потраживања). Процена обезвређења код проблематичних потраживања се врши за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања оавеза – defaulta, ниво кредитног ризика 3 (подкатегија ризика 4Д и 4ДД према интерном систему рејтинга и категорија ризика 5), уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине. Такође, у проблематичне кредите спадају и мање материјално значајни кредити који се налазе у нивоу 3, а њихово обезвређење се ради на групној основи у складу са захтевима МСФИ 9 стандарда,

Непроблематични кредити и потраживања – ниво 1 и ниво 2

За непроблематична потраживања нивоа 1 и нивоа 2 (категије рејтинга 1, 2, 3 и подкатегија 4), обезвређење се процењује групно (необезвређена потраживања). Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Обезвређење на групној основи базира се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци (потраживања у нивоу 1), осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента (потраживања у нивоу 2). Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за привредне клијенте, микро бизнис, становништво по врстама производа, финансијске институције и изложености према државама.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Потраживања по данима доцње ниво 1 и 2

31.12.2018	Ниво 1						Ниво 2						У хиљадама динара
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно	
Стамбени	37,223,680	174,106	-	-	-	37,397,786	427,559	53,801	69,467	103,377	-	654,204	
отовински	27,792,930	2,245,873	-	-	-	30,038,803	65,876	55,360	119,999	48,165	-	289,400	
Пољопривреда	8,205,610	152,267	-	-	-	8,357,877	28,645	1,027	45,606	15,891	-	91,169	
Остало	4,860,799	332,280	-	-	-	5,193,079	16,828	3,441	24,572	11,418	-	56,259	
Микро бизнис	7,751,492	942,539	-	-	-	8,694,031	58,824	33,394	23,166	597	-	115,981	
Укупно становништво	85,834,511	3,847,065	-	-	-	89,681,576	597,732	147,023	282,810	179,448	-	1,207,013	
Велика предузећа	33,652,823	301,095	-	-	-	33,953,918	1,255,394	81,730	321,397	-	-	1,658,521	
Средња предузећа	6,765,412	230,298	-	-	-	6,995,710	163,902	35,601	12,088	-	-	211,591	
Мала предузећа	3,404,257	54,466	-	-	-	3,458,723	110,899	10,433	9	-	-	121,341	
Држава	12,980,623	8,576	-	-	-	12,989,199	100,167	31,754	165	-	-	132,086	
Остало	11,788,352	-	-	-	-	11,788,352	-	-	-	-	-	-	
Привредни клијенти	68,591,467	594,435	-	-	-	69,185,902	1,630,362	159,518	333,659	-	-	2,123,539	
Укупно	154,425,978	4,441,500	-	-	-	158,867,478	2,228,094	306,541	616,469	179,448	-	3,330,552	
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	-	295,208	26,407	-	9,571	-	331,186	
Потраживања од банака	18,494,474	-	-	-	-	18,494,474	-	-	-	-	-	-	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Необезвређена потраживања по данима доцње- Непроблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2017.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	35,370,869	292,352	83,716	199,151	-	35,946,088
Готовински	22,652,874	1,470,506	109,774	53,054	-	24,286,208
Пољопривреда	6,887,620	175,355	69,829	20,745	-	7,153,549
Остало	5,030,740	288,625	24,275	9,444	-	5,353,083
Микро бизнис	6,645,290	1,024,721	31,242	3,446	-	7,704,698
Укупно становништво	76,587,393	3,251,558	318,835	285,839	-	80,443,626
Велика предузећа	35,065,168	148,661	186,954	-	-	35,400,783
Средња предузећа	8,859,787	831,450	84,847	-	-	9,776,084
Мала предузећа	3,701,976	268,408	9,514	-	-	3,979,898
Држава	9,494,453	118,436	-	-	-	9,612,889
Остало	6,804,266	52	-	-	-	6,804,318
Привредни клијенти	63,925,650	1,367,008	281,315	-	-	65,573,972
Укупно	140,513,043	4,618,566	600,150	285,840	-	146,017,598
од чега: реструктурирана	614,572	165,746	-	-	-	780,319
Потраживања од банака	25,520,572	4,023,218	-	-	-	29,543,789

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње- Проблематична потраживања, ниво 3

31.12.2018	У хиљадама динара					
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	298,814	69,763	40,848	48,572	1,063,940	1,521,937
Готовински	60,889	23,413	12,821	17,977	111,682	226,782
Пољопривреда	18,824	6,326	3,129	824	234,239	263,342
Остало	12,035	1,240	295	1,446	164,357	179,373
Микро бизнис	69,907	21,155	5,536	16,953	543,333	656,884
Укупно становништво	460,469	121,897	62,629	85,772	2,117,551	2,848,318
Велика предузећа	1,850,212	7,008	258,670	372,861	9,106,992	11,595,743
Средња предузећа	74,482	-	-	-	1,861,461	1,935,943
Мала предузећа	39,097	326,954	13,413	-	828,096	1,207,560
Држава	324,552	8,458	-	-	170,839	503,849
Остало	1,404,715	-	-	-	822	1,405,537
Привредни клијенти	3,693,058	342,420	272,083	372,861	11,968,210	16,648,632
Укупно	4,153,527	464,317	334,712	458,633	14,085,761	19,496,950
од чега: реструктурирана	2,122,009	23,622	36,725	21,914	10,893,051	13,097,322
Потраживања од банака	211,292	-	-	-	-	211,292

Потраживања са доцњом испод 90 дана која се налазе у нивоу 3 односе се на клијенте који имају финансијске тешкоће и Банка је проценила да постоји ризик од неизмирења обавеза до краја отплате кредита, с обзиром да се приликом сагледавања истих користи сет различитих критеријума.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње- Проблематична потраживања, ниво 3

31.12.2017.	У хиљадама динара					
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	176,439	51,838	16,277	26,621	1,261,018	1,532,194
Готовински	40,921	14,348	8,515	13,420	225,774	302,978
Пољопривреда	19,594	5,777	9,331	8,430	162,751	205,882
Остало	10,392	460	475	218	372,334	383,880
Микро бизнис	69,521	15,136	937	1,629	610,643	697,866
Укупно становништво	316,867	87,560	35,536	50,317	2,632,521	3,122,801
Велика предузећа	2,262,581	-	-	-	14,677,576	16,940,157
Средња предузећа	93,355	20,675	-	58,566	1,865,142	2,037,738
Мала предузећа	87,971	373,012	36,677	2,832	878,430	1,378,923
Држава	741,052	23,022	-	-	233,116	997,190
Остало	1,436,737	-	-	-	822	1,437,559
Привредни клијенти	4,621,696	416,709	36,677	61,398	17,655,086	22,791,567
Укупно	4,938,564	504,269	72,213	111,715	20,287,607	25,914,368
од чега: реструктурирана	2,541,031	61,564	54,121	73,779	15,991,941	18,722,435
Потраживања од банака	202,558	-	-	-	-	202,558

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

Учешће проблематичних потраживања, ниво 3 у укупним кредитима

31.12.2018	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Ниво 3	Ниво 3 реструктурирана потраживања	Исправке вредности ниво 3	Учешће ниво 3 у укупним (%)	У хиљадама динара
							Износ средстава обезбеђења ниво 3
Укупно становништво	93,736,907	1,885,105	2,848,318	856,108	1,499,664	3,04%	2,539,572
Стамбени	39,573,928	773,359	1,521,938	439,228	722,407	3,85%	1,511,459
Готовински	30,554,984	265,933	226,782	28,097	153,963	0,74%	132,048
Пољопривреда	8,712,387	203,227	263,341	16,409	138,525	3,02%	237,991
Остало	5,428,711	200,671	179,373	-	167,551	3,30%	1,191
Микро бизнис	9,466,897	441,915	656,884	372,374	317,218	6,94%	656,883
Привредни клијенти	87,958,074	12,264,202	16,648,632	12,241,214	11,365,714	18,93%	14,951,036
Пољопривреда	5,368,696	114,450	222,617	13,411	85,212	4,15%	222,785
Прерађивачка индустрија	14,604,683	2,420,833	4,160,130	3,818,420	2,322,335	28,48%	4,154,270
Електрична енергија	99,306	3,105	27,298	-	19	27,49%	27,298
Грађевинарство	7,781,109	1,205,744	1,592,833	832,676	998,515	20,47%	1,593,206
Трговина на велико и мало	23,677,087	901,765	1,875,109	1,612,891	651,402	7,92%	1,868,834
Услугне делатности	7,280,885	1,223,932	1,494,901	1,477,865	1,187,702	20,53%	1,494,901
Активности у вези са некретнима	4,699,746	729,500	1,323,324	983,040	704,066	28,16%	-
Остало	24,446,562	5,664,873	5,952,420	3,502,911	5,416,463	24,35%	4,265,943
Укупно	181,694,981	14,149,307	19,496,950	13,097,322	12,865,378	10,73%	17,490,608
Потраживања од банака	18,705,766	228,037	211,292	-	211,292	1,13%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

Учешће проблематичних потраживања, ниво 3 у укупним кредитима

01.01.2018.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Ниво 3	Ниво 3 реструктурирана потраживања	Исправке вредности ниво 3	Учешће ниво 3 у укупним (%)	У хиљадама динара Износ средстава обезбеђења ниво 3
Укупно становништво	83,566,427	2,183,841	3,122,801	859,561	1,811,015	3,74%	2,648,094
Стамбени	37,478,281	870,881	1,532,195	430,253	809,034	4,09%	1,511,866
Готовински	24,589,186	346,968	302,978	27,510	246,184	1,23%	232,677
Пољопривреда	7,359,432	180,211	205,882	19,626	108,851	2,80%	196,094
Остало	5,736,963	394,457	383,880	-	365,311	6,69%	10,416
Микро бизнис	8,402,565	391,324	697,866	382,172	281,635	8,31%	697,041
Привредни клијенти	88,365,539	16,602,810	22,791,567	17,862,874	15,625,333	25,79%	21,102,348
Пољопривреда	6,066,845	141,912	253,050	28,243	106,767	4,17%	252,908
Прерађивачка индустрија	22,380,808	5,914,702	9,145,453	8,191,755	5,759,130	40,86%	6,591,232
Електрична енергија	149,035	4,039	67,005	-	174	44,96%	67,005
Грађевинарство	5,681,922	970,217	934,013	810,916	890,877	16,44%	1,148,489
Трговина на велико и мало	22,011,868	2,021,039	3,652,235	2,846,093	1,727,730	16,59%	3,804,104
Услугне делатности	13,182,040	1,403,407	1,438,755	1,411,506	1,155,730	10,91%	1,465,235
Активности у вези са некретнинама	1,512,515	680,603	1,345,149	960,907	679,338	88,93%	1,370,156
Остало	17,380,506	5,466,891	5,955,907	3,613,454	5,305,587	34,27%	6,403,219
Укупно	171,931,966	18,786,651	25,914,368	18,722,435	17,436,348	15,07%	23,750,442
Потраживања од банака	29,746,347	227,818	202,558	-	202,558	0,68%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

Учешће проблематичних потраживања у укупним кредитима

31.12.2017.							У хиљадама динара	
	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Проблематична потраживања	Проблематична реструктурирана потраживања	Исправке вредности проблематичних потраживања	Учешће проблематичних у укупним потраживањима (%)	Износ средстава обезбеђења за проблематична потраживања	
Становништво	83,566,427	2,045,795	3,122,801	859,561	1,512,629	3,74%	2,648,094	
Стамбени	37,478,281	614,417	1,532,194	430,253	520,302	4,09%	1,511,866	
Готовински	24,589,186	430,066	302,978	27,510	229,833	1,23%	232,677	
Пољопривреда	7,359,432	161,639	205,882	19,626	100,090	2,80%	196,094	
Остало	5,736,963	449,327	383,880	-	372,548	6,69%	10,416	
Микро бизнис	8,402,565	390,345	697,866	382,172	289,855	8,31%	697,041	
Привредни клијенти	88,365,539	15,988,804	22,791,567	17,862,874	15,519,253	25,79%	21,102,348	
Пољопривреда	6,066,845	161,354	253,050	28,243	113,994	4,17%	252,908	
Прерађивачка индустрија	22,380,808	5,941,568	9,145,453	8,191,755	5,721,734	40,86%	6,591,232	
Електрична енергија	149,035	28,187	67,005	-	174	44,96%	67,005	
Грађевинарство	5,681,922	891,110	934,013	810,916	885,538	16,44%	1,148,489	
Трговина на велико и мало	22,011,868	1,845,546	3,652,235	2,846,093	1,756,203	16,59%	3,804,104	
Услугне делатности	13,182,040	1,163,568	1,438,755	1,411,506	1,089,579	10,91%	1,465,235	
Активности у вези са некретнинама	1,512,515	692,376	1,345,149	960,907	691,123	88,93%	1,370,156	
Остало	17,380,506	5,265,097	5,955,907	3,613,454	5,260,908	34,27%	6,403,219	
Укупно	171,931,966	18,034,599	25,914,368	18,722,435	17,031,882	15,07%	23,750,442	
Потраживања од банака	29,746,347	202,558	202,558	-	202,558	0,68%	-	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

Промене проблематичних потраживања

	У хиљадама динара						Нето вредност на крају године
	31.12.2017.	Нова проблематична потраживања - ниво 3	Смањење проблематичних потраживања - ниво 3	Утицај курса	Друге промене	31.12.2018.	
Стамбени	1,532,194	244,442	(192,535)	20,210	(82,374)	1,521,937	799,531
Готовински	302,978	166,511	(228,844)	(52)	(13,811)	226,782	72,820
Пољопривреда	205,882	135,157	(61,519)	(369)	(15,810)	263,341	124,816
Остало	383,880	90,077	(299,398)	(10)	4,824	179,373	11,821
Микро бизнис	697,866	119,413	(137,675)	(1,466)	(21,253)	656,885	339,666
Укупно становништво	3,122,800	755,600	(919,971)	18,313	(128,424)	2,848,318	1,348,654
Велика предузећа	16,940,157	637,059	(5,279,315)	(29,428)	(672,732)	11,595,741	3,694,088
Средња предузећа	2,037,738	22,365	(78,154)	(4,362)	(41,644)	1,935,943	648,423
Мала предузећа	1,378,923	15,169	(77,188)	(2,445)	(106,898)	1,207,561	575,364
Држава	997,190	-	(1,055)	(1,913)	(490,372)	503,850	364,631
Остало	1,437,559	-	-	(2,701)	(29,321)	1,405,537	412
Привредни клијенти	22,791,567	674,593	(5,435,712)	(40,849)	(1,340,967)	16,648,632	5,282,918
Укупно	25,914,367	1,430,193	(6,355,683)	(22,536)	(1,469,391)	19,496,950	6,631,572
Потраживања од банака	202,558	-	-	8,734	-	211,292	-

Смањење проблематичних потраживања највише се односи на уступање потраживања уз накнаду, трајни отпис и пренос 100% обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију. Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа потраживања у оквиру једне партије током године, а највише се односи на делимичну наплату.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.3. Потраживања ниво 1 и ниво 2

У хиљадама динара

	31.12.2018				31.12.2017.			
	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3,4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3,4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења
Стамбени	37,897,797	154,193	38,051,990	37,867,041	35,707,544	238,544	35,946,088	35,671,079
Готовински	30,006,894	321,308	30,328,202	6,122,364	24,222,726	63,482	24,286,208	11,521,899
Пољопривреда	8,419,685	29,361	8,449,046	6,617,026	7,125,547	28,002	7,153,549	6,059,245
Остало	5,211,496	37,842	5,249,338	91,821	5,331,736	21,346	5,353,083	96,689
Микро бизнис	8,414,374	395,639	8,810,013	8,804,246	7,286,079	418,619	7,704,698	7,704,263
Укупно становништво	89,950,246	938,343	90,888,589	59,502,500	79,673,633	769,993	80,443,626	61,053,174
Велика предузећа	30,369,732	5,242,708	35,612,440	32,707,216	34,569,288	831,495	35,400,783	34,954,220
Средња предузећа	7,100,191	107,110	7,207,301	7,044,748	9,584,446	191,639	9,776,084	9,647,024
Мала предузећа	3,521,734	58,329	3,580,063	3,632,286	3,844,531	135,367	3,979,898	3,955,505
Држава	10,926,175	2,195,210	13,121,386	10,060,358	7,794,070	1,818,819	9,612,889	6,158,448
Остало	11,788,160	92	11,788,252	8,742,174	3,052,381	3,751,937	6,804,318	3,752,134
Привредни клијенти	63,705,993	7,603,449	71,309,442	62,186,782	58,844,716	6,729,257	65,573,972	58,467,332
Укупно	153,656,238	8,541,792	162,198,031	121,689,281	138,518,348	7,499,250	146,017,598	119,520,506
Потраживања од банака	18,494,474	-	18,494,474	-	29,543,789	-	29,543,789	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања

31.12.2018.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Реструктурирана потраживања - ниво 2	Исправке вредности реструктурираних потраживања - ниво 2	Реструктурирана потраживања - ниво 3	Исправке вредности реструктурираних потраживања - ниво 3	У хиљадама динара	
									Учешће реструктурираних у укупним (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Укупно становништво	93,736,907	1,885,105	1,096,805	344,729	240,697	7,605	856,108	337,124	1,17%	1,094,194
Стамбени	39,573,927	773,358	675,476	191,582	236,248	7,545	439,228	184,037	1,71%	675,277
Готовински	30,554,984	265,933	28,097	11,556	-	-	28,097	11,556	0,09%	25,912
Пољопривреда	8,712,387	203,227	17,857	5,531	1,448	-	16,409	5,531	0,20%	17,630
Остало	5,428,711	200,671	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Микро бизнис	9,466,897	441,915	375,375	136,060	3,001	61	372,374	135,999	3,97%	375,375
Привредни клијенти	87,958,074	12,264,202	12,331,703	8,712,244	90,489	14,972	12,241,214	8,697,272	14,02%	12,296,249
Пољопривреда	5,368,696	114,450	13,411	-	-	-	13,411	-	0,25%	13,411
Прерађивачка индустрија	14,604,682	2,420,833	3,818,420	2,301,616	-	-	3,818,420	2,301,616	26,15%	3,812,560
Електрична енергија	99,306	3,105	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	7,781,109	1,205,744	832,676	811,000	-	-	832,676	811,000	10,70%	832,676
Трговина на велико и мало	23,677,087	901,765	1,692,947	561,400	80,056	14,972	1,612,891	546,428	7,15%	1,663,353
Услугне делатности	7,280,885	1,223,932	1,477,865	1,187,615	-	-	1,477,865	1,187,615	20,30%	1,477,865
Активности у вези са некретнинама	4,699,746	729,500	993,473	683,104	10,433	-	983,040	683,104	21,14%	993,473
Остало	24,446,562	5,664,873	3,502,911	3,167,509	-	-	3,502,911	3,167,509	14,33%	3,502,911
Укупно	181,694,980	14,149,307	13,428,508	9,056,973	331,186	22,578	13,097,322	9,034,395	7,39%	13,390,443
Потраживања од банака	18,705,766	228,037	-	-	-	-	-	-	0,00%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

31.12.2017.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Реструктурирана проблематична потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Учешће реструктурираних у укупним потраживањима (%)	У хиљадама динара
							Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Становништво	83,566,427	2,045,795	1,093,014	859,561	310,969	1,31%	1,089,912
Стамбени	37,478,281	614,417	655,486	430,253	164,162	1,75%	654,999
Готовински	24,589,186	430,066	35,466	27,510	13,135	0,14%	33,730
Пољопривреда	7,359,432	161,639	19,626	19,626	5,399	0,27%	18,746
Остало	5,736,963	449,327	-	-	-	0,00%	-
Микро бизнис	8,402,565	390,345	382,436	382,172	128,273	4,55%	382,436
Привредни клијенти	88,365,539	15,988,804	18,409,740	17,862,874	12,699,795	20,83%	18,381,116
Пољопривреда	6,066,845	161,354	28,243	28,243	16,593	0,47%	28,243
Прерађивачка индустрија	22,380,808	5,941,568	8,598,619	8,191,755	5,660,335	38,42%	8,591,732
Електрична енергија	149,035	28,187	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	5,681,922	891,110	831,141	810,916	788,286	14,63%	831,141
Трговина на велико и мало	22,011,868	1,845,546	2,946,223	2,846,093	1,224,670	13,38%	2,924,486
Услугне делатности	13,182,040	1,163,568	1,431,154	1,411,506	1,089,580	10,86%	1,431,154
Активности у вези са некретнинама	1,512,515	692,376	960,907	960,907	673,604	63,53%	960,907
Остало	17,380,506	5,265,097	3,613,454	3,613,454	3,246,727	20,79%	3,613,454
Укупно	171,931,966	18,034,599	19,502,754	18,722,435	13,010,764	11,34%	19,471,028
Потраживања од банака	29,746,347	202,558	-	-	-	0,00%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Промене реструктурираних потраживања

	У хиљадама динара						
	31.12.2017.	Нова реструктурирана потраживања	Смањење реструктурираних потраживања	Утицај курса	Друге промене	31.12.2018.	Нето
Стамбени	655,486	61,299	(17,214)	13,472	(37,567)	675,476	483,894
Готовински	35,466	11,390	(15,947)	(34)	(2,777)	28,097	16,541
Пољопривреда	19,626	1,448	(631)	(45)	(2,542)	17,857	12,326
Остало	-	-	-	-	-	-	-
Микро бизнис	382,436	3,001	(3,247)	(860)	(5,955)	375,375	239,316
Укупно становништво	1,093,014	77,139	(37,039)	12,533	(48,841)	1,096,805	752,076
Велика предузећа	16,657,832	-	(5,091,319)	(28,635)	(675,267)	10,862,610	3,130,305
Средња предузећа	1,264,760	-	(171,324)	(2,891)	(10,716)	1,079,829	340,768
Мала предузећа	486,093	10,433	(73,487)	(1,132)	(32,643)	389,263	148,385
Држава	1,055	-	(1,055)	(2)	2	-	-
Остало	-	-	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	18,409,740	10,433	(5,337,186)	(32,661)	(718,623)	12,331,703	3,619,459
Укупно	19,502,754	87,572	(5,374,225)	(20,128)	(767,464)	13,428,508	4,371,535
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-

Смањење реструктурираних потраживања највише се односи на уступање потраживања уз накнаду, трајни отпис и пренос 100% обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију. Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа реструктурираних потраживања у оквиру једне партије током године а највише се односи на делимичну наплату.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Мере које Банка спроводи приликом реструктурирања потраживања

Банка спроводи различите мере реструктурирања у зависности од потреба клијената, поштујући интерес Банке уз сагледавање комплетне пословне, финансијске и колатералне позиције клијената.

Мере које Банка најчешће спроводи приликом реструктурирања пласмана су:

- продужење рока доспећа које је углавном пропраћено и кориговањем каматне стопе која се усклађује са финансијским положајем клијената,
- увођење грасе периода или мораторијума на измирење обавеза у одређеном року,
- капитализација доцње, уколико постоје доспеле о року неизмирене обавезе, исте се приликом спровођења реструктурирања враћају у недоспеле обавезе односно формира се ново почетно стање потраживања,
- рефинансирање потраживања - у оправданим случајевима могуће је вршити рефинасирање потраживања од осталих поверилаца у циљу побољшања позиције Банке (колатералне или финансијске одобрењем повољнијих услова отплате),
- делимични отпис - у протеклом периоду Банка није спроводила делимичне отписе приликом реструктурирања, а приликом сагледавања сваког појединачног захтева Банка разматра све расположиве модалетете у циљу максимирања наплате;
- конвертовање дуга у капитал - такође није вршено у протеклом периоду.

Наведене мере се могу реализовати појединачно или спровођењем више мера у зависности од сваког појединачног поступка реструктурирања.

4.1.5. Ризик концентрације

Банка управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / делатностима, географским подручјима, појединачним дужницима или групама повезаних лица, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолија. Банка на годишњем нивоу у зависности од тржишних кретања, апетита за ризиком, пословне политике Банке и годишњег бизнис плана, преиспитује и по потреби мења интерно постављене лимите.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација по гранској и географској концентрацији изложености

31.12.2018.	Непроблематична потраживања					У хиљадама динара Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
	Становништво	90,888,589	-	-	-	-	2,848,318	-	-	-
Стамбени	38,051,990	-	-	-	-	1,521,937	-	-	-	-
Готовински	30,328,202	-	-	-	-	226,782	-	-	-	-
Пољопривреда	8,449,046	-	-	-	-	263,341	-	-	-	-
Остало	5,249,338	-	-	-	-	179,373	-	-	-	-
Микро бизнис	8,810,013	-	-	-	-	656,884	-	-	-	-
Привредни клијенти	59,521,054	3,442,252	8,346,136	-	-	16,648,632	-	-	-	-
Пољопривреда	5,146,080	-	-	-	-	222,617	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	10,444,552	-	-	-	-	4,160,130	-	-	-	-
Електрична енергија	72,008	-	-	-	-	27,298	-	-	-	-
Грађевинарство	6,188,277	-	-	-	-	1,592,833	-	-	-	-
Трговина на велико и мало	21,801,978	-	-	-	-	1,875,109	-	-	-	-
Услугне делатности	5,785,984	-	-	-	-	1,494,901	-	-	-	-
Активности у вези са некретношћу	3,376,422	-	-	-	-	1,323,324	-	-	-	-
Остало	6,705,753	3,442,252	8,346,136	-	-	5,952,421	-	-	-	-
Укупно	150,409,643	3,442,252	8,346,136	-	-	19,496,950	-	-	-	-
Потраживања од банака	6,459,266	8,705	105,045	9,334,204	2,587,254	-	-	-	-	211,292

Укупна изложеност проблематичних потраживања у Црној Гори и БиХ налазе се у нивоу 1.

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, Банка врши диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

31.12.2017.	Непроблематична потраживања					У хиљадама динара Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
	Становништво	80,443,626	-	-	-	-	3,122,801	-	-	-
Стамбени	35,946,088	-	-	-	-	1,532,194	-	-	-	-
Готовински	24,286,208	-	-	-	-	302,978	-	-	-	-
Пољопривреда	7,153,549	-	-	-	-	205,882	-	-	-	-
Остало	5,353,083	-	-	-	-	383,880	-	-	-	-
Микро бизнис	7,704,698	-	-	-	-	697,866	-	-	-	-
Привредни клијенти	58,769,024	3,751,885	3,053,064	-	-	22,791,567	-	-	-	-
Пољопривреда	5,813,795	-	-	-	-	253,050	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	13,235,355	-	-	-	-	9,145,453	-	-	-	-
Електрична енергија	82,030	-	-	-	-	67,005	-	-	-	-
Грађевинарство	4,747,909	-	-	-	-	934,013	-	-	-	-
Трговина на велико и мало	18,359,633	-	-	-	-	3,652,235	-	-	-	-
Услугне делатности	11,743,285	-	-	-	-	1,438,755	-	-	-	-
Активности у вези са некретношћу	167,366	-	-	-	-	1,345,149	-	-	-	-
Остало	4,619,651	3,751,885	3,053,064	-	-	5,955,907	-	-	-	-
Укупно	139,212,649	3,751,885	3,053,064	-	-	25,914,368	-	-	-	-
Потраживања од банака	7,883,218	8,655	494,798	4,649,755	16,507,363	-	-	-	-	202,558

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.6. Финансијска средства

	31.12.2018		У хиљадама динара 31.12.2017	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
	Финансијска средства:			
- по фер вредности кроз биланс успеха	4,813,880	4,813,880	-	-
- по фер вредности кроз остали резултат	128,369,382	128,367,788	-	-
- по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	-	-	5,269,709	5,269,709
- расположива за продају	-	-	112,019,061	112,019,058
- која се држе до доспећа	-	-	-	-
Укупно	133,183,262	133,181,668	117,288,770	117,288,767

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха односе се на инвестиционе јединице Комбанк новчаног фонда, које се вреднују методологијом усклађивања са тржиштем (mark to market). Swap трансакције и обвезнице Републике Србије које се такође воде по фер вредности кроз биланс успеха вреднују се методологијом интерно развијених модела (mark to model), односно на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market)

Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду и који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена. Састоје се, највећим делом, од обвезница емитованих од стране Републике Србије, јединица локалне самоуправе и обвезница других банака и држава. Хартије од вредности по фер вредности кроз остали резултат иницијално се процењују по набавној вредности, а на месечном нивоу се обрачунава њихова фер вредност и то на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market), као и применом интерно развијених модела за вредновање (mark to model) у случају када за одређени финансијски инструмент нису доступни независни извори тржишних информација односно када се доступне цене не мењају редовно нити су забележени значајнији обими трговања, а базира се на року до доспећа хартије од вредности и нивоа безризичних каматних стопа.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)

У следећим прегледима вредност коллатерала је приказана према фер вредности коллатерала, тако да је вредност коллатерала приказана само до износа бруто пласмана (у случају када вредност коллатерала прекорачује износ кредита). Када је вредност коллатерала нижа од вредности бруто пласмана исказује се вредност коллатерала.

Вредност коллатерала и гаранција примљених у циљу ублажавања изложености кредитном ризику који произилази из пласмана клијентима, приказан је у следећем прегледу:

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

У хиљадама динара

31.12.2018	Ниво 1					Ниво 2				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно
Стамбени	34,299,759	12,509	-	2,901,626	37,213,894	634,773	-	-	18,374	653,147
Готовински	44,976	544,305	-	5,411,958	6,001,240	-	14,515	-	106,609	121,125
Пољопривреда	3,128,582	126,409	14,064	3,271,857	6,540,912	52,141	-	-	23,974	76,115
Остало	-	4,389	-	87,364	91,753	-	-	-	69	69
Микро бизнис	1,479,436	648,308	-	6,560,521	8,688,265	14,236	3,908	-	97,837	115,981
Укупно становништво	38,952,754	1,335,919	14,064	18,233,327	58,536,063	701,150	18,424	-	246,863	966,436
Велика предузећа	21,269,065	322,031	101,803	9,385,388	31,078,288	554,800	-	-	1,074,128	1,628,928
Средња предузећа	2,168,776	280,297	-	4,384,084	6,833,158	120,526	-	21,718	69,347	211,590
Мала предузећа	1,098,757	190,487	-	2,221,647	3,510,891	66,590	54,796	-	9	121,395
Држава	614,943	1,182	1,580,848	7,731,818	9,928,791	-	-	-	131,567	131,567
Остало	-	-	-	8,742,174	8,742,174	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	25,151,541	793,998	1,682,652	32,465,111	60,093,302	741,915	54,796	21,718	1,275,050	2,093,479
Укупно	64,104,295	2,129,917	1,696,716	50,698,438	118,629,365	1,443,065	73,220	21,718	1,521,913	3,059,916
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	286,060	-	-	15,532	301,592
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

*Остали коллатерали се односе на залог на роби, залог на потраживањима, залога на опреми, јемства.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима

У хиљадама динара

31.12.2018	Ниво 3				Укупно
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали	
Стамбени	1,438,831	-	-	72,628	1,511,459
Готовински	9,982	1,165	-	120,901	132,048
Пољопривреда	172,246	-	192	65,552	237,991
Остало	-	-	-	1,191	1,191
Микро бизнис	513,503	5,157	-	138,223	656,883
Укупно становништво	2,134,562	6,322	192	398,495	2,539,572
Велика предузећа	9,904,778	-	-	1,686,932	11,591,710
Средња предузећа	1,548,980	-	-	267,116	1,816,096
Мала предузећа	1,098,275	-	-	113,097	1,211,372
Држава	7,306	-	297,254	27,298	331,859
Остало	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	12,559,340	-	297,254	2,094,442	14,951,036
Укупно	14,693,902	6,322	297,447	2,492,938	17,490,608
од чега: реструктурирана	11,513,479	-	-	1,575,372	13,088,851
Потраживања од банака	-	-	-	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима

У хиљадама динара

31.12.2017.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали	Укупно
Стамбени	34,361,505	3,482	-	1,306,093	35,671,079	1,445,867	-	-	65,999	1,511,866
Готовински	57,369	427,817	-	11,036,713	11,521,899	9,447	7,157	-	216,073	232,677
Пољопривреда	3,058,425	27,539	29,110	2,944,170	6,059,245	145,561	-	12	50,521	196,094
Остало	-	5,115	-	91,574	96,689	8,968	4	-	1,444	10,416
Микро бизнис	1,424,581	483,147	-	5,796,535	7,704,263	520,421	3,973	-	172,647	697,041
Укупно становништво	38,901,880	947,100	29,110	21,175,085	61,053,174	2,130,264	11,134	12	506,683	2,648,094
Велика предузећа	16,630,551	249,954	6,161,689	11,912,027	34,954,220	14,634,237	-	-	2,301,515	16,935,752
Средња предузећа	4,664,724	450,957	-	4,531,344	9,647,024	1,806,786	-	-	224,391	2,031,176
Мала предузећа	1,493,305	346,296	-	2,115,904	3,955,505	1,249,791	14	-	134,348	1,384,153
Држава	397,383	2,261	709,940	5,048,865	6,158,448	9,160	-	669,596	72,511	751,267
Остало	-	-	-	3,752,134	3,752,134	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	23,185,962	1,049,468	6,871,628	27,360,273	58,467,332	17,699,973	14	669,596	2,732,765	21,102,349
Укупно	62,087,842	1,996,568	6,900,738	48,535,358	119,520,506	19,830,238	11,148	669,608	3,239,449	23,750,442
од чега: реструктурирана	459,915	20,225	59,233	219,208	758,582	16,683,792	-	-	2,028,654	18,712,446
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Остали колатерали се односе на залог на роби, залог на потраживањима, залага на опреми, јемства.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима (наставак)

Однос висине кредита и процењене вредности некретнине која се држи као колатерал прати се према распону Loan To Value Ratio – LTV рацио.

Преглед кредита и потраживања обезбеђени хипотекама према распону LTV рација

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Мање од 50%	27,640,458	27,072,008
50% - 70%	18,738,367	15,683,073
71% - 100%	19,798,281	17,678,221
101% - 150%	8,671,141	8,586,921
Већи од 150%	10,272,865	16,557,852
Укупна изложеност	85,121,112	85,578,076
Просечни ЛТВ	68,98%	69,05%

4.1.8. Материјалне вредности стечене наплатом потраживања

Средстава обезбеђења преузета од стране Банке у процесу наплате пласмана, приказана су у наредном прегледу:

	У хиљадама динара				
	Стамбени објекти	Пословни објекти	Опрема	Земљишта и шуме	Укупно
31.12.2017	75,116	1,949,628	111,605	162,889	2,299,238
Стицање	-	-	-	-	-
Продаја	-	-	-	-	-
Пренос на инвестиционе некретнине	-	-	-	-	-
Пренос на стална средства намењена продаји	-	-	-	-	-
Пренос на основна средства	-	(30,480)	-	-	(30,480)
Остало	-	-	(62)	-	(62)
01.01.2018.	75,116	1,919,147	111,543	162,889	2,268,696
Исправке вредности	30,548	790,053	89,295	39,833	949,729
Нето	44,569	1,129,094	22,248	123,056	1,318,967

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних утицаја на финансијски резултат и капитал Банке, услед немогућности Банке да измирује доспеле обавезе, а у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и осталих обавеза.

Банка у свом пословању поштује основне принципе управљања ликвидношћу, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у разлици између прилива средстава са једне стране и доспећа обавеза са друге стране, укључујући и могућност кашњења планираних прилива, као и неочекиване одливе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру обавеза одговарајуће рочности и цене, и потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране тржишни ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежано или немогуће прибављање ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врши Одбор за управљање активом и пасивом у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Банка:

- врши диверсификацију валутне и рочне структуре извора средстава;
- формира и одржава довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика које имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира План за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање фактора ризика који могу довести до настанка ризика ликвидности, а подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- рацио анализа;
- stress test.

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за ублажавање. Контрола ризика ликвидности се спроводи на свим нивоима управљања ризиком ликвидности, укључујући и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем ликвидности, и то: 0.8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.9 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу, као и са регулаторно прописаним лимитима за ужи показатељ ликвидности, и то: 0.5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.6 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 0.7 као просек свих радних дана у месецу.

Током 2018. године Банка је одржавала показатељ покрића ликвидном активом на нивоу који није нижи од регулаторно прописаног лимита (100%) односно са интерно дефинисаног лимита.

Усклађеност са екстерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	Показатељ ликвидности		Ужи показатељ ликвидности		Показатељ покрића ликвидном активом	
	2018.	2017.	2018.	2017.	2018.	2017.
На дан	3.86	4.30	3.56	4.10	395%	436%
Просек за период	4.38	3.99	4.10	3.61	444%	-
Максималан за период	4.92	5.61	4.68	5.21	495%	-
Минималан за период	3.19	2.79	2.94	2.41	388%	-

Током 2018. године показатељ ликвидности, ужи показатељ ликвидности и показатељ покрића ликвидном активом су се кретали знатно изнад дефинисаних лимита.

Банка дефинише интерне лимите, на основу интерног извештаја о GAP-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана:

	Лимити	2018.	2017.
GAP до 1 месеца / Укупна актива	Max (10%)	1.57%	2.16%
Кумулативни GAP до 3 месеца / Укупна актива	Max (20%)	1.85%	5.97%

Поред тога Банка лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рачности по значајнијим валутама.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2018. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне банке	63,595,710	-	-	-	-	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	15,216,102	2,227,838	1,190	1,032,599	-	18,477,729
Кредити и потраживања од Комитената	8,456,758	7,926,685	36,576,671	71,432,208	43,153,352	167,545,674
Финансијска средства (ХоВ)	11,067,634	10,552,127	17,775,934	86,258,304	7,527,668	133,181,667
Остала средства	1,823,922	563,471	1,399,901	-	-	3,787,294
Укупно	100,160,126	21,270,121	55,753,696	158,723,111	50,681,020	386,588,074
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,825,579	1,768,283	35,548	33,338	-	5,662,748
Депозити и остале обавезе према Депонентима	234,415,598	10,547,173	44,778,288	25,734,422	1,753,603	317,229,084
Остале обавезе	2,189,505	175,398	6,173,267	19,445	-	8,557,615
Укупно	240,430,682	12,490,854	50,987,103	25,787,205	1,753,603	331,449,447
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2018. године	(140,270,556)	8,779,267	4,766,593	132,935,906	48,927,417	55,138,627
На дан 31.12.2017. године	(123,441,719)	14,070,310	526,461	121,922,574	37,718,448	50,796,074

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2017. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне Банке	49,840,887	-	-	-	-	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	24,686,959	3,818,128	169,242	869,460	-	29,543,789
Кредити и потраживања од Комитената	9,806,670	8,007,522	31,304,441	66,132,086	38,646,648	153,897,367
Финансијска средства (ХоВ)	4,674,127	13,952,906	19,654,354	78,671,309	336,071	117,288,767
Остала средства	2,018,540	1,370,393	-	215,960	493,399	4,098,292
Укупно	91,027,183	27,148,949	51,128,037	145,888,815	39,476,118	354,669,102
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,282,217	745,420	759,789	745,079	-	4,532,505
Депозити и остале обавезе према депонентима	207,084,364	12,241,246	48,205,484	23,182,876	1,757,670	292,471,640
Остале обавезе	5,102,321	91,973	1,636,303	38,286	-	6,868,883
Укупно	214,468,902	13,078,639	50,601,576	23,966,241	1,757,670	303,873,028
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2017. године	(123,441,719)	14,070,310	526,461	121,922,574	37,718,448	50,796,074
На дан 31.12.2016. године	(115,635,179)	9,196,993	11,952,038	101,113,826	36,859,199	43,486,877

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Извештај о рочној структури монетарне активе и пасиве садржи монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспећа, уз конзервативну претпоставку да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Банка прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспећа и могу бити повучени на захтев. Краткорочна природа ових депозита повећава ризик ликвидности Банке и захтева активно управљање овим ризиком, као и константно праћење тржишних трендова.

Банка краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности.

Руководство Банке верује да одговарајућа диверсификација портфолија депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство Банке пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава.

Банка редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност Банке, доступност извора за покриће обавезе које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконттовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2018. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне Банке	63,595,710	-	-	-	-	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	15,217,369	2,236,892	6,369	1,042,878	-	18,503,508
Кредити и потраживања од комитената	9,174,190	9,253,466	41,737,558	86,420,854	56,288,262	202,874,330
Финансијска средства (НОВ)	11,067,634	10,552,127	17,775,934	86,258,304	7,527,668	133,181,667
Остала средства	1,823,922	563,471	1,399,901	-	-	3,787,293
Укупно	100,878,825	22,605,956	60,919,762	173,722,036	63,815,930	421,942,508
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,829,992	1,783,138	35,838	35,190	-	5,684,158
Депозити и остале обавезе према депонентима	234,590,393	10,627,123	45,268,089	26,959,699	2,127,457	319,572,761
Остале обавезе	2,189,505	175,398	6,173,268	19,445	-	8,557,616
Укупно	240,609,890	12,585,659	51,477,195	27,014,334	2,127,457	333,814,535
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2018. године	<u>(139,731,065)</u>	<u>10,020,297</u>	<u>9,442,567</u>	<u>146,707,702</u>	<u>61,688,473</u>	<u>88,127,973</u>
На дан 31.12.2017. године	<u>(122,823,021)</u>	<u>15,211,425</u>	<u>5,093,059</u>	<u>135,183,557</u>	<u>49,982,773</u>	<u>82,647,793</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2017. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне Банке	49,840,887	-	-	-	-	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских рганизација	24,694,834	3,819,423	176,500	871,997	-	29,562,754
Кредити и потраживања од комитената	10,488,970	9,281,745	36,391,907	80,244,629	51,323,984	187,731,235
Финансијска средства (НОВ)	4,674,127	13,952,906	19,654,354	78,671,309	336,071	117,288,767
Остала средства	2,018,540	1,370,393	-	215,960	493,399	4,098,292
Укупно	91,717,358	28,424,467	56,222,761	160,003,895	52,153,454	388,521,935
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,282,295	768,351	774,739	753,956	-	4,579,341
Депозити и остале обавезе према депонентима	207,155,763	12,352,718	48,718,660	24,028,096	2,170,681	294,425,918
Остале обавезе	5,102,321	91,973	1,636,303	38,286	-	6,868,883
Укупно	214,540,379	13,213,042	51,129,702	24,820,338	2,170,681	305,874,142
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2017. године	<u>(122,823,021)</u>	<u>15,211,425</u>	<u>5,093,059</u>	<u>135,183,557</u>	<u>49,982,773</u>	<u>82,647,793</u>
На дан 31.12.2016. године	<u>(115,241,739)</u>	<u>10,824,890</u>	<u>17,037,970</u>	<u>115,516,149</u>	<u>49,587,258</u>	<u>77,724,528</u>

Недисконтовани новчани токови који проистичу из позиција монетарне активе и пасиве обухватају будуће новчане токове по основу билансних позиција и будућих камата.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књизи, девизни ризик за све пословне активности и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књизи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књизи трговања.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, као и други надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овим ризицима.

4.3.1. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Банка управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго .

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат као и на економску вредност Банке, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивања одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Банка управља маргином интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

Банка посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматносноне активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Банка процењује утицај који би могао имати стандардизовани шок каматних стопа (паралелни позитивни и негативни помак каматних стопа на референтној кривој приноса за 200 базних поена) за сваку значајну валуту појединачно и за све остале валуте заједно.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено препознавање узрока који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености, као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Stress test.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке и подразумева процес дефинисања система лимита изложености Банке, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика.

Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Банке. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа Банке о управљању каматним ризиком.

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматном GAP-у, који обухвата све позиције биланса.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика на крају извештајног периода:

	<u>Лимити</u>	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Релативни GAP	Max 15%	2.01%	2.18%
Коефицијент диспаратета	0.75 – 1.25	1.02	1.03

Током 2018. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

Поред наведеног, Банка је дефинисала интерне лимите изложености каматном ризику по значајним валутама и лимит максималне економске вредности капитала.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима економске вредности капитала:

	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
На дан 31. децембар	4.30%	3.65%
Просек за период	4.77%	3.86%
Максималан за период	5.72%	4.49%
Минималан за период	4.00%	3.03%
Лимит	<u>20%</u>	<u>20%</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2018. године

Изложеност каматном ризику може се сагледати и на основу Извештаја о GAP–у каматног ризика монетарне активе и пасиве:

	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно каматносно	У хиљадама динара	
							Некаматносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	23,573,523	-	-	-	-	23,573,523	40,022,187	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	15,108,994	2,227,838	1,190	200,130	-	17,538,152	939,577	18,477,729
Кредити и потраживања од комитената	46,406,690	14,941,447	43,932,737	56,082,686	5,877,718	167,241,278	304,396	167,545,674
Финансијска средства (ХоВ)	11,065,869	10,552,011	17,313,062	86,255,911	7,527,551	132,714,404	467,263	133,181,667
Остала средства	-	-	-	-	-	-	3,787,294	3,787,294
Укупно	96.155.076	27.721.296	61.246.989	142.538.727	13.405.269	341.067.357	45.520.717	386.588.074
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,829,350	1,767,067	35,548	33,338	-	5,665,303	(2,555)	5,662,748
Депозити и остале обавезе према депонентима	235,775,655	11,377,887	43,179,431	24,477,719	1,535,543	316,346,235	882,849	317,229,084
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	8,557,615	8,557,615
Укупно	239.605.005	13.144.954	43.214.979	24.511.057	1.535.543	322.011.538	9.437.909	331.449.447
Нето рочна неусклађеност на дан:								
31. децембра 2018. године	(143.449.929)	14.576.342	18.032.010	118.027.670	11.869.726	19.055.819	36.082.808	55.138.627
31. децембра 2017. године	(121,279,033)	14,046,387	7,000,395	108,437,184	10,012,306	18,217,238	32,578,836	50,796,074

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2017. године

	У хиљадама динара							
	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно каматносно	Некаматносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	15,047,611	-	-	-	-	15,047,611	34,793,276	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	24,532,121	3,818,116	169,243	33,819	-	28,553,299	990,490	29,543,789
Кредити и потраживања од комитената	45,939,381	12,171,594	33,502,849	50,835,801	10,972,279	153,421,904	475,463	153,897,367
Финансијска средства (ХоВ)	4,674,127	13,952,906	19,654,355	78,671,309	336,070	117,288,767	-	117,288,767
Остала средства	-	-	-	-	-	-	4,098,292	4,098,292
Укупно	90,193,240	29,942,616	53,326,447	129,540,929	11,308,349	314,311,581	40,357,521	354,669,102
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,289,289	2,168,102	58,951	13,295	22,397	4,552,035	(19,530)	4,532,505
Депозити и остале обавезе према депонентима	209,182,984	13,728,127	46,267,101	21,090,450	1,273,646	291,542,308	929,332	292,471,640
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	6,868,883	6,868,883
Укупно	211,472,273	15,896,229	46,326,052	21,103,745	1,296,043	296,094,343	7,778,685	303,873,028
Нето рочна неусклађеност на дан: 31. децембра 2017. године	(121,279,033)	14,046,387	7,000,395	108,437,184	10,012,306	18,217,238	32,578,836	50,796,074
31. децембра 2016. године	(97,571,970)	5,932,976	8,882,021	79,614,084	14,167,934	11,025,043	32,461,835	43,486,878

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP-у каматног ризика монетарног подбиланса садржи монетарне билансне позиције распоређене према периоду поновног формирања каматне стопе или преосталом периоду до доспећа, у зависности од тога који период је краћи. У складу са наведеним, коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Руководство Банке верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

Ризик од промене каматних стопа

Поред праћења каматног гела, управљање каматним ризиком подразумева и праћење осетљивости активе и пасиве Банке на различита сценарија промене каматне стопе. Банка редовно спроводи стрес тестирање каматног ризика, којим процењује процене утицаја промене кључних фактора на каматни ризик Банке.

У моделирању сценарија, поред промена каматних стопа посебно се разматра утицај превременог повлачења депозита и превременог враћања кредита, које Банка процењује на бази историјских кретања и експертске процене. Банка је извршила процену кретања трансакционих депозита, депозита по виђењу и штедње становништва применом релевантних статистичких модела из домена анализе временских серија.

Стандардни сценарио подразумева паралелну промену (повећање и смањење) каматне стопе од 100 базних поена (б.п.) примењен на интерном извештају о каматном GAP-у. Анализа осетљивости Банке, односно утицај на финансијски резултат на повећање и смањење каматне стопе, уз претпоставку симетричних кретања и константне финансијске позиције, дата је у табели:

	У хиљадама динара	
	Паралелно повећање од 100 б.п.	Паралелно смањење од 100 б.п.
2018.		
На дан 31. децембра	397,617	(397,617)
2017.		
На дан 31. децембра	346,337	(346,337)

4.3.2. Девизни ризик

Процес управљања девизним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Банка на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика што подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- GAP анализа и показатељ девизног ризика;
- VaR;
- Stress test;
- backtesting.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке кроз постављање система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика у току дана омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним лимитом девизног ризика, који представља однос збира отворене девизне позиције и позиције у злату и регулаторног капитала.

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 31. децембра:

	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Укупна ризична девизна позиција	1,064,940	2,248,347
Показатељ девизног ризика	<u>1.9%</u>	<u>4.4%</u>
Регулаторно прописан лимити	<u>20%</u>	<u>20%</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2018. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	32,651,089	114,133	620,428	481,553	33,867,203	-	-	-	29,728,507	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	7,361,578	2,063,711	3,065,118	2,197,712	14,688,119	-	-	-	3,789,610	18,477,729
Кредити и потраживања од комитената	15,297,168	-	-	-	15,297,168	101,017,998	-	3,651,403	47,579,105	167,545,674
Финансијска средства (ХоВ)	66,540,863	11,114,968	1,702,199	-	79,358,030	249,591	-	-	53,574,046	133,181,667
Остала средства	1,148,340	95,892	63,825	1,295	1,309,352	-	-	-	2,477,942	3,787,294
Укупно	122,999,038	13,388,704	5,451,570	2,680,560	144,519,872	101,267,589	-	3,651,403	137,149,210	386,588,074
Депозити и остале обавезе према банкама, др. фин. институцијама и централној банци	2,337,798	828,756	364,639	29,583	3,560,776	19,073	-	-	2,082,899	5,662,748
Депозити и остале обавезе према депонентима	218,260,607	11,894,683	8,620,407	2,590,604	241,366,301	468,239	19,705	-	75,374,839	317,229,084
Остале обавезе	742,789	121,323	108,507	30,146	1,002,765	-	-	-	7,554,850	8,557,615
Укупно	221,341,194	12,844,762	9,093,553	2,650,333	245,929,842	487,312	19,705	-	85,012,588	331,449,447
Нето девизна позиција 31.12.2018.	(98,342,156)	543,942	(3,641,983)	30,227	(101,409,970)	100,780,277	(19,705)	3,651,403	52,136,622	55,138,627

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2017. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	30,613,336	149,359	510,641	476,712	31,750,048	-	-	-	18,090,839	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	6,471,500	2,901,236	2,696,013	2,187,682	14,256,431	-	-	-	15,287,358	29,543,789
Кредити и потраживања од комитената	11,565,610	-	-	-	11,565,610	95,727,011	-	4,011,996	42,592,750	153,897,367
Финансијска средства (ХоВ)	70,944,119	9,062,663	1,782,330	-	81,789,112	332,778	-	-	35,166,877	117,288,767
Остала средства	1,638,400	262,757	886	270	1,902,313	-	-	-	2,195,979	4,098,292
Укупно	121,232,965	12,376,015	4,989,870	2,664,664	141,263,514	96,059,789	-	4,011,996	113,333,803	354,669,102
Депозити и остале обавезе према банкама, др. фин. институцијама и централној банци	3,563,823	189,871	135,310	29,842	3,918,846	14,193	-	-	599,466	4,532,505
Депозити и остале обавезе према депонентима	211,143,575	10,753,027	8,623,783	2,533,382	233,053,767	203,045	18,890	-	59,195,938	292,471,640
Остале обавезе	1,337,660	1,026,547	84,513	12,923	2,461,643	8,921	-	-	4,398,319	6,868,883
Укупно	216,045,058	11,969,445	8,843,606	2,576,147	239,434,256	226,159	18,890	-	64,193,723	303,873,028
Нето девизна позиција 31.12.2017.	(94,812,093)	406,570	(3,853,736)	88,517	(98,170,742)	95,833,630	(18,890)	4,011,996	49,140,080	50,796,074

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед десетодневног VaR-а

Банка врши и стресно тестирање девизног ризика којим се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на финансијски резултат, капитал и показатељ девизног ризика.

VaR означава највећи могући губитак у портфолију Банке током одређеног периода и при унапред дефинисаном интервалу поверења. Банка израчунава једнодневни и десетодневни VaR, са интервалом поверења од 99%, на девизним позицијама (девизни VaR). Банка израчунава VaR применом ауторегресивног-хетероскедастичног модела GARCH, за који није тражила одобрење Народне банке Србије, у циљу процене регулаторних капиталних захтева за девизни ризик.

Девизни VaR се рачуна на позицијама у иностраној валути, као и на динарским позицијама индексираним валутном клаузулом које су садржане у банкарској књизи и књизи трговања.

Преглед десетодневног VaR-а са интервалом поверења од 99% за 2018. и 2017. годину је приказан као што следи:

У хиљадама динара

	На дан 31. децембра	Просек	Максималан	Минималан
2018				
Девизни ризик	18,360	14,039	36,751	554
2017				
Девизни ризик	27,581	28,580	54,272	15,905

4.4. Оперативни ризик

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста (намерних и ненамерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационим и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик.

Оперативни ризик се дефинише као догађај који је настао као резултат неодговарајућих или неуспешних интерних процеса, поступака запослених и система или системских и других спољашњих догађаја, интерне и екстерне преваре, праксе запошљавања и безбедности на радном месту, потраживања клијената, дистрибуције производа, новчаних казни и пенала услед повреда, штете нанете материјалној имовини, поремећаја у пословању и системских пропуста и управљања процесима.

Банка догађаје оперативног ризика прати и по следећим линијама пословања: финансирање привредних субјеката, трговина и продаја, брокерски послови са физичким лицима, банкарски послови с привредним друштвима, банкарски послови с физичким лицима, платни промет, агенцијске услуге и управљање имовином.

Процес управљања оперативним ризиком представља интегрални део активности Банке који се спроводи на свим нивоима и омогућава идентификацију, мерење, ублажавање, праћење и контролу и извештавање о оперативним ризицима у складу са захтевима и роковима регулативе. Постојећи процес се ослања на поуздане методе мерења изложености оперативним ризицима, базу података о оперативним губицима, ажуран систем контроле и извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Оперативни ризик (наставак)

Банка на дневном нивоу прати догађаје оперативних ризика и управља оперативним ризицима. У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Банке именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажурност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика. Организациони део Банке у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима Управном одбору Банке, Извршном одбору Банке и Одбору за ревизију.

Мерење, односно процена оперативног ризика Банке врши се кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Банка спроводи мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, праћење кључних индикатора ризика, самопроцењивање и стресно тестирање оперативног ризика. Кључни индикатори ризика представљају рано упозорење за сигнализирање промена у ризичном профилу Банке. Односе се на одређени оперативни ризик и приказују већу изложеност у настанку догађаја оперативног ризика. Њихова сврха је пружање помоћи у смањивању губитака и оперативних ризика кроз проактивно сагледавање фактора ризика.

Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање. Стрес тест представља технику управљања оперативним ризиком, којом се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више фактора ризика на изложеност оперативном ризику Банке.

Банка не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке.

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Банка је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Банке у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Банка процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем Банке, а на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса Банке, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Банка је усвојила План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања, Банка је усвојила План опоравка активности у случају катастрофа.

4.5. Ризици улагања Банке

Ризици улагања Банке представљају ризике улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. Улагања Банке у једно лице које није лице у финансијском сектору не сме прећи 10% капитала Банке, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим Банка стиче удео или акције лица које није лице у финансијском сектору. Укупна улагања Банке у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не смеју прећи 60% капитала Банке, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.6. Ризик изложености

Велика изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком јесте изложеност која износи преко 10% капитала Банке.

У свом пословању, Банка води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Банке;
- Збир свих великих изложености Банке не сме прећи 400% капитала Банке.

Дефинисани лимити изложености према једном лицу или групи повезаних лица односе се и на лица повезана са Банком.

Изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Банком кретала се у оквиру прописаних лимита.

Током 2018. године, Банка је пословала у оквирима дефинисаних лимита.

4.7. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности Банке да наплати потраживања услед ограничења утврђених актима државних и других органа земље порекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актима државних и других органа земље дужника.

Банка управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолија. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, Банка врши одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процентом од капитала Банке у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолија ризику земље Банка врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Банка дефинише лимите изложености појединачно по земљама порекла дужника.

Пласмани Банке који су одобрени дужницима са седиштем изван Републике Србије, за финансирање пословања у Републици Србији, чије се измирење финансијских обавеза према Банци очекује из извора пословања оствареног у Републици Србији, представљају потраживања Банке без изложености ризику земље порекла дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.8 Фер вредност финансијске активе и пасиве

4.8.1. Преглед књиговодствене вредности и фер вредности финансијске активе и пасиве која се не вреднује по фер вредности

	31.12.2018				У хиљадама динара 31.12.2017		
	Рачуноводствена вредност	Фер вредност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Рачуноводствена вредност	Фер вредност
Финансијска актива							
Дати кредити и пласмани клијентима	167,545,674	163,189,685			163,189,685	153,897,367	151,658,208
Финансијска пасива							
Средства доспела за плаћање клијентима	317,229,084	317,294,651			317,294,651	292,471,640	292,389,981

Израчунавање фер вредности датих кредита и пласмана клијентима процењује се коришћењем модела дисконтовања готовинских токова, за кредите и пласмане са фиксним каматним стопама. Дисконтне стопе заснивају се на текућим каматним стопама, које се нуде за инструменте по сличним условима корисницима кредита, приближно истих кредитних квалитета. Такође, обавезе према комитентима са роком доспећа, уговорене са фиксним каматним стопама се дисконтују узимајући у обзир важеће услове у складу са врстом депозита, роком орочења и валутом.

За кредите који се више не одобравају, нити постоји могућност одобравања (кредити индексирани у CHF), дисконтовање је извршено по истим каматним стопама. Такође, за кредите субвенционисане од стране државе са фиксном каматном стопом, дисконтовање је извршено по истој стопи, јер Банка не би одобрала кредите по ниским каматним стопама да није било субвенционисања дела камате од стране државе. Сви кредити и обавезе са променљивом каматном стопом су у складу са важећим тржишним условима и Пословном политиком Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.8. Фер вредност финансијске активе и пасиве

4.8.2. Финансијски инструменти који се мере по фер вредности

Активa	31.12.2018				У хиљадама динара 31.12.2017			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупна активa / пасивa по фер вредности	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупна активa / пасивa по фер вредности
Финансијска средстава по фер вредности кроз биланс успеха (у динарима)	459,586	1,197,681	-	1,657,268	-	-	-	-
Финансијска средстава по фер вредности кроз биланс успеха (у иностраној валути)	318,499	2,838,113	-	3,156,612	-	-	-	-
Финансијска средстава по фер вредности кроз остали резултат (у динарима)	-	51,916,780	-	51,916,780	-	-	-	-
Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат (у иностраној валути)	12,476,019	63,725,398	249,590	76,451,007	-	-	-	-
Финансијска активa по фер вредности кроз биланс успеха	-	-	-	-	417,643	4,852,066	-	5,269,709
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	-	-	-	-	-	33,137,523	-	33,137,523
Хартије од вредности расположиве за продају (у иностраној валути)	-	-	-	-	-	78,548,757	332,778	78,881,535
Укупно	13,254,104	119,677,972	249,590	133,181,667	417,643	116,538,346	332,778	117,288,767

У ниво 1 распоређују се финансијски инструменти којима се тргује на берзи, док ниво 2 садржи хартије од вредности чија се фер вредност процењује на основу интерно развијених модела који се базирају на информацијама са аукција или сасекундарног тржишта хартија од вредности.

Фер вредност активе за коју не постоје директне информације о трговању се распоређује у ниво 3 (муниципалне обвезнице).

4.9. Управљање капиталом

Банка је успоставила систем управљања ризицима у складу са обимом и структуром својих пословних активности, а циљ управљања капиталом је несметано остварење циљева пословне политике Банке.

Обрачун капитала и показатеља адекватности капитала је почевши од 30.06.2017. године усклађен са Базел III стандардом.

Основни циљеви управљања капиталом су:

- очување минималног регулаторног захтева (EUR 10 милиона);
- одржавање заштитних слојева капитала;
- поштовање минималних регулаторних показатеља адекватности капитала увећаних за заштитне слојеве капитала;
- одржавање поверења у сигурност и стабилност пословања;
- остварење пословних и финансијских планова;
- подржавање очекиваног раста пласмана;
- омогућавање оптимума будућих извора средстава и њиховог коришћења;
- остварење политике дивиденди.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Управљање капиталом (наставак)

Регулаторни капитал Банке представља збир основног капитала (кога чине основни акцијски и додатни основни капитал) и допунског капитала, умањен за одбитне ставке. Показатељи адекватности капитала представљају однос капитала (укупног, основног или основног акцијског) Банке и збира: ризиком пондерисаних изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука; ризичне активе по основу изложености ризику измирења/испоруке (осим по основу слободних испорука); ризичне активе по основу изложености тржишним ризицима; ризичне активе по основу изложености оперативном ризику; ризичне активе по основу изложености ризику прилагођавања кредитне изложености и ризичне активе по основу прекорачења лимита изложености из књиге трговања. Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука се утврђују у складу са прописаним пондерима ризичности за све класе активе. Ризична актива по основу изложености оперативном ризику се добија множењем реципрочне вредности прописаног показатеља адекватности капитала и капиталног захтева за оперативни ризик, утврђеног као трогодишњи просек производа индикатора изложености по свим линијама пословања и прописаних стопа капиталног захтева за сваку пословну линију.

Показатељи адекватности капитала	У хиљадама динара	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Основни капитал	58,512,822	55,122,806
Основни акцијски капитал	58,139,312	54,749,296
Додатни основни капитал	373,510	373,510
Допунски капитал	-	-
Одбитне ставке од капитала	(1,473,139)	(3,992,144)
Капитал	57,039,683	51,130,662
Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука	161,828,271	146,903,022
Ризична актива по основу изложености оперативном ризику	31,379,213	31,680,737
Ризична актива по основу изложености тржишним ризицима	2,281,232	4,761,814
Показатељ адекватности капитала (мин, 14,26%)	29,18%	27,89%
Показатељ адекватности основног капитала (мин, 12,26%)	29,18%	27,89%
Показатељ адекватности основног акцијског капитала (мин, 10,76%)	28,99%	27,68%

Током 2018. године сви прописани показатељи адекватности капитала су били изнад регулаторних лимита (8% + комбиновани заштитни слој капитала, 6% + комбиновани заштитни слој капитала и 4,5% + комбиновани заштитни слој капитала за показатеље адекватности укупног, основног и основног акцијског капитала респективно).

Банка Стратегијом и Планом управљања капиталом обезбеђује одржавање нивоа и структуру интерног капитала који пружа адекватну подршку расту пласмана, будућих извора средстава и њиховог коришћења, спровођењу политике дивиденди, као и прилагођавање променама у регулаторним захтевима.

Током 2018. године Банка је обрачунавала и показатељ леверица у складу са регулаторним захтевом, који представља количник основног капитала и износа изложености које улазе у обрачун предметног показатеља.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Управљање капиталом (наставак)

План управљања капиталом, као део система управљања капиталом, садржи:

- стратешке циљеве и период за њихово остваривање;
- опис процеса управљања расположивим интерним капиталом, планирање његовог адекватног нивоа и одговорности за тај процес;
- процедуре планирања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- начин достизања и одржавања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- ограничења у вези са расположивим интерним капиталом;
- приказ и образложење ефеката стрес тестирања на интерне капиталне захтеве;
- алокацију капитала;
- план пословања у случају настанка непредвиђених догађаја.

Банка на континуираној основи спроводи процес интерне процене адекватности капитала у складу са природом, обимом и сложености пословних активности, а у складу са Стратегијом управљања ризицима, политикама за управљање појединачним ризицима и Стратегијом управљања капиталом.

Процес интерне процене адекватности капитала, као документован и континуиран процес испуњава следеће услове:

- заснован је на идентификацији и мерењу ризика;
- пружа свеобухватну процену и праћење ризика којима је Банка изложена или може бити изложена,
- обезбеђује адекватан ниво расположивог интерног капитала у складу са ризичним профилем Банке;
- укључен је у систем управљања Банком и доношење одлука;
- предмет је редовне анализе, праћења и провере.

Фазе процеса интерне процене адекватности капитала у Банци обухватају:

- утврђивање материјално значајних ризика, у складу са квалитативним и квантитативним критеријумима;
- обрачун износа интерних капиталних захтева;
- обрачун износа стресираних интерних капиталних захтева;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева;
- поређење следећих елемената:
 - капитала и расположивог интерног капитала;
 - минималних капиталних захтева и интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
 - збира минималних капиталних захтева и укупних интерних капиталних захтева.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА

Руководство користи претпоставке и процене које имају ефекта на презентоване вредности средстава и обавеза у току извештајног периода. Процене, као и претпоставке на основу којих су процене извршене, су резултат редовних провера. Ове процене и претпоставке су засноване на претходном искуству, као и различитим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја, а које делују реално и разумно у датим околностима уз примену концепта очекиваног кредитног губитка.

Кључни извори неизвесности код процена

Резервисања за кредитне губитке

Обезвређење средстава која се процењују методом амортизованог трошка се утврђује на начин који је описан у рачуноводственој политици 3(ј).

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врше се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Банка врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Појединачно процењивање

Банка процењује исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања обавеза – default-а (ризичан пласман, подкатегија ризика 4Д, 4ДД и 5 према интерном систему рејтинга), односно пласмани који су класификовани у ниво 3 у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Банци, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Банка одређује на основу анализе вредносне структуре портфолија по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на појединачној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када Банка, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целисти без реализације средства обезбеђења;
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

Докази се могу документовати и анализом у Watch процесу, информацијом о повећаном степену ризика дужника, извештајима са састанака који су одржани са дужником, извештајима о обављеном мониторингу колатерала клијената, извештајима о принудној наплати и данима блокаде, извештајима о кредитима у доцњи и другим информацијама којима Банка располаже.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, износ обезвређења се обрачунава као разлика између бруто књиговодствене вредности средстава и садашње вредности процењених будућих токова готовине, при чему Банка уважава постојање више сценарија наплате приликом процене очекиваних будућих токова готовине. Том приликом, сценарија која се могу узети у обзир су сценарија из пословања (реструктурирање/споразуми и слично), сценарија из реализација колатерала (вансудски/судски/стечај и остало) и продаја потраживања. Вероватноће одређеног сценарија Банка процењује на основу историјске реализације и наплате проблематичних случајева, специфичности појединачног клијента, као и предвиђањем будућих могућих исхода, при чему је збир свих сценарија 100%.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Групно процењивање

Обезвређење се процењује групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и који нису појединачно значајни са статусом default-а и за пласмане код којих обрачуном на појединачној основи није утврђен износ обезвређења, као и по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Методологија за обезвређење је значајно промењена и уместо приступа реализованог губитка у складу са МРС 39, примењује се принцип будућег очекиваног губитка, у складу са МСФИ 9, кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности.

Обезвређење на групној основи базира се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци (потраживања у нивоу 1), осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента (потраживања у нивоу 2).

Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за привредне клијенте, микро бизнис, становништво по врстама производа, финансијске институције и изложености према државама.

Обезвређење кредита умањује вредност кредита и признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе. Утврђивање вероватног губитка Банка врши и за неискоришћене преузете обавезе, за које није уговорила безусловно и без претходне најаве, могућност отказа уговорене обавезе. Приликом обрачуна резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза, Банка користи фактор конверзије (CCF) којим се коригује књиговодствена вредност неискоришћених преузетих обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Утврђивање фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената представља износе по којима се средства могу разменити или обавезе измирити између упућених, вољних страна у трансакцији по тржишним условима.

Банка врши вредновање финансијских инструмената по:

- фер вредности кроз биланс успеха и
- фер вредности кроз остали резултат, са признавањем «recycling» или без признавања у билансу успеха.

Финансијска средства и обавезе класификовани по фер вредности кроз биланс успеха се, у поступку накнадног вредновања мере по фер вредности, без укључивања трошкова продаје или других трошкова при престанку признавања. Добици / губици који проистичу од промене фер вредности ових финансијских инструмената, њихови приходи од дивиденди, као и курсне разлике се признају у билансу успеха. Не спроводи се тест на потенцијално обезвређење ових финансијских инструмената.

Након почетног признавања, инструменти капитала накнадно се одмеравају у зависности од тога да ли имају котирану тржишну цену. Инструменти капитала који имају котирану тржишну цену одмеравају се по тржишној вредности, а инвестиције у инструменте капитала који немају котирану тржишну цену на активном тржишту одмеравају се коришћењем техника процене, при чему се комбинује више расположивих приступа и техника за мерење фер вредности.

Инвестиције у инструменте капитала који се не држе ради трговања и који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат се мере, у поступку накнадног вредновања, по фер вредности, без укључивања трошкова продаје или других трошкова при престанку признавања. Уз изузетак примљених дивиденди који се признају у билансу успеха, сви други везани добити и губици, укључујући и компоненту курсних разлика, се признају у осталом резултату, преко капитала.

Износи приказани у осталом резултату се не могу накнадно пренети у биланс успеха, иако се кумулирани добити или губици могу трансферисати унутар капитала, на нераспоређену добит.

Инвестиције у дужничке инструменте који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат се, након иницијалног признавања, вреднују на следећи начин:

- a. добити/губици од обезвређења, који се изводе из исте методологије, која се примењује и за финансијска средства мерена по амортизованој вредности, признају се у билансу успеха;
- b. добити/губици од курсних разлика, се признају у билансу успеха;
- c. приходи од камата, који се рачунају применом метода ефективне камате, се признају у билансу успеха;
- d. добити/губици од промене фер вредности се признају кроз остали укупни резултат;
- e. у случају извршене модификације, добити/губици од модификације се признају у билансу успеха и
- f. у случају престанка признавања, кумулативни добити/губици претходно признати кроз остали укупни резултат се рекласификују из капитала у биланс успеха, као прилагођавање услед рекласификације.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Утврђивање фер вредности (наставак)

Финансијски деривати накнадно се прерачунавају по тржишној вредности. Тржишне вредности финансијских деривата се добијају на основу различитих техника процене, укључујући дисконтовање новчаних токова. Промена вредности финансијских деривата се рачуноводствено исказује у оквиру пасиве, односно активе и биланса успеха.

Промене фер вредности финансијских обавеза за обавезе које се вреднују по фер вредности врши се у случају:

- промена у фер вредности која је последица промене сопственог кредитног ризика обавезе исказује се у осталом резултату, а
- преостали износ промене фер вредности обавезе се исказује у билансу успеха.

Финансијске обавезе које се држе ради трговања и деривати, после почетног признавања и одмеравања, вреднују се по фер вредности.

Промена фер вредности финансијске обавезе која се држи ради трговања, укључује се у приходе, односно расходе периода у коме су настали.

Уколико Банка измирује своје обавезе према повериоцима и запосленима готовином која се утврђује у односу на цену акција или има опцију да се определи између ова два начина измирења обавезе, вредновање таквих трансакција се врши у складу са релевантним МСФИ.

Концепт фер вредности

Приликом мерења фер вредности Банка се опредељује за приступ/технике које треба да максимизирају употребу релевантних јавно доступних података (енгл. „*observable inputs*“), а да минимизирају коришћење података који нису јавно доступни (енгл. „*unobservable inputs*“).

На располагању су 3 приступа за мерење фер вредности:

- тржишни приступ
- приходни приступ
- трошковни приступ

Банка врши утврђивање фер вредности финансијских инструмената на дан биланса. Кад год је могуће Банка врши мерење фер вредности употребом тржишних цена доступних на активном тржишту за дати инструмент. Тржиште се сматра активним ако су котиране цене лако и редовно доступне и представљају стварне и редовне тржишне трансакције по тржишним условима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

У случају да тржиште за финансијске инструменте није активно, фер вредност се одређује употребом методологије процене. Методологије процене укључују трансакције по тржишним условима између упућених, вољних страна (ако су доступне), позивање на постојећу фер вредност осталих инструмената који су суштински исти, анализе дисконтованих токова готовине и друге алтернативне методе. Одабрана методологија процене максимално користи тржишне податке, заснива се у најмањој могућој мери на проценама које су специфичне за Банку, укључује све факторе које учесници на тржишту сматрају као одређујуће за цену, у складу са прихваћеним економским методологијама за одређивање цене финансијских инструмената. Улазни подаци за методе процене разумно одражавају тржишна очекивања и факторе ризика приноса који су садржани у финансијском инструменту. Методе процене се подешавају и тестира њихова исправност употребом цена из уочљивих постојећих трансакција на тржишту за исте инструменте, на основу других доступних уочљивих тржишних података.

Најбољи доказ фер вредности финансијског инструмента приликом иницијалног признавања је цена остварена у трансакцији тј. фер вредност надокнаде која је дата или примљена, осим ако је фер вредност датог инструмента доказана поређењем са другим уочљивим постојећим трансакцијама на тржишту за исте инструменте (без модификовања или преформулисања) или је заснована на методи процене чије варијабле укључују само податке који су уочљиви на тржишту. Када цена остварена у трансакцији даје најбољи доказ фер вредности приликом иницијалног признавања, финансијски инструменти се иницијално мере по цени трансакције и све разлике између те цене и вредности која је иницијално установљена методом процене се накнадно исказују у билансу успеха, у зависности од појединачних чињеница и околности трансакције, али не касније од момента када је процена подржана уочљивим тржишним подацима или када је трансакција закључена.

Све разлике између фер вредности приликом почетног признавања и износа који може да зависи од неуочљивих параметара признају се у оквиру биланса успеха без одлагања, али се признају током века трајања инструмента на одговарајући начин или приликом њиховог откупа, преноса или отуђења, или када фер вредност постане уочљива. Средства и дуге позиције се мере по понуђеној цени, а обавезе и кратке позиције се мере по траженој цени. Фер вредност одражава кредитни ризик инструмента и укључује корекције које одражавају кредитни ризик Банке и друге уговорне стране, где је релевантно. Процене фер вредности засноване на моделима процене се коригују за све остале факторе, као што су ризик ликвидности или модели неизвесности, у мери у којој Банка сматра да трећа лица учесници на тржишту могу да их узму у обзир приликом одређивања цене трансакције.

Утврђивање фер вредности финансијских инструмената и признавање ефеката процене се спроводи на основу одредби Методологије за утврђивање фер вредности финансијских инструмената, заснованих на Политици и Стратегији управљања ризицима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА

Банка има три оперативна сегмента – профитна центра, који представљају стратешке организационе делове Банке и њихово пословање је предмет извештавања по сегментима.

У наставку је приказан преглед оперативних сегмената са активностима сваког од оперативних сегмената:

Послови са правним лицима: Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима правним лицима осим банака

Послови са становништвом: Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима физичким лицима, микроклијентима, предузетницима и пољопривредницима

Инвестиционо банкарство и међу-банкарско пословање: Укључује пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима као и трансакције са банкама.

При сагледавању профитабилности / резултата сваког сегмента, осим прихода и расхода остварених из пословања са клијентима, укључују се и приходи и расходи из интерних односа обрачунати помоћу трансферних цена које се утврђују на основу одговарајућих тржишних цена (нето приходи/расходи из интерних односа).

Значајан утицај на резултат у 2018. години имали су нето приходи индиректних отписа који су износили 9,493 хиљаде динара (од чега се на наплаћена отписана потраживања односило 329,451 хиљаду динара).

Такође, на висину резултата, поред нето прихода индиректних отписа утицао је и нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности у износу од 526,547 хиљада динара по основу продаје пласмана више клијената.

Приликом израде извештаја по сегментима оперативни трошкови пословања се деле на директне оперативне трошкове (директно под контролом сегмената пословања или су директно повезани са пословањем сегмената) и индиректне оперативне трошкове (висина ових трошкова није под директном контролом сегмената или не постоји директна веза са пословањем сегмената).

Сваки сегмент пословања се задужује директним оперативним трошковима који се односе на тај сегмент као и делом индиректних оперативних трошкова (расподела ових трошкова на сегменте се врши применом одговарајућих кључева који се користе за алокацију трошкова трошковних центара на профитне центре).

Директни оперативни трошкови на нивоу Банке износе 7,353,212 хиљада динара и чине 70% укупних оперативних трошкова. Директни оперативни трошкови се највећим делом састоје од трошкова који су директно повезани са пословањем сегмената (зараде, трошкови закупа, трошкови амортизације, маркетинга и други трошкови), а у мањем делу чине их и трошкови који се на сегменте алоцирају на бази одлуке менаџмента.

На сегмент послова са становништвом односи се износ од 5,764,006 хиљада динара директних трошкова (78% укупних директних трошкова), што је последица велике пословне мреже и броја запослених радника на пословима са становништвом.

У складу са претходно наведеним, Банка је у пословној 2018. години остварила добитак пре пореза у износу од 8,121,073 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2018. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицама	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	6,680,347	2,461,416	4,603,145	-	13,744,908
Расходи од камата	(630,059)	(178,255)	(101,956)	-	(910,270)
Нето приход по основу камата	6,050,288	2,283,161	4,501,189	-	12,834,638
Нето приходи/расходи камата из интерних односа	(727,305)	(601,012)	1,328,317	-	-
Нето приход по основу накнада и провизија	3,835,447	757,668	617,034	-	5,210,149
Резултат пре исправки вредности	9,158,430	2,439,817	6,446,540	-	18,044,787
Нето приходи/расходи исправке вредности	(25,518)	22,453	12,558	-	9,493
Резултат пре оперативних трошкова	9,132,912	2,462,270	6,459,098	-	18,054,280
Директни оперативни трошкови	(5,764,006)	(1,410,121)	(179,085)	-	(7,353,212)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	(7,458)	-	(7,458)
Нето остали приходи и расходи	(174,451)	488,639	233,847	-	548,035
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	3,194,455	1,540,788	6,506,402	-	11,241,645
Индиректни оперативни трошкови	(1,590,128)	(1,193,677)	(336,767)	-	(3,120,572)
Резултат пре пореза	1,604,327	347,111	6,169,635	-	8,121,073
Актива по сегментима					
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	63,595,710	-	63,595,710
Пласмани банкама	-	-	18,477,729	-	18,477,729
Пласмани комитентима	91,855,167	75,690,507	-	-	167,545,674
Хартије од вредности	-	-	133,177,598	-	133,177,598
Остало	-	-	2,611,859	15,757,411	18,369,270
	91,855,167	75,690,507	217,862,895	15,757,411	401,165,980
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	5,662,748	-	5,662,748
Обавезе према комитентима	261,120,783	49,937,553	6,170,748	-	317,229,084
Остало	-	-	-	10,713,635	10,713,635
	261,120,783	49,937,553	11,833,496	10,713,635	333,605,467

Напомене: Пласмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента послови са становништвом
Индиректни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних сегмената

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2017. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	6,367,966	2,649,990	5,034,480	-	14,052,436
Расходи од камата	(880,868)	(224,091)	(501,280)	-	(1,606,239)
Нето приход по основу камата	5,487,098	2,425,899	4,533,200	-	12,446,197
Нето приходи/расходи из интерних односа	(886,255)	(768,155)	1,654,410	-	-
Нето приход по основу накнада и провизија	3,198,742	1,290,502	592,982	-	5,082,226
Резултат пре исправки вредности	7,799,585	2,948,246	6,780,592	-	17,528,423
Нето приходи/расходи исправке вредности	(310,881)	266,530	62,234	-	17,883
Резултат пре оперативних трошкова	7,488,704	3,214,776	6,842,826	-	17,546,306
Директни оперативни трошкови	(5,783,836)	(1,672,719)	(182,687)	-	(7,639,242)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	(56,358)	-	(56,358)
Нето остали приходи и расходи	(82,584)	557,765	55,202	-	530,383
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	1,622,284	2,099,822	6,658,983	-	10,381,089
Индиректни оперативни трошкови	(1,612,287)	(1,237,636)	(343,916)	-	(3,193,839)
Резултат пре пореза	9,997	862,186	6,315,067	-	7,187,250
Актива по сегментима					
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	49,840,887	-	49,840,887
Пласмани банкама	-	-	29,543,789	-	29,543,789
Пласмани комитентима	81,512,171	72,385,196	-	-	153,897,367
Хартије од вредности	-	-	117,288,767	-	117,288,767
Остало	-	-	2,611,859	16,000,869	18,612,728
	81,512,171	72,385,196	199,285,302	16,000,869	369,183,538
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	4,532,505	-	4,532,505
Обавезе према комитентима	230,900,337	52,610,572	8,960,731	-	292,471,640
Остало	-	-	-	8,919,338	8,919,338
	230,900,337	52,610,572	13,493,236	8,919,338	305,923,483

Напомене: Пласмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента послови са становништвом
Индиректни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних сегмената

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

7. ФИНАНСИЈСКА АКТИВА И ОБАВЕЗЕ – РАЧУНОВОДСТВЕНА КЛАСИФИКАЦИЈА И ПОШТЕНА (ФЕР) ВРЕДНОСТ

Методологија и претпоставке које су коришћене за обрачун поштене (фер) вредности за наведена финансијска средства и обавезе која нису евидентирана по поштеној вредности у финансијским извештајима су следеће:

(и) Средства и обавезе код којих је садашња вредност у књигама приближно једнака поштеној вредности

Код финансијских средстава и обавеза која су високо ликвидна и са краткорочним доспећем (до године дана) претпоставља се да је садашња књиговодствена вредност приближно једнака поштеној вредности. Ова претпоставка се такође користи и код депозита по виђењу, штедних депозита без специфицираног рока доспећа и свих финансијских инструмената који имају променљиву каматну стопу.

(ии) Инструменти са фиксном каматном стопом

Поштена вредност финансијских средстава и обавеза са фиксном каматном стопом, која се воде по амортизованој вредности, се процењује поређењем тржишних каматних стопа у моменту иницијалног признавања са текућим тржишним каматним стопама за финансијске инструменте сличних карактеристика. Процењена поштена вредност средстава и обавеза са фиксном каматном стопом у највећем делу одговара књиговодственој вредности с обзиром да уговорене каматне стопе не одступају од тржишних. Банка нема материјално значајних одступања по овом основу.

8. НЕТО ПРИХОДИ ОД КАМАТА

Нето приходи од камата се састоје од:

Приходи од:	У хиљадама динара	
	2018.	31. децембра 2017.
Банака и по основу РЕПО пласмана	245,310	302,541
Комитената	9,141,760	9,017,954
Народне Банке Србије (депонована ликвидна средства и обавезне резерве)	283,703	371,056
Хартија од вредности	4,074,135	4,360,885
Приходи од камата	13,744,908	14,052,436
Расходи по основу:		
Депозита и осталих обавезе банака и других фин. организација	18,773	100,081
Депозита комитента	812,122	1,112,608
Примљених кредита	79,375	393,550
Расходи од камата	910,270	1,606,239
Нето приходи од камата	12,834,638	12,446,197

Укупни приходи и расходи камата који су обрачунати коришћењем методе ефективне каматне стопе приказани у претходној табели се односе на финансијска средства и обавезе које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

9. НЕТО ПРИХОДИ / РАСХОДИ ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

Нето приходи/расходи од накнада и провизија се састоје од:

	У хиљадама динара	
	2018.	31. децембра 2017.
Приходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	3,577,857	3,243,428
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-становништво	20,939	28,845
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	93,582	152,973
Накнаде по основу купопродаје девиза	410,146	455,964
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	31,343	37,390
Накнаде по пословима са картицама	2,188,083	1,795,591
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	69,291	87,771
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	481,160	544,317
	6,872,401	6,346,279
Приходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	101,003	109,763
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	8,772	9,250
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	20,858	12,778
Накнаде по пословима са картицама	204,768	221,473
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	70	673
	335,471	353,937
	7,207,872	6,700,216
Расходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	135,377	125,732
Накнаде по основу купопродаје девиза	32,831	64,340
Накнаде по пословима са картицама	931,307	770,319
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	64,462	78,149
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	132,197	139,701
	1,296,174	1,178,241
Расходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	79,817	72,877
Накнаде по пословима са картицама	577,283	329,074
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	44,449	37,798
	701,549	439,749
	1,997,723	1,617,990
Нето приходи од накнада и провизија	5,210,149	5,082,226

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

10. НЕТО ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРОМЕНЕ ФЕР ВРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА

Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената се састоји од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Приходи од промене фер вредности деривата намењених трговању – SWAP	11,915	-
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности и осталих фин.средстава који се вреднују по фер вредности кроз БУ – Обвезнице републике Србије	22,647	51,739
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности – инвестиционе јединице	9,586	12,643
	<u>44,148</u>	<u>64,382</u>
Расходи од промене фер вредности деривата намењених трговању - SWAP	-	(7,845)
Расходи од промене фер вредности хартија од вредности и осталих фин.средстава који се вреднују по фер вредности кроз БУ – Обвезнице републике Србије	(72)	-
Нето добитак/губитак	<u>44,076</u>	<u>56,537</u>

11. НЕТО ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ

Нето добитак/губитак по основу престанка признавања се састоји од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Добици по основу престанка признавања фин.инстр.који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	86,991	44,534
Добици по основу престанка признавања хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	162,425	47,261
Губици по основу престанка признавања фин.инстр.који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	(688)	(211)
Губици по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	(18,534)	-
Нето добитак/губитак	<u>230,194</u>	<u>91,584</u>

Добици по основу престанка признавања фин.инстр.који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у износу од 86,991 хиљаду динара односе се на обвезнице Републике Србије, од чега у динарима у износу од 50,078 хиљаду динара и у иностраној валути у износу од 36,913 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

11. НЕТО ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ (наставак)

Добици по основу престанка признавања хартија од вредности и осталих пласмана по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 162,425 хиљада динара односе се на: обвезнице Републике Србије у динарима у износу од 78,148 хиљада динара, обвезнице Републике Србије у иностраној валути у износу од 80,133 хиљада и инвестиционе јединице у динарима у износу од 4,144 хиљаде динара.

Губици по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у износу 688 хиљада динара односе се на: обвезнице Републике Србије у динарима у износу од 353 хиљаде динара, обвезнице Републике Србије у иностраној валути у износу од 335 хиљада динара.

Губици по основу престанка признавања хартија од вредности и осталих пласмана по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 18,534 хиљада динара односе се на: обвезнице Републике Србије у динарима у износу од 298 хиљада динара, обвезнице Републике Србије у иностраној валути у износу од 9,142 хиљаде динара и продају девизних SWAP аранжмана у износу од 9,094 хиљада динара.

12. НЕТО РАСХОД ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА И ЕФЕКТА УГОВОРЕНЕ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	2018.	31. децембра 2017.
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле – правна лица	639,208	1,325,087
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	2,627	7,533
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности обавеза	5,503	17,989
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	706,052	427,235
Приходи по основу позитивних курсних разлика	555,299	12,598,243
	1,908,689	14,376,087
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле – правна лица	(787,602)	(3,575,513)
Расходи од негативних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	(3,357)	(24,147)
Расходи од негативних курсних разлика од промене вредности обавеза – уговорена валутна клаузула	(4,636)	(4,170)
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	(664,949)	(2,546,402)
Расходи по основу негативних курсних разлика	(455,603)	(8,282,213)
	(1,916,147)	(14,432,445)
Нето расход	(7,458)	(56,358)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

13. НЕТО ПРИХОД / РАСХОД ПО ОСНОВУ УМАЊЕЊА ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА КОЈА СЕ НЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА

Нето приходи обезвређења финансијских средстава се односе на:

	У хиљадама динара	
	2018.	31. децембра 2017.
Расходи индиректних отписа фин. сред. која се вреднују по аморти. вредн.	(5,726,589)	(11,106,990)
Расходи резервисања за ванбилансне позиције	(360,293)	(276,066)
Расходи дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат	(80,945)	-
Приходи од укидања индиректних отписа фин. сред. која се вреднују по аморти. вредн.	5,487,456	10,340,416
Приходи од укидања резервисања за ванбилансне позиције	305,089	321,929
Приход од наплате отписаних потраживања	329,451	738,594
Приход дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат	55,324	-
Нето приход	9,493	17,883

У оквиру позиције расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција Банка је евидентирала и обезвређење материјалних вредности стечених наплатом потраживања у износу од 96,538 хиљаде динара (напомена 32) на основу процене вредности непокретности и опреме од стране овлашћеног проценитеља, у складу са интерним актом Банке.

У току 2018. године наплаћена отписана потраживања у износу од 329,451 хиљаду динара у највећем делу односе се на наплату потраживања из ванбилансне евиденције за која је претходно извршен трајни отпис преносом из биланса на ванбиланс, од чега се на наплату кредита физичких лица односи 134,263 хиљаде динара, а остатак у износу од 195,188 хиљаде динара се односи на наплату кредита правних лица.

До краја јануара 2019. године нису извршене материјално значајне наплате обезвређених пласмана које би утицале на укидање исправке вредности.

Ефекти по основу кредитног ризика дужничких хартија од вредности у износу нето расхода 25,621 хиљаду динара Банка је признала у оквиру капитала на позицији губици по основу дужничких инструмената (расходи дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат у износу од 80,945 хиљада динара и приходи по истом основу у износу од 55,324 хиљаде динара). Ове позиције су изузете из табеле у наставку.

Ефекат прве примене МСФИ 9 корекција 01.01.2018.

У хиљадама динара

Исправке вредности финанс. средстава вреднованих по амортизованом вредности укључујући и ефекат промене резервисања за ванбилансу активу	Ефекат корекције фер вредности ХОВ кроз остали резултат	Укупан ефекат прве примене МСФИ 9 признат кроз корекцију резултата претходне године
949,746	211,947	1,161,693

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

13. НЕТО ПРИХОД / РАСХОД ПО ОСНОВУ УМАЊЕЊА ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА КОЈА СЕ НЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА (наставак)

КРЕТАЊЕ НА РАЧУНИМА ИСПРАВКИ ВРЕДНОСТИ И РЕЗЕРВИСАЊИМА ЗА ВАНБИЛАНС

	Пласмани банкама (напомена 25.2)	Пласмани комитентима (напомена 26.2)	Хартије од вредности- обвезнице локалне самоуправе (напомена 24)	Инвестиц. зависна друштва (напомена 27)	Остала средства (напомена 32)	Ванбил. обавезе (напомена 36)	Укупно
Стање 1. јануара 2018. године	202,558	18,034,599	3	2,869,029	2,456,863	124,392	23,687,444
Корекција почетног стања	-	-	-	-	-	-	-
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	25,260	752,052	1,828	-	75,248	95,358	949,746
Корекција почетног стања	-	-	-	-	-	-	-
100% обезвређени удели	-	-	-	-	(504,732)	-	(504,732)
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	227,818	18,786,651	1,831	2,869,029	2,027,379	219,750	24,132,458
Нова исправка							
Вредности	66,805	5,431,870	586	-	227,328	360,293	6,086,882
Смањење исправке							
Вредности	(76,584)	(5,119,334)	(818)	-	(290,720)	(305,089)	(5,792,545)
Курсне разлике	9,171	(11,737)	(5)	-	117	-	(2,454)
Трајни отпис	-	(5,124,786)	-	-	(4,226)	-	(5,129,012)
Остале промене	827	186,643*	-	-	(7,771)	-	179,699
Стање 31. децембра 2018. године	228,037	14,149,307	1,594	2,869,029	1,952,107	274,954	19,475,028

* ефекат признавања прихода од камате на обезвређене кредите применом алтернативног концепта ИРЦ метода који се односи на нетирање прихода од камата и расхода исправки вредности

Банка је у 2018. години, извршила повећање нето расхода исправке вредности пласмана вреднованих по амортизованој вредности и резервисања за ванбилансне обавезе у укупном износу од 294,337 хиљада динара.

Од осталих промена на рачунима исправки вредности и резервисања износ од 5,129,012 хиљада динара односи се на трајни отпис који је Банка спровела у 2018. године преносом са билансне на ванбилансну евиденцију на основу Одлуке НБС о рачуноводственом отпису билансне активе.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

14. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО АМОРТИЗОВАНОЈ ВРЕДНОСТИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Добитак по основу престанка признавања фин.инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	526,547	-
Нето добитак	526,547	-

Добитак по овом основу остварен у 2018. години у целости се односи на име уговора о уступању потраживања једног клијента по ком основу је Банка примила у износу од 12,900,000 ЕУР односно РСД 1,522,765 хиљада динара. По основу трансакције остварен је позитиван ефекат на биланс успеха у износу од 526,547 хиљада динара.

15. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ИНВЕСТИЦИЈА У ПРИДРУЖЕНА ДРУШТВА И ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОДУХВАТЕ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Приходи по основу продаје – учешћа у капитал ЈУБМЕС банке	-	306
Нето добитак	-	306

16. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Остали приходи оперативног пословања	145,233	174,837
Приходи од дивиденди и учешћа	10,736	9,136
Нето приход	155,969	183,973

У оквиру осталих прихода оперативног пословања у износу од 145,233 хиљаде динара најзначајнији износи односе се на приходе од накнада по основу давања у закуп непокретности укључујући и примљене авансе за закуп у износу од 68,272 хиљаде динара и рефундације судских трошкова и комуналних трошкова у износу од 49,183 хиљаде динара.

У току 2018. године Банка је примила дивиденде по основу учешћа и акција намењених трговању у износу од 10,736 хиљада динара (2017: 9,137 хиљада динара) које чине део позиције осталих прихода, и то дивиденде од учешћа у власништву VISA Inc. у износу од 6,154 хиљада динара, Дунав осигурање АДО у износу од 3,363 хиљаде динара и MasterCard у износу од 1,219 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

17. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи се састоје од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Трошкови зарада	2,630,690	2,733,546
Трошкови накнада зарада	463,408	435,931
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	381,607	402,439
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	822,864	830,100
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	6,141	11,587
Резервисања за отпремнине – нето (напомена 36.)	80,266	33,809
Остали лични расходи	57,823	72,785
Укупно	4,442,799	4,520,197

18. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Трошкови амортизације – нематеријална улагања (напомена 28.2)	139,188	143,181
Трошкови амортизације – некретнине и опрема (напомена 29.2)	376,772	379,746
Трошкови амортизације – инвестиционе некретнине (напомена 30.1)	36,028	40,655
Укупно	551,988	563,582

19. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

Остали приходи се односе на:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Приходи од укидања неискоришћених резервисања за судске спорове	134,110	25,426
Добици од продаје опрема/некретнине	-	6,923
Приходи од смањења обавеза	40,650	67,143
Вишкови	-	3
Остали приходи	105,469	654,309
Укупно	280,229	753,804

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

19. ОСТАЛИ ПРИХОДИ (наставак)

У оквиру позиције осталих прихода у 2018. години, најзначајније ставке чине приходи:

- По основу судских спорова пресуђених у корист Банке или спорова у прекиду до окончања претходног повезаног поступка у износу од 134,110 хиљада динара
- По основу смањења обавеза у износу од 40,650 хиљада динара које су резултат приходовања материјално безначајних обавеза неактивних партија текућих, динарских и девизних рачуна физичких лица који су у току 2018. године испунили услове прописане одлуком Извршног одбора Банке. У случају накнадног захтева клијента за исплатом укинута обавеза иста ће се извршити на терет расхода Банке.
- Од осигуравајућег друштва за затезну камату и надокнаду трошкова на основу судског решења у износу од 63,405 хиљада динара,
- По основу камата из ранијих година – становништво у износу од 16,260 хиљада динара
- По основу камата из ранијих година – привреда у износу од 14,251 хиљаду динара

20. ОСТАЛИ РАСХОДИ

Остали расходи се односе на:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	2018.	31. децембра 2017.
Трошкови материјала	334,632	367,932
Трошкови производних услуга	1,877,932	2,033,338
Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	2,432,612	2,475,068
Трошкови пореза	147,540	129,512
Трошкови доприноса	740,120	751,661
Остали оперативни трошкови	26,427	25,600
Остали расходи	304,928	262,117
Губици по основу расходовања и отписа осн. сред. и нематер. имовине	12,405	-
Расходи по основу промене вредности инвестиционих некретнина и средстава намењених продаји (напомене 30 и 31)	20,410	86,708
Расходи по основу резервисања по судским споровима (напомена 36)	270,971	173,187
Укупно	6,167,977	6,305,123

а) Остали расходи

У оквиру позиције осталих расхода у износу од 304,928 хиљада динара између осталих евидентирани су:

- расходи по основу резервисања за судске спорове у износу од 270,971 хиљаду динара
- расходи по основу плаћених фактура осигуравајућем друштву за полисе животног осигурања клијената винкулираних у корист Банке у износу од 176,422 хиљаде динара, а чије је плаћање на свој терет преузела Банка. Наведене полисе се користе као колатерал за одобрене кредите физичким лицима. Такође, у овој позицији су приказани и расходи по полисама за кориснике сетова текућих рачуна и путног осигурања интернационалних платних картица у износу од 64,889 хиљада динара и
- губици по основу расходовања и отписа основних средстава и нематеријалних улагања у износу 12,405 хиљада динара.

б) Расходи по основу резервисања за судске спорове

Расходи по основу резервисања за судске спорове у укупном износу од 270,971 хиљада динара (напомена 36) резултат су повећање расхода за тридесетједан нови предмет у току 2018 године и повећања расхода за активне предмете из ранијих година.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

21. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез

21.1 Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Добитак по основу одложених пореза	700,754	1,335,828
Губитак по основу одложених пореза	(676,645)	(405,710)
Укупно	24,109	930,118

У 2018. и 2017. години Банка није исказала текући порез на добит на основу важећих пореских прописа.

21.2 Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	У хиљадама динара			
	2018.	2018.	2017.	2017.
Добитак/ Губитак пре опорезивања		8,121,073		7,187,250
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит	15%	1,218,161	15%	1,078,087
Расходи који се не признају у пореске сврхе	1.05%	85,015	-0.41%	(29,449)
Порески ефекти нето капиталних губитака/добитака	-0.01%	(621)	-0.01%	(562)
Порески ефекат усклађивања прихода	-0.24%	(19,773)	0.03%	1,868
Порески ефекти по МСФИ 9	-0.43%	(34,851)	-	-
Порески кредити примљени и искоришћени у текућој години	-7.80%	(632,773)	-5.13%	(368,666)
Порески ефекти прихода од камата по дужничким ХОВ чији је издавалац РС, АП Војводина или НБС	-7.57%	(615,158)	-9.48%	(681,278)
Корекција пореских ефеката по основу одложених пореза	-0.30%	(24,109)	-12.94%	(930,118)
Порески ефекти исказани у билансу успеха		24,109		930,118

21.3 Промене на одложеним порезима на дан 31. децембра су приказане као што следи:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Стање на дан 1. јануара	857,096	(23,592)
Настанак и укидање привремених разлика	(16,129)	880,688
Стање на дан 31. децембра	840,967	857,096

У току 2018. године Банка није плаћала порез на добит, имајући у виду да приликом обрачуна пореза на добит за 2017. год. није исказала обавезу плаћања пореза, због покрића пореске обавезе пренетим пореским губитком.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

21. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

21.4 Одложена пореска средства и обавезе

21.4.1 Одложена пореска средства и обавезе се односе на:

	2018.			У хиљадама динара 2017.		
	Средства	Обавезе	Нето	Средства	Обавезе	Нето
Разлика у садашњој вредности основних средстава за пореске и књиговодствене потребе	69,359	-	69,359	112,277	-	112,277
Пренети порески губици	878,000	-	878,000	867,146	-	867,146
Ефекат промене вредности дужничких и власничких ХОВ	4,885	(570,187)	(565,302)	624	(530,171)	(529,547)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	49,098	-	49,098	35,322	-	35,322
Обезвређење имовине	295,225	-	295,225	265,532	-	265,532
Примања запослених по чл.9 ст. 2. ЗПДПЛ обр. а неплаћена у пор. периоду	1,183	-	1,183	1,192	-	1,192
Обрачунате а неплаћене јавне дажбине	13	-	13	-	-	-
Средства по резервисањима за судске спорове	135,023	-	135,023	118,797	-	118,797
Актурарски добици по резервисањима за отпремнине	-	(21,632)	(21,632)	-	(13,623)	(13,623)
Укупно	1,432,786	(591,819)	840,967	1,400,890	(543,794)	857,096

Пренети порески губици који нису евидентирани у књигама Банке и по основу којих нису формирана пореска средства, а могу се користити за покриће пореза на добит у наредним периодима износе укупно 7,979,816 хиљада динара и односе се на део пореског губитка оствареног у 2016. години.

Одложена пореска средства нису формирана ни на пореске кредите по основу улагања у основна средства у износу од 15,692 хиљада динара ни по основу пореских кредита за међукомпанијске дивиденде у износу од 13,154 хиљада динара.

21.4.2 Преглед пореских кредита на која нису формирана одложена пореска средства:

Врста пореског кредита	Година настанка	У хиљадама динара		
		Износ на дан 31.12.2018	Износ на дан 31.12.2017	Година истека коришћења
	2014		-	2019
	2015		2,533,717	2020
Пренети порески губици	2016	7,979,816	9,719,742	2021
Укупно порески губици		7,979,816	12,253,459	
Утицај пореских губитака на будући порез на добит (15%)		1,196,972	1,838,019	од 2019 -2021
Порески кредит по основу улагања у основна средства	2013	15,692	15,692	2023
Порески кредит по основу међукомпанијских дивиденди	2014	13,154	13,154	2019
Укупно за умањење будућих обавеза за порез на добит		1,225,818	1,866,865	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

21. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

21.4 Одложена пореска средства и обавезе (наставак)

21.4.3 Кретања у оквиру привремених разлика током 2018. и 2017. године су приказана као што следи:

2018	У хиљадама динара				
	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	Исказано директно кроз нераспоређе ну добит	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	112,277	(46,444)	3,526	-	69,359
Пренети порески губици	867,146	10,854	-	-	878,000
Хартије од вредности	(529,547)	-	(35,755)	-	(565,302)
Дугорочна резервисања за отпремнине Запослених	35,322	13,776	-	-	49,098
Актуарски добици	(13,623)	-	(8,009)	-	(21,632)
Обезвређење имовине	265,532	29,693	-	-	295,225
Примања запослених по чл.9. ст.2. ЗПДПЛ	1,192	(9)	-	-	1,183
Неплаћене јавне дажбине	-	13	-	-	13
Средства по резервисањима за судске спорове	118,797	16,226	-	-	135,023
Укупно	857,096	24,109	(40,238)	-	840,967

2017	У хиљадама динара				
	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	Исказано директно кроз нераспоређе ну добит	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	77,473	96,720	(61,917)	-	112,277
Пренети порески губици	-	867,146	-	-	867,146
Хартије од вредности	(565,549)	-	36,003	-	(529,547)
Дугорочна резервисања за отпремнине Запослених	41,978	3,237	(9,894)	-	35,322
Актуарски добици	-	-	(13,623)	-	(13,623)
Обезвређење имовине	284,297	(18,765)	-	-	265,532
Примања запослених по чл.9. ст.2. ЗПДПЛ	1,134	58	-	-	1,192
Средства по резервисањима за судске спорове	137,075	(18,278)	-	-	118,797
Укупно	(23,592)	930,118	(49,431)	-	857,096

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

21. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

21.5 Порески ефекти који се односе на Остали укупан резултат

	У хиљадама динара					
	2018			2017		
	Бруто	Порез	Нето	Бруто	Порез	Нето
Повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности (повећање по власничким и дужничким ХОВ)	54,832	(8,224)	46,608	(241,847)	36,277	(205,570)
Нето смањење по основу актуарских губитака	53,387	(8,008)	45,379	24,648	(23,517)	1,131
Промене вредности некретнина	-	3,526	3,526	-	(61,917)	(61,917)
Смањење по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности (смањење по власничким и дужничким ХОВ)	(28,403)	4,260	(24,143)	1,823	(274)	1,549
Укупно	79,816	(8,446)	71,370	(215,376)	(49,431)	(264,807)

22. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ

Готовина и средства код централне банке укључује:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
У динарима		
Готовина у благајни	4,242,968	3,043,314
Жиро рачун	25,485,440	15,047,427
Остала динарска новчана средства	99	99
	29,728,507	18,090,840
У иностраној валути		
Готовина у благајни	2,956,171	3,875,812
Девизна обавезна резерва	30,910,922	27,874,051
Остала новчана средства	110	184
	33,867,203	31,750,047
Укупно	63,595,710	49,840,887
<i>Корекције готовине за извештај о токовима готовине</i>		
Девизни рачуни код страних банака (напомена 25.1)	7,690,960	4,348,062
Девизна обавезна резерва	(30,910,922)	(27,874,051)
	(23,219,962)	(23,525,989)
Готовина из извештаја о токовима готовине	40,375,748	26,314,898

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

22. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ (наставак)

Банка у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачуну код НБС, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

У оквиру жиро рачуна исказана је динарска обавезна резерва, која представља минималну резерву динарских средстава издвојену у складу са Одлуком о обавезној резерви код Народне банке Србије. У складу са наведеном Одлуком, динарска обавезна резерва се обрачунава на износ просечног дневног књиговодственог стања динарских депозита, кредита и осталих динарских обавеза у току једног календарског месеца применом стопе у распону од 0.0% до 5.00% у зависности од доспећа обавеза и њиховог извора, с тим што обрачунату динарску обавезну резерву чини збир: обрачунате обавезне резерве у динарима, 38.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите до 730 дана, и 30.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите преко 730 дана.

Народна банка Србије плаћа Банци камату на издвојена средства у динарима у висини од 1.25% годишње (стопа у примени од маја 2018.).

Девизну обавезну резерву Банка обрачунава сваког 17. дана у месецу на основу просечног стања девизних депозита у току претходног календарског месеца. Девизну обавезну резерву Банка издваја у девизама на посебан рачун код Народне банке Србије и та средства може по потреби повлачити. Банка је дужна да одржава просечно месечно стање издвојене девизне обавезне резерве у висини обрачунате девизне обавезне резерве, с тим што ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве дневно стање на рачуну девизне обавезне резерве може бити мање или веће од обрачунате девизне обавезне резерве.

Одлуком о измени Одлуке о обавезној резерви од 11.12.2015. године (Сл.Глас. 102/2015), стопе издвајања девизне обавезне резерве износе:

- на девизне депозите орочене до 730 дана стопа је 20%;
- на девизне депозите орочене преко 730 дана стопа је 13%;
- на динарске депозите индексирани валутном клаузулом стопа је 100% без обзира на рочност.

Одлуком о обавезној резерви Народне банке Србије, Банка је одређени део девизне обавезне резерве издвајала у динарима на свом жиро рачуну. На обавезну резерву у страниј валути Банка не остварује камату.

Остала новчана средства у страниј валути у износу од 110 хиљаде динара (2017: 184 хиљаде динара) односи се на обрачунски рачун код Централног регистра хартија од вредности за трговину хартијама од вредности.

23. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ДЕРИВАТА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Потраживања по основу промене фер вредности деривата у динарима- SWAP	4,070	-
Укупно	4,070	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

24. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

24.1. Хартије од вредности се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз БУ (у динарима)	1,653,198	2,029,354
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз БУ (у иностраној валути)	3,156,612	3,240,355
Укупно	4,809,810	5,269,709
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (у динарима)	52,167,965	33,470,304
Хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (у иностраној валути)	76,201,417	78,548,757
Исправка вредности	(1,594)	(3)
Укупно	128,367,788	112,019,058
Укупно	133,177,598	117,288,767

24.2. Структура хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха је приказана у табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Обвезнице Републике Србије у динарима	1,193,611	1,611,711
Инвестиционе јединице ОИФ новчани фондови у динарима	459,587	417,643
Обвезнице Републике Србије у иностраној валути	3,156,612	3,240,355
Укупно	4,809,810	5,269,709

Инвестиционе јединице на дан 31. децембра 2018. године у укупном износу од 459,587 хиљада динара односе се на инвестиционе јединице КомБанк Новчани Фонд, Београд.

24.3. Структура хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
У динарима		
Обвезнице Републике Србије	51,916,780	33,137,523
Обвезнице локалне самоуправе (град Панчево и општина Стара Пазова)	251,185	332,781
Укупно у динарима	52,167,965	33,470,304
У иностраној валути		
Обвезнице Републике Србије	73,841,988	76,766,427
Обвезнице страних банака (Raiffeisen Bank International)	1,702,199	1,782,330
Обвезнице страних држава (Република Српска)	657,230	
Укупно у иностраној валути	76,201,417	78,548,757
Укупно	128,369,382	112,019,061

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

24. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ (наставак)

Промене на исправци вредности су приказане као што следи:

Исправка вредности ХОВ које се вреднују по фер вредности кроз ост.рез

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	3	81,710
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	1,828	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	1,831	-
Повећање (напомена 13)	586	29,813
Ефекти промене курса (напомена 13)	(5)	(3,523)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(818)	(27,211)
Трајни отпис	-	(80,786)
Укупно појединачна исправка	1,594	3

Исправка вредности ХОВ које се вреднују по амортизов.вред..

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Стање на дан 1. јануара	-	84,169
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	-	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	-	-
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање	-	-
Ослобођено у току године	-	-
Трајни отпис	-	(84,169)
Укупно исправке	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

25. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

25.1 Пласмани банкама укључују

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Кредити дати у динарима		
По репо трансакцијама	1,500,000	15,000,000
Кредити за обртна средства	1,000,000	200,000
Овернигхт кредити	1,260,000	-
Остали пласмани	15,993	68,549
Активна временска разграничења	14,744	18,809
Исправка вредности	(1,127)	-
	3,789,610	15,287,358
Кредити дати у иностраној валути		
Девизни рачун код страних банака (напомена 22)	7,690,960	4,348,062
Овернигхт кредити	1,587,977	2,144,357
Остали пласмани у страним банкама	751,504	665,877
Дати депозити у иностраној валути	3,774,544	5,905,905
Активна временска разграничења	1,394	2,114
Остала потраживања	9,684	12,657
Кредити страним банкама (зависне банке)	101,309	490,815
Покривена јемства у иностраној валути	997,656	889,202
Исправка вредности	(226,909)	(202,558)
	14,688,119	14,256,431
УКУПНО	18,477,729	29,543,789

На дан 31. децембра 2018. године хартије од вредности стечене у 'reverse' репо трансакцијама са Народном банком Србије у износу од 1,500,000 хиљада динара односе се на благajничке записе купљене од Народне банке Србије, са доспећем до 8 дана, уз годишњу каматну стопу од 2.31% до 2.59%.

Краткорочно орочени кредити и депозити код банака у динарима су депоновани на период до једне године уз каматну стопу у распону од 1.9 % до 3.5 % годишње. Краткорочно орочени депозити код банака у иностраној валути депоновани су на период до једне године уз каматну стопу у распону од 0.05 % до 0.20% годишње за EUR, од 1.2% до 2.5% за USD и 0.13% за CHF.

Каматне стопе на пласиране дугорочне револвинг кредите страним зависним банкама кретале су се у распону од 4.089% до 4.09% што је представљало 1М EURIBOR плус фиксни део 4.46%. Дугорочни кредити зависним банкама пласирани су по стопи од 2.479% до 2.484% односно 6М EURIBOR плус фиксни део 2.75%.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

25. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА (наставак)

25.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима банкама приказане су у следећој табели

Исправка вредности	2018.	2017.
Стање на дан 1. јануара	202,558	309,874
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	25,260	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	227,818	-
<i>Исправка вредности у текућој години:</i>		
Повећање (напомена 13)	66,805	-
Ефекти промене курса (напомена 13)	9,171	(46,755)
Трајни отпис	-	-
Ослобођено у току године (напомена 13)	(76,584)	(60,561)
Остало	827	-
Стање на дан 31. децембра	228,037	202,558

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

26. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА

26.1 Пласмани комитентима

	2018.			2017.		
	Бруто износ	Исправка вредности	Књиговодствена вредност	Бруто износ	Исправка вредности	Књиговодствена вредност
У хиљадама динара						
Привредна друштва						
Кредити по трансакционим рачунима	752,971	(20,901)	732,070	545,794	(15,523)	530,271
Кредити за обртна средства	33,354,044	(4,395,390)	28,958,654	36,079,514	(6,876,228)	29,203,286
Извозни кредити	-	-	-	59,381	-	59,381
Инвестициони кредити	32,805,889	(1,269,586)	31,536,303	26,874,796	(2,257,470)	24,617,326
Кредити за плаћање увоза робе и услуга из иностранства	2,072,507	(18,613)	2,053,894	2,109,314	(18,892)	2,090,422
Пласмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама	386,037	(289,188)	96,849	416,502	(261,893)	154,609
Остали кредити и пласмани	36,744,167	(6,894,653)	29,849,514	37,994,559	(7,093,888)	30,900,671
Активна временска разграничења	106,661	(19,262)	87,399	138,848	(24,290)	114,558
Пасивна временска разграничења	(151,278)	-	(151,278)	(139,210)	-	(139,210)
	106,070,998	(12,907,593)	93,163,405	104,079,498	(16,548,184)	87,531,314
Становништво						
Кредити по трансакционим рачунима	3,564,677	(173,254)	3,391,423	3,795,909	(422,347)	3,373,562
Стамбени кредити	39,641,860	(742,907)	38,898,953	37,546,956	(586,966)	36,959,990
Готовински кредити	30,684,586	(247,009)	30,437,577	24,712,127	(389,565)	24,322,562
Потрошачки кредити	131,729	(1,069)	130,660	126,019	(2,712)	123,307
Остали кредити и пласмани	1,915,763	(74,749)	1,841,014	2,014,181	(81,801)	1,932,380
Активна временска разграничења	249,874	(2,726)	247,148	218,284	(3,024)	215,260
Пасивна временска разграничења	(564,506)	-	(564,506)	(561,008)	-	(561,008)
	75,623,983	(1,241,714)	74,382,269	67,852,468	(1,486,415)	66,366,053
Стање на дан 31. Децембра	181,694,981	(14,149,307)	167,545,674	171,931,966	(18,034,599)	153,897,367

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

26. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

26.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима комитентима дате су у следећој табели

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	17,031,882	28,219,164
Исправка вредности у текућој години:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	109,895	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	17,141,777	-
Повећање (напомена 13)	1,672,859	6,427,100
Рекласификовано из групне исправке вредности	346,947	194,318
Ефекти промене курса (напомена 13)	(6,146)	(381,063)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(1,773,670)	(5,617,811)
Трајни отпис	(4,518,125)	(11,811,840)
Остало (напомена 13)	1,736	2,014
Укупно појединачна исправка	12,865,378	17,031,882
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	1,002,717	1,425,841
Исправка вредности у текућој години:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	642,157	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	1,644,874	-
Повећање (напомена 13)	3,759,011	4,165,517
Рекласификовано у појединачну исправку вредности	(346,947)	(194,318)
Ефекти промене курса (напомена 13)	(5,591)	(391,172)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(3,345,664)	(4,505,417)
Трајни отпис (напомена 13)	(606,661)	(277,229)
Остало (напомена 13)	184,907	779,495
Укупно групна исправка	1,283,929	1,002,717
Стање на дан 31. децембра	14,149,307	18,034,599

Кредити становништву

Током 2018. краткорочни и дугорочни кредити становништву у динарима одобравани су на рок од 30 дана до 120 месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.80% до 14.50% годишње.

Краткорочни кредити становништву у иностраној валути одобравани су на рок до дванаест месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.50% до 9.60% на годишњем нивоу.

Дугорочни кредити становништву у иностраној валути одобравани су на рок од тринаест до тристотинешездесетпет месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.50% до 9.95% на годишњем нивоу.

Кредити правним лицима

Краткорочни кредити правним лицима у динарима одобравани су на период до дванаест месеци уз распон каматних стопа од 2.35% до 10.20% на годишњем нивоу. У иностраној валути краткорочни кредити одобрени су на период до дванаест месеци са каматном стопом за EUR 1.30% до 6.00% на годишњем нивоу. Дугорочни кредити у динарима одобравани су на период од тринаест месеци до шездесет месеци уз каматну стопу од 2.25% до 5.50%. на годишњем нивоу. Дугорочни кредити у иностраној валути су одобравани на период до стотетрдесетчетири месеца уз каматну стопу за EUR од 1.05% до 4.95% на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

26. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

Ризици и неизвесности

Руководство Банке је извршило резервисање за потенцијалне кредитне губитке применом концепта очекиваног кредитног губитка. Губици због обезвређења средстава евидентираних по амортизованој вредности се мере као разлика између књиговодствене вредности финансијског средства и садашње вредности будућих процењених токова готовине дисконтованих употребом иницијалне ефективне каматне стопе датог средства. Губици се признају у билансу успеха и исказују се на позицији расхода и обезвређења финансијских средстава по кредитима. Када догађаји након датума биланса стања утичу на смањење износа губитка због обезвређења, такво смањење се признаје као приход од укидања обезвређења, кроз биланс успеха.

Кредити и остала потраживања се приказују у износу умањеном за групни и појединачни обрачун обезвређења. Појединачна и групна резервисања се одузимају од књиговодствене вредности кредита који су идентификовани као обезвређени да би се њихова вредност смањила до њихове надокнадиве вредности. У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере. Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

27. ИНВЕСТИЦИЈЕ У ЗАВИСНА ДРУШТВА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	140,000	140,000
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	2,974,615	2,974,615
Комерцијална банка а.д., Подгорица	2,366,273	2,366,273
Исправка вредности	(2,869,029)	(2,869,029)
Укупно	2,611,859	2,611,859

Ефекти извршених процена удела у зависна друштва Банке

Трајни удели у капитал зависних друштава – банака обезвређени су у 2016. години у износу од 2,869,029 хиљада динара, у складу са захтевима МРС 36, на основу извршене процене њихове фер вредности од стране независног проценитеља. Обезвређење је било признато на терет расхода Банке.

Улагања у трајне улоге зависних банака била су предмет тестирања на умањење вредности и на крају 2018. године, с обзиром да МРС 36 захтева нову процену фер вредности само када постоје индиција да вредност средства може бити додатно умањена (или да је раније признато обезвређење значајно смањено).

На основу спроведеног тестирања и оствареног кретања билансних позиција зависних банака у 2018. години, а узимајући у обзир и развојне планове банака, закључак Банке је да нису идентификоване уочљиве и јасне индиције о потенцијалном даљем обезвређењу ових инвестиција, али ни значајно смањење раније признатог обезвређења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

28. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

28.1 Нематеријална имовина се састоје из

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Нематеријална имовина	384,273	340,660
Нематеријална имовина у припреми	172,778	119,603
Укупно	557,051	460,263

28.2 Промене на нематеријалној имовини у току 2018. и 2017. године приказане су у следећој табели

	У хиљадама динара		
	Лиценце и софтвер	Нематеријална улагања у припреми	Укупно
Набавна вредност			
Стање на дан 1. јануара 2017. године	1,967,554	1,065	1,968,619
Набавке у току године	-	240,937	240,937
Пренос	122,399	(122,399)	-
Стање на дан 31. децембра 2017. године	2,089,953	119,603	2,209,556
Стање на дан 1. јануара 2018. године	2,089,953	119,603	2,209,556
Набавке у току године	-	235,976	235,976
Пренос	182,801	(182,801)	-
Расходовање	(4,948)	-	(4,948)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	2,267,806	172,778	2,440,584
Исправка вредности			
Стање на дан 1. јануара 2017. године	1,606,112	-	1,606,112
Амортизација (напомена 18)	143,181	-	143,181
Стање на дан 31. децембра 2017. године	1,749,293	-	1,749,293
Стање на дан 1. јануара 2018. године	1,749,293	-	1,749,293
Амортизација (напомена 18)	139,188	-	139,188
Расходовање	(4,948)	-	(4,948)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	1,883,533	-	1,883,533
Садашња вредност			
Стање на дан 31. децембра 2017. године	340,660	119,603	460,263
Стање на дан 31. децембра 2018. године	384,273	172,778	557,051

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

29. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

29.1 Некретнине, постројења и опрема се састоје из

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Некретнине	4,898,896	4,950,836
Опрема	520,557	571,847
Инвестиције у току	199,625	132,565
Укупно	5,619,078	5,655,248

29.2 Промене на некретнинама и опреми у току 2018. и 2017. године приказане су у наредној табели

	У хиљадама динара			
	Некретнине	Опрема	Инвестиције у току	Укупно
Набавна вредност				
Стање на дан 1. јануара 2017. године	7,058,048	3,366,895	48,839	10,473,782
Набавке у току године	-	-	330,305	330,305
Пренос са основних средстава у припреми	57,924	192,884	(246,579)	4,229
Преноси на средства намењена продаји	(176,051)	-	-	(176,051)
Пренос са опреме	787	(787)	-	-
Расходовање	(64,989)	(71,457)	-	(136,446)
Продаја	-	(13,671)	-	(13,671)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	6,875,719	3,473,864	132,565	10,482,148
Стање на дан 1. јануара 2018. године	6,875,719	3,473,864	132,565	10,482,148
Набавке у току године	-	-	304,152	304,152
Пренос са основних средстава у припреми	67,899	169,193	(237,092)	-
Преноси са инвестиционих непокретности	49,341	-	-	49,341
Расходовање	(42,228)	(123,758)	-	(165,986)
Мањак по попису	-	(23,058)	-	(23,058)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	6,950,731	3,496,241	199,625	10,646,597
Исправка вредности				
Стање на дан 1. јануара 2017. године	1,836,794	2,780,530	-	4,617,324
Амортизација (напомена 18)	173,892	205,854	-	379,746
Пренос на средства намењена продаји	(25,486)	-	-	(25,486)
Расходовање	(60,317)	(70,720)	-	(131,037)
Продаја	-	(13,647)	-	(13,647)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	1,924,883	2,902,017	-	4,826,900
Стање на дан 1. јануара 2018. године	1,924,883	2,902,017	-	4,826,900
Амортизација (напомена 18)	159,206	217,566	-	376,772
Расходовање	(32,254)	(121,327)	-	(153,581)
Мањак по попису	-	(22,572)	-	(22,572)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	2,051,835	2,975,684	-	5,027,519
Садашња вредност				
Стање на дан 31. децембра 2017. године	4,950,836	571,847	132,565	5,655,248
Стање на дан 31. децембра 2018. године	4,898,896	520,557	199,625	5,619,078

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

29. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (наставак)

Банка нема грађевинске објекте под хипотеком ради обезбеђења отплате кредита.

На дан 31. децембра 2018. године, Банка за 29 грађевинских објеката садашње вредности 465,649 хиљада динара још увек нема спроведен упис права својине у надлежним јавним регистрима (број објеката укључује и средства стечена наплатом потраживања). У односу на ове непокретности, предузете су све потребне активности које треба да резултирају коначим уписима права својине у корист Банке. Окончање овог процеса зависи од поступања надлежних државних органа.

Укупно расходовање основних средстава у садашњој вредности од 12,891 хиљаду динара извршено је током године на основу искњижавања улагања у туђа основна средства у износу од 10,040 хиљада динара, док је на основу Годишњег пописа расходовано и искњижено из евиденције трајно неупотребљивих основних средстава садашње вредности у износу од 2,364 хиљада динара и мањка у износу од 487 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

30. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ

30.1 Промене на инвестиционим некретнинама у току 2018. и 2017. године приказане су у следећој табели

	У хиљадама динара Укупно
Набавна вредност	
Стање на дан 1. јануара 2017. године	2,448,984
Пренос са основних средстава у припреми	-
Пренос на основна средства	-
Продаја	(117,034)
Процена – смањење	(79,477)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	2,252,473
Стање на дан 1. јануара 2018. године	2,252,473
Продаја	-
Пренос на основна средства	(49,341)
Процена – смањење	(7,700)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	2,195,432
Исправка вредности	
Стање на дан 1. јануара 2017. године	231,168
Амортизација (напомена 18)	40,655
Пренос на основна средства	-
Продаја	(4,438)
Процена – смањење	(3,520)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	263,865
Стање на дан 1. јануара 2018. године	263,865
Амортизација (напомена 18)	36,028
Продаја	-
Процена – смањење	(808)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	299,085
Садашња вредност	
Стање на дан 31. децембра 2017. године	1,988,608
Стање на дан 31. децембра 2018. године	1,896,347

На дан 31. децембра 2018. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине садашње вредности у износу од 1,896,347 хиљада динара, које чине објекти дати у закуп.

У току 2018. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности инвестиционих некретнина у износу од 6,892 хиљаде динара на терет расхода обезвређења (део напомене 20.) У току 2018. године Банке је извршила пренамену за два локала у Новом Саду у објекте са пословном наменом.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

30. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

На дан 31. децембра 2018. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина је негативан и износи 2,618 хиљада динара.

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Београд, Трг политике 1	3,354	(23,710)	9,239	(14,471)
Ниш, Вртиште нова д-зграда	1,816	(4,313)	-	(4,313)
Ниш, ТПЦ Калча	85	(799)	4,974	4,175
Београд, Омладинских бригада 19	15,218	(19,655)	16,487	(3,168)
Шабац, Мајур, Обилазни пут бб	1,263	(1,742)	-	(1,742)
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,971	(2,696)	7,096	4,400
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	(583)	-	(583)
Ниш, Булевар 12. фебруар бб	816	(380)	4,541	4,161
Београд, Радничка 22	7,190	(18,189)	18,717	528
Нови Сад, Вардарска 1/Б,	291	(1,895)	3,608	1,713
Нови Сад, Булевар Ослобођења 88	44	(526)	2,316	1,790
Котор, Стари Град, Палата бескућа, пословни простор, згр.бр.1	207	(1,007)	5,647	4,640
Београд, Луке Војводића 77а	80	(604)	856	252
Укупно		(76,099)	73,481	(2,618)

31. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА

	31. децембар 2018.	У хиљадама динара 31. децембар 2017.
Средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	227,630	241,148
Укупно	227,630	241,148

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

31. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА
(наставка)

Стална средства намењена продаји:

Назив објекта	Површина у м ²	Књиговодствена
		вредност у хиљадама динара
Јасика, пословни простор	75.87	538
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	826.82	27,926
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	880.86	23,107
Врбас, М. Тита 49, пословни простор	145.56	2,128
Котор, пословни простор 1 и 2	690.00	91,582
Јастребац, зграда одмаралишта	687.00	19,388
Јастебац, летњиковац	108.00	1,301
Јастребац, кућица за агрегат	65.00	310
Београд, Палмира Тољатија 5	637.00	61,350
Укупно		227,630

У току 2018. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 13,518 хиљаде динара.

Руководство Банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА

Остала средства се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
У динарима		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	106,138	101,231
Залихе	135,901	146,424
Средства стечена наплатом потраживања	2,268,696	2,299,238
Унапред плаћени трошкови	141,291	120,433
Учешће у капиталу	1,747,050	1,571,785
Остала потраживања у динарима	3,219,110	3,001,673
	7,618,186	7,240,784
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Накнада – остала средства	(68,497)	(44,251)
Средства стечена наплатом потраживања	(949,729)	(860,172)
Учешћа у капиталу	(446,661)	(504,732)
Осталих потраживања у динарима	(850,384)	(935,438)
	(2,315,271)	(2,344,593)
У иностраној валути		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	807	2,104
Остала потраживања из пословања	913,961	729,569
Потраживања у обрачуну	381,106	1,354,121
Остала потраживања у иностраној валути	189,655	21,045
	1,485,529	2,106,839
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Осталих потраживања из пословања	(98,373)	(126,602)
Потраживања у обрачуну	(77,804)	(77,922)
	(176,177)	(204,524)
Укупно	6,612,267	6,798,506

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

На основу извршеног годишњег пописа извршен је отпис на терет расхода залиха материјала у укупном износу од 22 хиљаде динара.

Промене на рачуну исправке вредности по осталим средствима и активним временским разграничењима током године приказане су у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	212,592	204,558
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу и обезвређени удели	13,637	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	226,229	-
Повећање (напомена 13)	10,584	33,502
Ефекти промене курса (напомена 13)	-	(1,056)
Ослобођено у току године (напомена 13)	10,980	(7,547)
Трајни отпис	(4,226)	(16,865)
Укупно појединачна исправка	243,567	212,592
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	2,244,271	2,328,130
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу и обезвређени удели	(443,121)	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	1,801,150	-
Повећање (напомена 13)	216,744	451,058
Ефекти промене курса (напомена 13)	117	(9,670)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(301,700)	(121,869)
Трајни отпис (напомена 13)	-	(2,233)
Остало (напомена 13)	(7,771)	(401,145)
Укупно групна исправка	1,708,540	2,244,271
Стање на дан 31. децембра	1,952,107	2,456,863
Исправка вредности инвентара (није предмет кредитног ризика)	92,680	92,254
Стање на дан 31. децембра	2,044,787	2,549,117

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

а) Учешћа у капиталу

У оквиру позиције осталих средстава признати су удели у капиталу правних лица према табели:

	2018.	2017.
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација у стечају	80,270	80,270
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	410,760	464,902
Учешћа у капиталу страних лица у иностранству	1,256,020	1,026,613
	1,747,050	1,571,785
<i>Рачуни обезвређења за уделе који су обезвређени</i>		
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација у стечају	(80,270)	(80,270)
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	(366,391)	(424,462)
	(446,661)	(504,732)

Учешћа у капиталу банака и финансијских организација у стечају односе се на: Euroaxis bank Moscow у износу од 78,387 хиљада динара, Унион банку А.Д. у износу 1,874 хиљаде динара и Универзал банку а.д. Београд (у стечају) у износу од 9 хиљада динара.

Учешћа у капиталу предузећа највећим делом се односе на: 14. Октобар а.д. Крушевац у износу 324,874 хиљаде динара, РТВ Политика д.о.о. Београд у износу 37,634 хиљаде динара, Београдска берза а.д. у износу 2,246 хиљада динара, Компанија Дунав осигурање а.д.о. Београд у износу од 32,759 хиљада динара и Политика а.д. Београд 1,899 хиљаде динара.

Учешћа у капиталу страних лица у иностранству односе се на компанију VISA INC у износу од 1,020,797 хиљада динара и MASTER Card International у износу од 235,223 хиљада динара.

Обезвређење учешћа у капиталу у износу од 446,661 хиљаде динара односи се на обезвређење набавне вредности за она учешћа која немају тржишну вредност, од чега се највећи износи односе на: 14. Октобар а.д., Крушевац у износу од 324,874 хиљаде динара, Euroaxis bank Moscow у износу 78,387 хиљада динара, РТВ Политика д.о.о., Београд у износу од 37,633 хиљаде динара, Политика а.д. и ППД Добричево д.о.о. Ћуприја у износу од 2,563 хиљаде динара.

б) *Остала потраживања и потраживања у обрачуну*

Остала потраживања у динарима у највећем делу се односе на потраживања по основу купопродаје девиза на девизном тржишту у износу од 709,270 хиљада, потраживања из пословања у износу од 250,989 хиљада динара, потраживања по основу материјалних вредности примљених наплатом потраживања у износу од 2,268,696 хиљада динара (исправка вредности у износу од 949,729 хиљаде динара), потраживања по основу аванса датих за обртна средства у износу од 28,391 хиљада динара, потраживања по основу закупнине 368,981 хиљаде динара, потраживања за затезну камату по основу осталих средстава у износу од 204,498 хиљада динара и потраживања у обрачуну по судској пресуди у износу 209,085 хиљада динара (исправка вредности у пуном износу 100%).

У оквиру позиције Осталих потраживања у обрачуну у иностранској валути од укупног износа 381,106 хиљаде динара најзначајнији износ од 227,052 хиљада динара односи се на потраживања по основу спот трансакција.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

е) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања евидентирани су у износу од 2,268,696 хиљада динара и уз прокњижену исправку вредности у износу од 949,729 хиљада динара чине садашњу вредност у износу од 1,318,967 хиљада динара и односе се на:

- I *Непокретности стечене наплатом потраживања пре 30. децембра 2013. године - која не испуњавају услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки за које Банка издваја резерве из добити*

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Нови Пазар, Кеј скопских жртава 44, локал	82.95	2,128	27.09.2006.
Гњилица, њива VII класе	2,638	56	15.04.2008.
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења бб	2,278.92	98,456	21.01.2009.
Тиват, Мрчевац-стамбена зграда, помоћна зграда	277	4,834	23.12.2009.
Будва, Црна Гора, шума, IV класе	8,292	88	12.10.2010.
Буче, шума, IV класе	974	3,875	27.05.2011.
Пријевор, шума IV класе	1,995	4,559	27.05.2011.
Београд, Михајла Аврамовића 14а, стамбена зграда	925.35	164,228	21.11.2011.
Крушевац, Кошеви, производно пословни објекат И.Ц.П.	12,836	45,433	08.06.2012.
Младеновац, Сопот-Неменикуће, њиве III класе	16,633	258	25.06.2012.
Обреновац, Мислођин, њиве III класе	10,017	1,016	11.07.2012.
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,547	24.07.2012.
Мајур, Табановачка, њива	14,452	1,575	10.08.2012.
Мали Пожаревац, Велико поље, њива III и IV класе	21,915	309	27.09.2012.
Ђуприја, Алексе Шантића 2/24, стан	72.40	811	15.01.2013.
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	4,924	23.04.2013.
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.80	3,165	04.06.2013.
Младеновац, њива-луг III класе	1,142	405	18.07.2013.
Ниш, Булевар 12. фебруара, помоћна зграда-складиште	2,062	39,112	30.07.2013.
Кула, Железничка бб, пословни простор, земљиште	7,959	21,990	01.10.2013.
Пријеполје, Карошевина, стругара	450	839	08.11.2013.
Укупно I		401,608	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

е) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

II Непокретности стечене наплатом потраживања после 30. децембра 2013. године –
које не испуњавају услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки за које
Банка издваја резерве из добити

Опис	Површина у м ²	Вредност	У хиљадама динара	
			Датум стицања	
Вуковац, Милатовац, пољопривредно земљиште	132,450	552	16.05.2014.	
Бор, Николе Пашића 21, пословна зграда, магацин	3,823	46,813	08.05.2014.	
Суботица, Магнетна поља 17, производна хала и магацин	2,492	44,612	18.07.2014.	
Мокра Гора, земљиште, шуме, њиве, кућа	58,400	3,985	31.01.2014.	
Копаоник, кућа са земљиштем	337	3,936	31.01.2014.	
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 6/3	29	2,970	31.01.2014.	
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а пословни простор 7/3	44	4,506	31.01.2014.	
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 8/3	35	3,584	31.01.2014.	
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 9/3	34	3,482	31.01.2014.	
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 10/3	39	3,994	31.01.2014.	
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	16,430	31.01.2014.	
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	19,463	31.01.2014.	
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, пословни простор 7	134	5,530	31.01.2014.	
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 8	81	4,769	31.01.2014.	
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 9	79	4,651	31.01.2014.	
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 10	408	24,703	31.01.2014.	
Зрењанин, Новосадски пут 4, зграда, пумпа и земљиште	9,144	33,601	14.08.2014.	
Будва, Режевићи, Црна Гора, камењар, шума	1,363.20	19,469	22.07.2014.	
Будва, Режевићи, Црна Гора, шума V класе	5,638.54	79,502	22.07.2014.	
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени објект	434.58	4,360	17.04.2013.	
Младеновац, Амерић, њива IV класе	7,768	245	03.10.2014.	
Ваљево, Рађево село, магацин	394	423	11.06.2014.	
Бела Црква, Кајтасово, шума	4,187	68	03.10.2014.	
Младеновац, њиве, воћњаци	25,136	519	03.10.2014.	
Ваљево, Војводе Мишића 17, породична стамбена зграда	106	1,651	25.09.2014.	
Ниш, Чајичка бб, стамбена зграда са помоћном зградом	825.74	10,369	14.03.2013.	
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда, магацини, радионица	1,452.73	12,767	14.03.2013.	
Београд, Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	96,957	16.06.2014.	
Ниш, Шумадијска 1, пословни простор	504.60	1,746	04.12.2014.	
Ваљево, Радничка б, стан	69	2,684	28.05.2014.	
Прокупље, њива III класе	12,347	554	28.08.2015.	
Мионица, Проте Жарка Томовића бб, кућа	107	1,678	10.09.2015.	
Прокупље, Малопланска 7, зграде са земљиштем	490	270	11.06.2012.	
Сокобања, пољопривредно земљиште, воћњак, њива IV класе	417,908	5,312	31.07.2012.	
Сокобања, производна хала са земљиштем	5,042	22,825	31.07.2012.	
Сокобања, портирница са земљиштем	2,005	656	31.07.2012.	
Сокобања, кућа са земљиштем	4,194	3,547	31.07.2012.	
Београд, Баје Пивљанина 83, стамбена зграда	278.52	58,577	23.08.2012.	
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	4,114	02.12.2015.	
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамбено пословни објект	768.42	5,507	27.08.2015.	
Лозница, Липница, Карађорђева, стамбено пословна зграда са земљиштем	146	1,997	15.10.2015.	
Врхпоље, објект угоститељства	1,334	2,283	16.05.2013.	
Крушевац, Ст.село, Бетонска база са земљиштем	100,560	131,163	11.03.2016.	
Зрењанин, Багљаш, пашњак II класе	230	48	22.12.2015.	
Свилајнац, Кодубње, пословна зграда, хала и земљиште	10,462	29,667	26.02.2016.	
Александрово, Мерошина, зграда са земљиштем	8,527	14,135	23.12.2015.	
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са земљиштем	1,225	11,564	05.05.2016.	
Бојник, Мирошевце, њиве, пашњак, виноград	29,550	224	31.03.2016.	
Ваљево, Бобове, њиве VI и VII класе	20,599	307	19.05.2016.	
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	106	20,622	22.12.2016.	
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	345	60,860	22.12.2016.	
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	345	60,860	22.12.2016.	
Укупно II		895,111		

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

е) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

III *Опрема стечена наплатом потраживања пре 30. децембра 2013. године – која не испуњава услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки за које Банка издваја резерве из добити*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Крушевац, покретна имовина (машине, намештај, опрема)	6,799	08.06.2012.
Ниш и Соко Бања покретна имовина (линија за прераду кафе, транспортни уређаји и уређаји за одржавање хигијене)	6,101	31.07.2012.
Парафин, линија за пржење кафе	2,512	31.12.2012.
Вранић, опрема, линија за производњу	4,318	09.07.2013.
Укупно III	19,730	

IV *Опрема стечена у периодима после 30. децембра 2013. године која не испуњава услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки за које Банка издваја резерве из добити*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Покретна имовина, пољопривредна опрема и алати	59	03.06.2015.
Опрема залихе секундарне сировине	1,523	18.07.2014.
Покретне ствари, инсталациони материјал	672	13.05.2014.
Остало	264	
Укупно IV	2,518	
УКУПНО (садашња вредност) I + II+ III+ IV	1,318,967	

Ефекат обезвређења средстава стечених наплатом потраживања у 2018. години приказан је у табели:

У 000 динара

Ефекат обезвређења непокретности	83,099
Ефекат обезвређења опреме	13,439
УКУПНО	96,538

Негативан ефекат процене признат је као расход периода у укупном износу од 96,538 хиљада динара (напомена 13) и то:

- обезвређење непокретности у износу од 57,525 хиљаде динара по основу процене ниже тржишне вредности некретнина, као и обезвређење обрачунато у складу са интерним актом због немогућности продаје у периоду дужем од дванаест месеци у износу од 26,151 хиљаде динара за непокретности чија је проценена вредност виша од књиговодствене
- за опрему у износу од 13,439 хиљада динара по основу процене ниже тржишне вредности и у складу са интерним актом банке

Банка је ангажовањем овлашћеног екстерног проценитеља извршила поновну процену сталних средстава стечених наплатом потраживања која су стечена пре периода од дванаест месеци.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

е) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Г1.1. Процењена вредност некретнина стечених наплатом потраживања:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадама EUR	Садашња у хиљадама динара	
Београд, Михаила Аврамовића 14а, стамбена зграда	925.35	184,285	1,559	164,228	(20,057)
Крушевац, Ст. село, Бетонска база са зелиштем	100,560	136,062	1,151	131,163	(4,899)
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења ББ	2,278.92	100,608	851	98,456	(2,152)
Београд, Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	100,578	851	96,957	(3,621)
Будва, Режевићи, Црна Гора, шума V класе	5,638.54	81,042	686	79,502	(1,540)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД 4	345	69,626	589	60,860	(8,766)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД6	345	69,626	589	60,860	(8,766)
Београд, Баје Пивљанина 83, пословна зграда	278.52	60,764	514	58,577	(2,187)
Бор, Николе Пашића 21, пословна зграда, магацин	3,823	54,292	459	46,813	(7,479)
Суботица, Магнетна поља 17, производна хала и магацин	2,492	46,278	392	44,612	(1,666)
Крушевац, Кошеви бб, производно пословни објекат И.Ц.П.	12,836	45,475	385	45,433	(42)
Ниш, Булевар 12. Фебруар бб, помоћна зграда-складиште	2,062	40,573	343	39,112	(1,461)
Сокобања, произ. хала, порт. са зелиштем, воћњак, кућа, њива IV кл.	429,149	38,957	330	32,340	(6,617)
Зрењанин, Багљаш, Новосадски пут 4, зграде, пумпа, земљ., пашњак	9,374	34,904	295	33,649	(1,255)
Свилајнац, Кодубље, посл. зграда, хала и зелиште	10,462	32,672	276	29,667	(3,005)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	24,857	210	24,703	(154)
Кула, Железничка бб, пословни простор, зелиште	7,959	22,811	193	21,990	(821)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД2	106	21,393	181	20,622	(771)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	20,189	171	19,463	(726)
Будва, Режевићи, Црна Гора, камењар и шума	1,363.20	19,846	168	19,469	(377)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	17,044	144	16,430	(614)
Александрово, Меровина, управна зграда са зелиштем	8,527	14,663	124	14,135	(528)
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда, магацини, радионица	1,452.73	13,244	112	12,767	(477)
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са зелиштем	1,225	11,996	101	11,564	(432)
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда	825.74	10,756	91	10,369	(387)
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	5,736	49	5,530	(206)
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамбено пословни објекат	768.42	5,714	48	5,507	(207)
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	5,107	43	4,924	(183)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	4,922	42	4,769	(153)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	4,801	41	4,651	(150)
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, посл. простор (5 локала)	181	19,227	163	18,536	(691)
Пријевоор, шума 4 класе	1,995	4,647	39	4,559	(88)
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени простор	434.58	4,523	38	4,360	(163)
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	4,193	35	4,114	(79)
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	4,134	35	3,985	(149)
Копанник, кућа са зелиштем	337	4,083	35	3,936	(147)
Будва, шума IV класе	974	3,950	33	3,875	(75)
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,648	31	3,547	(101)
Остало (27 објеката)	-	32,201	272	30,294	(1,907)
УКУПНО		1,379,427		1,296,328	(83,099)

Г1.2. Процењена вредност опреме стечене наплатом потраживања

Опис опреме	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Садашња вредност у хиљадама динара	Разлика вредности у хиљадама динара
Покретне ствари	21,262	13,618	(7,644)
Опрема, залихе, секундарне сиров.	6,303	1,846	(4,457)
Остало	8,169	6,831	(1,338)
УКУПНО	35,734	22,295	(13,439)

За три покретне ствари укупне вредности од 96 хиљада динара Банка не поседује књижно власништво (ствари евидентирани у ванбилансној евиденцији). Руководство Банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

33. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ДЕРИВАТА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Обавезе по основу промене фер вредности - SWAP	-	7,845
Укупно	-	7,845

34. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА, ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ

Обавезе према банкама и финансијским организацијама се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Депозити по виђењу	2,985,493	2,171,044
Орочени депозити и наменски депозити	1,951,518	231,664
Обавезе по основу кредита	709,168	2,132,509
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	(2,990)	(19,733)
Остало	19,559	17,021
Стање на дан 31. децембра	5,662,748	4,532,505

У току 2018. године, депозити у динарима депоновани су по стопи од 2.10% до 2.55%, а у иностранству депоновани су по стопи за CHF од 0.05% до 0.15% и EUR од 0.05% до 0.10%.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима и екстериторијалним организацијама које се за потребе састављања биланса стања сматрају банкама.

Структура дугорочних кредита који су исказани на позицији обавеза према банкама је:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
EBRD	709,168	2,132,509
Стање на дан 31. децембра	709,168	2,132,509

Банка је током 2018. године вратила кредитну линију EBRD у износу од 12,000 хиљаде EUR, што је резултирало смањењем стања на крају године у односу на 2017. у износу од 1,423,341 хиљаду динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

35. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА

Обавезе према комитентима се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Привредна друштва		
Депозити по виђењу	64,150,115	55,021,237
Остали и овернигхт депозити	10,561,044	7,060,604
Обавезе по основу кредита	2,111,822	5,279,478
Наменски депозити	2,085,383	1,567,511
Депозити по основу датих кредита	610,368	610,238
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	470,598	434,975
Становништво		
Депозити по виђењу	29,277,626	23,963,864
Штедни депозити	200,064,602	191,350,273
Наменски депозити	4,605,537	4,131,493
Депозити по основу датих кредита	2,322,718	2,073,679
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	834,097	868,612
Остали депозити	135,174	109,676
Стање на дан 31. децембра	317,229,084	292,471,640

Депозити привредних друштава

Депозити по виђењу у динарима, највећим делом, представљају стања трансакционих депозита предузећа и других правних лица. Одлуком о каматним стопама за 2018. годину ови депозити су каматносни. У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената каматна стопа износи 0.10% на годишњем нивоу за депозите са просечним месечним стањем изнад 50 хиљада динара.

Депозити по виђењу нерезидената у иностраној валути су некаматносни, изузев код специфичних пословних аранжмана.

У току 2018. године краткорочни депозити предузећа у динарима су депоновани уз каматну стопу у распону од: референтне каматне стопе минус 2.50 процентна поена на депозите од три до четрнаест дана до референтне каматне стопе на годишњем нивоу минус 1.00 процентних поена на рок до годину дана уз лимит од минимум 300 хиљада динара. Краткорочни депозити предузетника депоновани су уз каматну стопу у распону од 0.25% до 2.20% на годишњем нивоу уз лимит од минимум од 300 хиљада динара.

Краткорочни депозити предузећа и предузетника у иностраној валути су депоновани уз каматну стопу у распону од 0.0 % до 0.40% на годишњем нивоу за EUR односно од 0.0 % до 1.00% за USD.

Дугорочни депозити предузећа у динарима депоновани су уз каматну стопу одређену износом референтне каматне стопе Народне банке Србије на годишњем нивоу умањене за 0.50 процентна поена до увећања за 0.20 процентна поена, а у иностраној валути од 0.50% до 0.70% на годишњем нивоу и за EUR и од 1.30% до 1.40% на годишњем нивоу за USD.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

35. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА (наставак)

Депозити становништва

Динарски и девизни а *виста* штедни улози становништва током 2018. године су били некаматносни.

Краткорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 1.50% до 3.50% на годишњем нивоу, а у страниј валути од 0.05% до 0.35% за EUR, а за остале валуте у распону од 0.10% до 1.00% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 3.75% до 4.00% на годишњем нивоу, а у страниј валути од 0.65% до 0.80% за EUR, а за остале валуте у распону од 1.00% до 1.50% на годишњем нивоу.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима које се за потребе биланса стања дефинишу као комитенти.

Структура дугорочних и краткорочних кредита који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
<i>Дугорочни кредити</i>		
LEDIB 1 и 2 (Кредит Краљевине Данске)	-	3,982
Влада Републике Италије	103,104	249,272
Европска инвестициона банка (EIB)	1,955,882	3,635,120
Европска агенција за реконструкцију и развој (EAR)	52,836	98,674
<i>Краткорочни кредити</i>		
KfW	-	1,292,430
Стање на дан 31. децембра	2,111,822	5,279,478

Доспеће презентованих кредита је у периоду од 2019. до 2030. године.

По кредитним линијама Банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

У току 2018. Године Банка је извршила превремену отплату кредитне линије на основу уговора закључених са Немачком развојном банком (KfW) као и редовну отплату кредитне линије LEDIB 1 и 2 чиме су обавезу отплаћене у целини.

Такође извршена је и превремена отплата дела кредитне линије Европске инвестиционе банке (EIB) у износу 7,065 хиљада EUR и кредитне линије Владе Републике Италије у износу 333 хиљаде EUR.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

36. РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања се односе на:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	274,954	124,392
Резервисања за судске спорове (напомена 39.4)	900,152	791,982
Резервисања за примања запослених МРС 19	478,557	451,677
Стање на дан 31. децембра	1,653,663	1,368,051

Промене на рачуну резервисања су приказане у следећој табели:

	2018.				2017.			
	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	Резервисања за судске спорове (напомена 39.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	Резервисања за судске спорове (напомена 39.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно
Стање на дан 1. јануара	124,392	791,982	451,677	1,368,051	430,941	913,837	442,516	1,787,294
Корекција почетног стања – МСФИ 9	95,358	-	-	95,358	-	-	-	-
Кориговано почетно стање 01.01.2018.	219,750	791,982	451,677	1,463,409	-	-	-	-
Повећање	360,293	270,971	80,266	711,530	276,066	173,187	33,809	483,062
Резервисање на терет актуарских добитака у капиталу	-	-	(53,386)	(53,386)	-	-	(24,648)	(24,648)
Коришћење	-	(28,691)	-	(28,691)	(260,686)	(269,616)	-	(530,302)
Укидање резервисања	(305,089)	(134,110)	-	(439,199)	(321,929)	(25,426)	-	(347,355)
Стање на дан 31. децембра	274,954	900,152	478,557	1,653,663	124,392	791,982	451,677	1,368,051

а) Резервисања за судске спорове

Признавање резервисања је вршено на основу процене будућих одлива у висини тужбених захтева укључујући камату и трошкове. Укупан износ резервисања за 1,725 судских спорова на дан 31.12.2018. износи 900,153 хиљаде динара.

У односу на 31.12.2017. дошло је до промене у укупном нивоу резервисања у нето износу 181,171 хиљада динара. Од тога, промена која се односи на нето расход резервисања по судским обавезама износи 136,861 хиљада динара признатих у оквиру позиција биланса успеха, док се смањење резервисања у износу 28,690 хиљада динара односи на коришћење резервисања за исплате и укидање по донетим судским пресудама.

Највећи број спорова се односи на захтеве за плаћање накнаде за обраду кредита, накнаду штете и радне спорове.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

36. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

б) Резервисања за примања запослених

Резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију формиране су на бази извештаја независног актуара, на дан биланса стања, и иста су исказана у износу садашње вредности очекиваних будућих исплата.

Главне актуарске претпоставке употребљене у обрачуну резервисања за отпремнине:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Дисконтна стопа	4.75%	4.50%
Стопа раста зараде Банке	2.00%	4.00%
Флуктуација запослених	4.00%	4.00%

Према МРС 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности што онемогућава проналажење адекватне дисконтне стопе за дужи временски хоризонт, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна стопа на дугорочне обвезнице издате од Владе Републике Србије.

37. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Остале обавезе укључују:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Обавезе према добављачима	471,594	385,364
Обавезе према запосленима (зараде, порези, доприноси и остале обавезе према запосленима)	71,059	59,886
Примљени аванси	26,820	29,465
Разграничени приходи од камата и накнада и остали приходи	144,594	139,906
Укалкулисане обавезе и остала разграничења	357,763	534,653
Обавезе у обрачуну	2,276,184	3,077,198
Обавезе из добитка	5,442,133	2,507,577
Обавезе за порезе и доприносе	26,263	23,450
Остале обавезе	243,562	785,943
Стање на дан 31. децембра	9,059,972	7,543,442

Обавезе у обрачуну у укупном износу од 2,276,184 хиљада динара највећим делом се односе на обавезе по основу купопродаје девиза на девизном тржишту од банака у инострану валути износу од 709,168 хиљаде динара, обавезе по основу купопродаје девиза у динарима у износу од 708,910 хиљада динара, обавезе у инострану валути по основу спот трансакција у износу од 227,056 хиљаде динара и обавезе по основу рекламација платних картица у износу од 322,546 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

37. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Обавезе из добитка у укупном износу од 5,442,133 хиљада динара састоје се из:

- обавеза по основу дивиденди на приоритетне акције у износу од 86,497 хиљада динара,
- дивиденде на обичне акције у износу од 4,456,758 хиљада динара и
- обавезе из добитка за запослене у износу од 898,877 хиљада динара

Одлуком Скупштине Банке 6380/3 од 26.04.2018. године извршено је распоређивање дела нераспоређеног добитка ранијих година за дивиденде на обичне акције у износу 2,522,693 хиљаде динара и преференцијалне акције у износу 13,222 хиљаде динара уз ограничење исплате испуњењем захтева из члана 25. Закона о банкама.

У току 2018. године Банка није вршила исплате по основу расподеле добити за 2014., 2015., 2016. и 2017. годину, због наведеног ограничења.

38. КАПИТАЛ

38.1 Капитал се састоји из:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Акцијски капитал	17,191,466	17,191,466
Емисиона премија	22,843,084	22,843,084
Резерве из добити и остале резерве	14,223,535	11,061,535
Ревалоризационе резерве	4,254,737	4,026,721
Акумулирани резултат	902,509	19,881
Добитак / губитак текућег периода	8,145,182	8,117,368
Стање на дан 31. децембра	67,560,513	63,260,055

Акцијски капитал Банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Банком (власници обичних акција), као и право учешћа у расподели добити (власници обичних и приоритетних акција). На дан 31. децембра 2018. године акцијски капитал износи 17,191,466 хиљада динара и састоји се од 17,191,466 акција са номиналном вредношћу од 1 хиљаду динара по акцији.

Ефекат прве примене МСФИ 9 од 01.01.2018. године Банка је признала на терет нераспоређене добити из ранијих година, без кориговања упоредних података за претходне године, по основу промена које се односе на класификацију и вредновање, као и обезвређење. Укупан негативан ефекат разлике у књиговодственим вредностима финансијских средстава који проистичу из примене МСФИ 9 признати у оквиру капитала на дан 1. јануара 2018. године, Банка је покрила расподелом добитка из 2017. године на основу Одлуке Скупштине Банке 6380/3 од 26. априла 2018. Истом одлуком извршено је и повећање резерви Банке у износу од 3,162,000 хиљаде динара.

Исправке вредности финанс. средстава вреднованих по амортизованој вредности укључујући и ефекат промене резервисања за ванбилансу активу	Ефекат корекције фер вредности ХОВ кроз остали резултат	Укупан ефекат прве примене МСФИ 9 признат кроз корекцију резултата претходне године
949,746	211,947	1,161,693

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

38. КАПИТАЛ (наставак)

Структура акција је дата у наредној табели:

Врсте акција	Број акција	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Обичне акције	16,817,956	16,817,956
Приоритетне акције	373,510	373,510
Стање на дан 31. децембра	17,191,466	17,191,466

Структура акционара Банке према обичним акцијама на дан 31. децембра 2018. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Република Србија	7,022,166	41.75
EBRD, Лондон	4,109,440	24.43
IFC Capitalization Fund LP	1,706,810	10.15
Deg Deutsche Investitions	772,850	4.60
Swedfund International Aktiebo	386,420	2.30
Југобанка а.д., Београд у стечају	321,600	1.91
BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD	320,000	1.90
Компанија Дунав осигурање а.д., Београд	290,214	1.73
East capital (lux)-Balkan fund	195,656	1.16
Global Marco Capital Opportun.	130,558	0.78
Станком со. д.о.о., Београд	117,535	0.70
Global Marco ABSOLUTE RETURN	91,575	0.54
SOCIETE GENERAL BANKA SRBIJA (custody рачун)	81,651	0.49
FRONT MARK OPPORTUN.MASTER	68,404	0.41
Остали (1,154 акционара)	1,203,077	7.15
	16,817,956	100.00

Структура акционара Банке према приоритетним акцијама на дан 31. децембра 2018. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Једно физичко лице	85,140	22.79
Југобанка а.д., Београд (у стечају)	18,090	4.84
Остали (647 акционара)	270,280	72.37
	373,510	100.00

Ревалоризационе резерве у износу од 4,254,737 хиљада динара (2017: 4,026,721 хиљада динара) се односе на: ефекте по основу повећања вредности некретнина на основу процене извршене од стране независног проценитеља у износу од 928,776 хиљада динара, ревалоризационе резерве по основу вредновања власничких хартија од вредности у износу од 1,077,886 хиљада динара, ревалоризационе резерве по основу вредновања дужничких хартија од вредности у износу од 2,125,497 хиљада динара и актуарске добитке у износу од 122,578 хиљада динара. Исказане вредности садрже и пореске ефекте ревалоризационих резерви.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

38. КАПИТАЛ (наставак)

38.2. Зарада- по акцији

Основна зарада по акцији израчунава се тако што се добитак који припада акционарима (матичног правног лица) подели пондерисаним просечним бројем обичних акција у оптицају за период

	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Добитак умањен за приоритетне дивиденде (у хиљадама динара)	8,132,109	8,104,145
Просечан пондерисани број акција у току године	<u>16,817,956</u>	<u>16,817,956</u>
Основна зарада- по акцији (у динарима без пара)	<u>484</u>	<u>482</u>

Основни добитак по акцији за 2018. годину износи 484 динара или 48.35% на номиналну вредност обичне акције, за 2017. годину добитак по акцији износио 482 динара или 48.19% на номиналну вредност обичне акције, а за 2016. годину губитак по акцији је износио 480 динара или 48.04% на номиналну вредност обичне акције

39. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Послови у име и за рачун трећих лица	4,228,635	4,226,654
Преузете будуће обавезе	44,069,612	34,941,426
Деривати намњени трговању по уговореној валути	1,772,919	592,364
Друге ванбилансне позиције	<u>407,748,884</u>	<u>434,668,336</u>
Укупно	<u>457,820,050</u>	<u>474,428,780</u>

39.1 Гаранције и акредитиви

Банка издаје гаранције и акредитиве, којим гарантује трећим лицима измирење обавеза од стране својих клијената. Ови уговори имају уговорено време трајања које најчешће износи до годину дана. Уговорене вредности потенцијалних обавеза су приказане у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Плативе гаранције (напомена 4.1.1)	3,107,502	3,443,746
Чинидбене гаранције (напомена 4.1.1)	3,004,569	4,349,151
Акредитиви	<u>214,361</u>	<u>104,330</u>
Стање на дан 31. децембра	<u>6,326,432</u>	<u>7,897,227</u>

Претходно наведени износи представљају максималан износ губитка који би Банка остварила на датум финансијских извештаја уколико нико од клијената Банке не би успео да измири уговорене обавезе (напомена 4).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

39. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

39.2 Преузете обавезе

Структура преузетих обавеза је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Неискоришћени део одобрених прекорачења по платним и кредитним картицама и прекорачењима по текућим рачунима	11,017,337	10,116,077
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите	24,627,309	16,014,883
Остале неопозиве обавезе	2,098,534	913,239
Стање на дан 31. децембра	37,743,180	27,044,199

39.3 Остале ванбилансне позиције чине средства по пословима у име и за рачун трећих лица и друга ванбилансна актива

Послови у име и за рачун трећих лица у укупном износу од 4,228,635 хиљаде динара највећим делом се састоје од средстава комисионих кредита Републике Србије за финансирање стамбених кредита у износу 3,524,405 хиљаде динара, кредите по основу откупа друштвених станова буџетских установа у износу од 291,695 хиљаде динара (кредити прузети од Беобанке у стечају) док се остала средства углавном односе на пољопривредне кредите финансиране од стране надлежних министарстава.

У оквиру друге ванбилансне активе у износу од 407,748,884 хиљада динара, Банка између осталог евидентира номиналну вредност домаћих и страних хартија по *custody* пословима за клијенте Банке у износу 58,545,369 хиљада динара, номиналну вредност хартија од вредности у портфељу Банке у износу од 126,251,383 хиљаде динара, репо пласмане у државне хартије од вредности у износу од 1,500,000 хиљада динара, износ отписаних финансијских средстава у динарима у износу од 28,336,005 хиљада динара, и износ отписаних финансијских средстава у иностраној валути у износу од 3,803,166 хиљада динара према Одлуци НБС о рачуноводственом отпису билансне активе. Банка сагласно издатом дозволом за обављање *custody* послова чува и финансијске инструменте клијената на рачунима хартија од вредности, о чему се води ванбилансна евиденција.

По основу ових послова Банка не сноси кредитни ризик.

Такође на позицији друге ванбилансне активе, у складу са законском регулативом, исказује се и вредност примљених материјалних средстава обезбеђења пласмана: стамбених, пословних непокретности и осталих средстава обезбеђења у износу од 178,731,833 хиљада динара.

39.4 Судски спорови

На основу стручне процене Сектора правних послова Банке и адвоката који заступају Банку, код спорова који се воде против Банке у току 2018. године руководство Банке је извршило резервисања за потенцијалне губитке по судским споровима у износу од 900,152 хиљаде динара (2017: 791,982 хиљада динара) (напомена 36).

На дан 31. децембра 2018. године, потенцијалне обавезе по основу спорова (основица тужбеног захтева) који се воде против Банке, процењене су на износ од 1,925,451 хиљаде динара (за 2,072 тужбена захтева).

Поред тога, Банка води спорове против трећих лица чији најзначајнији део чини 37,417,637 хиљада динара (за 552 предмета највеће појединачне вредности). Руководство Банке очекује позитивне исходе код већине спорова.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

39. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

39.5 Преузете обавезе по основу оперативног лизинга су дате у наредној табели – закуп пословног простора:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Преузете обавезе са доспећем до годину дана	379,610	369,364
Преузете обавезе са доспећем од 1 до 5 година	877,772	855,834
Преузете обавезе са доспећем после 5 година	91,020	118,340
Укупно	1,348,402	1,343,538

39.6 Порески ризици

Порески систем у Републици Србији је у процесу континуиране ревизије и измена. У различитим околностима, порески органи могу имати различите приступе одређеним питањима и могу утврдити додатне пореске обавезе заједно са накнадним затезним каматама и казнама. Руководство Банке сматра да су пореске обавезе евидентирани у финансијским извештајима правилно исказане.

У току 2018. године Банка није имала пореских контрола.

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА

Правна и физичка лица се сматрају повезаним лицима уколико једно лице има контролу, заједничку контролу или значајан утицај на доношење финансијских и пословних одлука другог правног лица. Повезана лица су и она лица која су под заједничком контролом истог матичног правног лица.

У оквиру редовног пословања Групе обавља се извесан број банкарских трансакција са повезаним лицима. Оне укључују кредите, депозите, инвестиције у власничке хартије од вредности и дериватне инструменте, трансакције платног промета и друге банкарске послове.

40.1 Матична и зависна лица

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке имају Република Србија, која је власник 41.75% обичних акција Банке и EBRD, Лондон која је власник 24.43% обичних акција Матичне банке. Матична банка има три зависна правна лица: Комерцијална банка а.д., Подгорица, Комерцијална банка а.д., Бања Лука и КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

40.1 Матична и зависна лица (наставак)

Трансакције са зависним лицима су приказане кроз следеће табеле:

А. Стање на дан 31. децембра 2018. године

ПОТРАЖИВАЊА

у хиљадама

динара

Зависна лица	Пласм. и кредити	Кamate и накнаде	Остала средства	Исправке вредности	Нето	Ванбиланс	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	6,651	882	-	93	7,440	-	7,440
2. Ком. банка АД Бања Лука	101,737	25	881	1,261	101,382	1,181,946	1,283,328
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	162	-	-	162	200	362
УКУПНО:	108,388	1,069	881	1,354	108,984	1,182,146	1,291,130

ОБАВЕЗЕ

у хиљадама динара

Зависна лица	Депозити и кредити	Кamate и накнаде	Остале обавезе	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	1,440,473	-	1,651	1,442,124
2. Ком. банка АД Бања Лука	179,992	-	-	179,992
3. КомБанк ИНВЕСТ	8	-	-	8
УКУПНО:	1,620,473	-	1,651	1,622,124

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

у хиљадама динара

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија и остали приходи	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи / расходи
1. Ком. банка АД Подгорица	70	2,994	-	(2)	3,062
2. Ком. банка АД Бања Лука	3,449	4,073	-	(835)	6,687
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	1,386	-	-	1,386
УКУПНО:	3,519	8,453	-	(837)	11,135

Комерцијална банка АД Београд је по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето негативне курсне разлике у износу од 10,321 хиљаду динара (2017: позитивне курсне разлике у износу од 54,899 хиљада динара).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

40.1 Матична и зависна лица (наставак)

Б. Стање на дан 31. децембра 2017. године

ПОТРАЖИВАЊА

Зависна лица	Пласмани и кредити	Камате и накнаде	Остала средства	Укупно билансне позиције	Ванбиланс	Укупно
Комерцијална банка а.д., Подгорица	6,589	902	-	7,491	-	7,491
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	490,815	42	1,295	492,152	-	492,152
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	-	119	-	119	200	319
УКУПНО:	497,404	1,063	1,295	499,762	200	499,962

ОБАВЕЗЕ

Зависна лица	Депозити и кредити	Камате и накнаде	Остале обавезе	Укупно
Комерцијална банка а.д., Подгорица	1,019,079	-	1,654	1,020,733
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	229,884	-	-	229,884
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	49	-	-	49
УКУПНО:	1,249,012	-	1,654	1,250,666

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија	Приходи од дивид.	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи/ (расходи)
Комерцијална банка а.д., Подгорица	103	2,603	-	-	(632)	2,074
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	3,940	3,871	-	-	(897)	6,914
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	-	1,521	-	(102)	-	1,419
Укупно	4,043	7,995	-	(102)	(1,529)	10,407

Комерцијална банка а.д., Београд је у току 2017. године по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето позитивне курсне разлике у износу од 54,899 хиљаде динара (2016: нето негативне курсне разлике у износу од 20,944 хиљаде динара).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

40.2. Остала повезана лица

Кредити и потраживања од повезаних лица

Пласмани	2018.			2017.		
	Билансно	Ванбилансно	Укупно	Билансно	Ванбилансно	Укупно
Volero ZR	1	-	1	-	-	-
ПМЦ Инжењеринг	1	-	1	-	-	-
Sedens company	-	-	-	29	63	92
Физичка лица	148,782	14,815	163,597	128,509	13,334	141,843
Укупно	148,784	14,815	163,599	128,538	13,397	141,935

Обавезе	2018.			2017.		
	Депозити	Примљени кредити	Укупно	Депозити	Примљени кредити	Укупно
ПМЦ Инжењеринг	207	-	207	-	-	-
Архитектонски биро СТУДИО 3	1	-	1	-	-	-
ЈП Југоимпорт	29	-	29	-	-	-
Анфибија д.о.о. Чачак	239	-	239	189	-	189
EBRD (напомена 32)	-	710,563	710,563	-	2,145,943	2,145,943
International Finance Corporation (напомена 32, 34)	9	-	9	-	-	-
Репрезент д.о.о.	12	-	12	12	-	12
Volero ZR	11	-	11	8	-	8
Sedens company	-	-	-	2,364	-	2,364
Физичка лица	146,812	-	146,812	94,898	-	94,898
Укупно	147,320	710,563	857,883	97,471	2,145,943	2,243,414

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

40.2. Остала повезана лица (наставак)

Приходи и расходи од повезаних лица

		2018.		
		Кamate	Накнаде	Укупно
Приходи				
ПМЦ Ижењеринг		-	12	12
Анфибија д.о.о. Чачак		-	7	7
Архитектонски биро СТУДИО 3		-	12	12
Volero ZR		-	18	18
Физичка лица		7,207	1,124	8,331
Укупно приходи		7,207	1,173	8,380
Расходи				
EBRD		40,813	-	40,813
Физичка лица		1,109	736	1,845
Укупно расходи		41,922	736	42,658
Нето расходи		(34,715)	437	(34,278)
		2017.		
		Кamate	Накнаде	Укупно
Приходи				
Volero ZR		-	18	18
Cedens company		10	144	154
Анфибија		-	8	8
Физичка лица		6,471	1,386	7,857
Укупно приходи		6,481	1,556	8,037
Расходи				
EBRD		100,446	5,106	105,552
International Finance Corporation		284,025	3	284,028
Cedens company		3	23	26
Физичка лица		282	512	794
Укупно расходи		384,756	5,644	390,400
Нето расходи		(378,275)	(4,088)	(382,363)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

40.3 Бруто и нето примања Извршног одбора Банке, Управног одбора и Одбора за ревизију су следећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Бруто примања		
Извршни одбор	58,927	84,279
Нето примања		
Извршни одбор	49,500	72,177
Бруто примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	40,324	37,415
Нето примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	25,310	22,963

41. НЕУСАГЛАШЕНИ ИЗВОДИ ОТВОРЕНИХ СТАВКИ

На основу анализе извршеног редовног Годишњег пописа на дан 31. децембра 2018. године, Банка има неусаглашене изводе отворених ставки за 10 клијента са наведеним разлогом оспоравања.

Неусаглашени изводи за 3 клијента односе се на клијенте који оспоравају износ потраживања за дате авансе, потраживања по основу издатих фактура и потраживања по основу закупнине у укупном износу од 282 хиљада динара.

За једног клијента неусаглашени износи односе се на ванбилансне ставке исказаних гаранција због различитог датума евидентирања издате гаранције у пословним књигама Банке и клијента у износу од 4,137 хиљада динара.

Шест клијената оспорава износе потраживања по основу накнада домаћег и платног промета са иностранством, непријављеног износа из стечаја за клиринга чекова, накнада за послове агента емисије у динарима, све у укупном износу од 80 хиљада динара.

Износ исправки вредности за потраживања која су оспорена (и износ резервисања за билансне ставке) одређен је политиком кредитног ризика Банке.

Банка је у континуираном процесу усаглашавања оспорених ставки.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

42. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

Банка је реализацијом уговора између два клијента, у складу са одредбама правоснажног УППР-а, дана 12.02.2019. наплатила износ од 442,089 хиљада динара (у динарској против вредности 3,740 хиљада ЕУР) по основу купородаје складишног простора над којим је Банка имала право уписа хипотеке. Укупан износ уплате од 442,089 хиљада динара признат је у билансу успеха по основу наплате отписаних потраживања.

Осим догађаја описаног у претходном ставу није било значајних догађаја након датума биланса стања које би било неопходно обелоданити у финансијским извештајима.

43. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре на дан 31. децембра 2018. и 2017. године за поједине главне валуте су:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
USD	103.3893	99.1155
EUR	118.1946	118.4727
CHF	104.9779	101.2847

У Београду, дана 12. марта 2019. године

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
Председник Извршног одбора

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

**ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ
ЗА 2018. ГОДИНУ**

САДРЖАЈ

	Страна
Извештај независног ревизора	1 - 2
Биланс успеха у периоду од 01.01.2018. године до 31.12.2018. године	3
Извештај о осталом резултату у периоду од 01.01.2018. године до 31.12.2018. године	4
Биланс стања на дан 31.12.2018. године	5
Извештај о променама на капиталу у периоду од 01.01.2018. године до 31.12.2018. године	6 - 7
Извештај о токовима готовине у периоду од 01.01.2018. године до 31.12.2018. године	8 - 9
Напомене уз финансијске извештаје за годину завршену 31.12.2018. године	10 - 156
Годишњи извештај о пословању Банке	

Building a better
working world

Ernst & Young d.o.o. Beograd
Antifašističke borbe 13A
11070 Beograd, Srbija

Tel: +381 11 2095 800
Fax: +381 11 2095 891
ey.com/rs

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

AKCIONARIMA KOMERCIJALNE BANKE A.D. BEOGRAD

Izvršili smo reviziju priloženih pojedinačnih finansijskih izveštaja Komercijalne banke a.d, Beograd (u daljem tekstu: "Banka") koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2018. godine, bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz pojedinačne finansijske izveštaje.

Odgovornost rukovodstva Banke za finansijske izveštaje

Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih pojedinačnih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu pojedinačnih finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o pojedinačnim finansijskim izveštajima, na osnovu revizije koju smo izvršili. Reviziju smo izvršili u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih normi i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da pojedinačni finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija obuhvata sprovođenje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u pojedinačnim finansijskim izveštajima. Izbor revizorskih procedura zavisi od procene revizora pri čemu se uzima u obzir i ocena rizika da li pojedinačni finansijski izveštaji sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usled prevare ili greške. Vršeci procenu takvog rizika, revizor razmatra i interne kontrole bitne za pripremu i objektivno prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja, u cilju kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura u skladu sa okolnostima, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke. Revizija takođe uključuje ocenu opravdanosti primene odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocenu opšte prezentacije pojedinačnih finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući da obezbede osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Building a better
working world

Mišljenje

Po našem mišljenju, pojedinačni finansijski izveštaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2018. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Izveštaj o drugim pravnim i zakonskim zahtevima

Izvršili smo pregled godišnjeg izveštaja o poslovanju Banke. Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremanje godišnjeg izveštaja o poslovanju u skladu sa propisima Republike Srbije. Naša odgovornost je da ocenimo da li je godišnji izveštaj o poslovanju usklađen sa godišnjim pojedinačnim finansijskim izveštajima za istu poslovnu godinu. Naše procedure u vezi godišnjeg izveštaja o poslovanju su bile ograničene na procenjivanje da li su računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izveštaju o poslovanju usklađene sa godišnjim pojedinačnim finansijskim izveštajima i nisu uključivale pregled ostalih informacija uključenih u godišnji izveštaj o poslovanju koje proističu iz nerevidiranih finansijskih ili drugih evidencija. Po našem mišljenju, računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izveštaju o poslovanju su usklađene, po svim materijalno značajnim aspektima, sa pojedinačnim finansijskim izveštajima Banke za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine.

U Beogradu, 12. marta 2019. godine

Dušan Tomić
Ovlašćeni revizor
Ernst & Young d.o.o. Beograd

БИЛАНС УСПЕХА

За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
(У хиљадама динара)

	Напомена	2018.	2017.
Приходи од камата	8	13,744,908	14,052,436
Расходи од камата	8	(910,270)	(1,606,239)
Нето приход по основу камата		12,834,638	12,446,197
Приходи од накнада и провизија	9	7,207,872	6,700,216
Расходи накнада и провизија	9	(1,997,723)	(1,617,990)
Нето приход по основу накнада и провизија		5,210,149	5,082,226
Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	10	44,076	56,537
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	11	230,194	91,584
Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	12	(7,458)	(56,358)
Нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	13	9,493	17,883
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	14	526,547	-
Нето добитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	15	-	306
Остали пословни приходи	16	155,969	183,973
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД		19,003,608	17,822,348
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	17	(4,442,799)	(4,520,197)
Трошкови амортизације	18	(551,988)	(563,582)
Остали приходи	19	280,229	753,804
Остали расходи	20	(6,167,977)	(6,305,123)
ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		8,121,073	7,187,250
Добитак по основу одложених пореза	21	700,754	1,335,828
Губитак по основу одложених пореза	21	(676,645)	(405,710)
ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА		8,145,182	8,117,368
ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	38.2	484	482
Умањена (разводњена) зарада по акцији (у динарима без пара)	38.2	484	482

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 12. марта 2019. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
председник Извршног одбора

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

За годину која се завршава 31. децембра 2018. године
(У хиљадама динара)

	<u>Напомена</u>	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
ДОБИТАК ПЕРИОДА		8,145,182	8,117,368
<i>Остали резултат периода</i>			
Компоненте осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак:			
Актуарски добици	21.5; 36	53,387	24,648
Позитивни ефекти промене вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	21.5	230,026	190,723
Компоненте осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак:			
Негативни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	21.5	(203,597)	(430,747)
Добитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	21.5	34,066	64,612
Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	21.5	<u>(42,512)</u>	<u>(114,043)</u>
Укупан позитиван остали резултат периода		<u>71,370</u>	<u>-</u>
Укупан негативан остали резултат периода		<u>-</u>	<u>(264,807)</u>
УКУПАН ПОЗИТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА		<u>8,216,552</u>	<u>7,852,561</u>

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 12. марта 2019. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
председник Извршног одбора

БИЛАНС СТАЊА

На дан 31. децембра 2018. године

(У хиљадама динара)

	Напомена	31.12.2018.	31.12.2017.
АКТИВА			
Готовина и средства код централне банке	22	63,595,710	49,840,887
Потраживања по основу деривата	23	4,070	-
Хартије од вредности	24	133,177,598	117,288,767
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	25	18,477,729	29,543,789
Кредити и потраживања од комитената	26	167,545,674	153,897,367
Инвестиције у зависна друштва	27	2,611,859	2,611,859
Нематеријална имовина	28	557,051	460,263
Некретнине, постројења и опрема	29	5,619,078	5,655,248
Инвестиционе некретнине	30	1,896,347	1,988,608
Одложена пореска средства	21	840,967	857,096
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	31	227,630	241,148
Остала средства	32	6,612,267	6,798,506
УКУПНА АКТИВА		401,165,980	369,183,538
ПАСИВА			
ОБАВЕЗЕ			
Обавезе по основу деривата	33	-	7,845
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	34	5,662,748	4,532,505
Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	35	317,229,084	292,471,640
Резервисања	36	1,653,663	1,368,051
Остале обавезе	37	9,059,972	7,543,442
УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ		333,605,467	305,923,483
КАПИТАЛ			
Акцијски капитал	38	40,034,550	40,034,550
Добитак	38	9,047,691	8,137,249
Резерве	38	18,478,272	15,088,256
УКУПНИ КАПИТАЛ		67,560,513	63,260,055
УКУПНА ПАСИВА		401,165,980	369,183,538

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 12. марта 2019. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
председник Извршног одбора

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2018. године

(У хиљадама динара)

	Акцијски и остали капитал (напомена 38)	Емисиона премија (напомена 38)	Резерве из добити и остале резерве (напомена 38)	Ревалоризационе резерве (напомена 38)	Акумулирани резултат (напомена 38)	Укупно (напомена 38)
Почетно стање на дан 1. јануара 2018. године	17,191,466	22,843,084	11,061,535	4,026,721	8,137,249	63,260,055
Ефекти прве примене нових МСФИ	-	-	-	180,155	(1,161,693)	(981,538)
Кориговано почетно стање на дан 1. јануара 2018. године	17,191,466	22,843,084	11,061,535	4,206,876	6,975,556	62,278,517
Добитак текуће године	-	-	-	-	8,145,182	8,145,182
Остали укупан резултат после пореза	-	-	-	-	-	-
Позитивни ефекти промене вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	-	-	-	230,026	-	230,026
Негативни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	-	-	-	(203,597)	-	(203,597)
Актуарски добити	-	-	-	53,387	-	53,387
Порески ефекти осталог укупног резултата	-	-	-	(8,446)	-	(8,446)
Остали укупан резултат периода после пореза	-	-	-	71,370	-	71,370
Расподела добити	-	-	3,162,000	-	(3,162,000)	-
Обавезе по основу дивиденди	-	-	-	-	(2,535,916)	(2,535,916)
Добити од реализованих резерви (ефекат амортизације)	-	-	-	(23,509)	23,509	-
Остало – смањење	-	-	-	-	(398,640)	(398,640)
Укупне трансакције с власницима	-	-	3,162,000	(23,509)	(6,073,047)	(2,934,556)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	17,191,466	22,843,084	14,223,535	4,254,737	9,047,691	67,560,513

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ (наставак)
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2017. године
(У хиљадама динара)

	Акцијски и остали капитал (напомена 38)	Емисиона премија (напомена 38)	Резерве из добити и остале резерве (напомена 38)	Ревалоризационе резерве (напомена 38)	Акумулирани резултат (напомена 38)	Укупно (напомена 38)
Почетно стање на дан 1. јануара 2017. године	17,191,466	22,843,084	18,791,828	4,311,409	(7,713,485)	55,424,302
Добитак текуће године	-	-	-	-	8,117,368	8,117,368
Остали укупан резултат после пореза	-	-	-	-	-	-
Позитивни ефекти промене вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	-	-	-	190,723	-	190,723
Негативни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	-	-	-	(430,747)	-	(430,747)
Актуарски добици	-	-	-	24,648	-	24,648
Порески ефекти осталог укупног резултата	-	-	-	(49,431)	-	(49,431)
Остали укупан резултат периода после пореза	-	-	-	(264,807)	-	(264,807)
Покриће губитка из 2016. године из законских резерви и нер.доб.	-	-	(7,730,293)	-	7,730,293	-
Обавезе по основу дивиденди	-	-	-	-	(16,808)	(16,808)
Добици од реализованих резерви (ефекат амортизације)	-	-	-	(19,881)	19,881	-
Укупне трансакције с власницима	-	-	(7,730,293)	(19,881)	7,733,366	(16,808)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	17,191,466	22,843,084	11,061,535	4,026,721	8,137,249	63,260,055

Напомене на наредним странама
 чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 12. марта 2019. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

 Др Мирослав Перић
 члан Извршног одбора

 Др Владимир Медан
 председник Извршног одбора

БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ

За годину завршену 31. децембра 2018. године
(У хиљадама динара)

	2018.	2017.
А: ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Приливи готовине из пословних активности	22,365,620	23,708,278
Приливи од камата	13,996,462	15,548,877
Приливи од накнада	7,214,624	6,685,133
Приливи по основу осталих пословних активности	1,146,009	1,465,131
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	8,525	9,137
Одливи готовине из пословних активности	(12,986,403)	(14,476,414)
Одливи по основу камата	(947,520)	(2,077,828)
Одливи по основу накнада	(1,967,989)	(1,604,753)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	(4,343,591)	(4,720,871)
Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет расхода	(890,900)	(872,611)
Одливи по основу других трошкова пословања	(4,836,403)	(5,200,351)
Нето прилив/(одлив) готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза	9,379,217	9,231,864
Смањење финансијских средстава и повећање финансијских обавеза	30,043,591	8,861,801
Смањење потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	699,138	8,861,801
Повећање депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централној банци и комитентима	29,344,453	-
Повећање финансијских средстава и смањење финансијских обавеза	(4,396,653)	(18,262,489)
Повећање кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и комитената	(4,396,653)	(4,081,054)
Смањење депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	-	(14,181,435)
Нето прилив/(одлив) готовине из пословних активности пре пореза на добит	35,026,155	(168,824)
Нето прилив / (одлив) готовине из пословних активности	35,026,155	(168,824)

БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ (наставак)
За годину завршену 31. децембра 2018. године
(У хиљадама динара)

	2018.	2017.
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
Приливи готовине из активности инвестирања	42,094,231	54,583,075
Приливи од улагања у инвестиционе хартије од вредности	42,094,231	54,463,556
Приливи од продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	-	637
Приливи од продаје инвестиционих некретнина	-	118,882
Одливи готовине из активности инвестирања	(58,424,017)	(51,054,260)
Одливи по основу улагања у инвестиционе хартије од вредности	(58,013,589)	(50,603,633)
Одливи за куповину нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	(407,120)	(450,627)
Остали одливи из активности инвестирања	(3,308)	-
Нето прилив / (одлив) готовине из активности инвестирања	(16,329,786)	3,528,815
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
Приливи готовине из активности финансирања	84,792,124	87,369,782
Приливи по основу узетих кредита	84,792,124	87,369,782
Одливи готовине из активности финансирања	(89,475,977)	(98,614,492)
Одливи по основу субординираних обавеза	-	(5,923,635)
Одливи по основу узетих кредита	(89,475,977)	(92,690,857)
Нето прилив / (одлив) готовине из активности финансирања	(4,683,853)	(11,244,710)
СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	179,295,566	174,522,936
СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	(165,283,050)	(182,407,655)
НЕТО ПОВЕЋАЊЕ / (СМАЊЕЊЕ) ГОТОВИНЕ	14,012,516	(7,884,719)
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	26,314,898	34,945,610
ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	48,334	-
НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	-	(745,993)
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА	40,375,748	26,314,898

Напомене на наредним странама
 чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 12. марта 2019. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
 члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
 председник Извршног одбора

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ

Комерцијална банка а.д., Београд (у даљем тексту "Банка") основана је 1. децембра 1970. године, а трансформисана је у акционарско друштво 6. маја 1992. године. Банка је регистрована код Трговинског суда у Београду 10. јула 1991. године, а законски је пререгистрована у Агенцији за привредне регистре 14. априла 2006. године. Банка је добила дозволу за банкарску делатност од Народне банке Југославије 3. јула 1991. године.

Највеће учешће у управљачким акцијама Банке имају:

Република Србија	41.75%
EBRD, Лондон	24.43%

Банка је регистрована за обављање кредитних, депозитних и гаранцијских послова, као и за обављање послова платног промета, у земљи и иностранству.

На дан 31. децембра 2018. године, Банку чине централа у Београду у улици Светог Саве бр. 14, 6 пословних центара, 3 сектора за рад са малом и средњом привредом, 1 филијала и 201 експозитура на територији Србије (31. децембра 2017. године: 6 пословних центара, 5 пословно-корпоративних центара, 1 филијала и 203 експозитуре на територији Србије).

На дан 31. децембра 2018. године Банка је имала 2,766 запослених (31. децембра 2017. године: 2,806 запослених). Порески идентификациони број Банке је 100001931.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Основе за састављање и приказивање финансијских извештаја

Појединачни финансијски извештаји Банке (у даљем тексту "финансијски извештаји") за 2018. годину састављени су у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања ("МСФИ").

Приложени финансијски извештаји представљају појединачне финансијске извештаје. Банка посебно саставља и приказује консолидоване финансијске извештаје у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања.

Објављени стандарди и тумачења који су ступили на снагу у текућем периоду обелодањени су у напмени 2.2., а Објављени стандарди и тумачења који још увек нису постали ефективни, обелодањени су у напмени 2.3.

Приложени финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Одлуком о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке ("Службени гласник РС" бр. 71/2014, 135/2014, 103/2018).

Финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Банка је у састављању ових финансијских извештаја примењивала Рачуноводствене политике образложене у напмени 3.

Финансијски извештаји Банке су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години

Усвојене рачуноводствене политике су у складу са онима из претходне финансијске године, изузев следећих измењених МСФИ који су усвојена од стране Банке од 1. јануара 2018. године:

➤ **МСФИ 9 Финансијски инструменти**

Последње издање МСФИ 9 Финансијски инструменти одражава се на све фазе пројекта финансијских инструмената и замењује МРС 39 Финансијски инструменти: Класификацију и мерење, као и сва претходна издања МСФИ 9. Стандард уводи нове услове за класификацију и мерење, умањење вредности и рачуноводство хеџинга. Погледати напомене 4.1 и 4.1.1. за ефекте примене овог стандарда и детаљна обелодањивања.

➤ **МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима**

МСФИ 15 успоставља модел од пет корака који ће се примењивати на приходе остварене из уговора са купцима (уз ограничен број изузетака), независно од врсте прихода или индустрије. Захтеви овог стандарда ће се такође примењивати на признавање и мерење добитака и губитака од продаје одређене нефинансијске имовине, која није последица уобичајених активности Друштва (нпр. продаја сталне материјалне или нематеријалне имовине). Стандард захтева детаљна обелодањивања, укључујући разврставање укупних прихода, информације о обавезама чињења из уговора, промене у стању имовине и обавеза по између периода, као и кључне процене. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

➤ **МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима (Појашњења)**

Циљ измене овог стандарда је појашњење намере коју је Одбор за међународне рачуноводствене стандарде имао при дефинисању захтева у МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима, нарочито у делу који се односи на рачуноводствено обухватање идентификованих обавеза чињења, појашњавајући принцип „посебног идентификовања“, принципал-агент проблем (процена да ли је Друштво принципал или агент), као и примену принципа контроле и принципа лицензирања, обезбеђујући додатне смернице за рачуноводствени третман интелектуалне својине и ауторских хонорара. Појашњења такође обезбеђују додатне практичне савете за друштва која ће примењивати МСФИ 15 потпуно ретроспективно, или која ће изабрати примену модификованог ретроспективног приступа. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

➤ **МСФИ 2 Класификација и вредновање трансакција плаћања акцијама (Измене)**

Измене овог стандарда се односе на захтеве рачуноводственог приказивања ефеката испуњавања и неиспуњавања услова стицања код вредновања трансакција акцијама измиреним у готовини, код трансакција плаћања акцијама са карактеристикама нето поравнања приликом обрачуна обавезе пореза по одбитку и код измене одредби и услова плаћања акцијама, које мењају класификацију трансакције засноване на готовини до трансакција плаћања акцијама засноване на капиталу. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години
(наставак)

➤ МРС 40 Трансфери на инвестиционе некретнине (Измене)

Измене овог стандарда појашњавају када Банка треба да изврши трансфер имовине, укључујући и имовину у припреми или развоју у, или из инвестиционих некретнина. Измене наводе да промена употребе настаје када имовина испуни, или престане да испуњава дефиницију инвестиционе некретнине а постоје докази промене употребе исте. Пука промена намере руководства у вези са начином коришћења имовине не пружа доказе о промени употребе исте. Не очекује се да ће ефекти овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

➤ ИФРИЦ тумачење 22: Трансакције у иностраној валути и авансно разматрање

Дата интерпретација тумачи рачуноводство трансакција које обухватају авансни пријем или наплату у иностраној валути. Тумачење обухвата трансакције у иностраној валути у ситуацији када ентитет признаје немонетарна средства или обавезе, настале због авансног пријема или плаћања, а пре него што ентитет призна релевантну имовину, трошак или приход. Интерпретација наводи да датум трансакције, за сврху одређивања одговарајућег девизног курса, је датум иницијалног признавања немонетарног унапред плаћеног средства или обавезе за одложене приходе. Уколико постоји више трансакција авансног пријема или плаћања, у тим ситуацијама ентитет мора да одреди датум трансакције за сваку трансакцију авансног пријема или плаћања. Не очекује се да ће ефекти дате интерпретације имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде (ИАСБ) је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2014 – 2016**, који представља скуп измена и допуна постојећих МСФИ. Не очекује се да ће ефекти ових побољшања имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете:** Измене појашњавају да примена фер вредновања кроз биланс успеха инвестиције у придружене ентитете или јоинт вентуре (организације заједничког улагања) који је под контролом ентитета који је организација заједничког капитала (вентуре капитал), или другог квалификованог ентитета, је могућа за сваку инвестицију у придружене ентитете или у јоинт вентуре на појединачној основи („инвестиција по инвестиција“) након иницијалног признавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени

➤ МСФИ 16 Лизинг

Стандард је применљив почев од или после 1. јануара 2019. године. МСФИ 16 дефинише принципе за признавање, мерење презентацију и обелодањивање лизинга за обе стране у уговору, односно за купца („зајмопримца“) и за добављача („зајмодавца“). Нови стандард захтева да зајмопримац призна већину зајмова у својим финансијским извештајима. Зајмопримци ће имати један рачуноводствени модел за све врсте лизинга, уз поједине изузетке. Рачуноводство зајмодавца остаје суштински непромењено.

МСФИ 16 је издат у јануару 2016. године и замјењује МРС 17 Лизинг, ИФРИЦ 4 Утврђивање да ли аранжман садржи закуп, СИЦ-15 Оперативни лизинг-Подстицаји и СИЦ-27 Процена суштине трансакција које укључују правни облик закупа. МСФИ 16 поставља принципе за признавање, мерење, презентацију и обелодањивање лизинга и захтева од закупаца да обрачунавају све закупе у оквиру једног билансног модела сличног рачуноводству за финансијски лизинг у складу са МРС 17. Стандард укључује два изузећа од признавања за закупце - закуп “имовине мале вредности” (нпр. Персонални компјутери) и краткорочни закупци (тј. закупци са роком закупа од 12 месеци или мање). На датум почетка закупа, закупац ће признати обавезу за плаћање лизинга (тј. обавезу за лизинг) и средство које представља право да се користи предметно средство током трајања закупа (тј. право на коришћење средства). Од закупаца ће се захтевати да одвојено признају трошак камате на обвезу лизинга и трошак амортизације на право на коришћење средства. Закупци ће такође морати да поново вреднују обавезу за лизинг по настанку одређених догађаја (нпр. промена у трајању лизинга, промена у будућим плаћањима лизинга услед промене индекса или стопе која се користи за одређивање тих плаћања). Закупац ће генерално признати износ поновног вредновања обавезе за лизинга као корекција права на коришћење средства.

Рачуноводство даваоца лизинга у складу са МСФИ 16 је у суштини непромењено у односу на рачуноводство према МРС 17. Даваоци лизинга ће наставити да класификују све уговоре о закупу користећи исти принцип класификације као према МРС 17 и разликовати две врсте лизинга: оперативни и финансијски лизинг.

МСФИ 16, који је на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године, захтева од закупаца и закуподаваца детаљнија обелодањивања него у складу са МРС 17.

Прелазак на МСФИ 16

Банка је извршила транзицију на МСФИ 16 у складу са модификованим ретроспективним приступом. Упоредни подаци из претходне године нису кориговани.

Банка је изабрала да користи изузећа, која су предложена стандардом, на уговоре о закупу за које се закуп завршава у року од 12 месеци од датума иницијалне примене, као и на уговоре о закупу за које се предметно средство може сматрати средством мале вредности. Банка има уговоре о закупу одређене канцеларијске опреме, машина за штампање и фотокопирање које се сматрају средствима мале вредности.

Следеће категорије лизинга су идентификоване, где као последица промене МСФИ 16 од 1. јануара 2019. године, уговори који су раније били признати као оперативни лизинг, сада се квалификују као закупци дефинисани новим стандардом: некретнине, техничка опрема и возила. Приликом прве примене МСФИ 16, право на коришћење средства лизинга је генерално мерено у износу обавезе по основу лизинга, користећи просечну инкременталну стопу задуживања у распону од 0.3324 % до 2.4310% за ЕУР и у распону од 2.8660% до 4.1253% за РСД. Прва примена је резултирала евидентирањем обавеза по основу лизинга у износу од 1,349,455 хиљада динара и, сходно томе, права на коришћење средства у прелиминарном износу од 1,349,455 хиљада динара у Билансу стања на 1. јануар 2019. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

- **Измена у МСФИ 10 Консолидовани финансијски извештаји и МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете: Продаја активе између инвеститора и зависног друштва**

Измене и допуне указују на познато неслагање захтева у МСФИ 10 и оних у МРС 28, везаних за продају или уношење активе између инвеститора и његових зависних друштава и заједничких улагања. Главна последица измена односи се на то да је укупан губитак или добитак признат када трансакција тангира пословање, без обзира да ли је реч о зависном друштву или не. Делимичан добитак или губитак је признат када трансакција тангира активу која представља бизнис, чак и када је ова актива део зависног друштва. У децембру 2015. године, Одбор за међународне рачуноводствене стандарде одложио је датум примене овог стандарда на неодређено време чекајући исход истраживања везано за метод учешћа. Не очекује се да ће ефекти ових измена имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 9: Функција претплате са негативном надокнадом (измена и допуна)**

Измене и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2019. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измена и допуна омогућава да финансијска имовина са функцијом претплате која дозвољава или захтева од уговорне стране у уговору или да плати или прими разумну компензацију за ранији раскид уговора (тако да из перспективе власника имовине може бити "негативне надокнаде"), да буде вреднована по амортизованом трошку или по фер вредности кроз остали резултат. Не очекује се да ће ефекти ових измена имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 28: Дугорочна улагања у придруженим предузећима и заједничким улагањима (Измене и допуне)**

Измене и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2019. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене и допуне се односе на то да ли мерење, особито захтева за умањење (исправку) вредности, дугорочних улагања у придружена друштва и заједничке подухвате који, у суштини, чине део "нето инвестиције" у придруженом друштву или заједничком подухвату, треба да буду регулисани МСФИ 9, МРС 28 или комбинацијом оба. Измене и допуне објашњавају да Друштво треба да примени МСФИ 9 Финансијски инструменти, пре него што примени МРС 28, на дугорочна улагања за које се не примењује метод капитала (equity метод). У примени МСФИ 9, ентитет не узима у обзир било каква прилагођавања књиговодственог износа дугорочних улагања који проистичу из примене МРС 28. Не очекује се да ће ефекти ових измена имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)

➤ **ИФРИЦ тумачење 23: Неизвесност у погледу третмана пореза на добит**

Тумачење ступа на снагу за период почев од 1. јануара 2019. године или касније, могућношћу ранијег почетка примене. Тумачење се односи на рачуноводствени третман пореза на добит, у околностима када порески третман подразумева неизвесност која утиче на примену МРС 12. Тумачење пружа смернице за разматрање неизвесних пореских третмана (појединачно или у целини), потенцијално испитивање од стране пореских власти, као и прикладне методе за рефлектовање тих неизвесности и рачуноводствено обухватање усед промене околности и чињеница. Не очекује се да ће ефекти ових тумачења имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

➤ **МРС 19: Измене, ограничење или измирења плана примања запослених (Измена)**

Измене стандарда ступају на снагу за период почев од 1. јануара 2019. године или касније са могућношћу ранијег почетка примене. Измене стандарда условљавају ентитете да узимају у обзир ажуриране актуарске претпоставке како би утврдили текуће трошкове и нето камату за преостали период годишњег извештавања након што је на снагу ступила измена, ограничење или измирење плана примања запослених. Измене стандарда такође појашњавају како рачуноводство за измене, ограничење или измирење плана примања запослених утиче на примену захтева за ограничење имовине. Не очекује се да ће ефекти ових измена имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

➤ **Концептуални оквир за финансијско извештавање**

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао прерађени Концептуални оквир за финансијско извештавање 29. марта 2018. године. Овај оквир поставља свеобухватан скуп концепта за финансијско извештавање, увођење стандарда, смернице потребне онима који припремају доследне рачуноводствене политике као и помоћ осталима којима је у циљу да разумеју и тумаче стандарде. Одбор је такође издао посебан пратећи документ, Измене и допуне референци у концептуалном оквиру МСФИ стандарда, који представља измене оних стандарда на које је утицано, како би се ажурирале и референце измењеног Концептуалног оквира. Циљ измене референци је да подржи прелаз на нови концептуални оквир за компаније које развијају рачуноводствене политике користећи концептуални оквир у случајевима када у појединим трансакцијама МСФИ нису применљиви. За оне који припремају рачуноводствене политике засноване на Концептуалном оквиру, на снази је за период од или након 1. јануара 2020.

➤ **МСФИ 3: Пословне комбинације (Измена)**

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао измене у Дефиницији пословања (Измене у МСФИ 3) са циљем решавања потешкоћа ентитетима током утврђивања тога да ли су стекли бизнис или имовину. Ове измене се односе на пословне комбинације којима је дан стицања у првом годишњем извештајном периоду који почиње на дан, или након 1. јануара 2020. године, као и имовинским стицањима која се десе на или након тог периода, са могућношћу ранијег почетка примене. Не очекује се да ће ефекти ових измена имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)

- **МРС 1 Презентација финансијских извештаја и МРС 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених проценама и грешке: 'Дефиниција материјалности' (Измене)**

Измене стандарда ступају на снагу за период почев од 1. јануара 2019. године или касније са могућношћу ранијег почетка примене. Измене појашњавају дефиницију материјалности и начин на који се примењује. Нова дефиниција наводи да, 'Информација је материјална ако њено изостављање или погрешно приказивање може да утиче на одлуке које примарни корисници финансијских извештаја опште намјене доносе на основу тих финансијских извештаја, који пружају финансијске информације у вези са конкретним друштвом које извештава. Поред тога, објашњења која прате дефиницију су побољшана. Измене и допуне су такође довеле до тога да дефиниција материјалности буде конзистентна кроз све МСФИ стандарде. Не очекује се да ће ефекти ових измена имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2015 – 2017**, који представља скуп измена и допуна МСФИ. Измене и допуне су применљиве за годишњи период почев од или након 1. јануара 2019. године. Не очекује се да ће ефекти ових побољшања имати значајан утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МСФИ 3 Пословне комбинације и МСФИ 11 Заједничка улагања и аранжмани:** Измене и допуне МСФИ 3 разјашњавају да, када ентитет стекне контролу над пословањем које представља заједничко улагање, поново се одмерава интерес који има у том послу. Са друге стране, измене и допуне у оквиру МСФИ 11 објашњавају да, када ентитет стекне заједничку контролу над послом који представља заједничко улагање, не врши се поновно одмеравање целокупног претходно стеченог интереса у аранжману.
- **МРС 12 Порез на добит:** Измене и допуне стандарда, разјашњавају да последице плаћања по основу финансијских инструмената класификованих као капитал, на порез на добит, треба да буду признате узимајући у обзир где су признате прошле трансакције или догађаји који су генерисали расподељиву добит.
- **МРС 23 Трошкови позајмљивања:** Измене и допуне стандарда, разјашњавају 14. пасус стандарда, када је средство спремно за своју намењену употребу или продају, а трошкови позајмљивања, који су директно у вези са средством, остану неплаћени – треба да буду укључени у финансијске обавезе ентитета.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

При састављању и презентовању финансијских извештаја за период јануар –децембар 2018. године имплементацијом МСФИ 9 стандарда измењена је законска регулатива НБС по којој су банке биле у обавези да примене нове обрасце финансијских извештаја са важењем почев од 01.01.2018. године.

Банке су биле у обавези да податке из претколоне године прилагоде новој структури без измене финансијских података.

Приликом састављања финансијских извештаја за 2018. годину Банка је применила нове Рачуноводствене политике у делу финансијских инструмената и омогућавања алоцирања кредитних губитака на све обрачунске периоде у којима притичу користи од средстава, што представља претпоставку за утврђивање тачног резултата.

(а) Консолидација

Банка има контролу над следећим правним лицима, чија консолидација није извршена у овим финансијским извештајима:

Правно лице	Учешће у капиталу
Комерцијална банка а.д., Подгорица, Црна Гора	100%
Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина	99.99%
Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	100%

Консолидовани финансијски извештаји се посебно припремају и обелодањују.

У појединачним финансијским извештајима улагања у повезана лица се вреднују по набавној вредности.

(б) Прерачунавање девизних износа

Пословне промене у иностраној валути су прерачунате у динаре по средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Монетарне позиције активе и пасиве у иностраној валути, које су исказане по набавној вредности, прерачунате су у динаре према средњем курсу који је важио на дан биланса. Курсне разлике настале као резултат прерачуна девизних позиција исказане су у оквиру биланса успеха. Немонетарне позиције активе које се вреднују по набавној вредности у иностраној валути прерачунате су у динаре према средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Курсеви најзначајнијих валута који су коришћени приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у иностраној валути, утврђени од стране Народне банке Србије, били су следећи:

	2018.	У динарима 2017.
USD	103.3893	99.1155
EUR	118.1946	118.4727
CHF	104.9779	101.2847
JPY	0.9366	0.8791

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ц) Камата

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Ефективна каматна стопа је стопа којом се дисконтују будући новчани токови током очекиваног периода трајања финансијских средстава или обавеза (или, према потреби, током краћег периода) на његову садашњу вредност.

Приликом обрачуна ефективне каматне стопе, Банка процењује будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорене услове, који се тичу финансијског инструмента, али не и будуће губитке који могу настати.

Обрачун ефективне каматне стопе укључује све плаћене или примљене накнаде и трошкове, који су саставни део ефективне каматне стопе – накнаде за обраду захтева за одобравање кредита као и накнаде за анексирање.

Трансакциони трошкови су трошкови који се могу директно приписати набавци или емитовању финансијског средства или обавезе.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане врши се по нето принципу, умањењем бруто обрачунате камате за износ исправке вредности, односно за износ који је извесно да се неће наплатити.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане који припадају нивоу обезвређења 3, по нето принципу, спроводи се применом алтернативног unwinding концепта. Када финансијско средство постане значајно кредитно обезвређено, од момента иницијалног признавања, тада доспева у ниво обезвређења 3, а приходи од камате се рачунају применом алтернативног концепта unwinding – IRC методе умањењем обрачунатих прихода од камате са њима припадајућим расходима од исправки вредности, признатих у текућој години, при чему се потраживања од камата признају по бруто принципу.

(д) Накнаде и провизије

Приходи и расходи од накнада и провизија, који су саставни део ефективне каматне стопе финансијског средства или обавезе, укључени су у утврђивање ефективне каматне стопе. Остале накнаде се разграничавају и сразмерни део признаје као приход периода.

Остали приходи од накнада и провизија се евидентирају у тренутку пружања услуга. Приходи од накнада и провизија укључују приходе по основу извршених услуга међународног и домаћег платног промета, издавања и коришћења платних картица, издавања гаранција, акредитива и осталих банкарских услуга.

Остали расходи од накнада и провизија се углавном односе на накнаде по основу извршених трансакција и услуга и евидентирају се у тренутку примања услуге.

(е) Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената

Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената обухватају добитке умањене за губитке проистекле из промене вредности: деривата, промене вредности финансијских средстава која се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха и добитке умањене за губитке проистекле из промене вредности финансијских обавеза које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ф) Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената по фер вредности

Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената по фер вредности односе се на финансијска средства и обавезе исказане по фер вредности кроз биланс успеха и фер вредност кроз остали резултат.

(г) Дивиденде

Приходи по основу дивиденди се признају у моменту прилива економских користи од дивиденди. Дивиденде су приказане у оквиру позиције остали пословни приходи.

(х) Оперативни и финансијски лизинг

Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у билансу успеха равномерно праволинијски током периода трајања лизинга. Одобрене стимулације за лизинг се признају у оквиру укупних трошкова лизинга током трајања периода лизинга.

Минималне лизинг рате за финансијски лизинг се расподељују између финансијских трошкова и смањења преосталог износа обавезе за финансијски лизинг. Финансијски трошкови се разграничавају на све периоде током трајања лизинг периода, тако да дају уједначену периодичну каматну стопу за преостали износ лизинг обавезе.

(и) Порески расходи

Порески расходи обухватају текуће порезе и одложене порезе. Текући порези и одложени порези се приказују у билансу успеха, осим у мери у којој се односе на ставке које се директно признају у оквиру капитала или у оквиру осталог укупног резултата.

(и) Текући порез на добит

Текући порез представља очекивану обавезу или потраживање по основу пореза на добит за обрачунски период, уз коришћење пореских стопа важећих или које ће важити на датум извештавања, са одговарајућим корекцијама пореске обавезе из претходне године.

(ии) Одложени порези

Одложени порези се утврђују у односу на привремене разлике настале између књиговодствених вредности имовине и обавеза у финансијским извештајима и вредности имовине и обавеза за пореске сврхе. Приликом одређивања одложених пореза користе се пореске стопе за које се очекује да ће бити у примени у тренутку настанка привремених разлика, а на основу законских прописа који су били у примени на извештајни датум.

Одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се нетирају уколико постоји законско право да се нетирају текућа пореска средства и текуће пореске обавезе и одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се односе на порез на добитак који је наметнула иста пореска власт истом пореском обвезнику или различитим пореским обвезницима који намеравају да или измире текуће пореске обавезе и средства на нето основи или да истовремено остваре средства и измире обавезе у сваком будућем периоду у ком се очекује измирење или повраћај значајних износа одложених пореских обавеза или средстава.

Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезива добит од које се преноси порески губитак и кредити могу умањити. Одложена пореска средства су предмет анализе на крају сваког извештајног периода и коригују се до износа за који више није вероватно да ће доћи до реализације неопходне опорезиве добити. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(иии) *Остали порези и доприноси*

У складу са важећом регулативом у Републици Србији, Банка плаћа различите порезе и доприносе, порез на додату вредност, порез на капитални добитак и доприносе на зараде. Ови расходи укључени су у “Остале расходе”.

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9

Финансијски инструменти

Финансијским инструментом се сматра сваки уговор којим настаје финансијско средство или финансијска обавеза, уз истовремено настајање финансијске обавезе, односно финансијског средства трећих лица.

Финансијска средства

Финансијско средство је свако средство које је:

- готовина,
- инструмент капитала другог правног лица,
- уговорно право за примање готовине или неког другог финансијског средства од другог правног лица,
- уговорно право за размену финансијских средстава или финансијских обавеза са другим правним лицем, под условима који су потенцијално повољни,
- уговор који ће бити или може бити измирен инструментима сопственог капитала и који је недериватни, а за који Банка јесте или може бити у обавези да прими променљив број инструмената сопственог капитала,
- уговор који ће бити или може бити измирен инструментима сопственог капитала и који је дериватни, а који ће бити или може бити измирен другачије него разменом фиксног износа готовине или другог финансијског средства за фиксни број инструмената сопственог капитала.

Финансијске обавезе

Финансијска обавеза је свака уговорена обавеза:

- да испоручи готовину или друго финансијско средство другом правном лицу,
- да размени финансијске инструменте са другим правним лицем под условима који су потенцијално неповољни.

Правила процењивања финансијских инструмената

Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 уводи нове критеријуме за класификацију финансијских средстава, осим власничких инструмената и деривата, који се заснивају на процени пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорним карактеристикама новчаних токова финансијских инструмената.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Финансијска средства

Банка врши процену циљева пословних модела за управљање финансијским средствима на портфолио нивоу, будући да оваква процена на најбољи начин осликава начин управљања пословним активностима и начин извештавања руководства.

Класификација финансијских средстава се заснива на примени одговарајућег пословног модела за управљање финансијским средствима и испуњености теста карактеристика уговорених новчаних токова.

Пословни модел одређује да ли новчани токови произилазе из прикупљања уговорених новчаних токова, продаје финансијског средства или оба. Пословни модел за класификацију финансијских средстава се одређује на одговарајућем нивоу агрегирања.

Испуњеност теста карактеристика уговорених новчаних токова подразумева да се новчани токови састоје искључиво од плаћања главнице и камата на преосталу главницу (SPPI критеријум).

Финансијска средства се могу класификовати у следеће категорије:

- финансијска средства вреднована по амортизованом трошку (АС)
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL)
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат са губицима и добицима рекласификованим у биланс успеха - „recycling“ (FVOCI) по престанку признавања
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат без рекласификовања губитака и добитака у биланс успеха (FVOCI)

У складу са класификацијом средстава из претходног става, Банка категоризује све пласмане из свог портфолија који се односе на:

- **Кредите** и потраживања као недериватна финансијска средства са фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту и које Банка не намерава да прода у кратком року,
- **ХОВ које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха** које представљају инструменте стечене у сврху остваривања добити по основу флукуације цена и марже.
- **Хартије од вредности, које обухватају дужничке харије од вредности и власничке хартије од вредности (инструменте капитала):**
 - Дужничке хартије од вредности укључују обвезнице и преносиве секјуритизоване инструменте дуга, државне записе, благајничке записе, комерцијалне записе, сертификате о депозиту, банкарске акцепте, субординиране обвезнице и друге сличне дужничке хартије од вредности којима се тргује на финансијским тржиштима.
 - Власничке хартије од вредности укључују акције које представљају удео у капиталу акционарског друштва и заменљиве обвезнице које имаоцу, под условима утврђеним одлуком о издавању, дају право на замену за обичне акције друштва. Власничке хартије од вредности (инструменти капитала) су сви облици учешћа у капиталу правних лица за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду, који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена.
 - Инвестиције у зависна правна лица која обезбеђују контролу, односно преко 50% управљачких права и инвестиције у придружена правна лица која обезбеђују од 20% до 50% управљачких права и
- **Финансијске деривате** који обухватају forward и swap трансакције.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Класификација и мерење

Са аспекта класификације и мерења, нови стандардни захтевали су да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорних карактеристика новчаних токова инструмената.

У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска средства се класификују: по амортизованој вредности, фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL), фер вредности кроз остали резултат (FVOCI). Стандард елиминише постојеће категорије по МРС 39 „Признавање и одмеравање“, и то финансијска средства која се држе до доспећа, кредити и потраживања и финансијска средства расположива за продају. Власнички инструменти, у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине могу се класификовати као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, без накнадног рекласификовања добитака и губитака кроз Биланс успеха.

Иницијално, финансијско средство се вреднује по фер вредности, увећаној за трансакционе трошкове, осим у случају финансијских средстава који се вреднују по фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL) код којих се наведени трошкови признају кроз трошак у билансу успеха.

Финансијско средство се вреднује по амортизованој вредности уколико није назначено као FVTPL и испуњава следеће критеријуме:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљање уговорених новчаних токова и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате.

Дужнички инструменти се вреднују као FVOCI само уколико су испуњени следећи критеријуми и исти нису назначени као FVTPL:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљање уговорених новчаних токова и продаја, и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате.

Накнадно, добици или губици по основу финансијских средстава FVOCI ће бити признати преко осталог резултата, осим за приходе или расходе по основу обезвређења финансијских средстава и курсних разлика, до тренутка када престане признавање финансијског средства или када се рекласификује.

Када престане признавање финансијског средства, кумулативни добитак или губитак који је претходно признат у осталом резултату се рекласификује из капитала у биланс успеха. Камата обрачуната применом ефективне каматне стопе се признаје у билансу успеха.

МСФИ захтева да сва финансијска средства, осим деривата и инструмената капитала, буду анализирана кроз комбинацију пословног модела управљања финансијским средством са једне, и карактеристикама уговорених новчаних токова са друге стране.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Класификација и мерење (наставак)

Банка је приступила анализи пословних модела на нивоу портфолиа финансијских средстава. Разматране су постојеће политике и стратегије везане за портфолиа као и примена истих у пракси. Такође, разматране су информације о начину оцене и извештавања о перформансама портфолиа, информације о ризицима које утичу на перформансе портфолиа и како се њима управља. Осим тога, сагледани су учесталост, обим и временски тренутак продаје финансијских средстава у протеклим периодима, разлози за продају као и планови о продаји финансијских средстава у будућем периоду.

Приликом процењивања да ли уговорени новчани токови представљају само плаћање камате и главнице, Банка је разматрала уговорене услове финансијских инструмената и да ли исти садрже одредбе које би могле променити време или износ уговорених новчаних токова, а које би резултирале у фер вредновању инструмената. Анализом је закључено да не постоје кредитни производи Банке чији уговорни услови не доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате на стање главнице на одређене датуме, а који би захтевали вредновање по фер вредности.

Резултати иницијалне процене указали су да:

- Кредити и пласмани дати клијентима и банкама и у складу са МСФИ 9 се процењују и даље као и у складу са МРС 39, по амортизованој вредности;
- Финансијски инструменти којима се тргује и чија се вредност процењује по фер вредности кроз Биланс успеха и даље се процењују на исти начин;
- Дужнички инструменти класификовани као расположиви за продају у складу са МРС 39 се у највећој мери процењују по фер вредности кроз остали резултат.

Узимајући у обзир природу обавеза Банке, рачуноводство финансијских обавеза је исто као и у складу са захтевима МРС 39. Банка нема финансијске обавезе које се процењују као FVTPL и нема намеру да то учини. Спроведена анализа не указује да постоје материјални ефекти захтева МСФИ 9 у погледу класификације финансијских обавеза.

Обезвређење финансијских средстава

У складу са МСФИ 9, методологија за обезвређење се значајно мења, и замењује се приступ МРС 39 насталог губитка, са принципом будућег очекиваног губитка („expected credit loss „ECL, eng.) кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности. Обрачун трошкова обезвређења за очекиване губитке се врши за сва потраживања и друге дужничке инструменте који се не процењују по фер вредности кроз Биланс успеха, укључујући и неопозиве обавезе и издате гаранције. Трошкови обезвређења базирају се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци, осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента.

Банка је дефинисала критеријуме за сврставање финансијских инструмената у нивое 1, 2 и 3 у зависности од степена повећања кредитног ризика од момента иницијалног признавања. Предмет класификације су финансијски инструменти који се вреднују по амортизованој вредности као и финансијски инструменти који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(j) „Финансијски инструменти“ класификација и мерење финансијских средстава и обавеза - МСФИ 9 (наставак)

Класификација и мерење (наставак)

Сегмент 1

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, су обрачунати на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL) у складу са МСФИ 9. У Сегмент 1 укључене су и изложености према Републици Србији, Народној банци Србије и друге изложености са пондером кредитног ризика 0, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличних изложености.

Сегмент 2

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у Сегмент 2 и трошкови обезвређења обрачунати на основу очекиваних губитака за цео животно век инструмента.

Банка разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика поређењем life time вероватноће неизмирења од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Према интерној политици Банке, значајним повећањем кредитног ризика сматра се доцња од 31 до 90 дана, реструктурирање клијента, клијенти на watch листи.

Сегмент 3

Као и у складу са МРС 39, финансијски инструменти су укључени у Сегмент 3, у случају када постоји објективан доказ обезвређења и нема промене обухвата кредита класификованих у наведени сегмент, уз увођење вишеструких сценарија наплате. Обрачун обезвређења на индивидуалној основи ће се наставити по истом принципу.

Банка је у процену очекиваних кредитних губитака (ECL) укључила и информације о очекиваним трендовима макроекономских параметара за наредне три године, а за које је утврђена статистички значајна зависност.

Будући да различити нивои обезвређења имају за резултат различите начине обрачуна очекиваних кредитних губитака, Банка је развила методологију и обрачунала параметре ризика у складу са захтевима МСФИ 9.

Ефекат прве примене МСФИ 9 Банка је 01.01.2018. године евидентирала на терет нераспоређене добити из ранијих година. Банка није кориговала упоредне податке за претходне године по основу промена које се односе на класификацију и вредновање као и обезвређење. Банка је разлику у књиговодственим вредностима финансијских средстава који проистичу из примене МСФИ 9 признала у оквиру капитала на дан 1. јануара 2018. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(иии) Престанак признавања

Банка престаје са признавањем финансијског средства када уговорна права над готовинским токовима везаним за средство истекну, или када Банка трансакцијом пренесе сва суштинска права и користи везане за власништво над финансијским средством или ако трансакцијом Банка нити пренесе нити задржи сва суштинска права везана за власништво, али не задржава контролу над финансијским средством. Сво власништво над пренесеним финансијским средством које испуњава услове за престанак признавања које је Банка створила или задржава признаје се као засебно средство или обавеза у извештају о финансијској позицији. Приликом престанка признавања финансијског средства, разлика између књиговодствене вредности (или књиговодствене вредности дела средства који је пренет) и збира примљене надокнаде (укључујући нова средства која су набављена умањена за нове преузете обавезе), као и збирни добици или губици који су претходно признати у извештају о укупном резултату, признају се у билансу успеха.

Банка обавља трансакције по којима врши пренос средстава признатих у свом билансу стања, мада задржава све или суштински све ризике и користи или њихов део од пренесених средстава. Ако се сви или суштински сви ризици и користи задржавају, онда не долази до престанка признавања средства. Пренос средстава са задржавањем свих или суштински свих ризика и користи укључује, на пример, трансакције поновног откупа.

Код трансакција у којима Банка, нити задржава, нити преноси суштински све ризике и користи од власништва над финансијским средством и задржава контролу над средством, Банка наставља да признаје средство у мери у којој се њена повезаност са средством наставља, а која се одређује на основу њене изложености променама у вредности пренесеног средства. Банка врши искњижење обавезе када је обавеза измирена, укинута или када је пренета на другога.

(ив) Нетирање

Финансијска средства и обавезе се нетирају, а нето износ се приказује у извештају о финансијској позицији само када Банка има законско право да нетира признате износе и када има намеру да измири обавезе на нето основи или да истовремено реализује средство и измири обавезу.

Приходи и расходи се исказују по нето принципу само у случајевима када је то дозвољено према МСФИ или за приходе и расходе који настају по основу групе сличних трансакција, као што су то трансакције које Банка има по основу трговања.

(к) Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају готовину у благајни, средства код централних банака којима се може неограничено располагати и високо ликвидну финансијску активу са доспећем краћим од 3 месеца, малим ризиком промене вредности, а која се користе од стране Банке за управљање краткорочном ликвидношћу.

Новчана средства се воде по амортизованој вредности у билансу стања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(л) *Некретнине и опрема*

(и) *Признавање и вредновање*

Почетно мерење некретнине и опреме врши се по набавној вредности или по цени коштања.

Набавна вредност укључује издатке који се директно могу приписати набавци средства. Купљени софтвер који је саставни део неопходан за функционалну употребљивост опреме, капитализује се као део те опреме.

Након почетног признавања, опрема се вреднује по набавној вредности умањеној за укупну акумулирану амортизацију и укупне акумулиране губитке услед смањења вредности.

Након почетног признавања, некретнине се вреднују по ревалоризационом износу, који представља њихову фер вредност на датум ревалоризације умањену за накнадну акумулирану амортизацију и накнадне акумулиране губитке због умањења вредности. Ревалоризација се врши довољно редовно, како би се обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода.

Када делови некретнине или опреме имају различите корисне векове трајања, они се воде као засебне ставке (главне компоненте) опреме.

Добици или губици настали отуђењем некретнина и опреме утврђују се као разлика између вредности остварене њиховом продајом и њихове књиговодствене вредности и исказују се у оквиру осталих прихода или расхода.

(ии) *Накнадни трошкови*

Трошкови замене саставног дела неког основног средства признају се као део књиговодствене вредности тог основног средства уколико је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим саставним делом прилити у Банку и ако се цена коштања тог дела може поуздано измерити. Књиговодствена вредност замењеног дела се искњижава. Трошкови редовног сервисирања некретнине и опреме се признају у билансу успеха када настану.

(иии) *Амортизација*

Амортизација се признаје у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, постројења и опреме, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Средства узета на лизинг се амортизују током периода лизинга или корисног века средства, у зависности који је период краћи.

Примењене стопе амортизације у текућем и претходном обрачунском периоду су:

Опис	Процењен користан век (у годинама)	%
Грађевински објекти	40	2,50%
Компјутерска опрема	4	25,00%
Намештај и остала опрема	2 - 15	6,70 – 50,00%
Улагања на туђим основним средствима	1 – 23,5	4,25 - 86,20%

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(л) Некретнине и опрема (наставак)

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

Трошкови одржавања средстава се признају у билансу успеха за период у коме настану.

(м) Нематеријална улагања

Нематеријална улагања се вреднују по набавној вредности или цени коштања умањеној за амортизацију и губитке услед обезвређења.

Накнадни трошкови по основу улагања у нематеријална улагања се могу капитализовати само у случају када се могу очекивати повећане будуће економске користи од средства на које се они односе. Сви остали трошкови представљају расход периода у којем су настали.

Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке нематеријалних улагања, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Процењени корисни век нематеријалних улагања износи од 3 до 10 година, односно амортизационе стопе се крећу у распону од 10.00% до 33.34%

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

(љ) Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине представљају некретнине које се држе у циљу остваривања прихода од закупнине или пораста вредности капитала или у обе сврхе, а не за продају у редовном току пословања или за коришћење у производњи или набавци добара или услуга или у административне сврхе.

Иницијално вредновање инвестиционих некретнина се врши по набавној вредности, односно цени коштања. Набавна вредност купљене инвестиционе некретнине обухвата њену купопродајну цену и све издатке који се директно могу приписати набавци средства.

За накнадно вредновање инвестиционих некретнина Банка користи модел набавне вредности, односно инвестиционе некретнине се вреднују по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и губитке услед обезвређења.

Процењени век трајања инвестиционих некретнина је 40 година, а амортизација се обрачунава по стопи од 2.5%. Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(н) Лизинг

Банка је у 2018. години уговоре о закупу некретнина и опреме класификовала према правилима МСФИ 17, који је био у примени закључно са 31.12.2018. године. Правила класификације уговора према стандарду МСФИ 16 Банка ће применити почев од јануара 2019. године. МСФИ 16 дефинише почетно признавање, одмеравање и обелодањивање лизинга за обе стране у уговору, односно за примаоца и даваоца лизинга. Детаљније у напомени 2.3. стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени.

По основу уговора о лизингу Банка се појављује као корисник лизинга. Банка класификује лизинг као финансијски у случају када је уговором регулисано да се у основи сви ризици и користи по основу власништва над предметом лизинга преносе на корисника лизинга. Сви остали уговори о лизингу се класификују као уговори о оперативном лизингу.

Лизинг уговори који се односе на закуп пословног простора у којима се налазе експозитуре Банке, углавном се односе на оперативни лизинг. Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у извештају о укупном резултату равномерно праволинијски током периода трајања лизинга.

Средства које се држе по основу уговора о финансијском лизингу се признају као средства Банке по њиховој фер вредности или ако је та вредност нижа, по садашњој вредности минималних лизинг рата, утврђених на почетку трајања уговора о лизингу. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга укључена је у оквиру извештаја о финансијској позицији као обавеза по основу финансијског лизинга. Лизинг рате су подељене на део који се односи на финансијски трошак и део који умањује обавезу по основу финансијског лизинга, тако да се постигне константна каматна стопа на преосталом делу обавезе. Финансијски трошак се исказује директно као расход периода.

(о) Обезвређење нефинансијских средстава

Књиговодствена вредност нефинансијских средстава се анализира на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли постоје показатељи који указују да је дошло до њиховог обезвређења. У случају да се утврди да постоје одређени показатељи обезвређења, утврђује се надокнадива вредност средстава. Губитак по основу обезвређења се признаје ако књиговодствена вредност средстава превазилази његову процењену надокнадиву вредност.

Надокнадива вредност средстава се утврђује као вредност која је већа од употребне вредности средстава и његове фер вредности. За потребе утврђивања употребне вредности, процењени будући новчани приливи по основу средстава се дисконтују на њихову садашњу вредност, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца, као и ризика специфичних за средство.

Губитак по основу обезвређења се признаје у случају када је књиговодствена вредност средстава већа од његове надокнадиве вредности. Губитак по основу обезвређења се признаје у оквиру резултата периода.

Губици по основу обезвређења из претходних периода се процењују на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли је дошло до смањења губитака или да они више не постоје. Губитак по основу обезвређења се укида у случају да је дошло до промене претпоставки коришћених за утврђивање надокнадиве вредности средстава. Губитак по основу обезвређења се укида само до износа до којег књиговодствена вредност средстава не прелази књиговодствену вредност која би била утврђена, умањена за амортизацију средстава, у случају да није било признавања губитка по основу обезвређења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(п) Депозити, кредити и субординиране обавезе

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе представљају основни извор финансирања Банке.

Банка класификује инструменте финансирања као финансијске обавезе или као капитал у складу са суштином уговорених услова за конкретни инструмент.

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе се иницијално вреднују по фер вредности увећаној за све директне трансакционе трошкове, док се њихово накнадно вредновање врши по амортизованој вредности применом метода ефективне каматне стопе.

(р) Резервисања

Резервисање се признаје у случају када се очекује да ће Банка, као резултат прошлих догађаја, имати садашњу законску или изведену обавезу, која се може поуздано утврдити и за чије измирење се очекује да ће доћи до одлива ресурса, који представљају економску корист за Банку. Резервисање се утврђује путем дисконтовања очекиваних будућих новчаних одлива, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца и, тамо где је то одговарајуће, ризика специфичних за обавезу.

(с) Бенефиције запослених

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Банка је у обавези да плаћа обавезе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Банка је, такође, обавезна да од бруто зарада запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

У складу са Законом о раду, Банка је у обавези да исплати накнаду запосленима приликом одласка у пензију. Дугорочне обавезе по основу резервисања по основу отпремнина за одлазак у пензију након испуњених услова, исказане на дан 31. децембра 2018. године представљају садашњу вредност очекиваних будућих исплата запосленима утврђену актуарским одмеравањем уз коришћење претпоставки обелодањених у напомени 36(б).

(т) Финансијске гаранције

Финансијске гаранције представљају уговоре којима се Банка обавезује да изврши плаћања њиховим корисницима за губитке настале због неиспуњавања обавезе плаћања одређеног дужника по доспећу обавезе, а у складу са условима дужничког инструмента.

Обавезе по финансијским гаранцијама се иницијално признају по фер вредности, а иницијална фер вредност се амортизује током трајања финансијске гаранције. Обавеза по основу гаранције се накнадно одмерава у износу који је већи од амортизоване вредности и садашње вредности очекиваног будућег плаћања (када је плаћање по основу гаранције вероватно). Финансијске гаранције се евидентирају у оквиру ванбилансних ставки.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(у) Капитал и резерве

Капитал Банке обухвата оснивачке акције, акције наредних емисија, емисиону премију, резерве, резерве фер вредности, акумулирани резултат и добитак текуће године.

Капитал Банке формиран је из уложених средстава оснивача Банке у новчаном и неовчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Банке.

(в) Зарада по акцијама

Банка приказује основну и умањену зараду по акцији за сопствене обичне акције. Основна зарада по акцији се рачуна дељењем добитка или губитка који припада власницима обичних акција Банке пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

Умањена зарада по акцији се рачуна дељењем коригованог добитка или губитка који припада власницима обичних акција за ефекте преференцијалних, заменљивих акција, пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

(ђ) Извештавање по сегментима

Сегмент пословања је део Банке који се бави пословним активностима из којих се могу остварити приходи и настати трошкови, укључујући приходе и трошкове који настају из трансакција са другим деловима Банке, чији пословни резултат редовно контролише менаџмент Банке (као главни оперативни доносилац одлука), како би доносио одлуке о алокацији ресурса по сегментима и оцењивао њихове резултате. За сегменте пословања Банке су доступне засебне финансијске информације.

У складу са Међународним стандардом финансијског извештавања 8 - Сегменти пословања, Банка обелодањује и информације о пословању сегмената, и на тај начин корисницима информација пружа додатне информације о приходима и расходима који се остварују из кључних пословних активности.

Приликом утврђивања сегмената коришћени су:

- а) различити производи и услуге који сегменти нуде;
- б) одвојено управљање сегментима и
- в) структура интерног извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банка је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање, односно успостављање ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефективан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Банка изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и његово усклађивање са склоношћу Банке ка ризицима и толеранцијом према ризицима, а у складу са усвојеним стратегијама и политикама.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, диверсификација ризика којима је Банка изложена, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, одржавање учешћа ризичних кредита (НПЛ) у укупним кредитима до прихватљивог нивоа за Банку, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима, развој активности Банке у складу са пословном стратегијом, могућностима и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности. Циљеви управљања ризицима усклађени су са планом пословања Банке.

Уважавајући измене регулативе Народне банке Србије и потребе даљег унапређења управљања ризицима, Банка је током 2018. године извршила одговарајуће измене интерних аката којима се уређује управљање ризицима. Изменом Стратегије и Политика управљања појединачним ризицима извршена су усклађивања са изменама домаће и међународне регулативе и унапређено је управљање кредитним ризицима, укључујући проблематична потраживања.

Почетком 2018. године Банка је извршила усклађивање интерних аката (методологије и процедуре) у складу са изменама регулативе Народне банке Србије из области рачуноводства и финансијског извештавања, којима се уводи обавеза примене Међународног стандарда финансијског извештавања 9 у банкама (МСФИ 9). Наведеним изменама прописана је обавеза банака да од 01.01.2018. године обрачун обезвређења врше у складу са МСФИ 9 стандардом. У складу са МСФИ 9 стандардом, Банка је усвојила нову Методологију за процену обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама, која се примењује од 01.01.2018. године.

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и Планом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима (наставак)

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом Банке, као и склоност ка ризицима и толеранција према ризицима одређени у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима;
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Банка изложена или може да буде изложена.

Такође, стратегијом управљања ризицима дефинисани су критеријуми за утврђивање, као и основна начела управљања лошом активом и највиши прихватљив ниво лоше активе за Банку.

Банка је утврдила основна начела управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Банке;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

Начела управљања лошом активом односно ризичним пласманима обухватају:

- Активно управљање ризичним пласманима;
- Превентивне мере и активности у циљу минимизирања даљег погоршања квалитета активе;
- Дефинисање стратегија управљања лошом активом – скуп активности и мера у циљу опоравка финансијског стања дужника или покретање одговарајућих поступака принудне наплате;
- Рану идентификацију дужника који се суочавају са финансијским тешкоћама или су у доцњи или статусу неизмирења обавеза (Watch list);
- Процену финансијског стања дужника;
- Сет индикатора за укључивање дужника у делокруг организационе јединице надлежне за управљање лошом активом;
- Сегментацију лоше активе;
- Начело материјалности при дефинисању могућих мера;
- Већа учесталост праћења вредности средстава обезбеђења и средстава стечених наплатом;
- Организациона одвојеност Сектора за превенцију и управљање ризичним пласманима;
- Укљученост у корпоративно управљање и управљање ризицима индикатора за праћење лоше активе;
- Транспарентно извештавање.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима (наставак)

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима Банке и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса, укључујући и процес управљања лошом активом, односно ризичним пласманима;
- Начин процене ризичног профила Банке и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које Банка користи и њихову структуру;
- Начин одлучивања и поступања у случају прекорачења успостављених лимита, уз дефинисање изузетних околности у којима је могуће одобравање прекорачења у законским оквирима;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

Процедурама управљања ризицима Банка ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих облика Банке у систему управљања ризицима.

Банка је појединачним методологијама детаљније прописала методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегије управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола у Банци и врши надзор над његовом ефикасношћу, надзор над радом Извршног одбора, усвајање тромесечних извештаја о управљању ризицима, усвајање Плана опоравка, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала и друго.

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегије управљања капиталом усвајање процедура за управљање ризицима, односно за идентификовање, мерење и процену ризика, и обезбеђивање њихове примене и извештавање Управног одбора у вези с тим активностима. Такође, Извршни одбор анализира систем управљања ризицима и најмање тромесечно извештава Управни одбор о нивоу изложености ризицима и управљању ризицима и одлучује, уз претходну сагласност Управног одбора, о сваком повећању изложености Банке према лицу повезаном са Банком и о томе обавештава Управни одбор.

Одбор за ревизију (Одбор за праћење пословања Банке) је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења усвојених стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола. Најмање једном месечно извештава Управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити, предлаже унапређење политика и процедура управљања ризицима и спровођења система унутрашњих контрола.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености Банке ризицима који произлазе из структуре њених билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Надлежности (наставак)

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима, као и поступањима са проблематичним потраживањима у оквирима утврђеним актима Банке, анализира изложеност Банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио, а такође предлаже мере Извршном одбору Банке.

Функција управљања ризицима дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је Банка изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу ризика, као и за извештавање надлежних органа Банке.

Сектор управљања средствима и билансом банке је одговоран за управљање средствима и ликвидношћу, као и за управљање активом и пасивом Банке. Такође, учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматним ризиком и девизним ризиком.

Функција унутрашње ревизије је одговорна за континуирано спровођење независног вредновања система управљања ризицима, као и за редовну процену адекватности, поузданости и ефикасности система унутрашњих контрола. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Функција контроле усклађености пословања дужна је да најмање једном годишње идентификује и процењује ризике те усклађености и предложи планове управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања Банке.

Процес управљања ризицима

Банка редовно мери, односно процењује ризике које је идентификовала у свом пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и квантитативних метода и модела мерења који омогућују уочавање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

За све идентификоване ризике Банка одређује њихову значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима Банке.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а Банка га спроводи у складу са ризичним профилем, склоношћу ка ризицима и толеранцијом према ризицима.

Праћење и контрола ризика се спроводе кроз континуирано праћење изложености по различитим критеријумима, као и кроз праћење и контролу лимита које је Банка успоставила, који зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Банка спремна да прихвати.

Банка је успоставила систем редовног извештавања о изложености ризицима и ризичном профилу, који омогућује релевантним запосленима на свим нивоима организационе структуре у Банци правовремене, тачне и довољно детаљне информације које су потребне за доношење пословних одлука и ефикасно управљање ризицима, односно сигурно и стабилно пословање.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Процес управљања ризицима (наставак)

Извештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Управном одбору, Извршном одбору, Одбору за ревизију, Одбору за управљање активом и пасивом и Кредитном одбору, који садрже све информације неопходне за процену ризика и доношење закључака о ризицима којима је Банка изложена.

Врсте ризика

Банка је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишним ризицима, оперативним ризицима, ризику улагања, ризику концентрације изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити у условима редовног пословања Банке.

4.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неизвршења обавеза дужника према Банци.

Банка има дефинисане критеријуме одобравања кредита, измене услова, продужења рока и реструктурирања потраживања, који су прописани процедурама и методологијама одобравања пласмана и управљања ризицима.

Пре одобрења пласмана Банка процењује кредитну способност дужника, као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума, и понуђени колатерал као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурности кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежна лица, одбори и органи Банке, сагласно дефинисаном систему одлучивања, доносе одлуку о одобрењу/ изменама пласмана.

Доношење одлука о излагању кредитном ризику, Банка је дефинисала кроз систем одлучивања у зависности од врсте клијената и нивоа изложености. Доносиоци кредитних одлука су: лица са посебним овлашћењима из Функције управљања ризицима, Кредитни одбор, Извршни одбор и Управни одбор.

Приликом доношења одлука, поштује се принцип двоструке контроле тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

За пласмане уговорене у страниј валути или у динарима са валутном клаузулом, Банка процењује утицај промене курса динара на финансијско стање и кредитну способност дужника, а нарочито анализира адекватност новчаних токова дужника у односу на промењени ниво кредитних обавеза под претпоставком да ће доћи до одређених промена курса динара на годишњем нивоу.

Организациони модел система управљања кредитним ризиком Банке обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, са друге стране, односно поделу дужности, надлежности и одговорности. Банка је успоставила и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком и одговарајуће извештавање руководства Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком

У складу са обимом, врстом и сложености послова које обавља, Банка је организовала процес управљања кредитном

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолија Банке;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности и прибавља одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Банка оцењује кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врши мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би била у могућности да предузме одговарајуће активности у циљу наплате свог потраживања.

Банка врши квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем је инструмент за доношење појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана. Поред наведеног, рејтинг систем служи за процењивање нивоа ризика укупног портфолија, а користи се и у поступку обезвређења пласмана у циљу рангирања нивоа ризичности и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

У анализи кредитног ризика поред интерног система рејтинга Банка користи и начела прописана регулативом Народне банке Србије, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума и обрачун резерве за процењене губитке. У децембру месецу 2018. године Народна банка Србије је усвојила измену регулативе којом се од 01.01.2019. године потврђује укидање обрачуна резерве за процењене губитке и потребне резерве.

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолија Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације;
- Диверсификовање улагања;
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолија усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолију. Банка континуирано контролише кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила.

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Банком), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, и инструменте кредитне заштите.

Банка прати изложеност према дефинисаним лимитима са истим или сличним факторима ризика, и у зависности од општих економских кретања, кретања у појединим делатностима и географским подручјима, вредности предвиђеним Бизнис планом Банке, редовно врши преиспитивање дефинисаних лимита и предлаже редефинисање истих у случају промене фактора ризика.

Одлуком о управљању ризиком концентрације по основу изложености банке одређеним врстама производа, Народна банка Србије је од 01.01.2019. године, прописала банкама да прате и ризик концентрације, односно изложености банке према групама производа, првенствено изложености по основу готовинских, потрошачких и осталих кредита одобрених становништву уговорене рочности преко 8 година у 2019., преко 7 година у 2020. и од 2021. преко 6 година.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се пре свега на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолија врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе.

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног праћења пословања са дефинисаним системом лимита, нарочито када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, а посебно приликом увођења нових пословних производа и активности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

Банка осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (плативе и чинидбене гаранције, авали, акредитиви) по основу којих има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност Банка користи исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик који настаје по основу билансних изложености. Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на месечном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом извештавања.

МСФИ 9 финансијски инструменти

Почев од 01.01.2018. године Банка примењује МСФИ 9 стандард који је заменио МРС 39 стандард. У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска актива може се класификовати и вредновати као:

- Финансијски инструменти по амортизованом трошку (AC), пословни модел прикупљања новчаних токова главнице и камате и испуњен SPPI критеријум;
- Финансијски инструменти по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), испуњен SPPI, али је пословни модел прикупљање новчаних токова и продаја;
- Финансијски инструмент по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL).

Пословни модел Банке опредељен је као држање ради прикупљања новчаних средстава по основу главнице и камата, што је поткрепљено спроведеном анализом која указује да не постоје чињенице да се Банка определила за другачији пословни модел. Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 стандард захтева да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима али и уговорних карактеристика новчаних токова самих инструмената (на бази тестирања SPPI критеријума). Новчани токови финансијских инструмената који се вреднују по амортизованом трошку састоје се од плаћања главнице и камате чије су компоненте накнада за временску вредност новца, трошка кредитног ризика, административни трошкова и профитна маржа.

Власнички инструменти, у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине се класификују као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, са накнадом рекласификацијом добитка и губитка кроз биланс успеха.

Такође, применом МСФИ 9 стандарда, Банка обрачунава обезвређење и за кредитне пласмане дате Републици Србији и Народној банци Србије (за средства која нису одмах расположива) које се евидентира на терет биланса успеха, као и обезвређење по основу хартија од вредности које евидентира кроз остали укупни резултат.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Идентификовање проблематичних и реструктуританих потраживања

Банка прати квалитет портфолија на основу идентификовања и анализе раних сигнала упозорења код клијената. Сигнали упозорења се континуирано прате и на основу анализе истих, клијенти се сврставају у категорију Стандардни, Потенцијално ризични (Watch list) и NPL клијенти (клијенти са проблематичним потраживањима).

У складу са применом МСФИ 9 стандарда, почев од 01.01.2018. године, Банка је увела и нивое обезвређења (ниво 1, ниво 2 и ниво 3) који прате статус клијента. Стандардни клијенти се сврставају у ниво 1, клијенти код којих је идентификовано повећање кредитног ризика (Watch list клијенти, дани кашњења од 31 дан до 90 дана) сврставају се у ниво 2, а NPL клијенти се сврставају у ниво 3. Клијенти који се налазе у нивоима 1 и 2 се обезвређују на групној основи, док клијенти из нивоа 3, уз испуњење критеријума материјалне значајности, се обезвређују појединачно. NPL клијенти који се налазе у нивоу 3, а имају мање материјално значајну изложеност, обезвређују се на групној основи уважавајући захтеве МСФИ 9 стандарда у делу најмање 2 сценарија наплате.

Реструктурирани непроблематични клијенти се сврставају у категорију потенцијално ризичних клијената, односно у ниво 2 обезвређења, док се реструктурирани проблематични сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима, односно категоризују се у ниво 3 обезвређења.

Сврха праћења квалитета портфолија је спречавање директног трансфера Стандардних клијената у категорију клијената са проблематичним потраживањима без претходног идентификовања клијената као потенцијално ризичних и без спровођења радњи превенције настанка ризичних пласмана, односно ублажавања и смањивања кредитног ризика путем спровођења адекватне стратегије и акционих планова. Потенцијално ризични клијенти се прате чешће у односу на Стандардне клијенте и уколико се утврди даље повећање кредитног ризика, клијенти се сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Под проблематичним потраживањима подразумевају се сва потраживања која касне у измиривању обавеза преко 90 дана, по било којој материјално значајној обавези према Банци (матичном друштву) или подређеним друштвима, потраживања код којих је на основу финансијског стања процењено да дужник неће моћи да измири своје обавезе у целости не узимајући у обзир могућност реализације инструмената кредитне заштите (без обзира да ли касни у измиривању обавеза), потраживања за која је утврђен износ обезвређења на појединачној основи. Проблематичним се сматрају и потраживања по основу: престанка евидентирања прихода од камата, провизија и накнада у билансу успеха, специфичних прилагођавања за кредитни ризик која су обрачуната због значајног погоршања кредитног квалитета које је уследило након настанка изложености, значајног губитка који се остварује уступањем потраживања, реструктурирања потраживања извршеног услед финансијских тешкоћа дужника, као и подношења предлога за покретање стечајног поступка над дужником. Проблематичним потраживањима сматрају се сва потраживања од дужника, уколико је једно потраживање класификовано у групу проблематичних потраживања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Реструктурирање потраживања је одобравање, због финансијских потешкоћа дужника, уступака у вези са отплатом појединачног потраживања који не би били одобрени да дужник није у тим потешкоћама, без обзира да ли има доспелих обавеза, да ли је то потраживање обезвређено и да ли је за њега наступио статус неизмирења обавеза. Реструктурирање се врши на један од следећих начина: променом услова под којима је потраживање настало, нарочито ако су накнадно уговорени услови отплате повољнији у односу на првобитно уговорене (смањење каматне стопе, отпис дела главнице и/или камате, промена датума доспећа и др), као и рефинасирањем потраживања. Овакве околности се често у пракси називају „forbearance“. Поред наведеног, у категорију реструктурираних потраживања сврставају се и потраживања код којих је:

- извршена промена уговорених услова отплате проблематичних потраживања или која би, у одсуству наведених измена, била сврстана у категорију проблематичних, потраживања,
- извршена промена уговорених услова отплате потраживања која доводи до потпуног или делимичног отписа у материјално значајном износу,
- Банка активирала уговорене клаузуле о реструктурирању на основу којих се услови отплате мењају услед наступања одређених догађаја (уграђене клаузуле) према дужнику од кога је потраживање већ класификовано у групу проблематичних потраживања или би било тако класификовано да нису активирани те клаузуле,
- уколико је дужник истовремено када је одобрено ново потраживање (или у кратком периоду пре или после тог одобравања) извршио плаћање по основу другог потраживања Банке (или другог правног лица према коме је уступљено потраживање према том дужнику), а које је било класификовано или је испуњавало услове да буде класификовано у групу проблематичних или би, у одсуству новог потраживања, било класификовано у наведеној групи, односно испуњавало те услове.

У складу са применом МСФИ 9 стандарда, свако реструктурирање потраживања услед финансијских потешкоћа сматра се модификованим или промењеним финансијским средством. Модификације које проузрокују престанак признавања старог финансијског средства и иницијално признавање новог, а које су биле мотивисане падом у кредитној способности и отплатном капацитету, воде иницијалном признавању финансијских средстава које стандард дефинише као „POCI“, тј. средства која су обезвређена у моменту иницијалног признавања и иницијално се вреднују по фер вредности. Они у моменту иницијалног признавања немају обезвређење, али је потребно укључити очекиване кредитне губитке током века трајања средства у обрачун ефективне каматне стопе.

Самим тим, Банка укључује иницијалне очекиване кредитне губитке у процену новчаних токова, приликом обрачуна кредитно-прилагођене ефективне каматне стопе финансијског средства за које се сматра да су обезвређена у моменту иницијалног признавања. Такође, за потребе обрачуна обезвређења, ова средства ће за цео период трајања остати у нивоу 3.

МСФИ 9 у случају значајне модификације финансијског инструмента указује на потребу за престанком признавања старог финансијског средства и признавањем новог по фер вредности на дан признавања.

Престанак признавања доводи до трајног добитка или губитка, који се признаје у оквиру биланса успеха, а једнаког разлици између амортизоване вредности старог финансијског средства и фер вредности новог финансијског средства умањеног за износ очекиваних кредитних губитака признатих као обезвређење на новом финансијском средству.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Банка редовно прати предузете мере за реструктурирање ризичних пласмана и контролише правовременост предузимања ових мера. Праћење предузетих мера, односно реализација истих, као што је нпр. измирење доспелих обавеза, врши се на дневном нивоу. Мониторинг пословања реструктурираних клијената обавља се редовно на сваких 6 месеци или чешће у случају потребе. Анализа финансијских извештаја, анализа задужености, провера адекватности обезбеђења, мониторинг свеукупног пословања, стратегија према дужницима представљају кључне тачке поменутог мониторинга.

Реструктурирано потраживање које је класификовано у групу проблематичних потраживања Банка након истека годину дана од дана његовог реструктурирања, класификује у групу потраживања која се не сматрају проблематичним ако су испуњени следећи услови:

- није утврђен износ обезвређења за реструктурирано потраживање и није наступио статус неизмирења обавеза;
- у последњих 12 месеци извршене су уплате благовремено или са доцњом не дужом од 30 дана, у складу са измењеним условима отплате;
- на основу анализе финансијског стања, односно кредитне способности дужника, оцењено је да ће дужник моћи да измири обавезе у целости у складу са измењеним условима отплате.

Ризик промене квалитета активе

Квалитет активе Банке се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима дефинисаним интерним системом рејтинга. Интерни систем рејтинга се заснива на квантитативним и квалитативним параметрима за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су подељене на 17 подкатегорија. Различите изложености према истом дужнику опредељују исту категорију рејтинга, без обзира на специфичности различитих врста кредита.

Банка користи различите рејтинг моделе за кредитни ризик у зависности од врсте клијената. Израчунавање рејтинга врши се на месечном нивоу на основу квалитативних и квантитативних параметара и благовремености у измиревању обавеза.

Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Банку (категорије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категорија рејтинга 3 и 4) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категорије ризика 4д, 4дд и 5). Категорија ризика 4, дели се на три подкатегорије и то: 4 – неризични клијенти (РЕ), 4Д ризични клијенти (NPE) са доцњом до 90 дана и 4ДД ризични клијенти (NPE) са доцњом од 91 до 180 дана.

Банка се штити од ризика промене квалитета активе кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Ризик промене вредности активе –умањење имовине.

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врши се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита. Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Банка врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

Појединачно и групно процењивање у нивоу 3

Банка процењује исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиревања обавеза – defaulta (ризичан пласман, подкатегија ризика 4Д, 4ДД и 5 према интерном систему рејтинга), односно пласмани који су класификовани у ниво 3 у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Банци, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Банка одређује на основу анализе вредносне структуре портфолија по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на појединачној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када Банка, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења;
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Докази се могу документовати и анализом у Watch list процесу, информацијом о повећаном степену ризика дужника.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, износ обезвређења се обрачунава као разлика између бруто књиговодствене вредности средстава и садашње вредности процењених будућих токова готовине при чему Банка уважава постојање више сценарија наплате приликом процене очекиваних будућих токова готовине у складу са МСФИ 9 стандардом, који се примењује од 01.01.2018. године. Том приликом, сценарија која се могу узети у обзир су сценарија из пословања (реструктурирање/споразуми и слично), сценарија из реализација колатерала (вансудски/судски/стечај и остало) и продаја потраживања. Вероватноће одређеног сценарија Банка процењује на основу историјске реализације и наплате проблематичних случајева, специфичностима појединачног клијента као и предвиђањем будућих могућих исхода, при чему је збир свих сценарија 100%

За групу мање материјалних потраживања која се налазе и нивоу 3, приликом обрачуна обезвређења користе се такође више сценарија наплате, која се примењују са одређеним вероватноћама, где су те вероватноће израчунате на основу статистичких модела користећи историјске податке о наплати.

Групно процењивање

Обезвређење се процењује групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и налазе се у нивоу 1 – стандард клијенти и у нивоу 2 – клијенти са идентификованим повећањем кредитног ризика, као и потраживања по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (по врстама клијената у сектору привреде и по бонитетним групама по врстама пласмана у сектору становништва), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Методологија за обезвређење је значајно промењена и уместо приступа реализованог губитка у складу са МРС 39, примењује се принцип будућег очекиваног губитка, у складу са МСФИ 9, кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности.

У складу са МСФИ 9, обезвређење се одмерава на следећи начин:

- Ниво 1 - Кредити код којих није идентификовано погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Банка обрачунава трошак обезвређења базиран на 12-месечним очекиваним кредитним губицима;
- Ниво 2 - Кредити код којих је идентификовано значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Банка ће обрачунава трошак обезвређења базиран на очекиваним кредитним губицима за цео животни век инструмента.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, обрачунати су на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL). У Ниво 1 укључене су и изложености према Републици Србији, Народној банци Србије и друге изложености са пондером кредитног ризика 0, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличаних изложености по основу којих очекивани кредитни губици теже 0.

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у ниво 2 и трошкови обезвређења обрачунати су на основу очекиваних губитака за цео животног век инструмента.

Банка разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Идентификовање значајног погоршања кредитног ризика базира се на дефинисаним квантитативним и квалитативним критеријумима (као што су сигнали раног упозорења, доцњи преко 30 дана и слично).

Банка обрачунава трошкове обезвређења дужничких хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), као акумулирани износ обезвређења који такође утиче и на Биланс успеха. Међутим, очекивани кредитни губици не умањују износ бруто финансијске активе у билансу стања.

За сектор привреде и становништва, Банка обрачунава очекиване кредитне губитке (обезвређење) на следећи начин:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

ECL	Expected credit loss (очекивани кредитни губитак)
EAD	Exposure at default (изложеност у тренутку default-a)
MPD	Marginal Probability of default (маргинална вероватноћа default-a)
LGD	Loss given default (губитак у случају default-a клијента)
DF	EIR based discount factor (дисконтни фактор заснован на ЕКС)

Наведена формула користи се за израчунавање очекиваних кредитних губитака (обезвређења) у нивоу 1 и 2, уз респектовање временског хоризонта.

EAD, односно изложеност у тренутку наступања статуса default-a представља процену књиговодствене вредности у складу са МСФИ 9 у моменту default-a, узимајући у обзир профил уговорених новчаних токова као и могућа коришћења средстава из одобрених линија пре момента default-a.

Изложеност услед неиспуњења обавеза (ЕАД) представља бруто књиговодствену вредност финансијских инструмената који подлежу обрачуну умањења вредности, узимајући у обзир и могућност клијента да повећа своју изложеност неиспуњењу обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

За израчунавање EAD за ниво 1, Банка процењује могућност неизмирења обавеза у оквиру 12 месеци за обрачун дванаестомесечног очекиваног кредитног губитка (ECL), односно, израчунава се обезвређење за кредит који се налази у нивоу 1, за који се очекује да ће резултирати немогућношћу исплате обавеза у периоду од 12 месеци од датума биланса стања. За ниво 2, изложеност по неиспуњењу обавеза се разматра за све догађаје у току животног века инструмената.

PD представља процену вероватноће неиспуњења обавеза у датом временском периоду. Неиспуњење обавеза се може десити само у одређено време током процењеног периода, уколико се није претходно престало са признавањем инструмента, а Банка је још увек изложена. Банка на основу историјских података израчунава PD параметар посебно у сектору привреде и сектору становништва. У сектору привреде, PD се обрачунава по врстама лица (велика предузећа, средња предузећа, мала предузећа...), а у сектору становништва по врстама производа (стамбени кредити, готовински кредити, пољопривредни кредити...). Након обрачуна историјских PD-јева, Банка укључује и *forward looking* компоненту кроз Бета фактор који представља утицај кретања макроекономских варијабли (кретање друштвеног производа, незапослености, стопе инфлације, индустријске производње...) на будући PD. Бета фактор се израчунава помоћу статистичких и економетријских модела.

За обрачун обезвређења за ниво 1, Банка користи једногодишње PD-јеве за првих 12 месеци, који представљају производ историјског PD и Бета фактора израчунатог за прву годину.

Код обрачуна обезвређења за ниво 2, где се обезвређење обрачунава за сваку годину трајања финансијског средства, Банка користи маргинални PD који представља разлику два кумулативна PD, између $t+1$ и t , где t представља временски период од једне године. Кумулативни PD се односи на вероватноћу default-а која ће се десити закључно са периодом t . Вероватноћа да ће се реализовати default пре или закључно са роком доспећа T одговара lifetime PD-ју, односно вероватноћи default-а за цео период живота финансијског инструмента.

Вредности параметра PD ажурирају се на полугодишњем нивоу (за датуме 30.06. и 31.12.) и примењују у наредној половини године, осим за 31.12. када се примењује PD параметар за 31.12.

LGD Губитак у случају неизмирења обавеза је процена губитака који се јавља у случају неизмирења обавеза у одређено време. Заснива се на разлици између уговорених новчаних токова и новчаних токова које би кредитор очекивао да прими, укључујући и реализацију било којег колатерала. То је обично изражено као проценат EAD-а. Банка у својој процени кредитних губитака одмерених у складу са Методологијом процене обезвређења и МСФИ 9 стандардом, жели да одрази могућност наплате новчаних токова како из редовних новчаних токова, али и из реализације колатерала и других средстава обезбеђења, који су директно повезани са финансијским инструментом. У том смислу, Банка примењује генерално концепт одвојеног LGD secured и LGD unsecured параметра у зависности од степена обезбеђености појединачног пласмана. За потребе обрачуна LGD secured-а, односно очекиване стопе губитка након реализације колатерала, Банка узима у обзир све интерно расположиве колатерале где постоји процена о могућој наплативости.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Последњи корак у обрачуну обезвређења је дисконтни фактор - **DF** у циљу свођења на садашњу вредност. За дисконтовање се користи иницијална ефективна каматна стопа у чији обрачун улазе само оне камате и накнаде које се могу идентификовати као директан приход Банке. У нивоу 2, период на који се врши дисконтовање, зависи од рока трајања финансијског средства, док је у нивоу 1, временски фактор увек једнак једној години (12 месеци).

За обрачун обезвређења за изложености према државама, финансијским институцијама и обезвређење хартија од вредности, Банка користи другачији начин обрачуна обезвређења. Банка не поседује адекватну историју у погледу миграција и default-а изложености према државама и финансијским институцијама. Приликом процене обезвређења и ризика default-а изложености по основу финансијских инструмената држава, њених органа, централних банака као и финансијских институција, ослања се на истраживања и податке екстерне рејтинг агенције Moody's. Том приликом користи све расположиве изворе до којих може доћи без употребе прекомерног трошка или труда, како би адекватно утврдила вероватноћу default-а а за потребе обрачуна обезвређења. Вероватноћа default-а за период од годину дана је утврђена као вероватноћа миграције из утврђеног екстерног рејтинга уговорне стране (или рејтинга сродне уговорне стране уколико не постоји доступан екстерни рејтинг), у статус default-а. Кумулативни PD се одређује једноставно експоненцијалним дизањем на степен једногодишњих стопа default-а, на следећи начин:

$$CPD_t = 1 - e^{-(\text{default rate} * t)}$$

Вредности годишње стопе PD које се користе у обрачуну обезвређења ХОВ и финансијских институција своде се на месечне.

За LGD unsecured параметар користи вредност прописану за изложености према државама и финансијским организацијама, у складу са базелским стандардима. LGD secured (ако постоји средство обезбеђења) користи се на исти начин као код привреде и становништва.

Обезвређење пласмана привреди, становништву, државама и финансијским институцијама умањује вредност пласмана и признаје се као расход у оквиру биланса успеха, а обезвређење хартија од вредности се евидентира кроз остали резултат.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање појединачног вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама – плативих и чинидбених гаранција, акредитива, авала и других ванбилансних ставки) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе и дужник се налази у нивоу 3. Такође, за ниво 1 и 2, Банка утврђује процену вероватног губитка по ванбилансним ставкама за све ванбилансне ставке, укључујући и неискоришћене преузете обавезе. Начин обезвређења ванбилансних ставки за ниво 1 и ниво 2 је исти као обезвређење билансних потраживања осим у делу признавања EAD-а. Код процене вероватног губитка по ванбилансним ставкама, Банка умањује изложеност за фактор конверзије (CCF). У складу са МСФИ 9 стандардом, Банка је на основу искуства обрачунала факторе кредитне конверзије (CCF), који представљају вероватноћу конверзије ванбилансних изложености у билансне и закључила да не располаже довољним бројем историјских података за дефинисање CCF. Због тога, Банка користи најбољу апроксимацију CCF, а то су фактори конверзије дефинисани Одлуком о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке и Одлуком о адекватности капитала банке Народне банке Србије. За неискоришћене преузете обавезе, за које је Банка уговорила безусловну отказивост уговора или могућност отказа уговорене обавезе ако клијент прекрши уговорене ковенанте, Банка не обрачунава резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Управљање кредитним ризиком (наставак)

Вероватни губитак по ванбилансним ставкама признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, најчешћа пракса коју Банка користи, поред редовног праћења пословања клијената, је и прибављање инструмената обезбеђења (колатерала), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. Износ и врста потребног колатерала зависи од процене кредитног ризика друге уговорне стране.

Као стандардне инструменте обезбеђења Банка од клијената прибавља уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика, и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне или корпорацијске кредите и кредите за мале бизнисе – залог на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залог на хартијама од вредности, уделима и потраживањима;
- За кредите становништву – хипотеке на непокретностима, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита и друго;
- За позајмљене вредносне папире и уговоре о реоткупу – новац или вредносни папири.

Приликом процене непокретности или залог на покретној имовини, Банка обезбеђује стручну и независну процену вредности непокретности од стране овлашћених проценитеља, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити и осигуране од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, а полисе винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала (хипотека, залог, хартија од вредности и сл.), процењена вредност колатерала се коригује за дефинисани проценат (haircut) у зависности од врсте колатерала и локације, који се редовно преиспитују и ревидирају. На овај начин Банка са штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Корективни фактор (haircut) представља разлику између процењене вредности колатерала и новчаног прилива који је могуће остварити продајом колатерала у поступку наплате. Haircut процењену тржишну вредност сваког инструмента обезбеђења своди на очекивану вредност која ће бити наплаћена његовом реализацијом у будућности, и то уважавајући волатилност тржишне вредности, могућност реализације и готовинске одливе по основу трошкова активирања и продаје (судски трошкови, трошкови пореза који падају на терет продавца, трошкови консултаната и оглашавања и остали трошкови), очекивани пад тржишне вредности од тренутка процене до тренутка планиране реализације, као и својствену неизвесност у утврђивању вредности.

Банка обраћа пажњу на редовну процену/вредновање колатерала. За неризичне пласмане (стандард клијенте) који се налазе у нивоу 1 и клијенте који се налазе на Watch листи – ниво 2, хипотеке на стамбеним и пословним непокретностима процењују се најмање једном у три године, од стране овлашћеног процењивача. За ризичне пласмане (NPL) који се налазе у нивоу 3, хипотеке на стамбеним објектима се процењују најмање једном у три године, хипотеке на пословним објектима (пословни простори, локали, складишта, грађевинско земљиште са и без грађевинске дозволе, пољопривредно земљиште, остало) најмање једном у 18 месеци, а хипотеке на индустријским објектима процењују се минимум једном годишње (12 месеци), од стране овлашћеног процењивача. Хартије од вредности се процењују на месечној основи за све пласмане.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године
4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)
4.1. Кредитни ризик (наставак)
Управљање кредитним ризиком (наставак)

Редовно праћење вредности непокретности подразумева проверу вредности непокретности на основу расположивих података и информација, поређење вредности непокретности из порфолиа Банке са кретањима вредности на тржишту Републике Србије (реализована продаја, понуда и тражња) по регионима прописаним у каталогу колатерала, коришћење статистичког модела итд. За све пословне непокретности, Банка спроводи проверу вредности најмање једном годишње, а за стамбене и остале непокретности најмање једном у три године.

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Вредност колатерала и тенденције кретања, Банка прати и ажурира како би се потенцијални ризик од нереалне процене свео на најмању могућу меру, а у случају потребе може захтевати и додатни колатерал у складу са закљученим уговором. Колатерали представљају секундарни извор наплате потраживања.

Укупна изложеност кредитном ризику на дан 31. децембра 2018. и 31. децембра 2017. године, приказана је у следећем прегледу, без узимања у обзир било каквог колатерала или неке друге кредитне заштите. Наведене вредности исказане су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

Укупна изложеност кредитном ризику

	31.12.2018		У хиљадама динара 31.12.2017	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
I. Преглед активе	427,668,873	401,165,980	399,678,901	369,183,538
Готовина и средства код централне банке	63,595,710	63,595,710	49,840,887	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	18,705,766	18,477,729	29,746,347	29,543,789
Кредити и потраживања од комитената Финансијска средства (хартије од вредности и деривати)	181,694,980	167,545,674	171,931,966	153,897,367
Остала средства	133,183,262	133,181,667	117,288,770	117,288,767
Немонетарна имовина	8,657,056	6,612,268	9,347,623	6,798,506
	21,832,099	11,752,932	21,523,308	11,814,222
II. Ванбилансне ставке	42,261,680	41,986,725	34,284,701	34,160,309
Плативе гаранције	3,107,502	3,037,138	3,443,746	3,416,712
Чинидбене гаранције	3,004,569	2,962,498	4,349,152	4,320,139
Преузете неопозиве обавезе	35,783,262	35,646,780	26,194,257	26,149,893
Остало	366,347	340,309	297,546	273,565
Укупно (I+II)	469,930,553	443,152,705	433,963,602	403,343,847

Почев од 01.01.2018. године, Банка примењује МСФИ 9 стандард који је заменио МРС 39 стандард. Подаци за 2017. годину су приказани у складу са тада важећим стандардом МРС 39, и нису упоредиви са информацијама објављеним за 2018. годину. Разлике које произлазе из примене МСФИ 9 директно су признате на терет нераспоређене добити 01.01.2018. године. У складу са наведеним, ефекти прве примене МСФИ 9 стандарда су детаљно приказани под датумом 01.01.2018. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Укупна изложеност кредитном ризику – прелазак на МСФИ 9 стандард

		MPC 39 31.12.2017.				МСФИ 9 01.01.2018.		У хиљадама динара	
	Категорија	Бруто	Нето	Ре- класификова но	Исправка вредност и	Бруто	Нето	Категорија	
I. Преглед активе		282,390,1	251,894,7	-	(852,566)	282,390,1	251,042,2		
Готовина и средства код централне банке	L&R ¹	49,840,88	49,840,88	-	-	49,840,88	49,840,88	AC ²	
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	L&R	29,746,34	29,543,78	-	(25,260)	29,746,34	29,518,52	AC	
Кредити и потраживања од осталих	L&R	171,931,9	153,897,3	-	(752,052)	171,931,9	153,145,3	AC	
Остала средства	L&R	9,347,623	6,798,506	-	(75,254)	9,347,623	6,723,252	AC	
Имовина	-	21,523,30	11,814,22	-	-	21,523,30	11,814,22	-	
II. Ванбилансне ставке		34,284,70	34,160,30	-	(95,359)	34,284,70	34,064,95		
Плативе гаранције	L&R	3,443,746	3,416,712	-	(62,424)	3,443,746	3,354,288	AC	
Чинидбене гаранције	L&R	4,349,152	4,320,139	-	1,681	4,349,152	4,321,820	AC	
Преузете неопозиве обавезе	L&R	26,194,25	26,149,89	-	(38,171)	26,194,25	26,111,72	AC	
Остало	L&R	297,546	273,565	-	3,555	297,546	277,120	AC	
III Финансијска средства расположива за продају	AFS³	112,019,0	112,019,0	(112,019,058)	-	-	-	-	-
Рекласификовано у: финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат ⁵	-	-	-	112,019,058	(213,775)	112,019,061	111,805,286	FVOCI ⁴	
IV Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	FVPL⁵	5,269,709	5,269,709	(5,269,709)	-	-	-	-	-
Рекласификовано у: финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха	-	-	-	5,269,709	-	5,269,709	5,269,709	FVPL	
Укупно (I+II+III+IV)		433,963,6	403,343,8	117,288,767	(1,161,70	433,963,6	402,182,1		

L&R¹ – кредити и пласмани у складу са MPC 39 класификацијомAC² – амортизовани трошак у складу са МСФИ 9 класификацијомAFS³ – ставке расположиве за продају у складу са MPC 39 класификацијомFVOCI⁴ – ставке које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у складу са МСФИ 9 класификацијомFVPL⁵ – ставке које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха и намењене су трговању у складу са MPC 39 класификацијом, односно по фер вредности кроз биланс успеха у складу са МСФИ 9 класификацијом⁶ Напомена: приказане нето вредности финансијских средстава који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат су умањене за износ обезвређења за кредитни ризик, иако иста нису одбитна ставка од бруто износа активе

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Прва примена МСФИ 9 стандарда – утицај на исправке вредности

	У хиљадама динара		
	Исправка вредности		
	31.12.2017.	МСФИ 9	01.01.2018.
I. Преглед активе	30,495,363	1,066,341	31,561,704
Готовина и средства код централне банке	-	-	-
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	202,558	25,260	227,818
Кредити и потраживања од комитената	18,034,599	752,052	18,786,651
Финансијска средства (хартије од вредности) ¹	3	213,775	213,778
Остала средства	2,549,117	75,254	2,624,371
Имовина	9,709,086	-	9,709,086
II. Ванбилансне ставке	124,392	95,359	219,751
Плативе гаранције	27,034	62,424	89,458
Чинидбене гаранције	29,013	(1,681)	27,332
Преузете неопозиве обавезе	44,364	38,171	82,535
Остало	23,981	(3,555)	20,426
Укупно (I+II)	30,619,755	1,161,700	31,781,455

¹Напомена: приказане нето вредности финансијских средстава који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат су умањене за износ обезвређења за кредитни ризик, иако иста нису одбитна ставка од бруто износа активе

Сва финансисјска средства се налазе у нивоу 1 и односе се највећим делом на Хартије од вредности издате од стране Републике Србије, као и на валутне своп трансакције.

Промена кредита и потраживања од комитената по нивоима ризика током 2018. године

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
01.01.2018.	141,744,316	4,273,282	25,914,368	171,931,966
Нова потраживања	30,289,914	137,022	-	30,426,936
Смањење/ Отплата				
потраживања	(14,588,864)	(1,821,871)	(6,065,346)	(22,476,081)
Прелазак у ниво 1	-	(1,010,298)	(154,256)	(1,164,554)
Прелазак у ниво 2	(2,272,287)	-	(50,587)	(2,322,874)
Прелазак у ниво 3	(1,255,531)	(233,550)	-	(1,489,081)
Прелазак из других				
нивоа	1,164,554	2,322,874	1,489,081	4,976,509
Друге промене	3,785,376	(336,907)	(1,636,310)	1,812,159
31.12.2018	158,867,478	3,330,552	19,496,950	181,694,980

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Промена исправки вредности кредита и потраживања од комитената по нивоима ризика током 2018. године

	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупно</u>
01.01.2018.	1,253,478	96,827	17,436,346	18,786,651
Нова потраживања	303,940	6,183	-	310,123
Смањење/ Отплата потраживања	(359,577)	(36,051)	(4,831,938)	(5,227,566)
Прелазак у ниво 1	-	(21,220)	(88,880)	(110,100)
Прелазак у ниво 2	(28,386)	-	(25,372)	(53,758)
Прелазак у ниво 3	(25,805)	(15,024)	-	(40,829)
Прелазак из других нивоа	110,100	53,758	40,829	204,687
Друге промене	(217,503)	163,209	334,393	280,099
31.12.2018	1,036,247	247,682	12,865,378	14,149,307

Током 2018. године транзиције изложености по нивоима су последице редовних пословних промена:

- транзиција у ниво 1 из нивоа 2 и 3, је последица побољшања параметара пословања према финансијским извештајима за 2017, односно услед измирења доспелих обавеза делимично или у целости (смањење доцње);
- транзиција у ниво 2 из нивоа 1, поседица је повећања кредитног ризика код одређеног броја клијената;
- транзиција у ниво 3 из нивоа 1 и 2, је последица је повећања кредитног ризика (блокада рачуна дужа од 60 дана, и повећање доцње преко 90 дана у највећем делу). Током године, потраживања из нивоа 1 су се налазила у нивоу 2 пре него што су прешла у ниво 3. Смањење потраживања у нивоу 3 последица је регулисања ризичних потраживања (наплатом из колатерала и редовног пословања клијената).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација по нивоима ризика

31.12.2018	У хиљадама динара								
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно	Исправка вредности Ниво 1	Исправка вредности Ниво 2	Исправка вредности Ниво 3	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	37,397,786	654,204	1,521,937	39,573,927	32,149	18,803	722,406	773,358	38,800,570
Готовински	30,038,802	289,400	226,782	30,554,984	98,846	13,125	153,963	265,933	30,289,051
Пољопривреда	8,357,877	91,169	263,341	8,712,387	60,893	3,809	138,525	203,227	8,509,160
Остало	5,193,080	56,258	179,373	5,428,711	31,736	1,384	167,551	200,671	5,228,039
Микро бизнис	8,694,031	115,982	656,885	9,466,898	120,679	4,018	317,218	441,915	9,024,982
Укупно становништво	89,681,576	1,207,013	2,848,318	93,736,907	344,303	41,139	1,499,663	1,885,105	91,851,802
Велика предузећа	33,953,918	1,658,522	11,595,741	47,208,181	310,263	197,878	7,901,653	8,409,794	38,798,387
Средња предузећа	6,995,710	211,590	1,935,944	9,143,244	67,366	3,164	1,287,520	1,358,050	7,785,194
Мала предузећа	3,458,723	121,341	1,207,560	4,787,624	36,736	631	632,196	669,563	4,118,060
Држава	12,989,199	132,086	503,850	13,625,135	86,779	4,870	139,220	230,869	13,394,267
Остало	11,788,352	-	1,405,537	13,193,890	190,800	-	1,405,126	1,595,926	11,597,963
SPривредни клијенти	69,185,902	2,123,539	16,648,632	87,958,073	691,944	206,543	11,365,715	12,264,202	75,693,871
Укупно	158,867,478	3,330,552	19,496,950	181,694,980	1,036,247	247,682	12,865,378	14,149,307	167,545,673
Потраживања од банака	18,494,474	-	211,292	18,705,766	16,745	-	211,292	228,037	18,477,729

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација по нивоима ризика

У хиљадама динара

01.01.2018.	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно	Исправка вредности Ниво 1	Исправка вредности Ниво 2	Исправка вредности Ниво 3	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	35,368,842	577,246	1,532,194	37,478,282	35,519	26,327	809,034	870,880	36,607,402
Готовински	24,079,084	207,124	302,978	24,589,186	86,943	13,841	246,184	346,968	24,242,218
Пољопривреда	7,050,263	103,287	205,882	7,359,432	64,279	7,081	108,851	180,211	7,179,221
Остало	5,307,149	45,933	383,881	5,736,963	27,892	1,254	365,311	394,457	5,342,506
Микро бизнис	7,624,833	79,865	697,866	8,402,564	109,126	564	281,635	391,325	8,011,239
Укупно становништво	79,430,171	1,013,455	3,122,801	83,566,427	323,759	49,067	1,811,015	2,183,841	81,382,586
Велика предузећа	33,674,709	1,726,074	16,940,157	52,340,940	594,751	37,386	12,015,302	12,647,439	39,693,501
Средња предузећа	8,900,885	875,199	2,037,738	11,813,822	84,539	3,779	1,302,482	1,390,800	10,423,022
Мала предузећа	3,683,113	296,786	1,378,923	5,358,822	34,942	1,724	698,416	735,082	4,623,740
Држава	9,225,459	361,768	997,190	10,584,417	69,619	4,871	170,041	244,531	10,339,886
Остало	6,829,979	-	1,437,559	8,267,538	145,868	-	1,439,090	1,584,958	6,682,580
Привредни клијенти	62,314,145	3,259,827	22,791,567	88,365,539	929,719	47,760	15,625,331	16,602,810	71,762,729
Укупно	141,744,316	4,273,282	25,914,368	171,931,966	1,253,478	96,827	17,436,346	18,786,651	153,145,315
Потраживања од банака	29,543,789	-	202,558	29,746,347	2,526	-	202,558	227,818	29,518,529

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

31.12.2017.	У хиљадама динара						
	Непроблематична потраживања	Проблематична потраживања	Укупно	Исправка вредности непроблематичних потраживања	Исправка вредности проблематичних потраживања	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	35,946,088	1,532,193	37,478,281	94,115	520,302	614,417	36,863,864
Готовински	24,286,208	302,978	24,589,186	200,232	229,834	430,066	24,159,120
Пољопривреда	7,153,549	205,883	7,359,432	61,549	100,090	161,639	7,197,793
Остало	5,353,083	383,880	5,736,963	76,780	372,548	449,328	5,287,635
Микро бизнис	7,704,698	697,867	8,402,565	100,490	289,855	390,345	8,012,220
Укупно станивништво	80,443,626	3,122,801	83,566,427	533,166	1,512,629	2,045,795	81,520,632
Велика предузећа	35,400,783	16,940,157	52,340,940	260,084	11,881,024	12,141,108	40,199,832
Средња предузећа	9,776,084	2,037,738	11,813,822	54,739	1,349,336	1,404,075	10,409,747
Мала предузећа	3,979,898	1,378,923	5,358,821	64,820	685,329	750,149	4,608,672
Држава	9,612,889	997,190	10,610,079	89,830	166,416	256,246	10,353,833
Остало	6,804,318	1,437,559	8,241,877	78	1,437,148	1,437,226	6,804,651
Привредни клијенти	65,573,972	22,791,567	88,365,539	469,551	15,519,253	15,988,804	72,376,735
Укупно	146,017,598	25,914,368	171,931,966	1,002,717	17,031,882	18,034,599	153,897,367
Потраживања од банака	29,543,789	202,558	29,746,347	-	202,558	202,558	29,543,789

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Промене исправки вредности потраживања у Билансу стања

	У хиљадама динара					
	31.12.2017.	Ефекти 01.01.2018.	Повећање исправки вредности	Укидање исправки вредности	Друге промене	31.12.2018.
Укупно						
становништво	2,045,795	138,046	1,642,145	(1,507,435)	(433,446)	1.885.105
Привредни клијенти	15,988,804	614,006	3,789,725	(3,611,899)	(4,516,434)	12.264.202
Укупно	18,034,599	752,052	5,431,870	(5,119,334)	(4,949,880)	14.149.307
Потраживања од банака	202,558	25,260	66,805	(76,584)	9,998	228,037

*Друге промене се односе на извршен пренос у целисти обезвређених потраживања из билансне у ванбилансну евиденцију, курсне разлике и остале промене.

Проблематични кредити и потраживања –ниво 3

Проблематични кредити и потраживања су они кредити и потраживања за које је Банка утврдила да постоје објективни докази који указују на обезвређење и за које не очекује наплату доспеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту (обезвређена потраживања). Процена обезвређења код проблематичних потраживања се врши за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмирења овавеза – defaulta, ниво кредитног ризика 3 (подкатегија ризика 4Д и 4ДД према интерном систему рејтинга и категорија ризика 5), уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине. Такође, у проблематичне кредите спадају и мање материјално значајни кредити који се налазе у нивоу 3, а њихово обезвређење се ради на групној основи у складу са захтевима МСФИ 9 стандарда,

Непроблематични кредити и потраживања –ниво 1 и ниво 2

За непроблематична потраживања нивоа 1 и нивоа 2 (категије рејтинга 1, 2, 3 и подкатегија 4), обезвређење се процењује групно (необезвређена потраживања). Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Обезвређење на групној основи базира се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци (потраживања у нивоу 1), осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента (потраживања у нивоу 2). Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за привредне клијенте, микро бизнис, становништво по врстама производа, финансијске институције и изложености према државама.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Потраживања по данима доцње ниво 1 и 2

31.12.2018	Ниво 1						Ниво 2						У хиљадама динара	
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31- 60 дана	Од 61- 90 дана	Преко 90 дана	Укупно	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно		
Стамбени	37,223,680	174,106	-	-	-	37,397,786	427,559	53,801	69,467	103,377	-	654,204		
Отовински	27,792,930	2,245,873	-	-	-	30,038,803	65,876	55,360	119,999	48,165	-	289,400		
Пољопривреда	8,205,610	152,267	-	-	-	8,357,877	28,645	1,027	45,606	15,891	-	91,169		
Остало	4,860,799	332,280	-	-	-	5,193,079	16,828	3,441	24,572	11,418	-	56,259		
Микро бизнис	7,751,492	942,539	-	-	-	8,694,031	58,824	33,394	23,166	597	-	115,981		
Укупно становништво	85,834,511	3,847,065	-	-	-	89,681,576	597,732	147,023	282,810	179,448	-	1,207,013		
Велика предузећа	33,652,823	301,095	-	-	-	33,953,918	1,255,394	81,730	321,397	-	-	1,658,521		
Средња предузећа	6,765,412	230,298	-	-	-	6,995,710	163,902	35,601	12,088	-	-	211,591		
Мала предузећа	3,404,257	54,466	-	-	-	3,458,723	110,899	10,433	9	-	-	121,341		
Држава	12,980,623	8,576	-	-	-	12,989,199	100,167	31,754	165	-	-	132,086		
Остало	11,788,352	-	-	-	-	11,788,352	-	-	-	-	-	-		
Привредни клијенти	68,591,467	594,435	-	-	-	69,185,902	1,630,362	159,518	333,659	-	-	2,123,539		
Укупно од чега:	154,425,978	4,441,500	-	-	-	158,867,478	2,228,094	306,541	616,469	179,448	-	3,330,552		
реструктурирана	-	-	-	-	-	-	295,208	26,407	-	9,571	-	331,186		
Потраживања од банака	18,494,474	-	-	-	-	18,494,474	-	-	-	-	-	-		

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Необезвређена потраживања по данима доцње - Непроблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2017.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	35,370,869	292,352	83,716	199,151	-	35,946,088
Готовински	22,652,874	1,470,506	109,774	53,054	-	24,286,208
Пољопривреда	6,887,620	175,355	69,829	20,745	-	7,153,549
Остало	5,030,740	288,625	24,275	9,444	-	5,353,083
Микро бизнис	6,645,290	1,024,721	31,242	3,446	-	7,704,698
Укупно становништво	76,587,393	3,251,558	318,835	285,839	-	80,443,626
Велика предузећа	35,065,168	148,661	186,954	-	-	35,400,783
Средња предузећа	8,859,787	831,450	84,847	-	-	9,776,084
Мала предузећа	3,701,976	268,408	9,514	-	-	3,979,898
Држава	9,494,453	118,436	-	-	-	9,612,889
Остало	6,804,266	52	-	-	-	6,804,318
Привредни клијенти	63,925,650	1,367,008	281,315	-	-	65,573,972
Укупно	140,513,043	4,618,566	600,150	285,840	-	146,017,598
од чега: реструктурирана	614,572	165,746	-	-	-	780,319
Потраживања од банака	25,520,572	4,023,218	-	-	-	29,543,789

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње- Проблематична потраживања, ниво 3

У хиљадама динара

31.12.2018	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	298,814	69,763	40,848	48,572	1,063,940	1,521,937
Готовински	60,889	23,413	12,821	17,977	111,682	226,782
Пољопривреда	18,824	6,326	3,129	824	234,239	263,342
Остало	12,035	1,240	295	1,446	164,357	179,373
Микро бизнис	69,907	21,155	5,536	16,953	543,333	656,884
Укупно становништво	460,469	121,897	62,629	85,772	2,117,551	2,848,318
Велика предузећа	1,850,212	7,008	258,670	372,861	9,106,992	11,595,743
Средња предузећа	74,482	-	-	-	1,861,461	1,935,943
Мала предузећа	39,097	326,954	13,413	-	828,096	1,207,560
Држава	324,552	8,458	-	-	170,839	503,849
Остало	1,404,715	-	-	-	822	1,405,537
Привредни клијенти	3,693,058	342,420	272,083	372,861	11,968,210	16,648,632
Укупно	4,153,527	464,317	334,712	458,633	14,085,761	19,496,950
од чега: реструктурирана	2,122,009	23,622	36,725	21,914	10,893,051	13,097,322
Потраживања од банака	211,292	-	-	-	-	211,292

Потраживања са доцњом испод 90 дана која се налазе у нивоу 3 односе се на клијенте који имају финансијске тешкоће и Банка је проценила да постоји ризик од неизмирења обавеза до краја отплате кредита, с обзиром да се приликом сагледавања истих користи сет различитих критеријума.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње- Проблематична потраживања, ниво 3

31.12.2017.	У хиљадама динара					
	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	176,439	51,838	16,277	26,621	1,261,018	1,532,194
Готовински	40,921	14,348	8,515	13,420	225,774	302,978
Пољопривреда	19,594	5,777	9,331	8,430	162,751	205,882
Остало	10,392	460	475	218	372,334	383,880
Микро бизнис	69,521	15,136	937	1,629	610,643	697,866
Укупно становништво	316,867	87,560	35,536	50,317	2,632,521	3,122,801
Велика предузећа	2,262,581	-	-	-	14,677,576	16,940,157
Средња предузећа	93,355	20,675	-	58,566	1,865,142	2,037,738
Мала предузећа	87,971	373,012	36,677	2,832	878,430	1,378,923
Држава	741,052	23,022	-	-	233,116	997,190
Остало	1,436,737	-	-	-	822	1,437,559
Привредни клијенти	4,621,696	416,709	36,677	61,398	17,655,086	22,791,567
Укупно	4,938,564	504,269	72,213	111,715	20,287,607	25,914,368
од чега: реструктурирана	2,541,031	61,564	54,121	73,779	15,991,941	18,722,435
Потраживања од банака	202,558	-	-	-	-	202,558

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

Учешће проблематичних потраживања, ниво 3 у укупним кредитима

31.12.2018	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Ниво 3	Ниво 3 реструктурирана потраживања	Исправке вредности ниво 3	У хиљадама динара	
						Учешће ниво 3 у укупним (%)	Износ средстава обезбеђења ниво 3
Укупно становништво	93,736,907	1,885,105	2,848,318	856,108	1,499,664	3,04%	2,539,572
Стамбени	39,573,928	773,359	1,521,938	439,228	722,407	3,85%	1,511,459
Готовински	30,554,984	265,933	226,782	28,097	153,963	0,74%	132,048
Пољопривреда	8,712,387	203,227	263,341	16,409	138,525	3,02%	237,991
Остало	5,428,711	200,671	179,373	-	167,551	3,30%	1,191
Микро бизнис	9,466,897	441,915	656,884	372,374	317,218	6,94%	656,883
Привредни клијенти	87,958,074	12,264,202	16,648,632	12,241,214	11,365,714	18,93%	14,951,036
Пољопривреда	5,368,696	114,450	222,617	13,411	85,212	4,15%	222,785
Прерађивачка индустрија	14,604,683	2,420,833	4,160,130	3,818,420	2,322,335	28,48%	4,154,270
Електрична енергија	99,306	3,105	27,298	-	19	27,49%	27,298
Грађевинарство	7,781,109	1,205,744	1,592,833	832,676	998,515	20,47%	1,593,206
Трговина на велико и мало	23,677,087	901,765	1,875,109	1,612,891	651,402	7,92%	1,868,834
Услугне делатности	7,280,885	1,223,932	1,494,901	1,477,865	1,187,702	20,53%	1,494,901
Активности у вези са некретнинама	4,699,746	729,500	1,323,324	983,040	704,066	28,16%	-
Остало	24,446,562	5,664,873	5,952,420	3,502,911	5,416,463	24,35%	4,265,943
Укупно	181,694,981	14,149,307	19,496,950	13,097,322	12,865,378	10,73%	17,490,608
Потраживања од банака	18,705,766	228,037	211,292	-	211,292	1,13%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

Учешће проблематичних потраживања, ниво 3 у укупним кредитима

01.01.2018.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Ниво 3	Ниво 3 реструктурирана потраживања	Исправке вредности ниво 3	У хиљадама динара	
						Учешће ниво 3 у укупним (%)	Износ средстава обезбеђења ниво 3
Укупно становништво	83,566,427	2,183,841	3,122,801	859,561	1,811,015	3,74%	2,648,094
Стамбени	37,478,281	870,881	1,532,195	430,253	809,034	4,09%	1,511,866
Готовински	24,589,186	346,968	302,978	27,510	246,184	1,23%	232,677
Пољопривреда	7,359,432	180,211	205,882	19,626	108,851	2,80%	196,094
Остало	5,736,963	394,457	383,880	-	365,311	6,69%	10,416
Микро бизнис	8,402,565	391,324	697,866	382,172	281,635	8,31%	697,041
Привредни клијенти	88,365,539	16,602,810	22,791,567	17,862,874	15,625,333	25,79%	21,102,348
Пољопривреда	6,066,845	141,912	253,050	28,243	106,767	4,17%	252,908
Прерађивачка индустрија	22,380,808	5,914,702	9,145,453	8,191,755	5,759,130	40,86%	6,591,232
Електрична енергија	149,035	4,039	67,005	-	174	44,96%	67,005
Грађевинарство	5,681,922	970,217	934,013	810,916	890,877	16,44%	1,148,489
Трговина на велико и мало	22,011,868	2,021,039	3,652,235	2,846,093	1,727,730	16,59%	3,804,104
Услугне делатности	13,182,040	1,403,407	1,438,755	1,411,506	1,155,730	10,91%	1,465,235
Активности у вези са некретнинама	1.512.515	680,603	1,345,149	960,907	679,338	88,93%	1,370,156
Остало	17,380,506	5,466,891	5,955,907	3,613,454	5,305,587	34,27%	6,403,219
Укупно	171,931,966	18,786,651	25,914,368	18,722,435	17,436,348	15,07%	23,750,442
Потраживања од банака	29,746,347	227,818	202,558	-	202,558	0,68%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

Учешће проблематичних потраживања у укупним кредитима

31.12.2017.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Проблематична потраживања	Проблематична реструктурирана потраживања	Исправке вредности проблематичних потраживања	У хиљадама динара	
						Учешће проблематичних у укупним потраживањима (%)	Износ средстава обезбеђења за проблематична потраживања
Становништво	83,566,427	2,045,795	3,122,801	859,561	1,512,629	3,74%	2,648,094
Стамбени	37,478,281	614,417	1,532,194	430,253	520,302	4,09%	1,511,866
Готовински	24,589,186	430,066	302,978	27,510	229,833	1,23%	232,677
Пољопривреда	7,359,432	161,639	205,882	19,626	100,090	2,80%	196,094
Остало	5,736,963	449,327	383,880	-	372,548	6,69%	10,416
Микро бизнис	8,402,565	390,345	697,866	382,172	289,855	8,31%	697,041
Привредни клијенти	88,365,539	15,988,804	22,791,567	17,862,874	15,519,253	25,79%	21,102,348
Пољопривреда	6,066,845	161,354	253,050	28,243	113,994	4,17%	252,908
Прерађивачка индустрија	22,380,808	5,941,568	9,145,453	8,191,755	5,721,734	40,86%	6,591,232
Електрична енергија	149,035	28,187	67,005	-	174	44,96%	67,005
Грађевинарство	5,681,922	891,110	934,013	810,916	885,538	16,44%	1,148,489
Трговина на велико и мало	22,011,868	1,845,546	3,652,235	2,846,093	1,756,203	16,59%	3,804,104
Услугне делатности	13,182,040	1,163,568	1,438,755	1,411,506	1,089,579	10,91%	1,465,235
Активности у вези са некретношћу	1,512,515	692,376	1,345,149	960,907	691,123	88,93%	1,370,156
Остало	17,380,506	5,265,097	5,955,907	3,613,454	5,260,908	34,27%	6,403,219
Укупно	171,931,966	18,034,599	25,914,368	18,722,435	17,031,882	15,07%	23,750,442
Потраживања од банака	29,746,347	202,558	202,558	-	202,558	0,68%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

Промене проблематичних потраживања

У хиљадама динара

	31.12.2017.	Нова проблематична потраживања - ниво 3	Смањење проблематичних потраживања - ниво 3	Утицај курса	Друге промене	31.12.2018.	Нето вредност на крају године
Стамбени	1,532,194	244,442	(192,535)	20,210	(82,374)	1,521,937	799,531
Готовински	302,978	166,511	(228,844)	(52)	(13,811)	226,782	72,820
Пољопривреда	205,882	135,157	(61,519)	(369)	(15,810)	263,341	124,816
Остало	383,880	90,077	(299,398)	(10)	4,824	179,373	11,821
Микро бизнис	697,866	119,413	(137,675)	(1,466)	(21,253)	656,885	339,666
Укупно становништво	3,122,800	755,600	(919,971)	18,313	(128,424)	2,848,318	1,348,654
Велика предузећа	16,940,157	637,059	(5,279,315)	(29,428)	(672,732)	11,595,741	3,694,088
Средња предузећа	2,037,738	22,365	(78,154)	(4,362)	(41,644)	1,935,943	648,423
Мала предузећа	1,378,923	15,169	(77,188)	(2,445)	(106,898)	1,207,561	575,364
Држава	997,190	-	(1,055)	(1,913)	(490,372)	503,850	364,631
Остало	1,437,559	-	-	(2,701)	(29,321)	1,405,537	412
Привредни клијенти	22,791,567	674,593	(5,435,712)	(40,849)	(1,340,967)	16,648,632	5.282.918
Укупно	25,914,367	1,430,193	(6,355,683)	(22,536)	(1,469,391)	19,496,950	6.631.572
Потраживања од банака	202,558	-	-	8.734	-	211,292	-

Смањење проблематичних потраживања највише се односи на уступање потраживања уз накнаду, трајни отпис и пренос 100% обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију.

Друге промене се односе на делимично повећање/ смањење износа потраживања у оквиру једне партије током године, а највише се односи на делимичну наплату.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.3. Потраживања ниво 1 и ниво 2

	31.12.2018				31.12.2017.			
	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3,4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3,4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења
Стамбени	37,897,797	154,193	38,051,990	37,867,041	35,707,544	238,544	35,946,088	35,671,079
Готовински	30,006,894	321,308	30,328,202	6,122,364	24,222,726	63,482	24,286,208	11,521,899
Пољопривреда	8,419,685	29,361	8,449,046	6,617,026	7,125,547	28,002	7,153,549	6,059,245
Остало	5,211,496	37,842	5,249,338	91,821	5,331,736	21,346	5,353,083	96,689
Микро бизнис	8,414,374	395,639	8,810,013	8,804,246	7,286,079	418,619	7,704,698	7,704,263
Укупно становништво	89,950,246	938,343	90,888,589	59,502,500	79,673,633	769,993	80,443,626	61,053,174
Велика предузећа	30,369,732	5,242,708	35,612,440	32,707,216	34,569,288	831,495	35,400,783	34,954,220
Средња предузећа	7,100,191	107,110	7,207,301	7,044,748	9,584,446	191,639	9,776,084	9,647,024
Мала предузећа	3,521,734	58,329	3,580,063	3,632,286	3,844,531	135,367	3,979,898	3,955,505
Држава	10,926,175	2,195,210	13,121,386	10,060,358	7,794,070	1,818,819	9,612,889	6,158,448
Остало	11,788,160	92	11,788,252	8,742,174	3,052,381	3,751,937	6,804,318	3,752,134
Привредни клијенти	63,705,993	7,603,449	71,309,442	62,186,782	58,844,716	6,729,257	65,573,972	58,467,332
Укупно	153,656,238	8,541,792	162,198,031	121,689,281	138,518,348	7,499,250	146,017,598	119,520,506
Потраживања од банака	18,494,474	-	18,494,474	-	29,543,789	-	29,543,789	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања

31.12.2018.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Реструктурирана потраживања - ниво 2	Исправке вредности реструктурираних потраживања - ниво 2	Реструктурирана потраживања - ниво 3	Исправке вредности реструктурираних потраживања - ниво 3	У хиљадама динара	
									Учешће реструктурираних у укупним (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Укупно становништво	93,736,907	1,885,105	1,096,805	344,729	240,697	7,605	856,108	337,124	1,17%	1,094,194
Стамбени	39,573,927	773,358	675,476	191,582	236,248	7,545	439,228	184,037	1,71%	675,277
Готовински	30,554,984	265,933	28,097	11,556	-	-	28,097	11,556	0,09%	25,912
Пољопривреда	8,712,387	203,227	17,857	5,531	1,448	-	16,409	5,531	0,20%	17,630
Остало	5,428,711	200,671	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Микро бизнис	9,466,897	441,915	375,375	136,060	3,001	61	372,374	135,999	3,97%	375,375
Привредни клијенти	87,958,074	12,264,202	12,331,703	8,712,244	90,489	14,972	12,241,214	8,697,272	14,02%	12,296,249
Пољопривреда	5,368,696	114,450	13,411	-	-	-	13,411	-	0,25%	13,411
Прерађивачка индустрија	14,604,682	2,420,833	3,818,420	2,301,616	-	-	3,818,420	2,301,616	26,15%	3,812,560
Електрична енергија	99,306	3,105	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	7,781,109	1,205,744	832,676	811,000	-	-	832,676	811,000	10,70%	832,676
Трговина на велико и мало	23,677,087	901,765	1,692,947	561,400	80,056	14,972	1,612,891	546,428	7,15%	1,663,353
Услугне делатности	7,280,885	1,223,932	1,477,865	1,187,615	-	-	1,477,865	1,187,615	20,30%	1,477,865
Активности у вези са некретнинама	4,699,746	729,500	993,473	683,104	10,433	-	983,040	683,104	21,14%	993,473
Остало	24,446,562	5,664,873	3,502,911	3,167,509	-	-	3,502,911	3,167,509	14,33%	3,502,911
Укупно Потраживања од банака	181,694,980	14,149,307	13,428,508	9,056,973	331,186	22,578	13,097,322	9,034,395	7,39%	13,390,443
	18,705,766	228,037	-	-	-	-	-	-	0,00%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

31.12.2017.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Реструктурирана проблематична потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	У хиљадама динара	
						Учешће реструктурираних у укупним потраживањима (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Становништво	83,566,427	2,045,795	1,093,014	859,561	310,969	1,31%	1,089,912
Стамбени	37,478,281	614,417	655,486	430,253	164,162	1,75%	654,999
Готовински	24,589,186	430,066	35,466	27,510	13,135	0,14%	33,730
Пољопривреда	7,359,432	161,639	19,626	19,626	5,399	0,27%	18,746
Остало	5,736,963	449,327	-	-	-	0,00%	-
Микро бизнис	8,402,565	390,345	382,436	382,172	128,273	4,55%	382,436
Привредни клијенти	88,365,539	15,988,804	18,409,740	17,862,874	12,699,795	20,83%	18,381,116
Пољопривреда	6,066,845	161,354	28,243	28,243	16,593	0,47%	28,243
Прерађивачка индустрија	22,380,808	5,941,568	8,598,619	8,191,755	5,660,335	38,42%	8,591,732
Електрична енергија	149,035	28,187	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	5,681,922	891,110	831,141	810,916	788,286	14,63%	831,141
Трговина на велико и мало	22,011,868	1,845,546	2,946,223	2,846,093	1,224,670	13,38%	2,924,486
Услугне делатности	13,182,040	1,163,568	1,431,154	1,411,506	1,089,580	10,86%	1,431,154
Активности у вези са некретношћу	1,512,515	692,376	960,907	960,907	673,604	63,53%	960,907
Остало	17,380,506	5,265,097	3,613,454	3,613,454	3,246,727	20,79%	3,613,454
Укупно	171,931,966	18,034,599	19,502,754	18,722,435	13,010,764	11,34%	19,471,028
Потраживања од банака	29,746,347	202,558	-	-	-	0,00%	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Промене реструктурираних потраживања

	У хиљадама динара						
	31.12.2017.	Нова реструктурирана потраживања	Смањење реструктурираних потраживања	Утицај курса	Друге промене	31.12.2018.	Нето
Стамбени	655,486	61,299	(17,214)	13,472	(37,567)	675,476	483,894
Готовински	35,466	11,390	(15,947)	(34)	(2,777)	28,097	16,541
Пољопривреда	19,626	1,448	(631)	(45)	(2,542)	17,857	12,326
Остало	-	-	-	-	-	-	-
Микро бизнис	382,436	3,001	(3,247)	(860)	(5,955)	375,375	239,316
Укупно становништво	1,093,014	77,139	(37,039)	12,533	(48,841)	1,096,805	752,076
Велика предузећа	16,657,832	-	(5,091,319)	(28,635)	(675,267)	10,862,610	3,130,305
Средња предузећа	1,264,760	-	(171,324)	(2,891)	(10,716)	1,079,829	340,768
Мала предузећа	486,093	10,433	(73,487)	(1,132)	(32,643)	389,263	148,385
Држава	1,055	-	(1,055)	(2)	2	-	-
Остало	-	-	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	18,409,740	10,433	(5,337,186)	(32,661)	(718,623)	12,331,703	3,619,459
Укупно	19,502,754	87,572	(5,374,225)	(20,128)	(767,464)	13,428,508	4,371,535
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-

Смањење реструктурираних потраживања највише се односи на уступање потраживања уз накнади, трајни отпис и пренос 100% обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију. Друге промене се односе на делимично повећање/ смањење износа реструктурираних потраживања у оквиру једне партије током године а највише се односи на делимичну наплату.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Мере које Банка спроводи приликом реструктурирања потраживања

Банка спроводи различите мере реструктурирања у зависности од потреба клијената, поштујући интерес Банке уз сагледавање комплетне пословне, финансијске и колатералне позиције клијената.

Мере које Банка најчешће спроводи приликом реструктурирања пласмана су:

- продужење рока доспећа које је углавном пропраћено и кориговањем каматне стопе која се усклађује са финансијским положајем клијената,
- увођење грасе периода или мораторијума на измирење обавеза у одређеном року,
- капитализација доцње, уколико постоје доспеле о року неизмирене обавезе, исте се приликом спровођења реструктурирања враћају у недоспеле обавезе односно формира се ново почетно стање потраживања,
- рефинансирање потраживања - у оправданим случајевима могуће је вршити рефинасирање потраживања од осталих поверилаца у циљу побољшања позиције Банке (колатералне или финансијске одобрењем повољнијих услова отплате),
- делимични отпис - у протеклом периоду Банка није спроводила делимичне отписе приликом реструктурирања, а приликом сагледавања сваког појединачног захтева Банка разматра све расположиве модалетете у циљу максимирања наплате;
- конвертовање дуга у капитал - такође није вршено у протеклом периоду.

Наведене мере се могу реализовати појединачно или спровођењем више мера у зависности од сваког појединачног поступка реструктурирања.

4.1.5. Ризик концентрације

Банка управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / делатностима, географским подручјима, појединачним дужницима или групама повезаних лица, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолија. Банка на годишњем нивоу у зависности од тржишних кретања, апетита за ризиком, пословне политике Банке и годишњег бизнис плана, преиспитује и по потреби мења интерно постављене лимите.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација по гранској и географској концентрацији изложености

31.12.2018.	Непроблематична потраживања					У хиљадама динара Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
	Становништво	90,888,589	-	-	-	-	2,848,318	-	-	-
Стамбени	38,051,990	-	-	-	-	1,521,937	-	-	-	-
Готовински	30,328,202	-	-	-	-	226,782	-	-	-	-
Пољопривреда	8,449,046	-	-	-	-	263,341	-	-	-	-
Остало	5,249,338	-	-	-	-	179,373	-	-	-	-
Микро бизнис	8,810,013	-	-	-	-	656,884	-	-	-	-
Привредни клијенти	59,521,054	3,442,252	8,346,136	-	-	16,648,632	-	-	-	-
Пољопривреда	5,146,080	-	-	-	-	222,617	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	10,444,552	-	-	-	-	4,160,130	-	-	-	-
Електрична енергија	72,008	-	-	-	-	27,298	-	-	-	-
Грађевинарство	6,188,277	-	-	-	-	1,592,833	-	-	-	-
Трговина на велико и мало	21,801,978	-	-	-	-	1,875,109	-	-	-	-
Услугне делатности	5,785,984	-	-	-	-	1,494,901	-	-	-	-
Активности у вези са некретнинама	3,376,422	-	-	-	-	1,323,324	-	-	-	-
Остало	6,705,753	3,442,252	8,346,136	-	-	5,952,421	-	-	-	-
Укупно	150,409,643	3,442,252	8,346,136	-	-	19,496,950	-	-	-	-
Потраживања од банака	6,459,266	8,705	105,045	9,334,204	2,587,254	-	-	-	-	211,292

Укупна изложеност проблематичних потраживања у Црној Гори и БиХ налазе се у нивоу 1.

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, Банка врши диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

31.12.2017.	Непроблематична потраживања					У хиљадама динара Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
Становништво	80,443,626	-	-	-	-	3,122,801	-	-	-	-
Стамбени	35,946,088	-	-	-	-	1,532,194	-	-	-	-
Готовински	24,286,208	-	-	-	-	302,978	-	-	-	-
Пољопривреда	7,153,549	-	-	-	-	205,882	-	-	-	-
Остало	5,353,083	-	-	-	-	383,880	-	-	-	-
Микро бизнис	7,704,698	-	-	-	-	697,866	-	-	-	-
Привредни клијенти	58,769,024	3,751,885	3,053,064	-	-	22,791,567	-	-	-	-
Пољопривреда	5,813,795	-	-	-	-	253,050	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	13,235,355	-	-	-	-	9,145,453	-	-	-	-
Електрична енергија	82,030	-	-	-	-	67,005	-	-	-	-
Грађевинарство	4,747,909	-	-	-	-	934,013	-	-	-	-
Трговина на велико и мало	18,359,633	-	-	-	-	3,652,235	-	-	-	-
Услугне делатности	11,743,285	-	-	-	-	1,438,755	-	-	-	-
Активности у вези са некретнинама	167,366	-	-	-	-	1,345,149	-	-	-	-
Остало	4,619,651	3,751,885	3,053,064	-	-	5,955,907	-	-	-	-
Укупно	139,212,649	3,751,885	3,053,064	-	-	25,914,368	-	-	-	-
Потраживања од банака	7,883,218	8,655	494,798	4,649,755	16,507,363	-	-	-	-	202,558

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.6. Финансијска средства

	31.12.2018		У хиљадама динара 31.12.2017	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Финансијска средства:				
- по фер вредности кроз биланс успеха	4,813,880	4,813,880	-	-
- по фер вредности кроз остали резултат	128,369,382	128,367,788	-	-
- по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	-	-	5.269.709	5,269,709
- расположива за продају	-	-	112,019,061	112,019,058
- која се држе до доспећа	-	-	-	-
Укупно	133,183,262	133,181,668	117,288,770	117,288,767

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха односе се на инвестиционе јединице Комбанк новчаног фонда, које се вреднују методологијом усклађивања са тржиштем (mark to market). Свар трансакције и обвезнице Републике Србије које се такође воде по фер вредности кроз биланс успеха вреднују се методологијом интерно развијених модела (mark to model), односно на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market)

Финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду и који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена. Састоје се, највећим делом, од обвезница емитованих од стране Републике Србије, јединица локалне самоуправе и обвезница других банака и држава. Хартије од вредности по фер вредности кроз остали резултат иницијално се процењују по набавној вредности, а на месечном нивоу се обрачунава њихова фер вредност и то на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market), као и применом интерно развијених модела за вредновање (mark to model) у случају када за одређени финансијски инструмент нису доступни независни извори тржишних информација односно када се доступне цене не мењају редовно нити су забележени значајнији обими трговања, а базира се на року до доспећа хартије од вредности и нивоа безризичних каматних стопа.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)

У следећим прегледима вредност коллатерала је приказана према фер вредности коллатерала, тако да је вредност коллатерала приказана само до износа бруто пласмана (у случају када вредност коллатерала прекорачује износ кредита). Када је вредност коллатерала нижа од вредности бруто пласмана исказује се вредност коллатерала.

Вредност коллатерала и гаранција примљених у циљу ублажавања изложености кредитном ризику који произилази из пласмана клијентима, приказан је у следећем прегледу:

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

У хиљадама динара

31.12.2018	Ниво 1					Ниво 2				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно
Стамбени	34,299,759	12,509	-	2,901,626	37,213,894	634,773	-	-	18,374	653,147
Готовински	44,976	544,305	-	5,411,958	6,001,240	-	14,515	-	106,609	121,125
Пољопривреда	3,128,582	126,409	14,064	3,271,857	6,540,912	52,141	-	-	23,974	76,115
Остало	-	4,389	-	87,364	91,753	-	-	-	69	69
Микро бизнис	1,479,436	648,308	-	6,560,521	8,688,265	14,236	3,908	-	97,837	115,981
Укупно становништво	38,952,754	1,335,919	14,064	18,233,327	58,536,063	701,150	18,424	-	246,863	966,436
Велика предузећа	21,269,065	322,031	101,803	9,385,388	31,078,288	554,800	-	-	1,074,128	1,628,928
Средња предузећа	2,168,776	280,297	-	4,384,084	6,833,158	120,526	-	21,718	69,347	211,590
Мала предузећа	1,098,757	190,487	-	2,221,647	3,510,891	66,590	54,796	-	9	121,395
Држава	614,943	1,182	1,580,848	7,731,818	9,928,791	-	-	-	131,567	131,567
Остало	-	-	-	8,742,174	8,742,174	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	25,151,541	793,998	1,682,652	32,465,111	60,093,302	741,915	54,796	21,718	1,275,050	2,093,479
Укупно	64,104,295	2,129,917	1,696,716	50,698,438	118,629,365	1,443,065	73,220	21,718	1,521,913	3,059,916
од чега: реструктурирана	-	-	-	-	-	286,060	-	-	15,532	301,592
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Остали коллатерали се односе на залог на роби, залог на потраживањима, залога на опреми, јемства.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

У хиљадама динара

Ниво 3

31.12.2018	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно
Стамбени	1,438,831	-	-	72,628	1,511,459
Готовински	9,982	1,165	-	120,901	132,048
Пољопривреда	172,246	-	192	65,552	237,991
Остало	-	-	-	1,191	1,191
Микро бизнис	513,503	5,157	-	138,223	656,883
Укупно становништво	2,134,562	6,322	192	398,495	2,539,572
Велика предузећа	9,904,778	-	-	1,686,932	11,591,710
Средња предузећа	1,548,980	-	-	267,116	1,816,096
Мала предузећа	1,098,275	-	-	113,097	1,211,372
Држава	7,306	-	297,254	27,298	331,859
Остало	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	12,559,340	-	297,254	2,094,442	14,951,036
Укупно	14,693,902	6,322	297,447	2,492,938	17,490,608
од чега: реструктурирана	11,513,479	-	-	1,575,372	13,088,851
Потраживања од банака	-	-	-	-	-

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима

У хиљадама динара

31.12.2017.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали	Укупно
Стамбени	34,361,505	3,482	-	1,306,093	35,671,079	1,445,867	-	-	65,999	1,511,866
Готовински	57,369	427,817	-	11,036,713	11,521,899	9,447	7,157	-	216,073	232,677
Пољопривреда	3,058,425	27,539	29,110	2,944,170	6,059,245	145,561	-	12	50,521	196,094
Остало	-	5,115	-	91,574	96,689	8,968	4	-	1,444	10,416
Микро бизнис	1,424,581	483,147	-	5,796,535	7,704,263	520,421	3,973	-	172,647	697,041
Укупно становништво	38,901,880	947,100	29,110	21,175,085	61,053,174	2,130,264	11,134	12	506,683	2,648,094
Велика предузећа	16,630,551	249,954	6,161,689	11,912,027	34,954,220	14,634,237	-	-	2,301,515	16,935,752
Средња предузећа	4,664,724	450,957	-	4,531,344	9,647,024	1,806,786	-	-	224,391	2,031,176
Мала предузећа	1,493,305	346,296	-	2,115,904	3,955,505	1,249,791	14	-	134,348	1,384,153
Држава	397,383	2,261	709,940	5,048,865	6,158,448	9,160	-	669,596	72,511	751,267
Остало	-	-	-	3,752,134	3,752,134	-	-	-	-	-
Привредни клијенти	23,185,962	1,049,468	6,871,628	27,360,273	58,467,332	17,699,973	14	669,596	2,732,765	21,102,349
Укупно	62,087,842	1,996,568	6,900,738	48,535,358	119,520,506	19,830,238	11,148	669,608	3,239,449	23,750,442
од чега: реструктурирана	459,915	20,225	59,233	219,208	758,582	16,683,792	-	-	2,028,654	18,712,446
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Остали колатерали се односе на залог на роби, залог на потраживањима, залога на опреми, јемства.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима (наставак)

Однос висине кредита и процењене вредности некретнине која се држи као колатерал прати се према распону Loan To Value Ratio – LTV рацио.

Преглед кредита и потраживања обезбеђени хипотекама према распону LTV рација

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Мање од 50%	27,640,458	27,072,008
50%- 70%	18,738,367	15,683,073
71%- 100%	19,798,281	17,678,221
101%- 150%	8,671,141	8,586,921
Већи од 150%	10,272,865	16,557,852
Укупна изложеност	85,121,112	85,578,076
Просечни ЛТВ	68,98%	69,05%

4.1.8. Материјалне вредности стечене наплатом потраживања

Средстава обезбеђења преузета од стране Банке у процесу наплате пласмана, приказана су у наредном прегледу:

	У хиљадама динара				
	Стамбени објекти	Пословни објекти	Опрема	Земљишта и шуме	Укупно
31.12.2017	75,116	1,949,628	111,605	162,889	2,299,238
Стицање	-	-	-	-	-
Продаја	-	-	-	-	-
Пренос на инвестиционе некретнине	-	-	-	-	-
Пренос на стална средства намењена продаји	-	-	-	-	-
Пренос на основна средства	-	(30,480)	-	-	(30,480)
Остало	-	-	(62)	-	(62)
01.01.2018.	75,116	1,919,147	111,543	162,889	2,268,696
Исправке вредности	30,548	790,053	89,295	39,833	949,729
Нето	44,569	1,129,094	22,248	123,056	1,318,967

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних утицаја на финансијски резултат и капитал Банке, услед немогућности Банке да измирује доспеле обавезе, а у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и осталих обавеза.

Банка у свом пословању поштује основне принципе управљања ликвидношћу, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у разлици између прилива средстава са једне стране и доспећа обавеза са друге стране, укључујући и могућност кашњења планираних прилива, као и неочекиване одливе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру обавеза одговарајуће рочности и цене, и потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране тржишни ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежано или немогуће прибављање ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врши Одбор за управљање активом и пасивом у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Банка:

- врши диверсификацију валутне и рочне структуре извора средстава;
- формира и одржава довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика које имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира План за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање фактора ризика који могу довести до настанка ризика ликвидности, а подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- рацио анализа;
- stress test.

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за ублажавање. Контрола ризика ликвидности се спроводи на свим нивоима управљања ризиком ликвидности, укључујући и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем ликвидности, и то: 0.8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.9 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу, као и са регулаторно прописаним лимитима за ужи показатељ ликвидности, и то: 0.5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.6 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 0.7 као просек свих радних дана у месецу.

Током 2018. године Банка је одржавала показатељ покрића ликвидном активом на нивоу који није нижи од регулаторно прописаног лимита (100%) односно са интерно дефинисаног лимита.

Усклађеност са екстерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	Показатељ ликвидности		Ужи показатељ ликвидности		Показатељ покрића ликвидном активом	
	2018.	2017.	2018.	2017.	2018.	2017.
На дан	3.86	4.30	3.56	4.10	395%	436%
Просек за период	4.38	3.99	4.10	3.61	444%	-
Максималан за период	4.92	5.61	4.68	5.21	495%	-
Минималан за период	3.19	2.79	2.94	2.41	388%	-

Током 2018. године показатељ ликвидности, ужи показатељ ликвидности и показатељ покрића ликвидном активом су се кретали знатно изнад дефинисаних лимита.

Банка дефинише интерне лимите, на основу интерног извештаја о GAP-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана:

	Лимити	2018.	2017.
GAP до 1 месеца / Укупна актива	Max (10%)	1.57%	2.16%
Кумулативни GAP до 3 месеца / Укупна актива	Max (20%)	1.85%	5.97%

Поред тога Банка лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рочности по значајнијим валутама.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2018. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне банке	63,595,710	-	-	-	-	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	15,216,102	2,227,838	1,190	1,032,599	-	18,477,729
Кредити и потраживања од Комитената	8,456,758	7,926,685	36,576,671	71,432,208	43,153,352	167,545,674
Финансијска средства (ХоВ)	11,067,634	10,552,127	17,775,934	86,258,304	7,527,668	133,181,667
Остала средства	1,823,922	563,471	1,399,901	-	-	3,787,294
Укупно	100,160,126	21,270,121	55,753,696	158,723,111	50,681,020	386,588,074
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,825,579	1,768,283	35,548	33,338	-	5,662,748
Депозити и остале обавезе према Депонентима	234,415,598	10,547,173	44,778,288	25,734,422	1,753,603	317,229,084
Остале обавезе	2,189,505	175,398	6,173,267	19,445	-	8,557,615
Укупно	240,430,682	12,490,854	50,987,103	25,787,205	1,753,603	331,449,447
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2018. године	(140,270,556)	8,779,267	4,766,593	132,935,906	48,927,417	55,138,627
На дан 31.12.2017. године	(123,441,719)	14,070,310	526,461	121,922,574	37,718,448	50,796,074

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2017. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне Банке	49,840,887	-	-	-	-	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	24,686,959	3,818,128	169,242	869,460	-	29,543,789
Кредити и потраживања од Комитената	9,806,670	8,007,522	31,304,441	66,132,086	38,646,648	153,897,367
Финансијска средства (ХоВ)	4,674,127	13,952,906	19,654,354	78,671,309	336,071	117,288,767
Остала средства	2,018,540	1,370,393	-	215,960	493,399	4,098,292
Укупно	91,027,183	27,148,949	51,128,037	145,888,815	39,476,118	354,669,102
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,282,217	745,420	759,789	745,079	-	4,532,505
Депозити и остале обавезе према депонентима	207,084,364	12,241,246	48,205,484	23,182,876	1,757,670	292,471,640
Остале обавезе	5,102,321	91,973	1,636,303	38,286	-	6,868,883
Укупно	214,468,902	13,078,639	50,601,576	23,966,241	1,757,670	303,873,028
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2017. године	(123,441,719)	14,070,310	526,461	121,922,574	37,718,448	50,796,074
На дан 31.12.2016. године	(115,635,179)	9,196,993	11,952,038	101,113,826	36,859,199	43,486,877

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Извештај о рочној структури монетарне активе и пасиве садржи монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспећа, уз конзервативну претпоставку да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Банка прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспећа и могу бити повучени на захтев. Краткорочна природа ових депозита повећава ризик ликвидности Банке и захтева активно управљање овим ризиком, као и константно праћење тржишних трендова.

Банка краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности.

Руководство Банке верује да одговарајућа диверсификација портфолија депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство Банке пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава.

Банка редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност Банке, доступност извора за покриће обавезе које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2018. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне Банке	63,595,710	-	-	-	-	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	15,217,369	2,236,892	6,369	1,042,878	-	18,503,508
Кредити и потраживања од комитената	9,174,190	9,253,466	41,737,558	86,420,854	56,288,262	202,874,330
Финансијска средства (НОВ)	11,067,634	10,552,127	17,775,934	86,258,304	7,527,668	133,181,667
Остала средства	1,823,922	563,471	1,399,901	-	-	3,787,293
Укупно	100,878,825	22,605,956	60,919,762	173,722,036	63,815,930	421,942,508
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,829,992	1,783,138	35,838	35,190	-	5,684,158
Депозити и остале обавезе према депонентима	234,590,393	10,627,123	45,268,089	26,959,699	2,127,457	319,572,761
Остале обавезе	2,189,505	175,398	6,173,268	19,445	-	8,557,616
Укупно	240,609,890	12,585,659	51,477,195	27,014,334	2,127,457	333,814,535
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2018. године	(139,731,065)	10,020,297	9,442,567	146,707,702	61,688,473	88,127,973
На дан 31.12.2017. године	(122,823,021)	15,211,425	5,093,059	135,183,557	49,982,773	82,647,793

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембра 2017. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне Банке	49,840,887	-	-	-	-	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских рганизација	24,694,834	3,819,423	176,500	871,997	-	29,562,754
Кредити и потраживања од комитената	10,488,970	9,281,745	36,391,907	80,244,629	51,323,984	187,731,235
Финансијска средства (НОВ)	4,674,127	13,952,906	19,654,354	78,671,309	336,071	117,288,767
Остала средства	2,018,540	1,370,393	-	215,960	493,399	4,098,292
Укупно	91,717,358	28,424,467	56,222,761	160,003,895	52,153,454	388,521,935
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,282,295	768,351	774,739	753,956	-	4,579,341
Депозити и остале обавезе према депонентима	207,155,763	12,352,718	48,718,660	24,028,096	2,170,681	294,425,918
Остале обавезе	5,102,321	91,973	1,636,303	38,286	-	6,868,883
Укупно	214,540,379	13,213,042	51,129,702	24,820,338	2,170,681	305,874,142
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31.12.2017. године	(122,823,021)	15,211,425	5,093,059	135,183,557	49,982,773	82,647,793
На дан 31.12.2016. године	(115,241,739)	10,824,890	17,037,970	115,516,149	49,587,258	77,724,528

Недисконтовани новчани токови који проистичу из позиција монетарне активе и пасиве обухватају будуће новчане токове по основу билансних позиција и будућих камата.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књизи, девизни ризик за све пословне активности и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књизи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књизи трговања.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, као и други надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овим ризицима.

4.3.1. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Банка управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго .

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат као и на економску вредност Банке, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивања одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Банка управља маргиним интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

Банка посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматноне активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Банка процењује утицај који би могао имати стандардизовани шок каматних стопа (паралелни позитивни и негативни помак каматних стопа на референтној кривој приноса за 200 базних поена) за сваку значајну валуту појединачно и за све остале валуте заједно.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено препознавање узрока који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености, као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Stress test.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке и подразумева процес дефинисања система лимити изложености Банке, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика.

Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Банке. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа Банке о управљању каматним ризиком.

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматом GAP-у, који обухвата све позиције биланса.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика на крају извештајног периода:

	<u>Лимити</u>	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Релативни GAP	Max 15%	2.01%	2.18%
Коефицијент диспаритета	0.75 – 1.25	1.02	1.03

Током 2018. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

Поред наведеног, Банка је дефинисала интерне лимите изложености каматном ризику по значајним валутама и лимит максималне економске вредности капитала.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима економске вредности капитала:

	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
На дан 31. децембар	4.30%	3.65%
Просек за период	4.77%	3.86%
Максималан за период	5.72%	4.49%
Минималан за период	4.00%	3.03%
Лимит	<u>20%</u>	<u>20%</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2018. године

Изложеност каматном ризику може се сагледати и на основу Извештаја о GAP–у каматног ризика монетарне активе и пасиве:

	У хиљадама динара							
	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно каматносно	Некаматносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	23,573,523	-	-	-	-	23,573,523	40,022,187	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	15,108,994	2,227,838	1,190	200,130	-	17,538,152	939,577	18,477,729
Кредити и потраживања од комитената	46,406,690	14,941,447	43,932,737	56,082,686	5,877,718	167,241,278	304,396	167,545,674
Финансијска средства (ХоВ)	11,065,869	10,552,011	17,313,062	86,255,911	7,527,551	132,714,404	467,263	133,181,667
Остала средства	-	-	-	-	-	-	3,787,294	3,787,294
Укупно	96.155.076	27.721.296	61.246.989	142.538.727	13.405.269	341.067.357	45.520.717	386.588.074
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,829,350	1,767,067	35,548	33,338	-	5,665,303	(2,555)	5,662,748
Депозити и остале обавезе према депонентима	235,775,655	11,377,887	43,179,431	24,477,719	1,535,543	316,346,235	882,849	317,229,084
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	8,557,615	8,557,615
Укупно	239.605.005	13,144,954	43,214,979	24,511,057	1,535,543	322.011.538	9.437.909	331,449,447
Нето рочна неусклађеност на дан: 31. децембра 2018. године	<u>(143.449.929)</u>	<u>14.576.342</u>	<u>18.032.010</u>	<u>118.027.670</u>	<u>11.869.726</u>	<u>19.055.819</u>	<u>36.082.808</u>	<u>55.138.627</u>
31. децембра 2017. године	<u>(121,279,033)</u>	<u>14,046,387</u>	<u>7,000,395</u>	<u>108,437,184</u>	<u>10,012,306</u>	<u>18,217,238</u>	<u>32,578,836</u>	<u>50,796,074</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31.12.2017. године

	У хиљадама динара							
	До 1 месеца	1-3 месеца месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно каматносно	Некаматносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	15,047,611	-	-	-	-	15,047,611	34,793,276	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	24,532,121	3,818,116	169,243	33,819	-	28,553,299	990,490	29,543,789
Кредити и потраживања од комитената	45,939,381	12,171,594	33,502,849	50,835,801	10,972,279	153,421,904	475,463	153,897,367
Финансијска средства (ХоВ)	4,674,127	13,952,906	19,654,355	78,671,309	336,070	117,288,767	-	117,288,767
Остала средства	-	-	-	-	-	-	4,098,292	4,098,292
Укупно	90,193,240	29,942,616	53,326,447	129,540,929	11,308,349	314,311,581	40,357,521	354,669,102
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,289,289	2,168,102	58,951	13,295	22,397	4,552,035	(19,530)	4,532,505
Депозити и остале обавезе према депонентима	209,182,984	13,728,127	46,267,101	21,090,450	1,273,646	291,542,308	929,332	292,471,640
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	6,868,883	6,868,883
Укупно	211,472,273	15,896,229	46,326,052	21,103,745	1,296,043	296,094,343	7,778,685	303,873,028
Нето рочна неусклађеност на дан: 31. децембра 2017. године	<u>(121,279,033)</u>	<u>14,046,387</u>	<u>7,000,395</u>	<u>108,437,184</u>	<u>10,012,306</u>	<u>18,217,238</u>	<u>32,578,836</u>	<u>50,796,074</u>
31. децембра 2016. године	<u>(97,571,970)</u>	<u>5,932,976</u>	<u>8,882,021</u>	<u>79,614,084</u>	<u>14,167,934</u>	<u>11,025,043</u>	<u>32,461,835</u>	<u>43,486,878</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.1. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP-у каматног ризика монетарног подбиланса садржи монетарне билансне позиције распоређене према периоду поновног формирања каматне стопе или преосталом периоду до доспећа, у зависности од тога који период је краћи. У складу са наведеним, коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Руководство Банке верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

Ризик од промене каматних стопа

Поред праћења каматног гета, управљање каматним ризиком подразумева и праћење осетљивости активе и пасиве Банке на различита сценарија промене каматне стопе. Банка редовно спроводи стрес тестирање каматног ризика, којим процењује процене утицаја промене кључних фактора на каматни ризик Банке.

У моделирању сценарија, поред промена каматних стопа посебно се разматра утицај превременог повлачења депозита и превременог враћања кредита, које Банка процењује на бази историјских кретања и експертске процене. Банка је извршила процену кретања трансакционих депозита, депозита по виђењу и штедње становништва применом релевантних статистичких модела из домена анализе временских серија.

Стандардни сценарио подразумева паралелну промену (повећање и смањење) каматне стопе од 100 базних поена (б.п.) примењен на интерном извештају о каматном ГАП-у. Анализа осетљивости Банке, односно утицај на финансијски резултат на повећање и смањење каматне стопе, уз претпоставку симетричних кретања и константне финансијске позиције, дата је у табели:

	У хиљадама динара	
	Паралелно повећање од 100 б.п.	Паралелно смањење од 100 б.п.
2018.		
На дан 31. децембра	397,617	(397,617)
2017.		
На дан 31. децембра	346,337	(346,337)

4.3.2. Девизни ризик

Процес управљања девизним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Банка на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика што подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- GAP анализа и показатељ девизног ризика;
- VaR;
- Stress test;
- backtesting.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.3. Тржишни ризик (наставак)****4.3.2. Девизни ризик (наставак)**

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке кроз постављање система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика у току дана омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним лимитом девизног ризика, који представља однос збира отворене девизне позиције и позиције у злату и регулаторног капитала.

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 31. децембра:

	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Укупна ризична девизна позиција	1,064,940	2,248,347
Показатељ девизног ризика	<u>1.9%</u>	<u>4.4%</u>
Регулаторно прописан лимити	<u>20%</u>	<u>20%</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2018. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	32,651,089	114,133	620,428	481,553	33,867,203	-	-	-	29,728,507	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	7,361,578	2,063,711	3,065,118	2,197,712	14,688,119	-	-	-	3,789,610	18,477,729
Кредити и потраживања од комитената	15,297,168	-	-	-	15,297,168	101,017,998	-	3,651,403	47,579,105	167,545,674
Финансијска средства (ХоВ)	66,540,863	11,114,968	1,702,199	-	79,358,030	249,591	-	-	53,574,046	133,181,667
Остала средства	1,148,340	95,892	63,825	1,295	1,309,352	-	-	-	2,477,942	3,787,294
Укупно	122,999,038	13,388,704	5,451,570	2,680,560	144,519,872	101,267,589	-	3,651,403	137,149,210	386,588,074
Депозити и остале обавезе према банкама, др.фин.институцијама и централној банци	2,337,798	828,756	364,639	29,583	3,560,776	19,073	-	-	2,082,899	5,662,748
Депозити и остале обавезе према депонентима	218,260,607	11,894,683	8,620,407	2,590,604	241,366,301	468,239	19,705	-	75,374,839	317,229,084
Остале обавезе	742,789	121,323	108,507	30,146	1,002,765	-	-	-	7,554,850	8,557,615
Укупно	221,341,194	12,844,762	9,093,553	2,650,333	245,929,842	487,312	19,705	-	85,012,588	331,449,447
Нето девизна позиција 31.12.2018.	(98,342,156)	543,942	(3,641,983)	30,227	(101,409,970)	100,780,277	(19,705)	3,651,403	52,136,622	55,138,627

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Тржишни ризик (наставак)

4.3.2. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембра 2017. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	30,613,336	149,359	510,641	476,712	31,750,048	-	-	-	18,090,839	49,840,887
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	6,471,500	2,901,236	2,696,013	2,187,682	14,256,431	-	-	-	15,287,358	29,543,789
Кредити и потраживања од комитената	11,565,610	-	-	-	11,565,610	95,727,011	-	4,011,996	42,592,750	153,897,367
Финансијска средства (ХоВ)	70,944,119	9,062,663	1,782,330	-	81,789,112	332,778	-	-	35,166,877	117,288,767
Остала средства	1,638,400	262,757	886	270	1,902,313	-	-	-	2,195,979	4,098,292
Укупно	121,232,965	12,376,015	4,989,870	2,664,664	141,263,514	96,059,789	-	4,011,996	113,333,803	354,669,102
Депозити и остале обавезе према банкама, др.фин.институцијама и централној банци	3,563,823	189,871	135,310	29,842	3,918,846	14,193	-	-	599,466	4,532,505
Депозити и остале обавезе према депонентима	211,143,575	10,753,027	8,623,783	2,533,382	233,053,767	203,045	18,890	-	59,195,938	292,471,640
Остале обавезе	1,337,660	1,026,547	84,513	12,923	2,461,643	8,921	-	-	4,398,319	6,868,883
Укупно	216,045,058	11,969,445	8,843,606	2,576,147	239,434,256	226,159	18,890	-	64,193,723	303,873,028
Нето девизна позиција 31.12.2017.	(94,812,093)	406,570	(3,853,736)	88,517	(98,170,742)	95,833,630	(18,890)	4,011,996	49,140,080	50,796,074

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.3. Тржишни ризик (наставак)****4.3.2. Девизни ризик (наставак)****Преглед десетодневног VaR-а**

Банка врши и стресно тестирање девизног ризика којим се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на финансијски резултат, капитал и показатељ девизног ризика.

VaR означава највећи могући губитак у портфолију Банке током одређеног периода и при унапред дефинисаном интервалу поверења. Банка израчунава једнодневни и десетодневни VaR, са интервалом поверења од 99% на девизним позицијама (девизни VaR). Банка израчунава VaR применом ауторегресивног-хетероскедастичног модела GARCH, за који није тражила одобрење Народне банке Србије, у циљу процене регулаторних капиталних захтева за девизни ризик.

Девизни VaR се рачуна на позицијама у иностраној валути, као и на динарским позицијама индексираним валутном клаузулом које су садржане у банкарској књизи и књизи трговања.

Преглед десетодневног VaR-а са интервалом поверења од 99% за 2018. и 2017. годину је приказан као што следи:

	У хиљадама динара			
	На дан			
	31. децембра	Просек	Максималан	Минималан
2018				
Девизни ризик	18,360	14,039	36,751	554
2017				
Девизни ризик	27,581	28,580	54,272	15,905

4.4. Оперативни ризик

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста (намерних и ненамерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик.

Оперативни ризик се дефинише као догађај који је настао као резултат неодговарајућих или неуспешних интерних процеса, поступака запослених и система или системских и других спољашњих догађаја, интерне и екстерне преваре, праксе запошљавања и безбедности на радном месту, потраживања клијената, дистрибуције производа, новчаних казни и пенала услед повреда, штете нанете материјалној имовини, поремећаја у пословању и системских пропуста и управљања процесима.

Банка догађаје оперативног ризика прати и по следећим линијама пословања: финансирање привредних субјеката, трговина и продаја, брокерски послови са физичким лицима, банкарски послови с привредним друштвима, банкарски послови с физичким лицима, платни промет, агенцијске услуге и управљање имовином.

Процес управљања оперативним ризиком представља интегрални део активности Банке који се спроводи на свим нивоима и омогућава идентификацију, мерење, ублажавање, праћење и контролу и извештавање о оперативним ризицима у складу са захтевима и роковима регулативе. Постојећи процес се ослања на поуздане методе мерења изложености оперативним ризицима, базу података о оперативним губицима, ажуран систем контроле и извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Оперативни ризик (наставак)

Банка на дневном нивоу прати догађаје оперативних ризика и управља оперативним ризицима. У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Банке именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажурност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика. Организациони део Банке у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима Управном одбору Банке, Извршном одбору Банке и Одбору за ревизију.

Мерење, односно процена оперативног ризика Банке врши се кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Банка спроводи мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, праћење кључних индикатора ризика, самопроцењивање и стресно тестирање оперативног ризика. Кључни индикатори ризика представљају рано упозорење за сигнализирање промена у ризичном профилу Банке. Односе се на одређени оперативни ризик и приказују већу изложеност у настанку догађаја оперативног ризика. Њихова сврха је пружање помоћи у смањивању губитака и оперативних ризика кроз проактивно сагледавање фактора ризика.

Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање. Стрес тест представља технику управљања оперативним ризиком, којом се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више фактора ризика на изложеност оперативном ризику Банке.

Банка не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке.

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Банка је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Банке у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Банка процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем Банке, а на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса Банке, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Банка је усвојила План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања, Банка је усвојила План опоравка активности у случају катастрофа.

4.5. Ризици улагања Банке

Ризици улагања Банке представљају ризике улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. Улагања Банке у једно лице које није лице у финансијском сектору не сме прећи 10% капитала Банке, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим Банка стиче удео или акције лица које није лице у финансијском сектору. Укупна улагања Банке у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не смеју прећи 60% капитала Банке, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.6. Ризик изложености

Велика изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком јесте изложеност која износи преко 10% капитала Банке.

У свом пословању, Банка води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Банке;
- Збир свих великих изложености Банке не сме прећи 400% капитала Банке.

Дефинисани лимити изложености према једном лицу или групи повезаних лица односе се и на лица повезана са Банком.

Изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Банком кретала се у оквиру прописаних лимита.

Током 2018. године, Банка је пословала у оквирима дефинисаних лимита.

4.7. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности Банке да наплати потраживања услед ограничења утврђених актима државних и других органа земље порекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актима државних и других органа земље дужника.

Банка управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолија. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, Банка врши одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процентом од капитала Банке у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолија ризику земље Банка врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Банка дефинише лимите изложености појединачно по земљама порекла дужника.

Пласмани Банке који су одобрени дужницима са седиштем изван Републике Србије, за финансирање пословања у Републици Србији, чије се измирење финансијских обавеза према Банци очекује из извора пословања оствареног у Републици Србији, представљају потраживања Банке без изложености ризику земље порекла дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.8 Фер вредност финансијске активе и пасиве

4.8.1. Преглед књиговодствене вредности и фер вредности финансијске активе и пасиве која се не вреднује по фер вредности

	31.12.2018			У хиљадама динара 31.12.2017			
	Рачуноводствена вредност	Фер вредност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Рачуноводствена вредност	Фер вредност
Финансијска актива							
Дати кредити и пласмани клијентима	167,545,674	163,189,685			163,189,685	153,897,367	151,658,208
Финансијска пасива							
Средства доспела за плаћање клијентима	317,229,084	317,294,651			317,294,651	292,471,640	292,389,981

Израчунавање фер вредности датих кредита и пласмана клијентима процењује се коришћењем модела дисконтовања готовинских токова, за кредите и пласмане са фиксним каматним стопама. Дисконтне стопе заснивају се на текућим каматним стопама, које се нуде за инструменте по сличним условима корисницима кредита, приближно истих кредитних квалитета. Такође, обавезе према комитентима са роком доспећа, уговорене са фиксним каматним стопама се дисконтују узимајући у обзир важеће услове у складу са врстом депозита, роком орочења и валутом.

За кредите који се више не одобравају, нити постоји могућност одобравања (кредити индексирани у CHF), дисконтовање је извршено по истим каматним стопама. Такође, за кредите субвенционисане од стране државе са фиксном каматном стопом, дисконтовање је извршено по истој стопи, јер Банка не би одобравала кредите по ниским каматним стопама да није било субвенционисања дела камате од стране државе. Сви кредити и обавезе са променљивом каматном стопом су у складу са важећим тржишним условима и Пословном политиком Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.8. Фер вредност финансијске активе и пасиве

4.8.2. Финансијски инструменти који се мере по фер вредности

Активa	31.12.2018				У хиљадама динара 31.12.2017			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупна активa / пасивa по фер вредности	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупна активa / пасивa по фер вредности
Финансијска средсва по фер вредности кроз биланс успеха (у динарима)	459,586	1,197,681	-	1,657,268	-	-	-	-
Финансијска средсва по фер вредности кроз биланс успеха (у иностраној валути)	318,499	2,838,113	-	3,156,612	-	-	-	-
Финансијска средсва по фер вредности кроз остали резултат (у динарима)	-	51,916,780	-	51,916,780	-	-	-	-
Финансијска средсва по фер вредности кроз остали резултат (у иностраној валути)	12,476,019	63,725,398	249,590	76,451,007	-	-	-	-
Финансијска активa по фер вредности кроз биланс успеха	-	-	-	-	417,643	4,852,066	-	5,269,709
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	-	-	-	-	-	33,137,523	-	33,137,523
Хартије од вредности расположиве за продају (у иностраној валути)	-	-	-	-	-	78,548,757	332,778	78,881,535
Укупно	13,254,104	119,677,972	249,590	133,181,667	417,643	116,538,346	332,778	117,288,767

У ниво 1 распоређују се финансијски инструменти којима се тргује на берзи, док ниво 2 садржи хартије од вредности чија се фер вредност процењује на основу интерно развијених модела који се базирају на информацијама са аукција или сасекундарног тржишта хартија од вредности.

Фер вредност активе за коју не постоје директне информације о трговању се распоређује у ниво 3 (муниципалне обвезнице).

4.9. Управљање капиталом

Банка је успоставила систем управљања ризицима у складу са обимом и структуром својих пословних активности, а циљ управљања капиталом је несметано остварење циљева пословне политике Банке.

Обрачун капитала и показатеља адекватности капитала је почевши од 30.06.2017. године усклађен са Базел III стандардом.

Основни циљеви управљања капиталом су:

- очување минималног регулаторног захтева (EUR 10 милиона);
- одржавање заштитних слојева капитала;
- поштовање минималних регулаторних показатеља адекватности капитала увећаних за заштитне слојеве капитала;
- одржавање поверења у сигурност и стабилност пословања;
- остварење пословних и финансијских планова;
- подржавање очекиваног раста пласмана;
- омогућавање оптимума будућих извора средстава и њиховог коришћења;
- остварење политике дивиденди.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Управљање капиталом (наставак)

Регулаторни капитал Банке представља збир основног капитала (кога чине основни акцијски и додатни основни капитал) и допунског капитала, умањен за одбитне ставке. Показатељи адекватности капитала представљају однос капитала (укупног, основног или основног акцијског) Банке и збира: ризиком пондерисаних изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука; ризичне активе по основу изложености ризику измирења/испоруке (осим по основу слободних испорука); ризичне активе по основу изложености тржишним ризицима; ризичне активе по основу изложености оперативном ризику; ризичне активе по основу изложености ризику прилагођавања кредитне изложености и ризичне активе по основу прекорачења лимита изложености из књиге трговања. Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука се утврђују у складу са прописаним пондерима ризичности за све класе активе. Ризична актива по основу изложености оперативном ризику се добија множењем реципрочне вредности прописаног показатеља адекватности капитала и капиталног захтева за оперативни ризик, утврђеног као трогодишњи просек производа индикатора изложености по свим линијама пословања и прописаних стопа капиталног захтева за сваку пословну линију.

Показатељи адекватности капитала	У хиљадама динара	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Основни капитал	58,512,822	55,122,806
Основни акцијски капитал	58,139,312	54,749,296
Додатни основни капитал	373,510	373,510
Допунски капитал	-	-
Одбитне ставке од капитала	(1,473,139)	(3,992,144)
Капитал	57,039,683	51,130,662
Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука	161,828,271	146,903,022
Ризична актива по основу изложености оперативном ризику	31,379,213	31,680,737
Ризична актива по основу изложености тржишним ризицима	2,281,232	4,761,814
Показатељ адекватности капитала (мин, 14,26%)	29,18%	27,89%
Показатељ адекватности основног капитала (мин, 12,26%)	29,18%	27,89%
Показатељ адекватности основног акцијског капитала (мин, 10,76%)	28,99%	27,68%

Током 2018. године сви прописани показатељи адекватности капитала су били изнад регулаторних лимита (8%+ комбиновани заштитни слој капитала, 6%+ комбиновани заштитни слој капитала и 4,5%+ комбиновани заштитни слој капитала за показатеље адекватности укупног, основног и основног акцијског капитала респективно).

Банка Стратегијом и Планом управљања капиталом обезбеђује одржавање нивоа и структуру интерног капитала који пружа адекватну подршку расту пласмана, будућих извора средстава и њиховог коришћења, спровођењу политике дивиденди, као и прилагођавање променама у регулаторним захтевима.

Током 2018. године Банка је обрачунавала и показатељ левериџа у складу са регулаторним захтевом, који представља количник основног капитала и износа изложености које улазе у обрачун предметног показатеља.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Управљање капиталом (наставак)

План управљања капиталом, као део система управљања капиталом, садржи:

- стратешке циљеве и период за њихово остваривање;
- опис процеса управљања расположивим интерним капиталом, планирање његовог адекватног нивоа и одговорности за тај процес;
- процедуре планирања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- начин достизања и одржавања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- ограничења у вези са расположивим интерним капиталом;
- приказ и образложење ефеката стрес тестирања на интерне капиталне захтеве;
- алокацију капитала;
- план пословања у случају настанка непредвиђених догађаја.

Банка на континуираној основи спроводи процес интерне процене адекватности капитала у складу са природом, обимом и сложености пословних активности, а у складу са Стратегијом управљања ризицима, политикама за управљање појединачним ризицима и Стратегијом управљања капиталом.

Процес интерне процене адекватности капитала, као документован и континуиран процес испуњава следеће услове:

- заснован је на идентификацији и мерењу ризика;
- пружа свеобухватну процену и праћење ризика којима је Банка изложена или може бити изложена,
- обезбеђује адекватан ниво расположивог интерног капитала у складу са ризичним профилем Банке;
- укључен је у систем управљања Банком и доношење одлука;
- предмет је редовне анализе, праћења и провере.

Фазе процеса интерне процене адекватности капитала у Банци обухватају:

- утврђивање материјално значајних ризика, у складу са квалитативним и квантитативним критеријумима;
- обрачун износа интерних капиталних захтева;
- обрачун износа стресираних интерних капиталних захтева;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева;
- поређење следећих елемената:
 - капитала и расположивог интерног капитала;
 - минималних капиталних захтева и интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
 - збира минималних капиталних захтева и укупних интерних капиталних захтева.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА

Руководство користи претпоставке и процене које имају ефекта на презентоване вредности средстава и обавеза у току извештајног периода. Процене, као и претпоставке на основу којих су процене извршене, су резултат редовних провера. Ове процене и претпоставке су засноване на претходном искуству, као и различитим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја, а које делују реално и разумно у датим околностима уз примену концепта очекиваног кредитног губитка.

Кључни извори неизвесности код процена

Резервисања за кредитне губитке

Обезвређење средстава која се процењују методом амортизованог трошка се утврђује на начин који је описан у рачуноводственој политици 3(j).

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врше се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Банка врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Појединачно процењивање

Банка процењује исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиревања обавеза – default-а (ризичан пласман, подкатегија ризика 4Д, 4ДД и 5 према интерном систему рејтинга), односно пласмани који су класификовани у ниво 3 у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Банци, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Банка одређује на основу анализе вредносне структуре портфолија по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на појединачној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када Банка, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења;
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

Докази се могу документовати и анализом у Watch процесу, информацијом о повећаном степену ризика дужника, извештајима са састанака који су одржани са дужником, извештајима о обављеном мониторингу колатерала клијената, извештајима о принудној наплати и данима блокаде, извештајима о кредитима у доцњи и другим информацијама којима Банка располаже.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, износ обезвређења се обрачунава као разлика између бруто књиговодствене вредности средстава и садашње вредности процењених будућих токова готовине, при чему Банка уважава постојање више сценарија наплате приликом процене очекиваних будућих токова готовине. Том приликом, сценарија која се могу узети у обзир су сценарија из пословања (реструктурирање/споразуми и слично), сценарија из реализација колатерала (вансудски/судски/стечај и остало) и продаја потраживања. Вероватноће одређеног сценарија Банка процењује на основу историјске реализације и наплате проблематичних случајева, специфичности појединачног клијента, као и предвиђањем будућих могућих исхода, при чему је збир свих сценарија 100%

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Групно процењивање

Обезвређење се процењује групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и који нису појединачно значајни са статусом default-а и за пласмане код којих обрачуном на појединачној основи није утврђен износ обезвређења, као и по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Методологија за обезвређење је значајно промењена и уместо приступа реализованог губитка у складу са МРС 39, примењује се принцип будућег очекиваног губитка, у складу са МСФИ 9, кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности.

Обезвређење на групној основи базира се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци (потраживања у нивоу 1), осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента (потраживања у нивоу 2).

Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за привредне клијенте, микро бизнис, становништво по врстама производа, финансијске институције и изложености према државама.

Обезвређење кредита умањује вредност кредита и признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе. Утврђивање вероватног губитка Банка врши и за неискоришћене преузете обавезе, за које није уговорила безусловно и без претходне најаве, могућност отказа уговорене обавезе. Приликом обрачуна резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза, Банка користи фактор конверзије (CCF) којим се коригује књиговодствена вредност неискоришћених преузетих обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Утврђивање фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената представља износе по којима се средства могу разменити или обавезе измити између упућених, вољних страна у трансакцији по тржишним условима.

Банка врши вредновање финансијских инструмената по:

- фер вредности кроз биланс успеха и
- фер вредности кроз остали резултат, са признавањем «recycling» или без признавања у билансу успеха.

Финансијска средства и обавезе класификовани по фер вредности кроз биланс успеха се, у поступку накнадног вредновања мере по фер вредности, без укључивања трошкова продаје или других трошкова при престанку признавања. Добици / губици који проистичу од промене фер вредности ових финансијских инструмената, њихови приходи од дивиденди, као и курсне разлике се признају у билансу успеха. Не спроводи се тест на потенцијално обезвређење ових финансијских инструмената.

Након почетног признавања, инструменти капитала накнадно се одмеравају у зависности од тога да ли имају котирану тржишну цену. Инструменти капитала који имају котирану тржишну цену одмеравају се по тржишној вредности, а инвестиције у инструменте капитала који немају котирану тржишну цену на активном тржишту одмеравају се коришћењем техника процене, при чему се комбинује више расположивих приступа и техника за мерење фер вредности.

Инвестиције у инструменте капитала који се не држе ради трговања и који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат се мере, у поступку накнадног вредновања, по фер вредности, без укључивања трошкова продаје или других трошкова при престанку признавања. Уз изузетак примљених дивиденди који се признају у билансу успеха, сви други везани добити и губици, укључујући и компоненту курсних разлика, се признају у осталом резултату, преко капитала.

Износи приказани у осталом резултату се не могу накнадно пренети у биланс успеха, иако се кумулирани добити или губици могу трансферисати унутар капитала, на нераспоређену добит.

Инвестиције у дужничке инструменте који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат се, након иницијалног признавања, вреднују на следећи начин:

- a. добити/ губици од обезвређења, који се изводе из исте методологије, која се примењује и за финансијска средства мерена по амортизованој вредности, признају се у билансу успеха;
- b. добити/ губици од курсних разлика, се признају у билансу успеха;
- c. приходи од камата, који се рачунају применом метода ефективне камате, се признају у билансу успеха;
- d. добити/ губици од промене фер вредности се признају кроз остали укупни резултат;
- e. у случају извршене модификације, добити/ губици од модификације се признају у билансу успеха и
- f. у случају престанка признавања, кумулативни добити/ губици претходно признати кроз остали укупни резултат се рекласификују из капитала у биланс успеха, као прилагођавање услед рекласификације.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Утврђивање фер вредности (наставак)

Финансијски деривати накнадно се прерачунавају по тржишној вредности. Тржишне вредности финансијских деривата се добијају на основу различитих техника процене, укључујући дисконтовање новчаних токова. Промена вредности финансијских деривата се рачуноводствено исказује у оквиру пасиве, односно активе и биланса успеха.

Промене фер вредности финансијских обавеза за обавезе које се вреднују по фер вредности врши се у случају:

- промена у фер вредности која је последица промене сопственог кредитног ризика обавезе исказује се у осталом резултату, а
- преостали износ промене фер вредности обавезе се исказује у билансу успеха.

Финансијске обавезе које се држе ради трговања и деривати, после почетног признавања и одмеравања, вреднују се по фер вредности.

Промена фер вредности финансијске обавезе која се држи ради трговања, укључује се у приходе, односно расходе периода у коме су настали.

Уколико Банка измирује своје обавезе према повериоцима и запосленима готовином која се утврђује у односу на цену акција или има опцију да се определи између ова два начина измирења обавезе, вредновање таквих трансакција се врши у складу са релевантним МСФИ.

Концепт фер вредности

Приликом мерења фер вредности Банка се опредељује за приступ/технике које треба да максимизирају употребу релевантних јавно доступних података (енгл. „*observable inputs*“), а да минимизирају коришћење података који нису јавно доступни (енгл. „*unobservable inputs*“).

На располагању су 3 приступа за мерење фер вредности:

- тржишни приступ
- приходни приступ
- трошковни приступ

Банка врши утврђивање фер вредности финансијских инструмената на дан биланса. Кад год је могуће Банка врши мерење фер вредности употребом тржишних цена доступних на активном тржишту за дати инструмент. Тржиште се сматра активним ако су котиране цене лако и редовно доступне и представљају стварне и редовне тржишне трансакције по тржишним условима.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

У случају да тржиште за финансијске инструменте није активно, фер вредност се одређује употребом методологије процене. Методологије процене укључују трансакције по тржишним условима између упућених, вољних страна (ако су доступне), позивање на постојећу фер вредност осталих инструмената који су суштински исти, анализе дисконтованих токова готовине и друге алтернативне методе. Одабрана методологија процене максимално користи тржишне податке, заснива се у најмањој могућој мери на проценама које су специфичне за Банку, укључује све факторе које учесници на тржишту сматрају као одређујуће за цену, у складу са прихваћеним економским методологијама за одређивање цене финансијских инструмената. Улазни подаци за методе процене разумно одражавају тржишна очекивања и факторе ризика приноса који су садржани у финансијском инструменту. Методе процене се подешавају и тестира њихова исправност употребом цена из уочљивих постојећих трансакција на тржишту за исте инструменте, на основу других доступних уочљивих тржишних података.

Најбољи доказ фер вредности финансијског инструмента приликом иницијалног признавања је цена остварена у трансакцији тј. фер вредност надокнаде која је дата или примљена, осим ако је фер вредност датог инструмента доказана поређењем са другим уочљивим постојећим трансакцијама на тржишту за исте инструменте (без модификовања или преформулисања) или је заснована на методи процене чије варијабле укључују само податке који су уочљиви на тржишту. Када цена остварена у трансакцији даје најбољи доказ фер вредности приликом иницијалног признавања, финансијски инструменти се иницијално мере по цени трансакције и све разлике између те цене и вредности која је иницијално установљена методом процене се накнадно исказују у билансу успеха, у зависности од појединачних чињеница и околности трансакције, али не касније од момента када је процена подржана уочљивим тржишним подацима или када је трансакција закључена.

Све разлике између фер вредности приликом почетног признавања и износа који може да зависи од неуочљивих параметара признају се у оквиру биланса успеха без одлагања, али се признају током века трајања инструмента на одговарајући начин или приликом њиховог откупа, преноса или отуђења, или када фер вредност постане уочљива. Средства и дуге позиције се мере по понуђеној цени, а обавезе и кратке позиције се мере по траженој цени. Фер вредност одражава кредитни ризик инструмента и укључује корекције које одражавају кредитни ризик Банке и друге уговорне стране, где је релевантно. Процене фер вредности засноване на моделима процене се коригују за све остале факторе, као што су ризик ликвидности или модели неизвесности, у мери у којој Банка сматра да трећа лица учесници на тржишту могу да их узму у обзир приликом одређивања цене трансакције.

Утврђивање фер вредности финансијских инструмената и признавање ефеката процене се спроводи на основу одредби Методологије за утврђивање фер вредности финансијских инструмената, заснованих на Политици и Стратегији управљања ризицима .

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА

Банка има три оперативна сегмента – профитна центра, који представљају стратешке организационе делове Банке и њихово пословање је предмет извештавања по сегментима.

У наставку је приказан преглед оперативних сегмената са активностима сваког од оперативних сегмената:

Послови са правним лицима: Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима
правним лицима осим банака

Послови са становништвом: Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима
физичким лицима, микроклијентима, предузетницима и пољопривредницима

Инвестиционо банкарство и међу-банкарско пословање: Укључује пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима као и трансакције са банкама.

При сагледавању профитабилности / резултата сваког сегмента, осим прихода и расхода остварених из пословања са клијентима, укључују се и приходи и расходи из интерних односа обрачунати помоћу трансферних цена које се утврђују на основу одговарајућих тржишних цена (нето приходи/расходи из интерних односа).

Значајан утицај на резултат у 2018. години имали су нето приходи индиректних отписа који су износили 9,493 хиљаде динара (од чега се на наплаћена отписана потраживања односило 329,451 хиљаду динара).

Такође, на висину резултата, поред нето прихода индиректних отписа утицао је и нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности у износу од 526,547 хиљада динара по основу продаје пласмана више клијената.

Приликом израде извештаја по сегментима оперативни трошкови пословања се деле на директне оперативне трошкове (директно под контролом сегмената пословања или су директно повезани са пословањем сегмената) и индиректне оперативне трошкове (висина ових трошкова није под директном контролом сегмената или не постоји директна веза са пословањем сегмената).

Сваки сегмент пословања се задужује директним оперативним трошковима који се односе на тај сегмент као и делом индиректних оперативних трошкова (расподела ових трошкова на сегменте се врши применом одговарајућих кључева који се користе за алокацију трошкова трошkových центара на профитне центре).

Директни оперативни трошкови на нивоу Банке износе 7,353,212 хиљада динара и чине 70% укупних оперативних трошкова. Директни оперативни трошкови се највећим делом састоје од трошкова који су директно повезани са пословањем сегмената (зараде, трошкови закупа, трошкови амортизације, маркетинга и други трошкови), а у мањем делу чине их и трошкови који се на сегменте алоцирају на бази одлуке менаџмента.

На сегмент послова са становништвом односи се износ од 5,764,006 хиљада динара директних трошкова (78% укупних директних трошкова), што је последица велике пословне мреже и броја запослених радника на пословима са становништвом.

У складу са претходно наведеним, Банка је у пословној 2018. години остварила добитак пре пореза у износу од 8,121,073 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2018. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	6,680,347	2,461,416	4,603,145	-	13,744,908
Расходи од камата	(630,059)	(178,255)	(101,956)	-	(910,270)
Нето приход по основу камата	6,050,288	2,283,161	4,501,189	-	12,834,638
Нето приходи/расходи камата из интерних односа	(727,305)	(601,012)	1,328,317	-	-
Нето приход по основу накнада и провизија	3,835,447	757,668	617,034	-	5,210,149
Резултат пре исправки вредности	9,158,430	2,439,817	6,446,540	-	18,044,787
Нето приходи/расходи исправке вредности	(25,518)	22,453	12,558	-	9,493
Резултат пре оперативних трошкова	9,132,912	2,462,270	6,459,098	-	18,054,280
Директни оперативни трошкови	(5,764,006)	(1,410,121)	(179,085)	-	(7,353,212)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	(7,458)	-	(7,458)
Нето остали приходи и расходи	(174,451)	488,639	233,847	-	548,035
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	3,194,455	1,540,788	6,506,402	-	11,241,645
Индиректни оперативни трошкови	(1,590,128)	(1,193,677)	(336,767)	-	(3,120,572)
Резултат пре пореза	1,604,327	347,111	6,169,635	-	8,121,073
Актива по сегментима					
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	63,595,710	-	63,595,710
Пласмани банкама	-	-	18,477,729	-	18,477,729
Пласмани комитентима	91,855,167	75,690,507	-	-	167,545,674
Хартије од вредности	-	-	133,177,598	-	133,177,598
Остало	-	-	2,611,859	15,757,411	18,369,270
	91,855,167	75,690,507	217,862,895	15,757,411	401,165,980
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	5,662,748	-	5,662,748
Обавезе према комитентима	261,120,783	49,937,553	6,170,748	-	317,229,084
Остало	-	-	-	10,713,635	10,713,635
	261,120,783	49,937,553	11,833,496	10,713,635	333,605,467

Напомене: Пласмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента послови са становништвом
Индиректни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних сегмената

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2017. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништвом	Послови са правним лицима	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање	Остало	Укупно
Приходи и расходи					
Приходи од камата	6,367,966	2,649,990	5,034,480	-	14,052,436
Расходи од камата	(880,868)	(224,091)	(501,280)	-	(1,606,239)
Нето приход по основу камата	5,487,098	2,425,899	4,533,200	-	12,446,197
Нето приходи/расходи из интерних односа	(886,255)	(768,155)	1,654,410	-	-
Нето приход по основу накнада и провизија	3,198,742	1,290,502	592,982	-	5,082,226
Резултат пре исправки вредности	7,799,585	2,948,246	6,780,592	-	17,528,423
Нето приходи/расходи исправке вредности	(310,881)	266,530	62,234	-	17,883
Резултат пре оперативних трошкова	7,488,704	3,214,776	6,842,826	-	17,546,306
Директни оперативни трошкови	(5,783,836)	(1,672,719)	(182,687)	-	(7,639,242)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	(56,358)	-	(56,358)
Нето остали приходи и расходи	(82,584)	557,765	55,202	-	530,383
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	1,622,284	2,099,822	6,658,983	-	10,381,089
Индиректни оперативни трошкови	(1,612,287)	(1,237,636)	(343,916)	-	(3,193,839)
Резултат пре пореза	9,997	862,186	6,315,067	-	7,187,250
Актива по сегментима					
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	49,840,887	-	49,840,887
Пласмани банкама	-	-	29,543,789	-	29,543,789
Пласмани комитентима	81,512,171	72,385,196	-	-	153,897,367
Хартије од вредности	-	-	117,288,767	-	117,288,767
Остало	-	-	2,611,859	16,000,869	18,612,728
	81,512,171	72,385,196	199,285,302	16,000,869	369,183,538
Обавезе по сегментима					
Обавезе према банкама	-	-	4,532,505	-	4,532,505
Обавезе према комитентима	230,900,337	52,610,572	8,960,731	-	292,471,640
Остало	-	-	-	8,919,338	8,919,338
	230,900,337	52,610,572	13,493,236	8,919,338	305,923,483

Напомене: Пласмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента послови са становништвом
Индиректни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних сегмената

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

7. ФИНАНСИЈСКА АКТИВА И ОБАВЕЗЕ – РАЧУНОВОДСТВЕНА КЛАСИФИКАЦИЈА И ПОШТЕНА (ФЕР) ВРЕДНОСТ

Методологија и претпоставке које су коришћене за обрачун поштене (фер) вредности за наведена финансијска средства и обавезе која нису евидентирана по поштеној вредности у финансијским извештајима су следеће:

(и) Средства и обавезе код којих је садашња вредност у књигама приближно једнака поштеној вредности

Код финансијских средстава и обавеза која су високо ликвидна и са краткорочним доспећем (до године дана) претпоставља се да је садашња књиговодствена вредност приближно једнака поштеној вредности. Ова претпоставка се такође користи и код депозита по виђењу, штедних депозита без специфицираног рока доспећа и свих финансијских инструмената који имају променљиву каматну стопу.

(ии) Инструменти са фиксном каматном стопом

Поштена вредност финансијских средстава и обавеза са фиксном каматном стопом, која се воде по амортизованој вредности, се процењује поређењем тржишних каматних стопа у моменту иницијалног признавања са текућим тржишним каматним стопама за финансијске инструменте сличних карактеристика. Процењена поштена вредност средстава и обавеза са фиксном каматном стопом у највећем делу одговара књиговодственој вредности с обзиром да уговорене каматне стопе не одступају од тржишних. Банка нема материјално значајних одступања по овом основу.

8. НЕТО ПРИХОДИ ОД КАМАТА

Нето приходи од камата се састоје од:

Приходи од:	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Банака и по основу РЕПО пласмана	245,310	302,541
Комитената	9,141,760	9,017,954
Народне Банке Србије (депонована ликвидна средства и обавезне резерве)	283,703	371,056
Хартија од вредности	4,074,135	4,360,885
Приходи од камата	13,744,908	14,052,436
Расходи по основу:		
Депозита и осталих обавезе банака и других фин. организација	18,773	100,081
Депозита комитента	812,122	1,112,608
Примљених кредита	79,375	393,550
Расходи од камата	910,270	1,606,239
Нето приходи од камата	12,834,638	12,446,197

Укупни приходи и расходи камата који су обрачунати коришћењем методе ефективне каматне стопе приказани у претходној табели се односе на финансијска средства и обавезе које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

9. НЕТО ПРИХОДИ / РАСХОДИ ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

Нето приходи/расходи од накнада и провизија се састоје од:

	У хиљадама динара	
	2018.	2017.
За годину која се завршава 31. децембра		
Приходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	3,577,857	3,243,428
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-становништво	20,939	28,845
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	93,582	152,973
Накнаде по основу купопродаје девиза	410,146	455,964
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	31,343	37,390
Накнаде по пословима са картицама	2,188,083	1,795,591
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	69,291	87,771
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	481,160	544,317
	6,872,401	6,346,279
Приходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	101,003	109,763
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	8,772	9,250
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	20,858	12,778
Накнаде по пословима са картицама	204,768	221,473
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	70	673
	335,471	353,937
	7,207,872	6,700,216
Расходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	135,377	125,732
Накнаде по основу купопродаје девиза	32,831	64,340
Накнаде по пословима са картицама	931,307	770,319
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	64,462	78,149
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	132,197	139,701
	1,296,174	1,178,241
Расходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	79,817	72,877
Накнаде по пословима са картицама	577,283	329,074
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	44,449	37,798
	701,549	439,749
	1,997,723	1,617,990
Нето приходи од накнада и провизија	5,210,149	5,082,226

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

10. НЕТО ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРОМЕНЕ ФЕР ВРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА

Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената се састоји од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Приходи од промене фер вредности деривата намењених трговању – SWAP	11,915	-
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности и осталих фин.средстава који се вреднују по фер вредности кроз БУ –Обвезнице републике Србије	22,647	51,739
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности – инвестиционе јединице	9,586	12,643
	<u>44,148</u>	<u>64,382</u>
Расходи од промене фер вредности деривата намењених трговању - SWAP	-	(7,845)
Расходи од промене фер вредности хартија од вредности и осталих фин.средстава који се вреднују по фер вредности кроз БУ –Обвезнице републике Србије	(72)	-
Нето добитак/ губитак	<u>44,076</u>	<u>56,537</u>

11. НЕТО ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ

Нето добитак/ губитак по основу престанка признавања се састоји од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Добици по основу престанка признавања фин.инстр.који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	86,991	44,534
Добици по основу престанка признавања хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	162,425	47,261
Губици по основу престанка признавања фин.инстр.који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	(688)	(211)
Губици по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	(18,534)	-
Нето добитак/ губитак	<u>230,194</u>	<u>91,584</u>

Добици по основу престанка признавања фин.инстр.који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у износу од 86,991 хиљаду динара односе се на обвезнице Републике Србије, од чега у динарима у износу од 50,078 хиљаду динара и у инострану валути у износу од 36,913 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

**11. НЕТО ДОБИТАК/ГУБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА
ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ
(наставак)**

Добици по основу престанка признавања хартија од вредности и осталих пласмана по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 162,425 хиљада динара односе се на: обвезнице Републике Србије у динарима у износу од 78,148 хиљада динара, обвезнице Републике Србије у иностраној валути у износу од 80,133 хиљада и инвестиционе јединице у динарима у износу од 4,144 хиљаде динара.

Губици по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у износу 688 хиљада динара односе се на: обвезнице Републике Србије у динарима у износу од 353 хиљаде динара, обвезнице Републике Србије у иностраној валути у износу од 335 хиљада динара.

Губици по основу престанка признавања хартија од вредности и осталих пласмана по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 18,534 хиљада динара односе се на: обвезнице Републике Србије у динарима у износу од 298 хиљада динара, обвезнице Републике Србије у иностраној валути у износу од 9,142 хиљаде динара и продају девизних SWAP аранжмана у износу од 9,094 хиљада динара.

**12. НЕТО РАСХОД ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА И ЕФЕКТА УГОВОРЕНЕ ВАЛУТНЕ
КЛАУЗУЛЕ**

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра 2018.	2017.
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле – правна лица	639,208	1,325,087
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	2,627	7,533
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности обавеза	5,503	17,989
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	706,052	427,235
Приходи по основу позитивних курсних разлика	555,299	12,598,243
	1,908,689	14,376,087
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле – правна лица	(787,602)	(3,575,513)
Расходи од негативних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	(3,357)	(24,147)
Расходи од негативних курсних разлика од промене вредности обавеза – уговорена валутна клаузула	(4,636)	(4,170)
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	(664,949)	(2,546,402)
Расходи по основу негативних курсних разлика	(455,603)	(8,282,213)
	(1,916,147)	(14,432,445)
Нето расход	(7,458)	(56,358)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

13. НЕТО ПРИХОД / РАСХОД ПО ОСНОВУ УМАЊЕЊА ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА КОЈА СЕ НЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА

Нето приходи обезвређења финансијских средстава се односе на:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Расходи индиректних отписа фин. сред. која се вреднују по аморт. вредн.	(5,726,589)	(11,106,990)
Расходи резервисања за ванбилансне позиције	(360,293)	(276,066)
Расходи дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат	(80,945)	-
Приходи од укидања индиректних отписа фин. сред. која се вреднују по аморт. вредн.	5,487,456	10,340,416
Приходи од укидања резервисања за ванбилансне позиције	305,089	321,929
Приход од наплате отписаних потраживања	329,451	738,594
Приход дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат	55,324	-
Нето приход	9,493	17,883

У оквиру позиције расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција Банка је евидентирала и обезвређење материјалних вредности стечених наплатом потраживања у износу од 96,538 хиљаде динара (напомена 32) на основу процене вредности непокретности и опреме од стране овлашћеног проценитеља, у складу са интерним актом Банке.

У току 2018. године наплаћена отписана потраживања у износу од 329,451 хиљаду динара у највећем делу односе се на наплату потраживања из ванбилансне евиденције за која је претходно извршен трајни отпис преносом из биланса на ванбиланс, од чега се на наплату кредита физичких лица односи 134,263 хиљаде динара, а остатак у износу од 195.188 хиљаде динара се односи на наплату кредита правних лица.

До краја јануара 2019. године нису извршене материјално значајне наплате обезвређених пласмана које би утицале на укидање исправке вредности.

Ефекти по основу кредитног ризика дужничких хартија од вредности у износу нето расхода 25,621 хиљаду динара Банка је признала у оквиру капитала на позицији губици по основу дужничких инструмената (расходи дужничких ХоВ по фер вредности кроз остали резултат у износу од 80,945 хиљада динара и приходи по истом основу у износу од 55,324 хиљаде динара). Ове позиције су изузете из табеле у наставку.

Ефекат прве примене МСФИ 9 корекција 01.01.2018.

У хиљадама динара

Исправке вредности финанс. средстава вреднованих по амортизованој вредности укључујући и ефекат промене резервисања за ванбилансу активу	Ефекат корекције фер вредности ХОВ кроз остали резултат	Укупан ефекат прве примене МСФИ 9 признат кроз корекцију резултата претходне године
949,746	211,947	1,161,693

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

13. НЕТО ПРИХОД / РАСХОД ПО ОСНОВУ УМАЊЕЊА ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА КОЈА СЕ НЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА (наставак)

КРЕТАЊЕ НА РАЧУНИМА ИСПРАВКИ ВРЕДНОСТИ И РЕЗЕРВИСАЊИМА ЗА ВАНБИЛАНС

	Пласмани банкама (напомена 25.2)	Пласмани комитентима (напомена 26.2)	Хартије од вредности- обвезнице локалне самоуправе (напомена 24)	Инвестиц. зависна друштва (напомена 27)	Остала средства (напомена 32)	Ванбил. обавезе (напомена 36)	Укупно
Стање 1. јануара 2018. године	202,558	18,034,599	3	2,869,029	2,456,863	124,392	23,687,444
Корекција почетног стања	-	-	-	-	-	-	-
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	25,260	752,052	1,828	-	75,248	95,358	949,746
Корекција почетног стања	-	-	-	-	-	-	-
100%обезвређени удели	-	-	-	-	(504,732)	-	(504,732)
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	227,818	18,786,651	1,831	2,869,029	2,027,379	219,750	24,132,458
Нова исправка Вредности	66,805	5,431,870	586	-	227,328	360,293	6,086,882
Смањење исправке Вредности	(76,584)	(5,119,334)	(818)	-	(290,720)	(305,089)	(5,792,545)
Курсне разлике	9,171	(11,737)	(5)	-	117	-	(2,454)
Трајни отпис	-	(5,124,786)	-	-	(4,226)	-	(5,129,012)
Остале промене	827	186,643*	-	-	(7,771)	-	179,699
Стање 31. децембра 2018. године	228,037	14,149,307	1,594	2,869,029	1,952,107	274,954	19,475,028

* ефекат признавања прихода од камате на обезвређене кредите применом алтернативног концепта ИРЦ метода који се односи на нетирање прихода од камата и расхода исправки вредности

Банка је у 2018. години, извршила повећање нето расхода исправке вредности пласмана вреднованих по амортизованој вредности и резервисања за ванбилансне обавезе у укупном износу од 294,337 хиљада динара.

Од осталих промена на рачунима исправки вредности и резервисања износ од 5,129,012 хиљада динара односи се на трајни отпис који је Банка спровела у 2018. године преносом са билансне на ванбилансну евиденцију на основу Одлуке НБС о рачуноводственом отпису билансне активе.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

14. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА КОЈИ СЕ ВРЕДНУЈУ ПО АМОРТИЗОВАНОЈ ВРЕДНОСТИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Добитак по основу престанка признавања фин.инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	526,547	-
Нето добитак	526,547	-

Добитак по овом основу остварен у 2018. години у целости се односи на име уговора о уступању потраживања једног клијента по ком основу је Банка примила у износу од 12,900,000 ЕУР односно РСД 1,522,765 хиљада динара. По основу трансакције остварен је позитиван ефекат на биланс успеха у износу од 526,547 хиљада динара.

15. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ПРЕСТАНКА ПРИЗНАВАЊА ИНВЕСТИЦИЈА У ПРИДРУЖЕНА ДРУШТВА И ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОДУХВАТЕ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Приходи по основу продаје – учешћа у капитал ЈУБМЕС банке	-	306
Нето добитак	-	306

16. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Остали приходи оперативног пословања	145,233	174,837
Приходи од дивиденди и учешћа	10,736	9,136
Нето приход	155,969	183,973

У оквиру осталих прихода оперативног пословања у износу од 145,233 хиљаде динара најзначајнији износи односе се на приходе од накнада по основу давања у закуп непокретности укључујући и примљене авансе за закуп у износу од 68,272 хиљаде динара и рефундације судских трошкова и комуналних трошкова у износу од 49,183 хиљаде динара.

У току 2018. године Банка је примила дивиденде по основу учешћа и акција намењених трговању у износу од 10,736 хиљада динара (2017: 9,137 хиљада динара) које чине део позиције осталих прихода, и то дивиденде од учешћа у власништву VISA Inc. у износу од 6,154 хиљада динара, Дунав осигурање АДО у износу од 3,363 хиљаде динара и MasterCard у износу од 1,219 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

17. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи се састоје од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Трошкови зарада	2,630,690	2,733,546
Трошкови накнада зарада	463,408	435,931
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	381,607	402,439
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	822,864	830,100
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	6,141	11,587
Резервисања за отпремнине – нето (напомена 36.)	80,266	33,809
Остали лични расходи	57,823	72,785
Укупно	4,442,799	4,520,197

18. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Трошкови амортизације – нематеријална улагања (напомена 28.2)	139,188	143,181
Трошкови амортизације – некретнине и опрема (напомена 29.2)	376,772	379,746
Трошкови амортизације – инвестиционе некретнине (напомена 30.1)	36,028	40,655
Укупно	551,988	563,582

19. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

Остали приходи се односе на:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Приходи од укидања неискоришћених резервисања за судске спорове	134,110	25,426
Добици од продаје опрема/ некретнине	-	6,923
Приходи од смањења обавеза	40,650	67,143
Вишкови	-	3
Остали приходи	105,469	654,309
Укупно	280,229	753,804

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

19. ОСТАЛИ ПРИХОДИ (наставак)

У оквиру позиције осталих прихода у 2018. години, најзначајније ставке чине приходи:

- По основу судских спорова пресуђених у корист Банке или спорова у прекиду до окончања претходног повезаног поступка у износу од 134,110 хиљада динара
- По основу смањења обавеза у износу од 40,650 хиљада динара које су резултат приходовања материјално безначајних обавеза неактивних партија текућих, динарских и девизних рачуна физичких лица који су у току 2018. године испунили услове прописане одлуком Извршног одбора Банке. У случају накнадног захтева клијента за исплатом укинуте обавезе иста ће се извршити на терет расхода Банке.
- Од осигуравајућег друштва за затезну камату и надокнаду трошкова на основу судског решења у износу од 63,405 хиљада динара,
- По основу камата из ранијих година – становништво у износу од 16,260 хиљада динара
- По основу камата из ранијих година – привреда у износу од 14,251 хиљаду динара

20. ОСТАЛИ РАСХОДИ

Остали расходи се односе на:

	У хиљадама динара	
	2018.	31. децембра 2017.
Трошкови материјала	334,632	367,932
Трошкови производних услуга	1,877,932	2,033,338
Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	2,432,612	2,475,068
Трошкови пореза	147,540	129,512
Трошкови доприноса	740,120	751,661
Остали оперативни трошкови	26,427	25,600
Остали расходи	304,928	262,117
Губици по основу расходовања и отписа осн. сред. и нематер. имовине	12,405	-
Расходи по основу промене вредности инвестиционих некретнина и средстава намењених продаји (напомене 30 и 31)	20,410	86,708
Расходи по основу резервисања по судским споровима (напомена 36)	270,971	173,187
Укупно	6.167.977	6,305,123

а) Остали расходи

У оквиру позиције осталих расхода у износу од 304,928 хиљада динара између осталих евидентирани су:

- расходи по основу резервисања за судске спорове у износу од 270,971 хиљаду динара
- расходи по основу плаћених фактура осигуравајућем друштву за полисе животног осигурања клијената винкулираних у корист Банке у износу од 176,422 хиљаде динара, а чије је плаћање на свој терет преузела Банка. Наведене полисе се користе као колатерал за одобрене кредите физичким лицима. Такође, у овој позицији су приказани и расходи по полисама за кориснике сетова текућих рачуна и путног осигурања интернационалних платних картица у износу од 64,889 хиљада динара и
- губици по основу расходовања и отписа основних средстава и нематеријалних улагања у износу 12,405 хиљада динара.

б) Расходи по основу резервисања за судске спорове

Расходи по основу резервисања за судске спорове у укупном износу од 270,971 хиљада динара (напомена 36) резултат су повећање расхода за тридесетједан нови предмет у току 2018 године и повећања расхода за активне предмете из ранијих година.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

21. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез

21.1 Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Добитак по основу одложених пореза	700,754	1,335,828
Губитак по основу одложених пореза	(676,645)	(405,710)
Укупно	24,109	930,118

У 2018. и 2017. години Банка није исказала текући порез на добит на основу важећих пореских прописа.

21.2 Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	У хиљадама динара			
	2018.	2018.	2017.	2017.
Добитак/ Губитак пре опорезивања		8,121,073		7,187,250
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит	15%	1,218,161	15%	1,078,087
Расходи који се не признају у пореске сврхе	1.05%	85,015	-0.41%	(29,449)
Порески ефекти нето капиталних губитака/ добитака	-0.01%	(621)	-0.01%	(562)
Порески ефекат усклађивања прихода	-0.24%	(19,773)	0.03%	1,868
Порески ефекти по МСФИ 9	-0.43%	(34,851)	-	-
Порески кредити примљени и искоришћени у текућој години	-7.80%	(632,773)	-5.13%	(368,666)
Порески ефекти прихода од камата по дужничким ХОВ чији је издавалац РС, АП Војводина или НБС	-7.57%	(615,158)	-9.48%	(681,278)
Корекција пореских ефеката по основу одложених пореза	-0.30%	(24,109)	-12.94%	(930,118)
Порески ефекти исказани у билансу успеха		24,109		930,118

21.3 Промене на одложеним порезима на дан 31. децембра су приказане као што следи:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2018.	2017.
Стање на дан 1. јануара	857,096	(23,592)
Настанак и укидање привремених разлика	(16,129)	880,688
Стање на дан 31. децембра	840,967	857,096

У току 2018. године Банка није плаћала порез на добит, имајући у виду да приликом обрачуна пореза на добит за 2017. год. није исказала обавезу плаћања пореза, због покрића пореске обавезе пренетим пореским губитком.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

21. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

21.4 Одложена пореска средства и обавезе

21.4.1 Одложена пореска средства и обавезе се односе на:

	2018.			У хиљадама динара 2017.		
	Средства	Обавезе	Нето	Средства	Обавезе	Нето
Разлика у садашњој вредности основних средстава за пореске и књиговодствене потребе	69,359	-	69,359	112,277	-	112,277
Пренети порески губици	878,000	-	878,000	867,146	-	867,146
Ефекат промене вредности дужничких и власничких ХОВ	4,885	(570,187)	(565,302)	624	(530,171)	(529,547)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	49,098	-	49,098	35,322	-	35,322
Обезвређење имовине	295,225	-	295,225	265,532	-	265,532
Примања запослених по чл.9 ст. 2. ЗПДПЛ обр. а неплаћена у пор.периоду	1,183	-	1,183	1,192	-	1,192
Обрачунате а неплаћене јавне дажбине	13	-	13	-	-	-
Средства по резервисањима за судске спорове	135,023	-	135,023	118,797	-	118,797
Актуарски добици по резервисањима за отпремнине	-	(21,632)	(21,632)	-	(13,623)	(13,623)
Укупно	1,432,786	(591,819)	840,967	1,400,890	(543,794)	857,096

Пренети порески губици који нису евидентирани у књигама Банке и по основу којих нису формирана пореска средства, а могу се користити за покриће пореза на добит у наредним периодима износе укупно 7,979,816 хиљада динара и односе се на део пореског губитка оствареног у 2016. години.

Одложена пореска средства нису формирана ни на пореске кредите по основу улагања у основна средства у износу од 15,692 хиљада динара ни по основу пореских кредита за међукомпанијске дивиденде у износу од 13,154 хиљада динара.

21.4.2 Преглед пореских кредита на која нису формирана одложена пореска средства:

Врста пореског кредита	Година настанка	Износ на дан 31.12.2018	У хиљадама динара	
			Износ на дан 31.12.2017	Година истека коришћења
	2014		-	2019
	2015		2,533,717	2020
Пренети порески губици	2016	7,979,816	9,719,742	2021
Укупно порески губици		7,979,816	12,253,459	
Утицај пореских губитака на будући порез на добит (15%)		1,196,972	1,838,019	од 2019 -2021
Порески кредит по основу улагања у основна средства	2013	15,692	15,692	2023
Порески кредит по основу међукомпанијских дивиденди	2014	13,154	13,154	2019
Укупно за умањење будућих обавеза за порез на добит		1,225,818	1,866,865	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

21. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

21.4 Одложена пореска средства и обавезе (наставак)

21.4.3 Кретања у оквиру привремених разлика током 2018. и 2017. године су приказана као што следи:

2018	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	У хиљадама динара	
				Исказано директно кроз нераспоре ђену добит	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	112,277	(46,444)	3,526	-	69,359
Пренети порески губици	867,146	10,854	-	-	878,000
Хартије од вредности	(529,547)	-	(35,755)	-	(565,302)
Дугорочна резервисања за отпремнине Запослених	35,322	13,776	-	-	49,098
Актуарски добици	(13,623)	-	(8,009)	-	(21,632)
Обезвређење имовине	265,532	29,693	-	-	295,225
Примања запослених по чл.9. ст.2. ЗПДПЛ	1,192	(9)	-	-	1,183
Неплаћене јавне дажбине	-	13	-	-	13
Средства по резервисањима за судске спорове	118,797	16,226	-	-	135,023
Укупно	857,096	24,109	(40,238)	-	840,967

2017	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	У хиљадама динара	
				Исказано директно кроз нераспоре ђену добит	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	77,473	96,720	(61,917)	-	112,277
Пренети порески губици	-	867,146	-	-	867,146
Хартије од вредности	(565,549)	-	36,003	-	(529,547)
Дугорочна резервисања за отпремнине Запослених	41,978	3,237	(9,894)	-	35,322
Актуарски добици	-	-	(13,623)	-	(13,623)
Обезвређење имовине	284,297	(18,765)	-	-	265,532
Примања запослених по чл.9. ст.2. ЗПДПЛ	1,134	58	-	-	1,192
Средства по резервисањима за судске спорове	137,075	(18,278)	-	-	118,797
Укупно	(23,592)	930,118	(49,431)	-	857,096

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

21. ПОРЕЗ НА ДОБИТ – текући и одложени порез (наставак)

21.5 Порески ефекти који се односе на Остали укупан резултат

	У хиљадама динара					
	2018			2017		
	Бруто	Порез	Нето	Бруто	Порез	Нето
Повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности (повећање по власничким и дужничким ХОВ)	54,832	(8,224)	46,608	(241,847)	36,277	(205,570)
Нето смањење по основу актуарских губитака	53,387	(8,008)	45,379	24,648	(23,517)	1,131
Промене вредности некретнина	-	3,526	3,526	-	(61,917)	(61,917)
Смањење по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности (смањење по власничким и дужничким ХОВ)	(28,403)	4,260	(24,143)	1,823	(274)	1,549
Укупно	79,816	(8,446)	71,370	(215,376)	(49,431)	(264,807)

22. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ

Готовина и средства код централне банке укључује:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
У динарима		
Готовина у благајни	4,242,968	3,043,314
Жиро рачун	25,485,440	15,047,427
Остала динарска новчана средства	99	99
	29,728,507	18,090,840
У страниј валути		
Готовина у благајни	2,956,171	3,875,812
Девизна обавезна резерва	30,910,922	27,874,051
Остала новчана средства	110	184
	33,867,203	31,750,047
Укупно	63,595,710	49,840,887
<i>Корекције готовине за извештај о токовима готовине</i>		
Девизни рачуни код страних банака (напомена 25.1)	7,690,960	4,348,062
Девизна обавезна резерва	(30,910,922)	(27,874,051)
	(23,219,962)	(23,525,989)
Готовина из извештаја о токовима готовине	40,375,748	26,314,898

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

22. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ (наставак)

Банка у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачуну код НБС, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

У оквиру жиро рачуна исказана је динарска обавезна резерва, која представља минималну резерву динарских средстава издвојену у складу са Одлуком о обавезној резерви код Народне банке Србије. У складу са наведеном Одлуком, динарска обавезна резерва се обрачунава на износ просечног дневног књиговодственог стања динарских депозита, кредита и осталих динарских обавеза у току једног календарског месеца применом стопе у распону од 0.0% до 5.00% у зависности од доспећа обавеза и њиховог извора, с тим што обрачунату динарску обавезну резерву чини збир: обрачунате обавезне резерве у динарима, 38.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите до 730 дана, и 30.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите преко 730 дана.

Народна банка Србије плаћа Банци камату на издвојена средства у динарима у висини од 1.25% годишње (стопа у примени од маја 2018.).

Девизну обавезну резерву Банка обрачунава сваког 17. дана у месецу на основу просечног стања девизних депозита у току претходног календарског месеца. Девизну обавезну резерву Банка издваја у девизама на посебан рачун код Народне банке Србије и та средства може по потреби повлачити. Банка је дужна да одржава просечно месечно стање издвојене девизне обавезне резерве у висини обрачунате девизне обавезне резерве, с тим што ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве дневно стање на рачуну девизне обавезне резерве може бити мање или веће од обрачунате девизне обавезне резерве.

Одлуком о измени Одлуке о обавезној резерви од 11.12.2015. године (Сл.Глас. 102/2015), стопе издвајања девизне обавезне резерве износе:

- на девизне депозите орочене до 730 дана стопа је 20%
- на девизне депозите орочене преко 730 дана стопа је 13%
- на динарске депозите индексирани валутном клаузулом стопа је 100% без обзира на рочност.

Одлуком о обавезној резерви Народне банке Србије, Банка је одређени део девизне обавезне резерве издвајала у динарима на свом жиро рачуну. На обавезну резерву у страниој валути Банка не остварује камату.

Остала новчана средства у страниој валути у износу од 110 хиљаде динара (2017: 184 хиљаде динара) односи се на обрачунски рачун код Централног регистра хартија од вредности за трговину хартијама од вредности.

23. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ДЕРИВАТА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Потраживања по основу промене фер вредности деривата у динарима- SWAP	4,070	-
Укупно	4,070	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

24. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

24.1. Хартине од вредности се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Хартине од вредности које се вреднују по фер вредности кроз БУ (у динарима)	1,653,198	2,029,354
Хартине од вредности које се вреднују по фер вредности кроз БУ (у иностраној валути)	3,156,612	3,240,355
Укупно	4,809,810	5,269,709
Хартине од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (у динарима)	52,167,965	33,470,304
Хартине од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (у иностраној валути)	76,201,417	78,548,757
Исправка вредности	(1,594)	(3)
Укупно	128,367,788	112,019,058
Укупно	133,177,598	117,288,767

24.2. Структура хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха је приказана у табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Обвезнице Републике Србије у динарима	1,193,611	1,611,711
Инвестиционе јединице ОИФ новчани фондови у динарима	459,587	417,643
Обвезнице Републике Србије у иностраној валути	3,156,612	3,240,355
Укупно	4,809,810	5,269,709

Инвестиционе јединице на дан 31. децембра 2018. године у укупном износу од 459,587 хиљада динара односе се на инвестиционе јединице КомБанк Новчани Фонд, Београд.

24.3. Структура хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
У динарима		
Обвезнице Републике Србије	51,916,780	33,137,523
Обвезнице локалне самоуправе (град Панчево и општина Стара Пазова)	251,185	332,781
Укупно у динарима	52,167,965	33,470,304
У иностраној валути		
Обвезнице Републике Србије	73,841,988	76,766,427
Обвезнице страних банака (Raiffeisen Bank International)	1,702,199	1,782,330
Обвезнице страних држава (Република Српска)	657,230	
Укупно у иностраној валути	76,201,417	78,548,757
Укупно	128,369,382	112,019,061

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

24. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ (наставак)

Промене на исправци вредности су приказане као што следи:

Исправка вредности ХОВ које се вреднују по фер вредности
крз ост.рез

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	3	81,710
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	1,828	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	1,831	-
Повећање (напомена 13)	586	29,813
Ефекти промене курса (напомена 13)	(5)	(3,523)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(818)	(27,211)
Трајни отпис	-	(80,786)
Укупно појединачна исправка	1,594	3

Исправка вредности ХОВ које се вреднују по амортизов.вред..

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Стање на дан 1. јануара	-	84,169
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	-	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	-	-
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање	-	-
Ослобођено у току године	-	-
Трајни отпис	-	(84,169)
Укупно исправке	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

25. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

25.1 Пласмани банкама укључују

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Кредити дати у динарима		
По репо трансакцијама	1,500,000	15,000,000
Кредити за обртна средства	1,000,000	200,000
Овернигхт кредити	1,260,000	-
Остали пласмани	15,993	68,549
Активна временска разграничења	14,744	18,809
Исправка вредности	(1,127)	-
	3,789,610	15,287,358
Кредити дати у иностраној валути		
Девизни рачун код страних банака (напомена 22)	7,690,960	4,348,062
Овернигхт кредити	1,587,977	2,144,357
Остали пласмани у страним банкама	751,504	665,877
Дати депозити у иностраној валути	3,774,544	5,905,905
Активна временска разграничења	1,394	2,114
Остала потраживања	9,684	12,657
Кредити страним банкама (зависне банке)	101,309	490,815
Покривена јемства у иностраној валути	997,656	889,202
Исправка вредности	(226,909)	(202,558)
	14,688,119	14,256,431
УКУПНО	18,477,729	29,543,789

На дан 31. децембра 2018. године хартије од вредности стечене у 'reverse' репо трансакцијама са Народном банком Србије у износу од 1,500,000 хиљада динара односе се на благајничке записе купљене од Народне банке Србије, са доспећем до 8 дана, уз годишњу каматну стопу од 2.31% до 2.59%

Краткорочно орочени кредити и депозити код банака у динарима су депоновани на период до једне године уз каматну стопу у распону од 1.9 % до 3.5 % годишње. Краткорочно орочени депозити код банака у иностраној валути депоновани су на период до једне године уз каматну стопу у распону од 0.05 % до 0.20% годишње за EUR, од 1.2% до 2.5% за USD и 0.13% за CHF.

Каматне стопе на пласиране дугорочне револвинг кредите страним зависним банкама кретале су се у распону од 4.089% до 4.09% што је представљало 1М EURIBOR плус фиксни део 4.46% Дугорочни кредити зависним банкама пласирани су по стопи од 2.479% до 2.484% односно 6М EURIBOR плус фиксни део 2.75%

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

25. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ
ОРГАНИЗАЦИЈА (наставак)

25.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима банкама приказане су у
следећој табели

Исправка вредности	2018.	2017.
Стање на дан 1. јануара	202,558	309,874
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	25,260	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	227,818	-
<i>Исправка вредности у текућој години:</i>		
Повећање (напомена 13)	66,805	-
Ефекти промене курса (напомена 13)	9,171	(46,755)
Трајни отпис	-	-
Ослобођено у току године (напомена 13)	(76,584)	(60,561)
Остало	827	-
Стање на дан 31. децембра	228,037	202,558

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

26. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА

26.1 Пласмани комитентима

	У хиљадама динара					
	2018.			2017.		
	Бруто износ	Исправка вредности	Књиговодствена вредност	Бруто износ	Исправка вредности	Књиговодствена вредност
Привредна друштва						
Кредити по трансакционим рачунима	752,971	(20,901)	732,070	545,794	(15,523)	530,271
Кредити за обртна средства	33,354,044	(4,395,390)	28,958,654	36,079,514	(6,876,228)	29,203,286
Извозни кредити	-	-	-	59,381	-	59,381
Инвестициони кредити	32,805,889	(1,269,586)	31,536,303	26,874,796	(2,257,470)	24,617,326
Кредити за плаћање увоза робе и услуга из иностранства	2,072,507	(18,613)	2,053,894	2,109,314	(18,892)	2,090,422
Пласмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама	386,037	(289,188)	96,849	416,502	(261,893)	154,609
Остали кредити и пласмани	36,744,167	(6,894,653)	29,849,514	37,994,559	(7,093,888)	30,900,671
Активна временска разграничења	106,661	(19,262)	87,399	138,848	(24,290)	114,558
Пасивна временска разграничења	(151,278)	-	(151,278)	(139,210)	-	(139,210)
	106,070,998	(12,907,593)	93,163,405	104,079,498	(16,548,184)	87,531,314
Становништво						
Кредити по трансакционим рачунима	3,564,677	(173,254)	3,391,423	3,795,909	(422,347)	3,373,562
Стамбени кредити	39,641,860	(742,907)	38,898,953	37,546,956	(586,966)	36,959,990
Готовински кредити	30,684,586	(247,009)	30,437,577	24,712,127	(389,565)	24,322,562
Потрошачки кредити	131,729	(1,069)	130,660	126,019	(2,712)	123,307
Остали кредити и пласмани	1,915,763	(74,749)	1,841,014	2,014,181	(81,801)	1,932,380
Активна временска разграничења	249,874	(2,726)	247,148	218,284	(3,024)	215,260
Пасивна временска разграничења	(564,506)	-	(564,506)	(561,008)	-	(561,008)
	75,623,983	(1,241,714)	74,382,269	67,852,468	(1,486,415)	66,366,053
Стање на дан 31. Децембра	181,694,981	(14,149,307)	167,545,674	171,931,966	(18,034,599)	153,897,367

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

26. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

26.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима комитентима дате су у следећој табели

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	17,031,882	28,219,164
Исправка вредности у текућој години:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	109,895	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	17,141,777	-
Повећање (напомена 13)	1,672,859	6,427,100
Рекласификовано из групне исправке вредности	346,947	194,318
Ефекти промене курса (напомена 13)	(6,146)	(381,063)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(1,773,670)	(5,617,811)
Трајни отпис	(4,518,125)	(11,811,840)
Остало (напомена 13)	1,736	2,014
Укупно појединачна исправка	12,865,378	17,031,882
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	1,002,717	1,425,841
Исправка вредности у текућој години:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу	642,157	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	1,644,874	-
Повећање (напомена 13)	3,759,011	4,165,517
Рекласификовано у појединачну исправку вредности	(346,947)	(194,318)
Ефекти промене курса (напомена 13)	(5,591)	(391,172)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(3,345,664)	(4,505,417)
Трајни отпис (напомена 13)	(606,661)	(277,229)
Остало (напомена 13)	184,907	779,495
Укупно групна исправка	1,283,929	1,002,717
Стање на дан 31. децембра	14,149,307	18,034,599

Кредити становништву

Током 2018. краткорочни и дугорочни кредити становништву у динарима одобравани су на рок од 30 дана до 120 месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.80% до 14.50% годишње.

Краткорочни кредити становништву у инострану одобравани су на рок до дванаест месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.50% до 9.60% на годишњем нивоу.

Дугорочни кредити становништву у инострану одобравани су на рок од тринаест до тридесет месеци са номиналним каматним стопама у распону од 1.50% до 9.95% на годишњем нивоу.

Кредити правним лицима

Краткорочни кредити правним лицима у динарима одобравани су на период до дванаест месеци уз распон каматних стопа од 2.35% до 10.20% на годишњем нивоу. У инострану одобравани су на период до дванаест месеци са каматном стопом за EUR 1.30% до 6.00% на годишњем нивоу. Дугорочни кредити у динарима одобравани су на период од тринаест месеци до шездесет месеци уз каматну стопу од 2.25% до 5.50% на годишњем нивоу. Дугорочни кредити у инострану одобравани су на период до четрдесет месеци уз каматну стопу за EUR од 1.05% до 4.95% на годишњем нивоу.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

26. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

Ризици и неизвесности

Руководство Банке је извршило резервисање за потенцијалне кредитне губитке применом концепта очекиваног кредитног губитка. Губици због обезвређења средстава евидентираних по амортизованој вредности се мере као разлика између књиговодствене вредности финансијског средства и садашње вредности будућих процењених токова готовине дисконтованих употребом иницијалне ефективне каматне стопе датог средства. Губици се признају у билансу успеха и исказују се на позицији расхода и обезвређења финансијских средстава по кредитима. Када догађаји након датума биланса стања утичу на смањење износа губитка због обезвређења, такво смањење се признаје као приход од укидања обезвређења, кроз биланс успеха.

Кредити и остала потраживања се приказују у износу умањеном за групни и појединачни обрачун обезвређења. Појединачна и групна резервисања се одузимају од књиговодствене вредности кредита који су идентификовани као обезвређени да би се њихова вредност смањила до њихове надокнадиве вредности. У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере. Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

27. ИНВЕСТИЦИЈЕ У ЗАВИСНА ДРУШТВА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	140,000	140,000
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	2,974,615	2,974,615
Комерцијална банка а.д., Подгорица	2,366,273	2,366,273
Исправка вредности	(2,869,029)	(2,869,029)
Укупно	2,611,859	2,611,859

Ефекти извршених процена удела у зависна друштва Банке

Трајни удели у капитал зависних друштава – банака обезвређени су у 2016. години у износу од 2,869,029 хиљада динара, у складу са захтевима МРС 36, на основу извршене процене њихове фер вредности од стране независног проценитеља. Обезвређење је било признато на терет расхода Банке.

Улагања у трајне улоге зависних банака била су предмет тестирања на умањење вредности и на крају 2018. године, с обзиром да МРС 36 захтева нову процену фер вредности само када постоје индиција да вредност средства може бити додатно умањена (или да је раније признато обезвређење значајно смањено).

На основу спроведеног тестирања и оствареног кретања билансних позиција зависних банака у 2018. години, а узимајући у обзир и развојне планове банака, закључак Банке је да нису идентификоване уочљиве и јасне индиције о потенцијалном даљем обезвређењу ових инвестиција, али ни значајно смањење раније признатог обезвређења.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

28. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

28.1 Нематеријална имовина се састоје из

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Нематеријална имовина	384,273	340,660
Нематеријална имовина у припреми	172,778	119,603
Укупно	557,051	460,263

28.2 Промене на нематеријалној имовини у току 2018. и 2017. године приказане су у следећој табели

	У хиљадама динара		
	Лиценце и софтвер	Нематеријална улагања у припреми	Укупно
Набавна вредност			
Стање на дан 1. јануара 2017. године	1,967,554	1,065	1,968,619
Набавке у току године	-	240,937	240,937
Пренос	122,399	(122,399)	-
Стање на дан 31. децембра 2017. године	2,089,953	119,603	2,209,556
Стање на дан 1. јануара 2018. године	2,089,953	119,603	2,209,556
Набавке у току године	-	235,976	235,976
Пренос	182,801	(182,801)	-
Расходавање	(4,948)	-	(4,948)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	2,267,806	172,778	2,440,584
Исправка вредности			
Стање на дан 1. јануара 2017. године	1,606,112	-	1,606,112
Амортизација (напомена 18)	143,181	-	143,181
Стање на дан 31. децембра 2017. године	1,749,293	-	1,749,293
Стање на дан 1. јануара 2018. године	1,749,293	-	1,749,293
Амортизација (напомена 18)	139,188	-	139,188
Расходавање	(4,948)	-	(4,948)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	1,883,533	-	1,883,533
Садашња вредност			
Стање на дан 31. децембра 2017. године	340,660	119,603	460,263
Стање на дан 31. децембра 2018. године	384,273	172,778	557,051

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

29. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

29.1 Некретнине, постројења и опрема се састоје из

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Некретнине	4,898,896	4,950,836
Опрема	520,557	571,847
Инвестиције у току	199,625	132,565
Укупно	5,619,078	5,655,248

29.2 Промене на некретнинама и опреми у току 2018. и 2017. године приказане су у наредној табели

	У хиљадама динара			
	Некретнине	Опрема	Инвестиције у току	Укупно
Набавна вредност				
Стање на дан 1. јануара 2017. године	7,058,048	3,366,895	48,839	10,473,782
Набавке у току године	-	-	330,305	330,305
Пренос са основних средстава у припреми	57,924	192,884	(246,579)	4,229
Преноси на средства намењена продаји	(176,051)	-	-	(176,051)
Пренос са опреме	787	(787)	-	-
Расходовање	(64,989)	(71,457)	-	(136,446)
Продаја	-	(13,671)	-	(13,671)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	6,875,719	3,473,864	132,565	10,482,148
Стање на дан 1. јануара 2018. године	6,875,719	3,473,864	132,565	10,482,148
Набавке у току године	-	-	304,152	304,152
Пренос са основних средстава у припреми	67,899	169,193	(237,092)	-
Преноси са инвестиционих непокретности	49,341	-	-	49,341
Расходовање	(42,228)	(123,758)	-	(165,986)
Мањак по попису	-	(23,058)	-	(23,058)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	6,950,731	3,496,241	199,625	10,646,597
Исправка вредности				
Стање на дан 1. јануара 2017. године	1,836,794	2,780,530	-	4,617,324
Амортизација (напомена 18)	173,892	205,854	-	379,746
Пренос на средства намењена продаји	(25,486)	-	-	(25,486)
Расходовање	(60,317)	(70,720)	-	(131,037)
Продаја	-	(13,647)	-	(13,647)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	1,924,883	2,902,017	-	4,826,900
Стање на дан 1. јануара 2018. године	1,924,883	2,902,017	-	4,826,900
Амортизација (напомена 18)	159,206	217,566	-	376,772
Расходовање	(32,254)	(121,327)	-	(153,581)
Мањак по попису	-	(22,572)	-	(22,572)
Стање на дан 31. децембра 2018. године	2,051,835	2,975,684	-	5,027,519
Садашња вредност				
Стање на дан 31. децембра 2017. године	4,950,836	571,847	132,565	5,655,248
Стање на дан 31. децембра 2018. године	4,898,896	520,557	199,625	5,619,078

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

29. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (наставак)

Банка нема грађевинске објекте под хипотеком ради обезбеђења отплате кредита.

На дан 31. децембра 2018. године, Банка за 29 грађевинских објеката садашње вредности 465,649 хиљада динара још увек нема спроведен упис права својине у надлежним јавним регистрима (број објеката укључује и средства стечена наплатом потраживања). У односу на ове непокретности, предузете су све потребне активности које треба да резултирају коначним уписима права својине у корист Банке. Окончање овог процеса зависи од поступања надлежних државних органа.

Укупно расходовање основних средстава у садашњој вредности од 12,891 хиљаду динара извршено је током године на основу искњижавања улагања у туђа основна средства у износу од 10,040 хиљада динара, док је на основу Годишњег пописа расходовано и искњижено из евиденције трајно неупотребљивих основних средстава садашње вредности у износу од 2,364 хиљада динара и мањка у износу од 487 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

30. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ

30.1 Промене на инвестиционим некретнинама у току 2018. и 2017. године приказане су у следећој табели

	У хиљадама динара
	<u>Укупно</u>
Набавна вредност	
Стање на дан 1. јануара 2017. године	2,448,984
Пренос са основних средстава у припреми	-
Пренос на основна средства	-
Продаја	(117,034)
Процена – смањење	<u>(79,477)</u>
Стање на дан 31. децембра 2017. године	<u>2,252,473</u>
Стање на дан 1. јануара 2018. године	2,252,473
Продаја	-
Пренос на основна средства	<u>(49,341)</u>
Процена – смањење	<u>(7,700)</u>
Стање на дан 31. децембра 2018. године	<u>2,195,432</u>
Исправка вредности	
Стање на дан 1. јануара 2017. године	231,168
Амортизација (напомена 18)	40,655
Пренос на основна средства	-
Продаја	(4,438)
Процена – смањење	<u>(3,520)</u>
Стање на дан 31. децембра 2017. године	<u>263,865</u>
Стање на дан 1. јануара 2018. године	263,865
Амортизација (напомена 18)	36,028
Продаја	-
Процена – смањење	<u>(808)</u>
Стање на дан 31. децембра 2018. године	<u>299,085</u>
Садашња вредност	
Стање на дан 31. децембра 2017. године	<u>1,988,608</u>
Стање на дан 31. децембра 2018. године	<u>1,896,347</u>

На дан 31. децембра 2018. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине садашње вредности у износу од 1,896,347 хиљада динара, које чине објекти дати у закуп.

У току 2018. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности инвестиционих некретнина у износу од 6,892 хиљаде динара на терет расхода обезвређења (део напомене 20.) У току 2018. године Банке је извршила пренамену за два локала у Новом Саду у објекте са пословном наменом.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

30. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

На дан 31. децембра 2018. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина је негативан и износи 2,618 хиљада динара.

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Београд, Трг политике 1	3,354	(23,710)	9,239	(14,471)
Ниш, Вртиште нова д-зграда	1,816	(4,313)	-	(4,313)
Ниш, ТПЦ Калча	85	(799)	4,974	4,175
Београд, Омладинских бригада 19	15,218	(19,655)	16,487	(3,168)
Шабац, Мајур, Обилазни пут бб	1,263	(1,742)	-	(1,742)
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,971	(2,696)	7,096	4,400
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	(583)	-	(583)
Ниш, Булевар 12. фебруар бб	816	(380)	4,541	4,161
Београд, Радничка 22	7,190	(18,189)	18,717	528
Нови Сад, Вардарска 1/Б,	291	(1,895)	3,608	1,713
Нови Сад, Булевар Ослобођења 88	44	(526)	2,316	1,790
Котор, Стари Град, Палата бескућа, пословни простор, згр.бр.1	207	(1,007)	5,647	4,640
Београд, Луке Војводића 77а	80	(604)	856	252
Укупно		(76,099)	73,481	(2,618)

31. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	227,630	241,148
Укупно	227,630	241,148

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

31. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ
ОБУСТАВЉА (наставак)

Стална средства намењена продаји:

<u>Назив објекта</u>	<u>Површина у м²</u>	<u>Књиговодствена вредност у хиљадама динара</u>
Јасика, пословни простор	75.87	538
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	826.82	27,926
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	880.86	23,107
Врбас, М. Тита 49, пословни простор	145.56	2,128
Котор, пословни простор 1 и 2	690.00	91,582
Јастребац, зграда одмаралишта	687.00	19,388
Јастебац, летњиковац	108.00	1,301
Јастребац, кућица за агрегат	65.00	310
Београд, Палмира Тољатија 5	637.00	61,350
Укупно		227,630

У току 2018. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 13,518 хиљаде динара.

Руководство Банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА

Остала средства се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
У динарима		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	106,138	101,231
Залихе	135,901	146,424
Средства стечена наплатом потраживања	2,268,696	2,299,238
Унапред плаћени трошкови	141,291	120,433
Учешће у капиталу	1,747,050	1,571,785
Остала потраживања у динарима	3,219,110	3,001,673
	7,618,186	7,240,784
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Накнада – остала средства	(68,497)	(44,251)
Средства стечена наплатом потраживања	(949,729)	(860,172)
Учешћа у капиталу	(446,661)	(504,732)
Осталих потраживања у динарима	(850,384)	(935,438)
	(2,315,271)	(2,344,593)
У иностранј валути		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	807	2,104
Остала потраживања из пословања	913,961	729,569
Потраживања у обрачуну	381,106	1,354,121
Остала потраживања у иностранј валути	189,655	21,045
	1,485,529	2,106,839
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Осталих потраживања из пословања	(98,373)	(126,602)
Потраживања у обрачуну	(77,804)	(77,922)
	(176,177)	(204,524)
Укупно	6,612,267	6,798,506

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

На основу извршеног годишњег пописа извршен је отпис на терет расхода залиха материјала у укупном износу од 22 хиљаде динара.

Промене на рачуну исправке вредности по осталим средствима и активним временским разграничењима током године приказане су у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	212,592	204,558
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу и обезвређени удели	13,637	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	226,229	-
Повећање (напомена 13)	10,584	33,502
Ефекти промене курса (напомена 13)	-	(1,056)
Ослобођено у току године (напомена 13)	10,980	(7,547)
Трајни отпис	(4,226)	(16,865)
Укупно појединачна исправка	243,567	212,592
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	2,244,271	2,328,130
Корекција почетног стања:		
МСФИ 9 – корекција резултата у капиталу и обезвређени удели	(443,121)	-
Кориговано стање 1. јануара 2018. године	1,801,150	-
Повећање (напомена 13)	216,744	451,058
Ефекти промене курса (напомена 13)	117	(9,670)
Ослобођено у току године (напомена 13)	(301,700)	(121,869)
Трајни отпис (напомена 13)	-	(2,233)
Остало (напомена 13)	(7,771)	(401,145)
Укупно групна исправка	1,708,540	2,244,271
Стање на дан 31. децембра	1,952,107	2,456,863
Исправка вредности инвентара (није предмет кредитног ризика)	92,680	92,254
Стање на дан 31. децембра	2,044,787	2,549,117

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

а) Учешћа у капиталу

У оквиру позиције осталих средстава признати су удели у капиталу правних лица према табели:

	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација у стечају	80,270	80,270
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	410,760	464,902
Учешћа у капиталу страних лица у иностранству	<u>1,256,020</u>	<u>1,026,613</u>
	<u>1,747,050</u>	<u>1,571,785</u>
<i>Рачуни обезвређења за уделе који су обезвређени</i>		
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација у стечају	(80,270)	(80,270)
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	<u>(366,391)</u>	<u>(424,462)</u>
	<u>(446,661)</u>	<u>(504,732)</u>

Учешћа у капиталу банака и финансијских организација у стечају односе се на: Euroaxis bank Moscow у износу од 78,387 хиљада динара, Унион банку А.Д. у износу 1,874 хиљаде динара и Универзал банку а.д. Београд (у стечају) у износу од 9 хиљада динара.

Учешћа у капиталу предузећа највећим делом се односе на: 14. Октобар а.д. Крушевац у износу 324,874 хиљаде динара, РТВ Политика д.о.о. Београд у износу 37,634 хиљаде динара, Београдска берза а.д. у износу 2,246 хиљада динара, Компанија Дунав осигурање а.д.о. Београд у износу од 32,759 хиљада динара и Политика а.д. Београд 1,899 хиљаде динара.

Учешћа у капиталу страних лица у иностранству односе се на компанију VISA INC у износу од 1,020,797 хиљада динара и MASTER Card International у износу од 235,223 хиљада динара.

Обезвређење учешћа у капиталу у износу од 446,661 хиљаде динара односи се на обезвређење набавне вредности за она учешћа која немају тржишну вредност, од чега се највећи износи односе на: 14. октобар а.д., Крушевац у износу од 324,874 хиљаде динара, Euroaxis bank Moscow у износу 78,387 хиљада динара, РТВ Политика д.о.о., Београд у износу од 37,633 хиљаде динара, Политика а.д. и ППД Добричево д.о.о. Ћуприја у износу од 2,563 хиљаде динара.

б) Остала потраживања и потраживања у обрачуну

Остала потраживања у динарима у највећем делу се односе на потраживања по основу купопродаје девиза на девизном тржишту у износу од 709,270 хиљада, потраживања из пословања у износу од 250,989 хиљада динара, потраживања по основу материјалних вредности примљених наплатом потраживања у износу од 2,268,696 хиљада динара (исправка вредности у износу од 949,729 хиљаде динара), потраживања по основу аванса датих за обртна средства у износу од 28,391 хиљада динара, потраживања по основу закупнине 368,981 хиљаде динара, потраживања за затезну камату по основу осталих средстава у износу од 204,498 хиљада динара и потраживања у обрачуну по судској пресуди у износу 209,085 хиљада динара (исправка вредности у пуном износу 100%).

У оквиру позиције Осталих потраживања у обрачуну у страниој валути од укупног износа 381,106 хиљаде динара најзначајнији износ од 227,052 хиљада динара односи се на потраживања по основу спот трансакција.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања евидентирани су у износу од 2,268,696 хиљада динара и уз прокњижену исправку вредности у износу од 949,729 хиљада динара чине садашњу вредност у износу од 1,318,967 хиљада динара и односе се на:

I Непокретности стечене наплатом потраживања пре 30. децембра 2013. године - која не испуњавају услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки за које Банка издваја резерве из добити

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Нови Пазар, Кеј скопских жртава 44, локал	82.95	2,128	27.09.2006.
Гњилица, њива VII класе	2,638	56	15.04.2008.
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења бб	2,278.92	98,456	21.01.2009.
Тиват, Мрчевац-стамбена зграда, помоћна зграда	277	4,834	23.12.2009.
Будва, Црна Гора, шума, IV класе	8,292	88	12.10.2010.
Буче, шума, IV класе	974	3,875	27.05.2011.
Пријевор, шума IV класе	1,995	4,559	27.05.2011.
Београд, Михајла Аврамовића 14а, стамбена зграда	925.35	164,228	21.11.2011.
Крушевац, Кошеви, производно пословни објект И.Ц.П.	12,836	45,433	08.06.2012.
Младеновац, Сопот-Неменикуће, њиве III класе	16,633	258	25.06.2012.
Обреновац, Мислођин, њиве III класе	10,017	1,016	11.07.2012.
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,547	24.07.2012.
Мајур, Табановачка, њива	14,452	1,575	10.08.2012.
Мали Пожаревац, Велико поље, њива III и IV класе	21,915	309	27.09.2012.
Ђуприја, Алексе Шантића 2/24, стан	72.40	811	15.01.2013.
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	4,924	23.04.2013.
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.80	3,165	04.06.2013.
Младеновац, њива-луг III класе	1,142	405	18.07.2013.
Ниш, Булевар 12. фебруара, помоћна зграда-складиште	2,062	39,112	30.07.2013.
Кула, Железничка бб, пословни простор, земљиште	7,959	21,990	01.10.2013.
Пријепоље, Карошевина, стругара	450	839	08.11.2013.
Укупно I		<u>401,608</u>	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

II Непокретности стечене наплатом потраживања после 30. децембра 2013. године – која не испуњавају услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки за које Банка издваја резерве из добити

Опис	Површина у м ²	Вредност	У хиљадама динара
			Датум стицања
Вуковац, Милатовац, пољопривредно земљиште	132,450	552	16.05.2014.
Бор, Николе Пашића 21, пословна зграда, магацин	3,823	46,813	08.05.2014.
Суботица, Магнетна поља 17, производна хала и магацин	2,492	44,612	18.07.2014.
Мокра Гора, земљиште, шуме, њиве, кућа	58,400	3,985	31.01.2014.
Копаоник, кућа са земљиштем	337	3,936	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 6/3	29	2,970	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а пословни простор 7/3	44	4,506	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 8/3	35	3,584	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 9/3	34	3,482	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 10/3	39	3,994	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	16,430	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	19,463	31.01.2014.
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, пословни простор 7	134	5,530	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 8	81	4,769	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 9	79	4,651	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, пословни простор 10	408	24,703	31.01.2014.
Зрењанин, Новосадски пут 4, зграда, пумпа и земљиште	9,144	33,601	14.08.2014.
Будва, Режевићи, Црна Гора, камењар, шума	1,363.20	19,469	22.07.2014.
Будва, Режевићи, Црна Гора, шума V класе	5,638.54	79,502	22.07.2014.
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени објекат	434.58	4,360	17.04.2013.
Младеновац, Амерић, њива IV класе	7,768	245	03.10.2014.
Ваљево, Рађево село, магацин	394	423	11.06.2014.
Бела Црква, Кајтасово, шума	4,187	68	03.10.2014.
Младеновац, њиве, воћњаци	25,136	519	03.10.2014.
Ваљево, Војводе Мишића 17, породична стамбена зграда	106	1,651	25.09.2014.
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда са помоћном зградом	825.74	10,369	14.03.2013.
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда, магацини, радионица	1,452.73	12,767	14.03.2013.
Београд, Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	96,957	16.06.2014.
Ниш, Шумадијска 1, пословни простор	504.60	1,746	04.12.2014.
Ваљево, Радничка 6, стан	69	2,684	28.05.2014.
Прокупље, њива III класе	12,347	554	28.08.2015.
Мионица, Проте Жарка Томовића бб, кућа	107	1,678	10.09.2015.
Прокупље, Малопланска 7, зграде са земљиштем	490	270	11.06.2012.
Сокобања, пољопривредно земљиште, воћњак, њива IV класе	417,908	5,312	31.07.2012.
Сокобања, производна хала са земљиштем	5,042	22,825	31.07.2012.
Сокобања, портирница са земљиштем	2,005	656	31.07.2012.
Сокобања, кућа са земљиштем	4,194	3,547	31.07.2012.
Београд, Баје Пивљанина 83, стамбена зграда	278.52	58,577	23.08.2012.
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	4,114	02.12.2015.
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамбено пословни објекат	768.42	5,507	27.08.2015.
Лозница, Липница, Карађорђева, стамбено пословна зграда са земљиштем	146	1,997	15.10.2015.
Врхпоље, објекат угоститељства	1,334	2,283	16.05.2013.
Крушевац, Ст.село, Бетонска база са земљиштем	100,560	131,163	11.03.2016.
Зрењанин, Багљаш, пашњак II класе	230	48	22.12.2015.
Свилајнац, Кодубље, пословна зграда, хала и земљиште	10,462	29,667	26.02.2016.
Александрово, Мерошина, зграда са земљиштем	8,527	14,135	23.12.2015.
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са земљиштем	1,225	11,564	05.05.2016.
Бојник, Мирошевце, њиве, пашњак, виноград	29,550	224	31.03.2016.
Ваљево, Бобове, њиве VI и VII класе	20,599	307	19.05.2016.
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	106	20,622	22.12.2016.
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	345	60,860	22.12.2016.
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1	345	60,860	22.12.2016.
Укупно II		895,111	

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

III *Опрема стечене наплатом потраживања пре 30. децембра 2013. године – која не испуњавају услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки за које Банка издваја резерве из добити*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Крушевац, покретна имовина (машине, намештај, опрема)	6,799	08.06.2012.
Ниш и Соко Бања покретна имовина (линија за прераду кафе, транспортни уређаји и уређаји за одржавање хигијене)	6,101	31.07.2012.
Парафин, линија за пржење кафе	2,512	31.12.2012.
Вранић, опрема, линија за производњу	4,318	09.07.2013.
Укупно III	19,730	

IV *Опрема стечена у периодима после 30. децембра 2013. године која не испуњавају услове према одлуци НБС о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки за које Банка издваја резерве из добити*

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Покретна имовина, пољопривредна опрема и алати	59	03.06.2015.
Опрема залихе секундарне сировине	1,523	18.07.2014.
Покретне ствари, инсталациони материјал	672	13.05.2014.
Остало	264	
Укупно IV	2,518	
УКУПНО (садашња вредност) I + II+ III+ IV	1,318,967	

Ефекат обезвређења средстава стечених наплатом пораживања у 2018. години приказан је у табели:

	У 000 динара
Ефекат обезвређења непокретности	83,099
Ефекат обезвређења опреме	13,439
УКУПНО	96,538

Негативан ефекат процене признат је као расход периода у укупном износу од 96,538 хиљада динара (напомена 13) и то:

- обезвређење непокретности у износу од 57,525 хиљаде динара по основу процењене ниже тржишне вредности некретнина, као и обезвређење обрачунато у складу са интерним актом због немогућности продаје у периоду дужем од дванаест месеци у износу од 26,151 хиљаде динара за непокретности чија је процењена вредност виша од књиговодствене
- за опрему у износу од 13,439 хиљада динара по основу процене ниже тржишне вредности и у складу са интерним актом банке

Банка је ангажовањем овлашћеног екстерног проценитеља извршила поновну процену сталних средстава стечених наплатом потраживања која су стечена пре периода од дванаест месеци.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

32. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Г.1.1. Процењена вредност некретнина стечених наплатом потраживања:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадама EUR	Садашња у хиљадама динара	
Београд, Михаила Аврамовића 14а, стамбена зграда	925.35	184,285	1,559	164,228	(20,057)
Крушевац, Ст.село, Бетонска база са зељиштем	100,560	136,062	1,151	131,163	(4,899)
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења ББ	2,278.92	100,608	851	98,456	(2,152)
Београд, Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	100,578	851	96,957	(3,621)
Будва, Режевићи, Црна Гора, шума V класе	5,638.54	81,042	686	79,502	(1,540)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД 4	345	69,626	589	60,860	(8,766)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД6	345	69,626	589	60,860	(8,766)
Београд, Баје Пивљанина 83, пословна зграда	278.52	60,764	514	58,577	(2,187)
Бор, Николе Пашића 21, пословна зграда, магацин	3,823	54,292	459	46,813	(7,479)
Суботица, Магнетна поља 17, производна хала и магацин	2,492	46,278	392	44,612	(1,666)
Крушевац, Кошеви бб, производно пословни објекат И.Ц.П.	12,836	45,475	385	45,433	(42)
Ниш, Булевар 12. Фебруар бб, помоћна зграда-складиште	2,062	40,573	343	39,112	(1,461)
Сокобања, произ. хала, порт. са земљиштем, воћњак, кућа, њива IV кл.	429,149	38,957	330	32,340	(6,617)
Зрењанин, Багљаш, Новосадски пут 4, зграде, пумпа, земљ., пашњак	9,374	34,904	295	33,649	(1,255)
Свилајнац, Кодубље, посл. зграда, хала и зељиште	10,462	32,672	276	29,667	(3,005)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	24,857	210	24,703	(154)
Кула, Железничка бб, пословни простор, земљиште	7,959	22,811	193	21,990	(821)
Котор, Црна Гора, пословни простор, зграда бр. 1 ПД2	106	21,393	181	20,622	(771)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	20,189	171	19,463	(726)
Будва, Режевићи, Црна Гора, камењар и шума	1,363.20	19,846	168	19,469	(377)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	17,044	144	16,430	(614)
Александрово, Мерошина, управна зграда са земљиштем	8,527	14,663	124	14,135	(528)
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда, магацини, радионица	1,452.73	13,244	112	12,767	(477)
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са земљиштем	1,225	11,996	101	11,564	(432)
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда	825.74	10,756	91	10,369	(387)
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	5,736	49	5,530	(206)
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамбено пословни објекат	768.42	5,714	48	5,507	(207)
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	5,107	43	4,924	(183)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	4,922	42	4,769	(153)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	4,801	41	4,651	(150)
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, посл. простор (5 локала)	181	19,227	163	18,536	(691)
Пријевор, шума 4 класе	1,995	4,647	39	4,559	(88)
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени простор	434.58	4,523	38	4,360	(163)
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	4,193	35	4,114	(79)
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	4,134	35	3,985	(149)
Копаоник, кућа са земљиштем	337	4,083	35	3,936	(147)
Будва, шума IV класе	974	3,950	33	3,875	(75)
Нови Пазар, Ејула Куртагића 13, кућа	139.90	3,648	31	3,547	(101)
Остало (27 објеката)	-	32,201	272	30,294	(1,907)
УКУПНО		1,379,427		1,296,328	(83,099)

Г.1.2. Процењена вредност опреме стечених наплатом потраживања

Опис опреме	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Садашња вредност у хиљадама динара	Разлика вредности у хиљадама динара
Покретне ствари	21,262	13,618	(7,644)
Опрема, залихе, секундарне сиров.	6,303	1,846	(4,457)
Остало	8,169	6,831	(1,338)
УКУПНО	35,734	22,295	(13,439)

За три покретне ствари укупне вредности од 96 хиљада динара Банка не поседује књижно власништво (ствари евидентиране у ванбилансној евиденцији). Руководство Банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

33. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ДЕРИВАТА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Обавезе по основу промене фер вредности - SWAP	-	7,845
Укупно	-	7,845

34. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА, ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ

Обавезе према банкама и финансијским организацијама се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Депозити по виђењу	2,985,493	2,171,044
Орочени депозити и наменски депозити	1,951,518	231,664
Обавезе по основу кредита	709,168	2,132,509
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	(2,990)	(19,733)
Остало	19,559	17,021
Стање на дан 31. децембра	5,662,748	4,532,505

У току 2018. године, депозити у динарима депоновани су по стопи од 2.10% до 2.55%, а у иностранству депоновани су по стопи за CHF од 0.05% до 0.15% и EUR од 0.05% до 0.10%

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима и екстериторијалним организацијама које се за потребе састављања биланса стања сматрају банкама.

Структура дугорочних кредита који су исказани на позицији обавеза према банкама је:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
EBRD	709,168	2,132,509
Стање на дан 31. децембра	709,168	2,132,509

Банка је током 2018. године вратила кредитну линију EBRD у износу од 12,000 хиљаде EUR, што је резултирало смањењем стања на крају године у односу на 2017. у износу од 1,423,341 хиљаду динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

35. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА

Обавезе према комитентима се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Привредна друштва		
Депозити по виђењу	64,150,115	55,021,237
Остали и овернигхт депозити	10,561,044	7,060,604
Обавезе по основу кредита	2,111,822	5,279,478
Наменски депозити	2,085,383	1,567,511
Депозити по основу датих кредита	610,368	610,238
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	470,598	434,975
Становништво		
Депозити по виђењу	29,277,626	23,963,864
Штедни депозити	200,064,602	191,350,273
Наменски депозити	4,605,537	4,131,493
Депозити по основу датих кредита	2,322,718	2,073,679
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	834,097	868,612
Остали депозити	135,174	109,676
Стање на дан 31. децембра	317,229,084	292,471,640

Депозити привредних друштава

Депозити по виђењу у динарима, највећим делом, представљају стања трансакционих депозита предузећа и других правних лица. Одлуком о каматним стопама за 2018. годину ови депозити су каматоносни. У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената каматна стопа износи 0.10%на годишњем нивоу за депозите са просечним месечним стањем изнад 50 хиљада динара.

Депозити по виђењу нерезидената у иностраној валути су некаматоносни, изузев код специфичних пословних аранжмана.

У току 2018. године краткорочни депозити предузећа у динарима су депоновани уз каматну стопу у распону од: референтне каматне стопе минус 2.50 процентна поена на депозите од три до четрнаест дана до референтне каматне стопе на годишњем нивоу минус 1.00 процентних поена на рок до годину дана уз лимит од минимум 300 хиљада динара. Краткорочни депозити предузетника депоновани су уз каматну стопу у распону од 0.25%до 2.20%на годишњем нивоу уз лимит од минимум од 300 хиљада динара.

Краткорочни депозити предузећа и предузетника у иностраној валути су депоновани уз каматну стопу у распону од 0.0 %до 0.40%на годишњем нивоу за EUR односно од 0.0 %до 1.00%за USD.

Дугорочни депозити предузећа у динарима депоновани су уз каматну стопу одређену износом референтне каматне стопе Народне банке Србије на годишњем нивоу умањене за 0.50 процентна поена до увећања за 0.20 процентна поена, а у иностраној валути од 0.50%до 0.70%на годишњем нивоу и за EUR и од 1.30%до 1.40%на годишњем нивоу за USD.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

**35. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА
(наставак)**

Депозити становништва

Динарски и девизни *a vista* штедни улози становништва током 2018. године су били некаматносни.

Краткорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 1.50% до 3.50% на годишњем нивоу, а у страниј валути од 0.05% до 0.35% за EUR, а за остале валуте у распону од 0.10% до 1.00% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 3.75% до 4.00% на годишњем нивоу, а у страниј валути од 0.65% до 0.80% за EUR, а за остале валуте у распону од 1.00% до 1.50% на годишњем нивоу.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима које се за потребе биланса стања дефинишу као комитенти.

Структура дугорочних и краткорочних кредита који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
<i>Дугорочни кредити</i>		
LEDIB 1 и 2 (Кредит Краљевине Данске)	-	3,982
Влада Републике Италије	103,104	249,272
Европска инвестициона банка (EIB)	1,955,882	3,635,120
Европска агенција за реконструкцију и развој (EAR)	52,836	98,674
	<u> </u>	<u> </u>
<i>Краткорочни кредити</i>		
KfW	-	1,292,430
	<u> </u>	<u> </u>
Стање на дан 31. децембра	<u>2,111,822</u>	<u>5,279,478</u>

Доспеће презентованих кредита је у периоду од 2019. до 2030. године.

По кредитним линијама Банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

У току 2018. Године Банка је извршила превремену отплату кредитне линије на основу уговора закључених са Немачком развојном банком (KfW) као и редовну отплату кредитне линије LEDIB 1 и 2 чиме су обавезу отплаћене у целини.

Такође извршена је и превремена отплата дела кредитне линије Европске инвестиционе банке (EIB) у износу 7,065 хиљада EUR и кредитне линије Владе Републике Италије у износу 333 хиљаде EUR.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године
36. РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања се односе на:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	274,954	124,392
Резервисања за судске спорове (напомена 39.4)	900,152	791,982
Резервисања за примања запослених МРС 19	478,557	451,677
Стање на дан 31. децембра	1,653,663	1,368,051

Промене на рачуну резервисања су приказане у следећој табели:

	2018.				2017.			
	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 13)	Резервисања за судске спорове (напомена 39.4)	Резерви- сања за примања запослених (МРС 19)	Укупно	Резервисање по основу ванбилансни х позиција (напомена 13)	Резервисањ а за судске спорове (напомена 39.4)	Резервиса- ња за примања запослених (МРС 19)	Укупно
Стање на дан 1. јануара	124,392	791,982	451,677	1,368,051	430,941	913,837	442,516	1,787,294
Корекција почетног стања – МСФИ 9	95,358	-	-	95,358	-	-	-	-
Кориговано почетно стање 01.01.2018.	219,750	791,982	451,677	1,463,409	-	-	-	-
Повећање Резервисање на терет актуарских добитака у капиталу	360,293	270,971	80,266	711,530	276,066	173,187	33,809	483,062
Коришћење	-	-	(53,386)	(53,386)	-	-	(24,648)	(24,648)
Укидање резервисања	-	(28,691)	-	(28,691)	(260,686)	(269,616)	-	(530,302)
Стање на дан 31. децембра	(305,089)	(134,110)	-	(439,199)	(321,929)	(25,426)	-	(347,355)
	274,954	900,152	478,557	1,653,663	124,392	791,982	451,677	1,368,051

а) Резервисања за судске спорове

Признавање резервисања је вршено на основу процене будућих одлива у висини тужбених захтева укључујући камату и трошкове. Укупан износ резервисања за 1,725 судских спорова на дан 31.12.2018. износи 900,153 хиљаде динара.

У односу на 31.12.2017. дошло је до промене у укупном нивоу резервисања у нето износу 181,171 хиљада динара. Од тога, промена која се односи на нето расход резервисања по судским обавезама износи 136,861 хиљада динара признатих у оквиру позиција биланса успеха, док се смањење резервисања у износу 28,690 хиљада динара односи на коришћење резервисања за исплате и укидање по донетим судским пресудама.

Највећи број спорова се односи на захтеве за плаћање накнаде за обраду кредита, накнаду штете и радне спорове.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

36. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

б) Резервисања за примања запослених

Резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију формиране су на бази извештаја независног актуара, на дан биланса стања, и иста су исказана у износу садашње вредности очекиваних будућих исплата.

Главне актуарске претпоставке употребљене у обрачуну резервисања за отпремнине:

	<u>31. децембар</u> <u>2018.</u>	<u>31. децембар</u> <u>2017.</u>
Дисконтна стопа	4.75%	4.50%
Стопа раста зараде Банке	2.00%	4.00%
Флукуација запослених	4.00%	4.00%

Према МРС 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности што онемогућава проналажење адекватне дисконтне стопе за дужи временски хоризонт, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна стопа на дугорочне обвезнице издате од Владе Републике Србије.

37. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Остале обавезе укључују:

	<u>У хиљадама динара</u>	
	<u>31. децембар</u> <u>2018.</u>	<u>31. децембар</u> <u>2017.</u>
Обавезе према добављачима	471,594	385,364
Обавезе према запосленима (зараде, порези, доприноси и остале обавезе према запосленима)	71,059	59,886
Примљени аванси	26,820	29,465
Разграничени приходи од камата и накнада и остали приходи	144,594	139,906
Укалкулисане обавезе и остала разграничења	357,763	534,653
Обавезе у обрачуну	2,276,184	3,077,198
Обавезе из добитка	5,442,133	2,507,577
Обавезе за порезе и доприносе	26,263	23,450
Остале обавезе	<u>243,562</u>	<u>785,943</u>
Стање на дан 31. децембра	<u>9,059,972</u>	<u>7,543,442</u>

Обавезе у обрачуну у укупном износу од 2,276,184 хиљада динара највећим делом се односе на обавезе по основу купопродаје девиза на девизном тржишту од банака у иностраној валути износу од 709,168 хиљаде динара, обавезе по основу купопродаје девиза у динарима у износу од 708,910 хиљада динара, обавезе у иностраној валути по основу спот трансакција у износу од 227,056 хиљаде динара и обавезе по основу рекламација платних картица у износу од 322,546 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

37. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Обавезе из добитка у укупном износу од 5,442,133 хиљада динара састоје се из:

- обавеза по основу дивиденди на приоритетне акције у износу од 86,497 хиљада динара,
- дивиденде на обичне акције у износу од 4,456,758 хиљада динара и
- обавезе из добитка за запослене у износу од 898,877 хиљада динара

Одлуком Скупштине Банке 6380/3 од 26.04.2018. године извршено је распоређивање дела нераспоређеног добитка ранијих година за дивиденде на обичне акције у износу 2,522,693 хиљаде динара и преференцијалне акције у износу 13,222 хиљаде динара уз ограничење исплате испуњењем захтева из члана 25. Закона о банкама.

У току 2018. године Банка није вршила исплате по основу расподеле добити за 2014., 2015., 2016. и 2017. годину, због наведеног ограничења.

38. КАПИТАЛ

38.1 Капитал се састоји из:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Акцијски капитал	17,191,466	17,191,466
Емисиона премија	22,843,084	22,843,084
Резерве из добити и остале резерве	14,223,535	11,061,535
Ревалоризационе резерве	4,254,737	4,026,721
Акумулирани резултат	902,509	19,881
Добитак / губитак текућег периода	8,145,182	8,117,368
Стање на дан 31. децембра	67,560,513	63,260,055

Акцијски капитал Банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Банком (власници обичних акција), као и право учешћа у расподели добити (власници обичних и приоритетних акција). На дан 31. децембра 2018. године акцијски капитал износи 17,191,466 хиљада динара и састоји се од 17,191,466 акција са номиналном вредношћу од 1 хиљаду динара по акцији.

Ефекат прве примене МСФИ 9 од 01.01.2018. године Банка је признала на терет нераспоређене добити из ранијих година, без кориговања упоредних података за претходне године, по основу промена које се односе на класификацију и вредновање, као и обезвређење. Укупан негативан ефекат разлике у књиговодственим вредностима финансијских средстава који проистичу из примене МСФИ 9 признати у оквиру капитала на дан 1. јануара 2018. године, Банка је покрила расподелом добитка из 2017. године на основу Одлуке Скупштине Банке 6380/3 од 26. априла 2018. Истом одлуком извршено је и повећање резерви Банке у износу од 3,162,000 хиљаде динара.

Исправке вредности финанс. средстава вреднованих по амортизованој вредности укључујући и ефекат промене резервисања за ванбилансу активу	Ефекат корекције фер вредности ХОВ кроз остали резултат	Укупан ефекат прве примене МСФИ 9 признат кроз корекцију резултата претходне године
949,746	211,947	1,161,693

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2018. године

38. КАПИТАЛ (наставак)

Структура акција је дата у наредној табели:

Врсте акција	Број акција	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Обичне акције	16,817,956	16,817,956
Приоритетне акције	373,510	373,510
Стање на дан 31. децембра	17,191,466	17,191,466

Структура акционара Банке према обичним акцијама на дан 31. децембра 2018. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	%учешћа
Република Србија	7,022,166	41.75
EBRD, Лондон	4,109,440	24.43
IFC Capitalization Fund LP	1,706,810	10.15
Deg Deutsche Investitions	772,850	4.60
Swedfund International Aktiebo	386,420	2.30
Југобанка а.д., Београд у стечају	321,600	1.91
BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD	320,000	1.90
Компанија Дунав осигурање а.д., Београд	290,214	1.73
East capital (lux)-Balkan fund	195,656	1.16
Global Marco Capital Opportun.	130,558	0.78
Станком со. д.о.о., Београд	117,535	0.70
Global Marco ABSOLUTE RETURN	91,575	0.54
SOCIETE GENERAL BANKA SRBIJA (custody рачун)	81,651	0.49
FRONT MARK OPPORTUN.MASTER	68,404	0.41
Остали (1,154 акционара)	1,203,077	7.15
	16,817,956	100.00

Структура акционара Банке према приоритетним акцијама на дан 31. децембра 2018. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	%учешћа
Једно физичко лице	85,140	22.79
Југобанка а.д., Београд (у стечају)	18,090	4.84
Остали (647 акционара)	270,280	72.37
	373,510	100.00

Ревалоризационе резерве у износу од 4,254,737 хиљада динара (2017: 4,026,721 хиљада динара) се односе на: ефекте по основу повећања вредности некретнина на основу процене извршене од стране независног проценитеља у износу од 928,776 хиљада динара, ревалоризационе резерве по основу вредновања власничких хартија од вредности у износу од 1,077,886 хиљада динара, ревалоризационе резерве по основу вредновања дужничких хартија од вредности у износу од 2,125,497 хиљада динара и актуарске добитке у износу од 122,578 хиљада динара. Исказане вредности садрже и пореске ефекте ревалоризационих резерви.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

38. КАПИТАЛ (наставак)

38.2. Зарада- по акцији

Основна зарада по акцији израчунава се тако што се добитак који припада акционарима (матичног правног лица) подели пондерисаним просечним бројем обичних акција у оптицају за период

	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Добитак умањен за приоритетне дивиденде (у хиљадама динара)	8,132,109	8,104,145
Просечан пондерисани број акција у току године	<u>16,817,956</u>	<u>16,817,956</u>
Основна зарада- по акцији (у динарима без пара)	<u>484</u>	<u>482</u>

Основни добитак по акцији за 2018. годину износи 484 динара или 48.35% на номиналну вредност обичне акције, за 2017. годину добитак по акцији износио 482 динара или 48.19% на номиналну вредност обичне акције, а за 2016. годину губитак по акцији је износио 480 динара или 48.04% на номиналну вредност обичне акције

39. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	<u>31. децембар 2018.</u>	<u>31. децембар 2017.</u>
Послови у име и за рачун трећих лица	4,228,635	4,226,654
Преузете будуће обавезе	44,069,612	34,941,426
Деривати намњени трговању по уговореној валути	1,772,919	592,364
Друге ванбилансне позиције	<u>407,748,884</u>	<u>434,668,336</u>
Укупно	<u>457,820,050</u>	<u>474,428,780</u>

39.1 Гаранције и акредитиви

Банка издаје гаранције и акредитиве, којим гарантује трећим лицима измирење обавеза од стране својих клијената. Ови уговори имају уговорено време трајања које најчешће износи до годину дана. Уговорене вредности потенцијалних обавеза су приказане у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	<u>31. децембар 2018.</u>	<u>31. децембар 2017.</u>
Плативе гаранције (напомена 4.1.1)	3,107,502	3,443,746
Чинидбене гаранције (напомена 4.1.1)	3,004,569	4,349,151
Акредитиви	<u>214,361</u>	<u>104,330</u>
Стање на дан 31. децембра	<u>6,326,432</u>	<u>7,897,227</u>

Претходно наведени износи представљају максималан износ губитка који би Банка остварила на датум финансијских извештаја уколико нико од клијената Банке не би успео да измири уговорене обавезе (напомена 4).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

39. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

39.2 Преузете обавезе

Структура преузетих обавеза је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Неискоришћени део одобрених прекорачења по платним и кредитним картицама и прекорачењима по текућим рачунима	11,017,337	10,116,077
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите	24,627,309	16,014,883
Остале неопозиве обавезе	2,098,534	913,239
Стање на дан 31. децембра	37,743,180	27,044,199

39.3 Остале ванбилансне позиције чине средства по пословима у име и за рачун трећих лица и друга ванбилансна актива

Послови у име и за рачун трећих лица у укупном износу од 4,228,635 хиљаде динара највећим делом се састоје од средстава комисионих кредита Републике Србије за финансирање стамбених кредита у износу 3,524,405 хиљаде динара, кредите по основу откупа друштвених станова буџетских установа у износу од 291,695 хиљаде динара (кредити прузети од Беобанке у стечају) док се остала средства углавном односе на пољопривредне кредите финансиране од стране надлежних министарстава.

У оквиру друге ванбилансне активе у износу од 407,748,884 хиљада динара, Банка између осталог евидентира номиналну вредност домаћих и страних хартија по *castody* пословима за клијенте Банке у износу 58,545,369 хиљада динара, номиналну вредност хартија од вредности у портфељу Банке у износу од 126,251,383 хиљаде динара, репо пласмане у државне хартије од вредности у износу од 1,500,000 хиљада динара, износ отписаних финансијских средстава у динарима у износу од 28,336,005 хиљада динара, и износ отписаних финансијских средстава у другој валути у износу од 3,803,166 хиљада динара према Одлуци НБС о рачуноводственом отпису билансне активе. Банка сагласно издатом дозволом за обављање *castody* послова чува и финансијске инструменте клијената на рачунима хартија од вредности, о чему се води ванбилансна евиденција.

По основу ових послова Банка не сноси кредитни ризик.

Такође на позицији друге ванбилансне активе, у складу са законском регулативом, исказује се и вредност примљених материјалних средстава обезбеђења пласмана: стамбених, пословних непокретности и осталих средстава обезбеђења у износу од 178,731,833 хиљада динара.

39.4 Судски спорови

На основу стручне процене Сектора правних послова Банке и адвоката који заступају Банку, код спорова који се воде против Банке у току 2018. године руководство Банке је извршило резервисања за потенцијалне губитке по судским споровима у износу од 900,152 хиљаде динара (2017: 791,982 хиљада динара) (напомена 36).

На дан 31. децембра 2018. године, потенцијалне обавезе по основу спорова (основица тужбеног захтева) који се воде против Банке, процењене су на износ од 1,925,451 хиљаде динара (за 2,072 тужбена захтева).

Поред тога, Банка води спорове против трећих лица чији најзначајнији део чини 37,417,637 хиљада динара (за 552 предмета највеће појединачне вредности). Руководство Банке очекује позитивне исходе код већине спорова.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

39. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

39.5 Преузете обавезе по основу оперативног лизинга су дате у наредној табели – закуп пословног простора:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Преузете обавезе са доспећем до годину дана	379,610	369,364
Преузете обавезе са доспећем од 1 до 5 година	877,772	855,834
Преузете обавезе са доспећем после 5 година	91,020	118,340
Укупно	<u>1,348,402</u>	<u>1,343,538</u>

39.6 Порески ризици

Порески систем у Републици Србији је у процесу континуиране ревизије и измена. У различитим околностима, порески органи могу имати различите приступе одређеним питањима и могу утврдити додатне пореске обавезе заједно са накнадним затезним каматама и казнама. Руководство Банке сматра да су пореске обавезе евидентирани у финансијским извештајима правилно исказане.

У току 2018. године Банка није имала пореских контрола.

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА

Правна и физичка лица се сматрају повезаним лицима уколико једно лице има контролу, заједничку контролу или значајан утицај на доношење финансијских и пословних одлука другог правног лица. Повезана лица су и она лица која су под заједничком контролом истог матичног правног лица.

У оквиру редовног пословања Групе обавља се изванредан број банкарских трансакција са повезаним лицима. Оне укључују кредите, депозите, инвестиције у власничке хартије од вредности и дериватне инструменте, трансакције платног промета и друге банкарске послове.

40.1 Матична и зависна лица

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке имају Република Србија, која је власник 41.75% обичних акција Банке и EBRD, Лондон која је власник 24.43% обичних акција Матичне банке. Матична банка има три зависна правна лица: Комерцијална банка а.д., Подгорица, Комерцијална банка а.д., Бања Лука и КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

40.1 Матична и зависна лица (наставак)

Трансакције са зависним лицима су приказане кроз следеће табеле:

А. Стање на дан 31. децембра 2018. године

ПОТРАЖИВАЊА

у хиљадама динара

Зависна лица	Пласм. и кредити	Кamate и накнаде	Остала средства	Исправке вредности	Нето	Ванбиланс	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	6,651	882	-	93	7,440	-	7,440
2. Ком. банка АД Бања Лука	101,737	25	881	1,261	101,382	1,181,946	1,283,328
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	162	-	-	162	200	362
УКУПНО:	108,388	1,069	881	1,354	108,984	1,182,146	1,291,130

ОБАВЕЗЕ

у хиљадама динара

Зависна лица	Депозити и кредити	Кamate и накнаде	Остале обавезе	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	1,440,473	-	1,651	1,442,124
2. Ком. банка АД Бања Лука	179,992	-	-	179,992
3. КомБанк ИНВЕСТ	8	-	-	8
УКУПНО:	1,620,473	-	1,651	1,622,124

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

у хиљадама динара

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија и остали приходи	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи / расходи
1. Ком. банка АД Подгорица	70	2,994	-	(2)	3,062
2. Ком. банка АД Бања Лука	3,449	4,073	-	(835)	6,687
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	1,386	-	-	1,386
УКУПНО:	3,519	8,453	-	(837)	11,135

Комерцијална банка АД Београд је по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето негативне курсне разлике у износу од 10,321 хиљаду динара (2017: позитивне курсне разлике у износу од 54,899 хиљада динара).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

40.1 Матична и зависна лица (наставак)

Б. Стање на дан 31. децембра 2017. године

ПОТРАЖИВАЊА

	Пласмани и кредити	Камате и накнаде	Остала средства	Укупно билансне позиције	Ванбиланс	Укупно
Зависна лица						
Комерцијална банка а.д., Подгорица	6,589	902	-	7,491	-	7,491
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	490,815	42	1,295	492,152	-	492,152
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	-	119	-	119	200	319
УКУПНО:	497,404	1,063	1,295	499,762	200	499,962

ОБАВЕЗЕ

Зависна лица	Депозити и кредити	Камате и накнаде	Остале обавезе	Укупно
Комерцијална банка а.д., Подгорица	1,019,079	-	1,654	1,020,733
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	229,884	-	-	229,884
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	49	-	-	49
УКУПНО:	1,249,012	-	1,654	1,250,666

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија	Приходи од дивид.	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи/ (расходи)
Комерцијална банка а.д., Подгорица	103	2,603	-	-	(632)	2,074
Комерцијална банка а.д., Бања Лука	3,940	3,871	-	-	(897)	6,914
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	-	1,521	-	(102)	-	1,419
Укупно	4,043	7,995	-	(102)	(1,529)	10,407

Комерцијална банка а.д., Београд је у току 2017. године по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето позитивне курсне разлике у износу од 54,899 хиљаде динара (2016: нето негативне курсне разлике у износу од 20,944 хиљаде динара).

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

40.2. Остала повезана лица

Кредити и потраживања од повезаних лица

Пласмани	2018.			У хиљадама динара 2017.		
	Билансно	Ванбилансно	Укупно	Билансно	Ванбилансно	Укупно
Bolero ZR	1	-	1	-	-	-
ПМЦ Инжењеринг	1	-	1	-	-	-
Cedens company	-	-	-	29	63	92
Физичка лица	148,782	14,815	163,597	128,509	13,334	141,843
Укупно	148,784	14,815	163,599	128,538	13,397	141,935

Обавезе	2018.			2017.		
	Депозити	Примљени кредити	Укупно	Депозити	Примљени кредити	Укупно
ПМЦ Инжењеринг	207	-	207	-	-	-
Архитектонски биро СТУДИО 3	1	-	1	-	-	-
ЈП Југоимпорт	29	-	29	-	-	-
Анфибија д.о.о. Чачак	239	-	239	189	-	189
EBRD (напомена 32)	-	710,563	710,563	-	2,145,943	2,145,943
International Finance Corporation (напомена 32, 34)	9	-	9	-	-	-
Репрезент д.о.о.	12	-	12	12	-	12
Bolero ZR	11	-	11	8	-	8
Cedens company	-	-	-	2,364	-	2,364
Физичка лица	146,812	-	146,812	94,898	-	94,898
Укупно	147,320	710,563	857,883	97,471	2,145,943	2,243,414

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

40.2. Остала повезана лица (наставак)

Приходи и расходи од повезаних лица

		2018.		
		Камате	Накнаде	Укупно
Приходи				
ПМЦ Ижењеринг		-	12	12
Анфибија д.о.о. Чачак		-	7	7
Архитектонски биро СТУДИО 3		-	12	12
Volero ZR		-	18	18
Физичка лица		7,207	1,124	8,331
Укупно приходи		7,207	1,173	8,380
Расходи				
EBRD		40,813	-	40,813
Физичка лица		1,109	736	1,845
Укупно расходи		41,922	736	42,658
Нето расходи		(34,715)	437	(34,278)
		2017.		
		Камате	Накнаде	Укупно
Приходи				
Volero ZR		-	18	18
Cedens company		10	144	154
Анфибија		-	8	8
Физичка лица		6,471	1,386	7,857
Укупно приходи		6,481	1,556	8,037
Расходи				
EBRD		100,446	5,106	105,552
International Finance Corporation		284,025	3	284,028
Cedens company		3	23	26
Физичка лица		282	512	794
Укупно расходи		384,756	5,644	390,400
Нето расходи		(378,275)	(4,088)	(382,363)

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

40. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)**40.3 Бруто и нето примања Извршног одбора Банке, Управног одбора и Одбора за ревизију су следећа**

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Бруто примања		
Извршни одбор	58,927	84,279
Нето примања		
Извршни одбор	49,500	72,177
Бруто примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	40,324	37,415
Нето примања		
Управни одбор и Одбор за ревизију	25,310	22,963

41. НЕУСАГЛАШЕНИ ИЗВОДИ ОТВОРЕНИХ СТАВКИ

На основу анализе извршеног редовног Годишњег пописа на дан 31. децембра 2018. године, Банка има неусаглашене изводе отворених ставки за 10 клијента са наведеним разлогом оспоравања.

Неусаглашени изводи за 3 клијента односе се на клијенте који оспоравају износ потраживања за дате авансе, потраживања по основу издатих фактура и потраживања по основу закупнине у укупном износу од 282 хиљада динара.

За једног клијента неусаглашени износи односе се на ванбилансне ставке исказаних гаранција због различитог датума евидентирања издате гарнције у пословним књигама Банке и клијента у износу од 4,137 хиљада динара.

Шест клијената оспорава износе потраживања по основу накнада домаћег и платног промета са иностранством, непријављеног износа из стечаја за клиринга чекова, накнада за послове агента емисије у динарима, све у укупном износу од 80 хиљада динара.

Износ исправки вредности за потраживања која су оспорена (и износ резервисања за билансне ставке) одређен је политиком кредитног ризика Банке.

Банка је у континуираном процесу усаглашавања оспорених ставки.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2018. године

42. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

Банка је реализацијом уговора између два клијента, у складу са одредбама правоснажног УППР-а, дана 12.02.2019. наплатила износ од 442,089 хиљада динара (у динарској против вредности 3,740 хиљада ЕУР) по основу купородаје складишног простора над којим је Банка имала право уписа хипотеке. Укупан износ уплате од 442,089 хиљада динара признат је у билансу успеха по основу наплате отписаних потраживања.

Осим догађаја описаног у претходном ставу није било значајних догађаја након датума биланса стања које би било неопходно обелоданити у финансијским извештајима.

43. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре на дан 31. децембра 2018. и 2017. године за поједине главне валуте су:

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
USD	103.3893	99.1155
EUR	118.1946	118.4727
CHF	104.9779	101.2847

У Београду, дана 12. марта 2019. године

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Др Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Др Владимир Медан
Председник Извршног одбора

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ
КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД ЗА 2018.
ГОДИНУ**

Март 2019. године

САДРЖАЈ

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ	2
2. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА	5
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ	10
4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ОРГАНИ БАНКЕ	13
5. ОГРАНЦИ БАНКЕ	16
6. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У 2018. ГОДИНИ	17
7. УЛАГАЊА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	37
8. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ	37
9. ПЛАН БУДУЋЕГ РАЗВОЈА БАНКЕ	38
10. ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ	42
11. ОТКУП СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА И УДЕЛА	42
12. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА ПРОЦЕНУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА	42
13. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА	43
14. ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНО ПОСЛОВАЊЕ	48
15. РЕАЛИЗАЦИЈА БИЗНИС ПЛАНА БАНКЕ ЗА 2018. ГОДИНУ	50

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ

БИЛАНС УСПЕХА (у хиљадама РСД)	2018.	2017.	Индекс 18/17	2016.	2015.	2014.
Добитак/губитак пре опорезивања	8.121.073	7.187.250	113,0	-8.377.636	-6.175.885	4.757.589
Нето приходи од камата	12.834.638	12.446.197	103,1	13.462.734	13.768.082	13.298.586
Нето приходи од накнада	5.210.149	5.082.226	102,5	4.817.314	4.899.947	4.717.757
Оперативни трошкови*	10.473.783	10.833.081	96,7	11.086.858	10.799.510	10.745.910
Нето приходи/расходи индиректних отписа пласмана и резервисања	9.493	17.883	53,1	-14.907.539	-13.008.526	-2.725.389

* Напомена: У оквиру оперативних трошкова приказани су трошкови зарада, материјални и нематеријални оперативни трошкови

БИЛАНС СТАЊА (у 000 РСД)	2018.	2017.	Индекс 18/17	2016.	2015.	2014.
БИЛАНСНА АКТИВА	401.165.980	369.183.538	108,7	400.017.469	393.439.874	406.261.524
СТАНОВНИШТВО						
Кредити **	92.033.605	81.712.222	112,6	75.522.465	70.784.957	69.039.387
Депозити***	260.296.411	241.210.420	107,9	231.312.395	218.836.847	207.430.548
ПРИВРЕДА						
Кредити	75.264.373	71.725.704	104,9	74.083.897	89.204.275	112.768.251
Депозити	49.879.580	41.371.592	120,6	78.300.568	55.503.896	57.437.462
Хартије од вредности	133.177.598	117.288.767	113,5	136.366.773	129.607.464	95.654.325

**Напомена: Позиција кредити не укључује остале пласмане и потраживања, позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије. По захтеву ревизора у 2017. години урађена је корекција биланса за 2015. годину.

*** Напомена: На крају 2017. године РСД 11,2 милијарде депозита микроклијената је пренето из привреде у становништво због чега је податак коригован у односу на Годишњи извештај о пословању за 2017. годину

ПОКАЗАТЕЉИ	2018.	2017.	Индекс 18/17	2016.	2015.	2014.
РАЦИО КРЕДИТИ/ДЕПОЗИТИ						
Бруто кредити/депозити	58,4%	61,3%		58,7%	67,4%	72,4%
Нето кредити/депозити	54,8%	56,1%		50,7%	57,2%	66,3%
КАПИТАЛ (у 000 РСД)	67.560.513	63.260.055	106,8	55.424.302	62.838.046	69.546.804
Адекватност капитала	29,18%	27,89%		26,97%	22,70%	17,67%
Број запослених	2.766	2.806	98,6	2.858	2.877	2.906
ПАРАМЕТРИ ПРОФИТАБИЛНОСТИ						
РОА	2,13%	1,89%		-2,05%	-1,56%	1,25%
РОЕ-на укупан капитал	12,57%	11,91%		-13,86%	-8,99%	7,05%
Нето каматна маржа на укупну активу	3,4%	3,3%		3,3%	3,5%	3,5%
Cost / income рацио	58,0%	61,8%		60,7%	57,9%	59,6%
Активa по запосленом (у 000 ЕУР)	1.227	1.111	110,5	1.134	1.124	1.156

Пословање у 2018. години одвијало се у релативно стабилном макроекономском окружењу, са позитивним трендовима кључних величина. Годину за нама обележили су: раст бруто друштвеног производа (БДП-а), висок ниво страних директних инвестиција, суфицит републичког буџета, пад ућешћа јавног дуга у БДП-у, апресијација динара у односу на евро и пад стопе незапослености.

Народна банка Србије (НБС) је у претходној години у склопу активности на даљем јачању укупне стабилности банкарског сектора, поред осталог, донела одлуку о измени Закона о банкама. Главне новине се односе на начин на који НБС оцењује пословну репутацију оснивача банке, стицаоца учешћа у банци, кандидата за чланство у органима управљања банке; оцену имовинског стања оснивача банке физичког лица које је оснивач и/или члан приватног инвестиционог фонда; околности које могу указати на то да постоје индиције да се банка оснива ради прања новца или финансирања тероризма и др.

НБС је увела и Систем инстант плаћања (ИПС) почевши од октобра 2018. године, од када су Банке обавезне да клијентима обезбеде инфраструктуру за инстант трансфере. ИПС НБС систем плаћања ради непрекидно 24 сата дневно, 7 дана у недељи, 365 дана годишње (24/7/365).

Од децембра 2018. године у примени је „Закон о међубанкарским накнадама и посебним правилима пословања код платних трансакција на основу платних картица“. На овај начин НБС је интервенисала на банкарском тржишту у сврху смањења међубанкарске накнаде за плаћање картицама (0,2% максимална накнада за дебитне и 0,3% за кредитне картице).

Показатељ адекватности капитала сектора је на високом и стабилном нивоу током прва три квартала 2018. као и на крају 2017. године. Каматне стопе на новоодобрене кредите привреди и становништву су на стабилном и ниском нивоу. Ниски инфлаторни притисци, у току 2018. године условили су да НБС додатно релаксира монетарну политику снижавањем референтне каматне стопе са 3,5% на 3,0%.

У трећем кварталу 2018. године премија ризика земље је била међу најнижима у региону и у просеку је износила 123 б.п.¹ Од почетка године до краја трећег тромесечја просечна вредности ЕМБИ индекса за Србију је била нижа за око 50 б.п. него у истом периоду

претходне године. То потврђује да је премија ризика земље и даље релативно ниска. Премија ризика Србије, мерена ЕМБИ индексом, је у октобру у просеку износила 114 б.п.

Након неколико година у којима је био присутан тренд смањења тржишног учешћа Банке у кључним показатељима банкарског сектора, последња три квартала 2018. године доносе преокрет у положају Банке у сектору. Банка је и даље у групи системски значајних банака, али са повећаним учешћем у активи и капиталу сектора. На крају трећег квартала 2018. године Банка у активи сектора учествује са 10,9%, док у акцијском капиталу сектора учествује са 10,0%. Банка се у сектору истиче и као лидер по обиму девизне штедне становништва. На крају 2018. године штедни депозити становништва изосе ЕУР 1.692,0 милиона.

Сигурно, стабилно и профитабилно пословање, као кључни циљеви који су постављени пред Банку у 2018. годину су остварени. Када се то каже имамо у виду да је Банка остварила раст билансне активе и добитак у пословању уз високу ликвидност и изузетно добру капитализованост.

Укупан капитал Банке, као један од кључних показатеља сигурности који Банка обезбеђује клијентима, у 2018. години бележи раст од 6,8%. На крају 2018. године Банка располаже са укупним капиталом у износу од РСД 67.560,5 милиона или ЕУР 571,6 милиона.

Показатељ адекватности капитала Банке, као најзначајнији релативни показатељ сигурности пословања, на крају 2018. године, износи 29,18% (прописано минимално 8% + заштитни слој капитала).

У циљу очувања високог степена задовољства својих клијената, Банка је и током 2018. године вршила стални мониторинг пословне мреже и приступала потребним изменама. Приликом модификације пословне мреже кључни циљеви били су: повећање ефикасности у раду са клијентима, убрзање процеса доношења кредитних одлука и стварање предуслова за даље активно управљање висином оперативних трошкова. Након измена са краја првог квартала 2018. године услуге становништву Банка пружа кроз мрежу од 202 експозитуре груписаних у шест Пословних центара и Филијалу Косовска Митровица. Рад са правним лицима одвија се кроз три Сектора за рад са малом и средњом привредом и

¹ НБС, Извештај о инфлацији, новембар 2018

Сектор за рад са привредом - великим клијентима.

Целокупно друштво све више почива на интернету, електронском и дигиталном пословању што приморава и банке да нађу начине да савремене технологије примене у своје пословање. Потпуно свесна ових промена Банка је као један од значајних циљева поставила и дигитализацију пословања. Банка већ данас пружа, по највишим стандардима, готово све услуге дигиталног банкарства својим клијентима на исти начин како су ове услуге доступне и корисницима у најразвијенијим земљама света. Дигитализација је и процес који Банка, поред осталог, користи за унапређење пословних процеса, односно повећање ефикасности и квалитета рада. Из сегмента дигитализације, од оног што је реализовано у 2018. години, можемо да издвојимо електронску експозитуру („КОМЕЦЕНТАР“) која је заживела и која је омогућила да се преко Интернета, без одласка у експозитуру, поднесе захтев за одређени производ и услугу. Понуда дигиталне експозитуре је проширена увођењем опције за подношење захтева за готовински кредит преко електронске банке. Пуштена је у продукцију „КОМ4РАУ“ услуга интегрисаног е-комерц плаћања преко електронске банке клијента.

У циљу даљег унапређења система управљања ризицима, а у складу са регулативом НБС, Банка је предузимала све потребне мере за

квалитетно управљање кредитним и осталим ризицима. Највећи ризик у пословању Банке и банкарског сектора и даље остаје кредитни ризик. Као резултат успостављеног система управљања ризицима и примене регулативе НБС Банка је значајно смањила показатељ ненаплативих кредита (НПЛ). На крају 2018. године НПЛ је 9,5% док је на крају 2017. године био 13,8%.

Комерцијална банка је и један од регионалних банкарских лидера, јер њеном пословном успеху доприносе и субвенције, Комерцијална банка Подгорица, Комерцијална банка Бања Лука и КомБанк Инвест Београд.

Банка је 2018. годину завршила са позитивним резултатом (пре опорезивања) од РСД 8.121,1 милион. Позитиван резултат остварен у претходне две године и висока адекватност капитала омогућили су Банци да формира довољан износ резерви из добити. Резерве из добити, на крају 2018. године веће су за РСД 3.390,0 милиона у односу на крај 2017. године.

У будућем периоду, према Стратегији и Бизнис плану, фокус Банке биће на:

- расту пласмана клијентима;
- контроли свих врста ризика пословања, посебно кредитног ризика;
- очувању и унапређењу структуре клијената;
- расту прихода од накнада и провизија;
- контроли оперативних расхода;
- подизању капиталне базе Банке.

Финансијски циљеви Банке (у %)	2018. остварено	2019. план	2020. план	2021. план
Раст активе	8,7	5,8	4,5	4,8
Добитак/Губитак пре опорезивања (РСД млрд)	8.121	7.601	8.050	8.539
РОАА	2,1	1,9	1,9	1,9
РОАЕ - укупан капитал	12,6	11,0	11,1	11,2
Каматна маржа (нето приходи од камата / просечна актива)	3,4	3,3	3,1	3,1
Cost/Income рацио	58,0	58,0	57,0	55,3
НПЛ	9,5	8,2	7,5	6,8

2. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА

Према прогнози Међународног монетарног фонда (ММФ), из октобра 2018. године, глобална процена раста светске привреде за 2018. годину је 3,7%² упркос слабијим резултатима у неким економијама, посебно у Европи и Азији. Кина је и даље главни покретач глобалног економског развоја. Процена раста БДП-а Кине за 2018. годину је 6,6% и 6,2% за 2019. годину³. Крај 2018. године је обележило и увођење додатних царинских баријера за извоз одређених производа на тржиште Сједињених Америчких Држава. И током 2018. године настављене су геополитичке тензије на Блиском истоку (Сирија).

На међународном финансијском тржишту и током 2018. године била је присутна разноликост монетарних политика водећих централних банака, Федералних резерви (ФЕД, САД) и Европске централне банке (ЕЦБ). Федералне резерве су подигле референтну стопу крајем 2018. године за 0,25 пп (2,25%-2,50%), Европска централна банка је задржала референтну стопу (0,00%), Банка Енглеске је крајем 2018. године повећала каматну стопу за 0,25 пп (0,75%), док Швајцарска национална банка није мењала референтну стопу у 2018. години (од -1,25% до -0,25%). Поменута дивергентност монетарних политика водећих централних банака чини неизвесним глобалне токове капитала ка земљама у развоју, а тиме и Србији. Крајем 2018. године ЕЦБ је саопштила да прекида програм куповине активе, вредан ЕУР 2.600 милијарди, који је покренут још 2015. године као одговор на економску кризу.

Према процени Еуростата годишња „*hicp*“ инфлација еуро зоне је пала на 2,0% у новембру са 2,2% колико је износила у октобру 2018. године.⁴ Посматрајући будући период, очекује се да ће се базна инфлација повећати у средњем року, подржана мерама монетарне политике ЕЦБ-а, текућом економском експанзијом и растом плата.

БДП еуро зоне у трећем кварталу 2018. године је порастао 0,2% након раста од 0,4% у прва два квартала.⁵ Према пројекцијама ЕЦБ из октобра, очекивана стопа раст БДП-а је 1,9% у 2018. години, 1,7% у 2019. и 2020. години и благо су кориговане наниже у односу на септембарску процену.

На робном тржишту, настављена је осцилација цене сирове нафте. У току 2018. године САД су постале највећи произвођач нафте на свету. На цену нафте је утицала и трговинска тензија између САД-а и Кине, крајем године. Производња чланица „ОПЕК“-а, у децембру 2018. године је забележила највећи месечни пад у последње две године из разлога што је Саудијска Арабија почела да смањује производњу, у складу са новим споразумом⁶. Цена нафте типа Брент се на крају децембра 2018. године задржала на нивоу од УСД 53,17 за барел.

У Републици Србији, након ревидирања првобитне пројекције раста са 3,5% на 4,2%, последња процена годишњег раста БДП-а износи 4,4%, у 2018. години⁷. На корекцију стопе раста највише је утицала пољопривредна производња изнад очекиване, грађевински радови већи од пројектованих како у приватном тако и у јавном сектору. Међугодишња инфлација се и током 2018. године кретала на ниском и стабилном нивоу и просечна вредност за целу годину износи 2,0%⁸. Према очекивањима НБС инфлација ће се и у наредној години кретати у границама циља 3,0%±1,5пп. Према резултатима из Анкете о радној снази (трећи квартал 2018. године) стопа незапослености износи 11,3% и најнижа је од 2014. године. У периоду јануар-новембар 2018. године укупна вредност спољнотрговинске размене износила је ЕУР 35,1 милијарда⁹. Нето прилив страних директних инвестиција (СДИ), на крају новембра 2018. године износио је око ЕУР 2,2 милијарде¹⁰, што је на приближном нивоу за исти период 2017. године. СДИ су углавном биле усмерене ка извозно оријентисаним секторима. Јавни дуг централне државе на крају новембра 2018. године износио је ЕУР 24,1 милијарду што представља 56,2% БДП-а док је у истом периоду 2017. године износио ЕУР 23,4 милијарде¹¹.

2 Извор: IMF, World Economic Outlook, october 2018

3 Извор: IMF, World Economic Outlook, october 2018

4 Извор: ECB, economic and monetary developments

5 Извор: ECB, economic and monetary developments

6 НБС, Преглед дешавања на светском финансијском тржишту, децембар 2018- јануар 2019.

7 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

8 РЗС, Саопштење за јавност, децембар 2018

9 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

10 НБС, Макроекономска кретања, јануар 2019

11 МФИН, јавни дуг РС, новембар 2018

Премија ризика Србије, мерена ЕМБИ индексом (индекс обвезница земаља у развоју) је од почетка 2018. године до краја трећег квартала била нижа за око 50 базних поена (б.п.) него у истом периоду претходне године. У октобру 2018. године ЕМБИ за Србију је у просеку износио 114 б.п.¹²

Београдска берза у 2018. години остварила је укупан промет од РСД 63,2 милијарде односно ЕУР 534,1 милион. Реализовано је 60.744 трансакција и остварена је тржишна капитализација од РСД 522,7 милијарди¹³. Берзански индекс Belex line је завршио годину на вредности 1.589,35 док је индекс Belex15 остварио вредност 761,69.

Кретање БДП-а

Након 2017. године и оствареног привредног раста од 2,0%¹⁴ привредна активност је наставила позитивна кретања и током 2018. године. Према првим проценама Министарства финансија Републике Србије у првих једанаест месеци 2018. године, раст БДП-а, износи 4,4%¹⁵ у односу на претходну годину. У трећем кварталу 2018. уследио је раст укупне економске активности мерено БДП-ом од 3,8%¹⁶ у односу на исти квартал претходне године. Највећи допринос расту БДП-а, са производне стране дали су раст услужног сектора, пољопривреде, грађевинарства као и стабилан допринос индустрије. Прерађивачка индустрија је у новембру задржала исти годишњи ниво обима производње, код рударства и производње струје бележи се пад што је обележило и пад укупне индустрије за 1,0% међугодишње. Промет робе у трговини на мало повећан је за 4,3%, повећан је број ноћења иностраних туриста за 11,6%, повећан је број новорегистрованих аутомобила за 10,4%, повећан је број издатих грађевинских дозвола за 6,3%¹⁷. На страни потрошње, раст БДП-а је вођен инвестиционом активношћу и приватном потрошњом, праћено и позитивним утицајем државне потрошње.

Запосленост/незапосленост

У 2018. години настављена је тенденција из претходних година, тржиште рада наставља да се опоравља. Раст економске активности се позитивно одразио и на тржиште рада смањењем броја незапослених од почетка године. Према подацима из Анкете о радној снази на крају трећег квартала 2018. године дошло је до смањења незапослености у односу на исти период 2017. године. Стопа незапослености на крају трећег квартала 2018. године износила је 11,3% и смањена је у односу на исти период 2017. године када је износила 12,9%. Број запослених лица старости 15 и више година већи је за 47.400, а број незапослених лица је мањи за 56.400¹⁸. У структури укупно запослених лица, број формално запослених лица већи је за 76.900, и то у секторима прерађивачка индустрија, услуге смештаја, трговина на велико и мало и поправка моторних возила. Број неформално запослених лица смањен је за 29.500¹⁹ у односу на исти период претходне године.

Извор: Републички завод за статистику, Анкета о радној снази

12 НБС, Извештај о инфлацији, новембар 2018

13 Београдска берза, годишње статистике

14 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2019

15 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

16 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

17 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

18 РЗС, Анкета о радној снази, трећи квартал 2018

19 РЗС, Анкета о радној снази, трећи квартал 2018

Инфлација

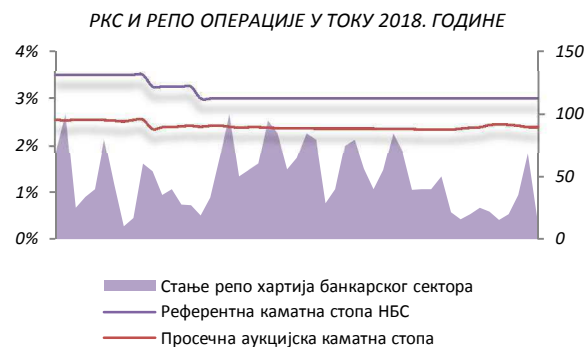
На крају 2017. године међугодишња инфлација је износила 3,0%. Почетком 2018. године стопа инфлације се смањила да би исте године, на крају децембра износила 2,0% међугодишње²⁰. Инфлација је стабилизована и креће се око вредности 2,0%, у просеку, за последњих пет година. На висину инфлације у децембру 2018. године највећи утицај су имале цене хране и цене услуга. Према пројекцији НБС међугодишња инфлација ће и у наредном периоду наставити да се креће у границама циља од 3,0%±1,5пп.

Референтна каматна стопа

Народна банка Србије, на крају 2018. године је задржала референтну каматну стопу (РКС) на нивоу од 3,0%, након два смањења током године (у марту и априлу). Приликом снижења РКС Народна банка Србије је узела у обзир очекивано кретање инфлације у наредном периоду и резултате досадашњег ублажавања монетарне политике. Опрезност у спровођењу монетарне политике је потребна због дешавања у међународном окружењу, очекиваних мера Европске централне банке, Федералних резерви САД-а, осцилујуће цене сирове нафте, протекционизма у међународној трговини и др. Према процени Републичког завода за статистику, просечна инфлација за 2018. годину ће износити ниских 2,0% док ће стопа раста БДП-а износити 4,4%, међугодишње. Додатним смањењем РКС у условима ниских инфлаторних притисака, Народна банка Србије је дала додатну подршку расту кредитне активности пословних банака. Путем инструмента реверзних репо операција народна банка Србије је омогућила банкама пласирање вишка ликвидних средстава у благајничке записе, применом методе аукције и вишеструких каматних стопа.

Просечна пондерисана репо стопа је на крају 2018. године износила 2,39% док је на крају 2017. године износила 2,57%. Обим репо трансакција се кретао у распону од минималних РСД 10,3 милијарди до максималног обима РСД 100,0 милијарди, да би се крај године завршио са РСД 16,5 милијарде.

Стране директне инвестиције

Стране директне инвестиције (СДИ), за период јануар-новембар 2018. године, достигле су износ од око ЕУР 2,2 милијарде²¹ што је на нивоу за исти период 2017. године. Са прелиминарним подацима за месец децембар, обим СДИ прелази износ од ЕУР 3,0 милијарде²². СДИ, у 2018. години, су углавном биле усмерене ка извозно оријентисаним секторима. Највећи део прилива СДИ је био у оквиру прерађивачке индустрије, од чега посебно у аутомобилску, металску, прехрамбену и хемијску индустрију.

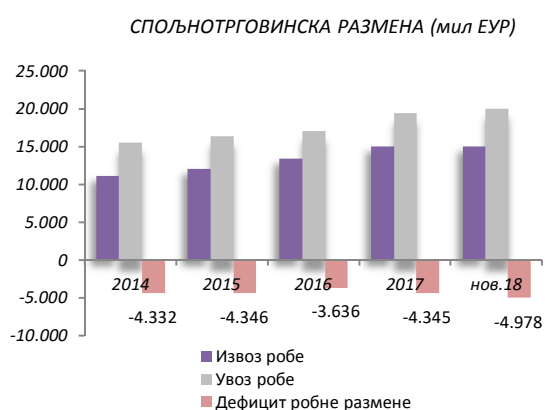

Поменути инвестиције су, између осталог утицале на раст запослености, раст производње и извоза прерађивачке индустрије. Очекује се да укупан дефицит текућег рачуна платног биланса Републике за 2018. годину износи око ЕУР 2,2 милијарде али ће у потпуности бити покривен СДИ као и да ће задржати учешће у БДП-у од 5,2%²³.

Спољнотрговинска размена

Укупна спољнотрговинска размена Републике Србије у периоду јануар-новембар 2018. године, износила је ЕУР 35,1 милијарда²⁴. Овај обим представља повећање од 11,2% у односу на исти период претходне године. Извоз робе, за једанаест месеци 2018. године, достигао је вредност од ЕУР 15,1 милијарду, док је увоз робе износио ЕУР 20,0 милијарди. Дефицит остварене робне размене износио је ЕУР 4,9 милијарди што је повећање од 30,7% у односу на исти период претходне године.

Најзначајнији извозни производи, у посматраном периоду, су електричне машине и апарати са учешћем од 10,6%, а следе друмска возила са учешћем од 6,8%²⁵. Посматрано по компанијама највећим извозницима, компанија ХБИС Груп Србија Београд је водећи извозник у периоду јануар-децембар 2018. године. До краја децембра 2018. године обим извоза ХБИС Груп Србија доо Београд (бивша Железара Смедерево) износио је ЕУР 749,5 милиона, а следе ФЦА Србија доо Крагујевац, НИС ад Нови Сад, Tigar tyres доо Пирот²⁶.

Најзначајнији увозни производи су нафта и нафтини деривати, учешће од 7,6% и друмска возила са учешћем од 7,0%²⁷.

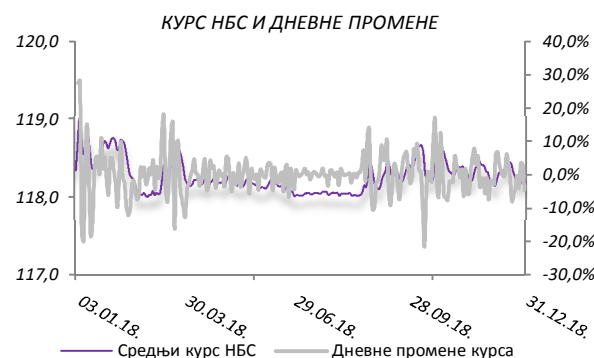
Посматрајући структуру спољнотрговинске размене по регионима и земљама, са земљама ЕУ и даље се обавља око 2/3 спољнотрговинске размене. Увоз из земаља ЕУ чини 60,6% укупног увоза, а извоз у земље ЕУ 67,3% укупног извоза²⁸ у периоду јануар-новембар 2018. године. Главни спољнотрговински партнери из ЕУ су Италија и Немачка и у 2018. години са 24,6% од укупног извоза, и 22,8% од укупног увоза из истих земаља²⁹.

Курс ЕУР/РСД

Курс ЕУР/РСД (118,19) на крају 2018. године је за 0,2% нижи од курса са краја 2017. године. Током 2018. године курс ЕУР/РСД се кретао у распону од 118,06 до 118,47 РСД за ЕУР. Кретање курса динара било је под утицајем повољних макроекономских показатеља, успешног завршетка „stand by“ аранжмана са ММФ-ом, побољшаног кредитног рејтинга земље (Агенције Moodys, S&P, Fitch³⁰) и раста страних директних инвестиција.

У току 2018. године динар је апресирао према евр за 0,2%, депресирао у односу на долар за 4,1%. Народна банка Србије (НБС) је и током 2018. године интервенисала на међубанкарском девизном тржишту (МДТ) кроз куповину и продају девиза, и на тај начин спречавала веће дневне осцилације вредности домаће валуте. Током 2018. године обим куповине НБС на МДТ-у износио је ЕУР 1.835 милиона, док је обим продаје износио ЕУР 255 милиона.

Бруто девизне резерве НБС крајем децембра 2018. године достигле су износ ЕУР 11,3 милијарди (према прелиминарним подацима) и повећане су у односу на крај 2017. године за ЕУР 1,3 милијарде.

Буџетски дефицит/суфицит

У периоду јануар-новембар 2018. године, на нивоу опште државе, забележен је укупан фискални суфицит у износу од РСД 73,6 милијарди³¹. У складу са планом извршења буџета, за исти период, био је предвиђен укупан фискални дефицит од РСД 4,1 милијарда што значи да је остварење буџета боље од планираног.

24 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

25 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

26 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

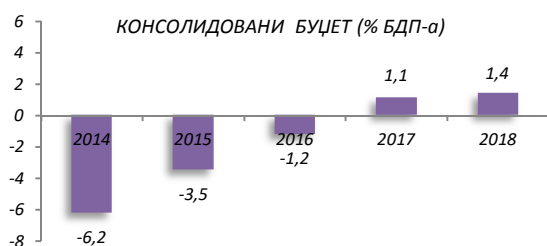
27 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

28 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

29 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

30 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

31 МФИН, саопштење за новембар 2018

Извор: МФИН (консолидовани фискални резултат), податак за 2018. је просек прва три квартала

У периоду јануар-новембар 2018. године постигнут је суфицит буџета Републике у износу од РСД 67,4 милијарде³². У поменутом периоду наплаћени су приходи у износу РСД 1.073,8 милијарди, а релизовани расходи у износу РСД 1.006,4 милијарде. У периоду јануар-новембар 2018. године буџетски приходи су номинално повећани за 6,2% м.г. док су расходи буџета повећани за 7,9% м.г.³³ У односу на 2017. годину, највећи појединачни раст на приходној страни буџета забележен је код социјалних доприноса, ПДВ-а и непореских прихода. На расходној страни буџета раст је забележен код капиталних расхода, расхода за запослене и расхода за робу и услуге. У структури буџетских прихода, у поменутом периоду, приход од акциза је повећан за РСД 7,2 милијарде што представља номинални раст од 2,8%. Ово повећање је резултат повећане наплате свих категорија акциза осим акцизе на промет дуванских производа и акцизе на електричну енергију³⁴.

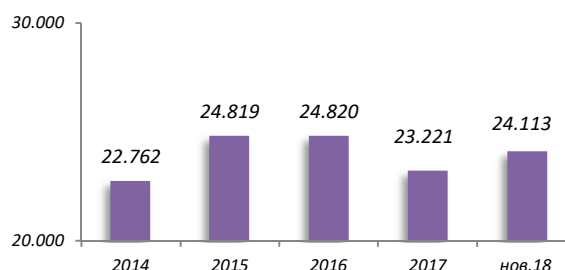
Повољнији фискални резултати у претходне четири године су резултат, успешне фискалне консолидације расхода буџета као и раста прихода услед бржег раста БДП-а и боље наплате пореза.

Јавни дуг

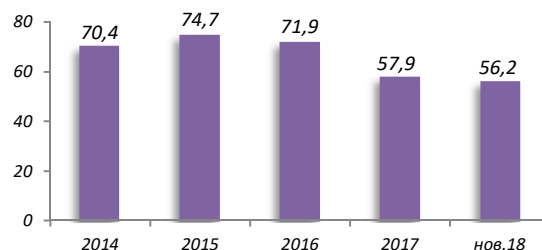
Јавни дуг Републике Србије (централног нивоа државе), према расположивим подацима на крају новембар 2018. године износио је ЕУР 24,1 милијарда³⁵ што представља 56,2% БДП. Према расположивим подацима Министарства финансија, у односу на исти период 2017. године, поменути износ јавног дуга представља повећање за ЕУР 667,0 милиона. Смањење учешћа јавног дуга у БДП-у последица је мањих потреба државе за задуживањем као и бржег раста БДП-а.

Посматрајући валутну структуру јавног дуга (децембар 2018. године, прелиминарно), око 26% јавног дуга РС је у доларима. По структури каматних стопа, око 18% јавног дуга РС је по варијабилним каматним стопама³⁶.

ЈАВНИ ДУГ РС (млн ЕУР)

ЈАВНИ ДУГ РС (% БДП-а)

Управа за јавни дуг РС, у току 2018. године (до краја децембра), повећала је вредност емисија динарских државних ХОВ на домаћем финансијском тржишту (око РСД 18,4 милијарде³⁷) док је смањила вредност емисија евро деноминираних ХОВ у односу на крај 2017. године.

Спољни дуг

Према подацима НБС на крају септембра 2018. године укупан спољни дуг, јавног и приватног сектора, је износио ЕУР 26,5³⁸ милијарди и у односу на септембар 2017. године повећан је за ЕУР 508,4 милиона. Спољни дуг приватног сектора, у посматраном периоду, је повећан ЕУР 1.166,2 милиона, док је дуг јавног сектора смањен ЕУР 657,8 милиона. Индикатор екстерне солвентности, представљен као однос износа спољног дуга и вредности извоза робе и услуга, на крају септембра 2018. године је благо побољшан, и износи 128,0%, (почетак године 132,5%)³⁹.

32 МФИН, саопштење за новембар 2018

33 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

34 МФИН, Текућа макроекономска кретања, јануар 2019

35 МФИН, макроекономски и фискални подаци, јануар 2019

36 Управа за јавни дуг РС, Месечни извештај, децембар 2018

37 Управа за јавни дуг РС, Месечни извештај, децембар 2018

38 НБС, спољни дуг РС према дужницима од 31. децембра 2018.

39 НБС, Показатељи екстерне позиције Србије од 8. јануара 2019.

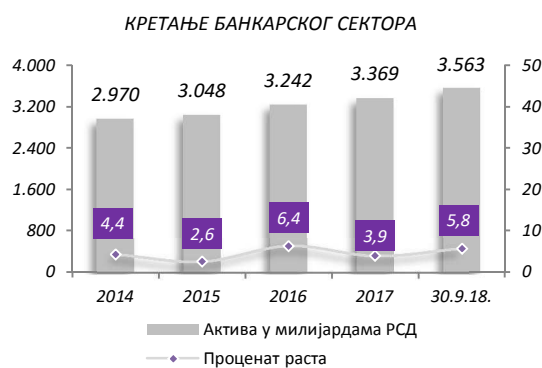

3. БАНКАРСКИ СЕКТОР РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ

3.1. Банкарски сектор

Банкарски сектор Републике Србије, на крају септембра 2018. године, чини укупно 28 банака са 23.067 запослених⁴⁰, укупном активом од РСД 3.563,3 милијарде и укупним капиталом од РСД 681,6 милијарди. Десет највећих банака по билансној активи учествује са 78,6% у укупној секторској активи.

У току првих девет месеци 2018. године билансна актива банкарског сектора је порасла за 5,8% у односу на крај претходне године, укупан капитал је повећан 2,2%.

Током прва три квартала 2018. године настављен је тренд смањења и стабилизације каматних стопа на динарске новоодобрене кредите привреди и становништву. Поменути тренд је допринео да је реализован раст укупних кредита (8,0% м.г. у новембру 2018.), и вођен је углавном растом кредита становништву (12,2%⁴¹). Банкарски сектор и током поменутог периода је располагао значајним вишковима ликвидних средстава,

имајући у виду референтне показатеље ликвидности. Вишак ликвидних средстава банкарског сектора се пласира углавном у државне хартије од вредности и репо операције НБС. На крају септембра 2018. године стање пласмана банака по репо трансакцијама износило је РСД 40,0⁴² милијарди док је у јуну износило РСД 65,0 милијарди. Укупна вредност портфолија државних хартија од вредности, на крају септембра, је износила РСД 668,9 милијарди. Удео хартија од вредности износио је 19,4% aktive банкарског сектора, а готовине и средстава код Централне банке 13,4% (на дан 30. септембар 2018. године).

Учешће бруто НПЛ кредита у укупним бруто кредитима, на крају септембра 2018. године износи 6,4% док је на крају децембра 2017. године износио 9,8%.⁴³ Посматрано по секторској структури, највећи део бруто НПЛ кредита и даље се односи на привредна друштва (43%). На крају септембра 2018. године покриће бруто НПЛ кредита обрачунатом резервом за процењене губитке по билансним позицијама износило је 153,3%. Исправке вредности НПЛ кредита покривају 61,3% бруто НПЛ кредита⁴⁴. Бруто НПЛ кредити сектора становништва на крају трећег тромесечја 2018. године износе РСД 48,4 милијарде и смањени су у односу на друго тромесечје исте године за 0,1%. Бруто НПЛ кредити привредним друштвима износе РСД 57,0 милијарди и мањи су за 30,2% у односу на претходно тромесечје.⁴⁵

40 НБС, извештај за треће тромесечје 2018. године

41 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2018.

42 НБС, Извештај за треће тромесечје 2018. године

43 НБС, Извештај за треће тромесечје 2018. године

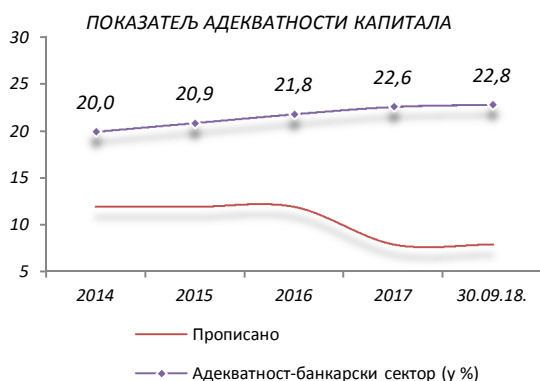
44 НБС, Извештај за треће тромесечје 2018. године

45 НБС, Извештај за треће тромесечје 2018. године

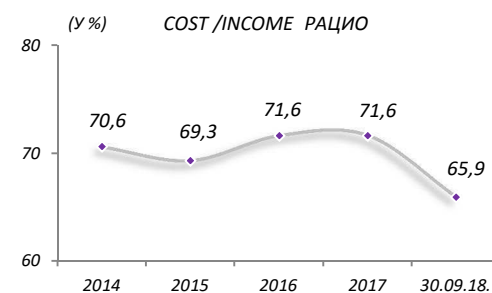
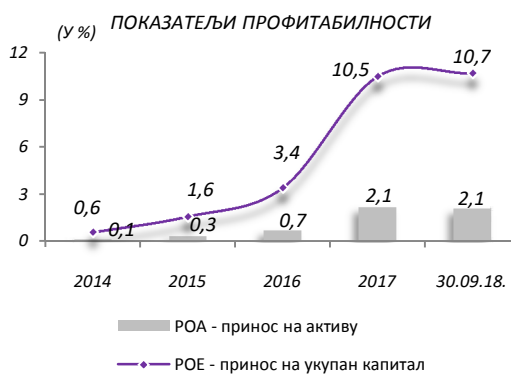
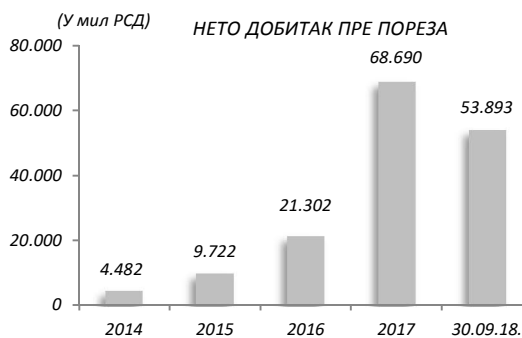
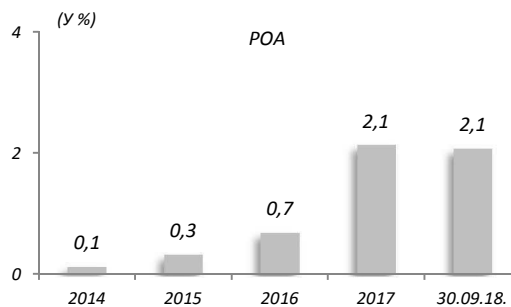
Девизна штедња становништва је имала тенденцију стабилног раста и током посматране године. На крају 2018. године достиже износ од ЕУР 9,6 милијарди, што представља повећање у односу на 2017. годину за 6,3%. Укупна штедња становништва достиже износ од ЕУР 10,1 милијарду односно има такође тенденцију раста од 7,0% у односу на 2017. годину.

Просечна вредност показатеља адекватности капитала банкарског сектора, на дан 30. септембра 2018. године износи 22,8%⁴⁶. Исказана вредност, у односу на нови прописани минимални показатељ од 8,0% значи да је банкарски сектор адекватно капитализован. На крају трећег квартала 2018. године, акцијски капитал банкарског сектора износи РСД 400,2 милијарде.

На крају трећег квартала 2018. године, укупно задужење банака по кредитним пословима према иностранству, износило је РСД 192,3 милијарде и повећано је 4,0% у односу на претходни квартал⁴⁷.

У току прва три квартала 2018. године банке су забележиле раст профитабилности. На крају трећег квартала 2018. године остварен је позитиван нето финансијски резултат, пре опорезивања, у износу од РСД 53,9 милијарди. У посматраном периоду 24 банке су пословале позитивно са укупним резултатом РСД 55,5 милијарди, док су 4 банке пословале са укупним губитком од РСД 1,6 милијарди. Најважнији фактор раста нето добитка банкарског сектора је смањење нето кредитних губитака у односу на исти период 2017. године. Нето резултат по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха, на крају трећег квартала 2018. године је позитиван (РСД 0,1 милијарда) за разлику од нето губитака у истом тромесечју 2017. године.

Cost/Income рацио наставља тренд снижавања, након повећања у 2016. години, и износи 65,9% (на дан 30.09.2018.).

46 НБС, Извештај за треће тромесечје 2018. године

47 НБС, Извештај за треће тромесечје 2018. године

3.2. Финансијски положај Банке у односу на сектор

Банка је са износом билансне aktive од РСД 389.695,8 милиона, на дан 30.09.2018. године заузимала 10,9% банкарског сектора што представља трећу позицију, по овом параметру.

Дати кредити и потраживања Банке на дан 30.09.2018. године износе РСД 186.550,7 милиона што представља 8,3% тржишног учешћа. На крају 2017. године Банка је имала 8,7% учешћа у банкарском сектору са забележеним износом поменутих позиција од РСД 183.441,2 милиона.

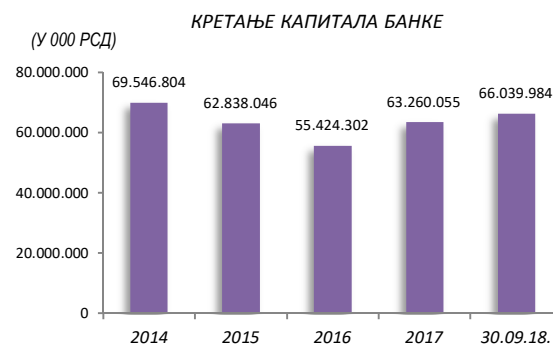
Напомена: због упоредивости са претходним годинама графикон приказује дате кредите Банке без осталих пласмана и потраживања

Учешће депозита и осталих обавеза Банке у укупним депозитима банкарског сектора износило је 11,2% на дан 30.09.2018. (РСД 311.525,9 милиона), а на крају 2017. године 11,4 % (РСД 297.004,1 милион).

Напомена: Због упоредивости са претходним годинама графикон приказује депозите Банке без осталих обавеза и кредитних линија

Посматрајући позицију укупан капитал Банка је повећала учешће у банкарском сектору са 9,5% (РСД 63.260,1 милион на крају 2017. године) на 9,7% банкарског тржишта на дан 30.09.2018. године (РСД 66.040,0 милиона).

4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ОРГАНИ БАНКЕ

4.1. Управни одбор Банке

Управни одбор Банке је формиран у складу са Законом о банкама и Уговором између акционара – Републике Србије и групе међународних финансијских институција (EBRD, IFC, DEG, SwedFund) и чини га девет чланова, укључујући и председника, од којих су три члана лица независна од Банке. Чланове Управног одбора Банке именује Скупштина акционара Банке на период од четири године.

Надлежности Управног одбора Банке дефинисане су чланом 73. Закона о банкама и чланом 27. Статута Банке. Чланови Управног одбора Банке на дан 31. децембар 2018. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АКЦИОНАР / ЧЛАН НЕЗАВИСАН ОД БАНКЕ	ФУНКЦИЈА
Мила Коруџић Милошевић	Република Србија	Председник
др Даниел Пантић	Република Србија	Члан
Марија Сокић	Република Србија	Члан
Aleksei Germanovich	ЕБРД	Члан
Oleksandr Danyliuk	ЕБРД	Члан
Javed Hamid	ИФЦ	Члан
Катарина Шушић	Члан независан од Банке	Члан
Горан Кнежевић	Члан независан од Банке	Члан

4.2. Извршни одбор Банке

Извршни одбор се састоји од председника Извршног одбора, заменика председника Извршног одбора и најмање три члана. Мандат чланова Извршног одбора Банке укључујући и председника и заменика председника је четири године од дана именована.

Надлежности Извршног одбора дефинисане су чланом 76. Закона о банкама и чланом 31. Статута Банке.

Чланови Извршног одбора Банке на дан 31. децембар 2018. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
др Владимир Медан	Председник
Слађана Јелић	Заменик председника
Драгиша Станојевић	Члан
др Мирослав Перић	Члан
Павао Марјановић	Члан

4.3. Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију)

Одбор за праћење пословања Банке чине три члана, од којих су два чланови Управног одбора Банке који имају одговарајуће искуство из области финансија. Један члан Одбора за праћење пословања је лице независно од Банке. Чланови Одбора се бирају на период од четири године.

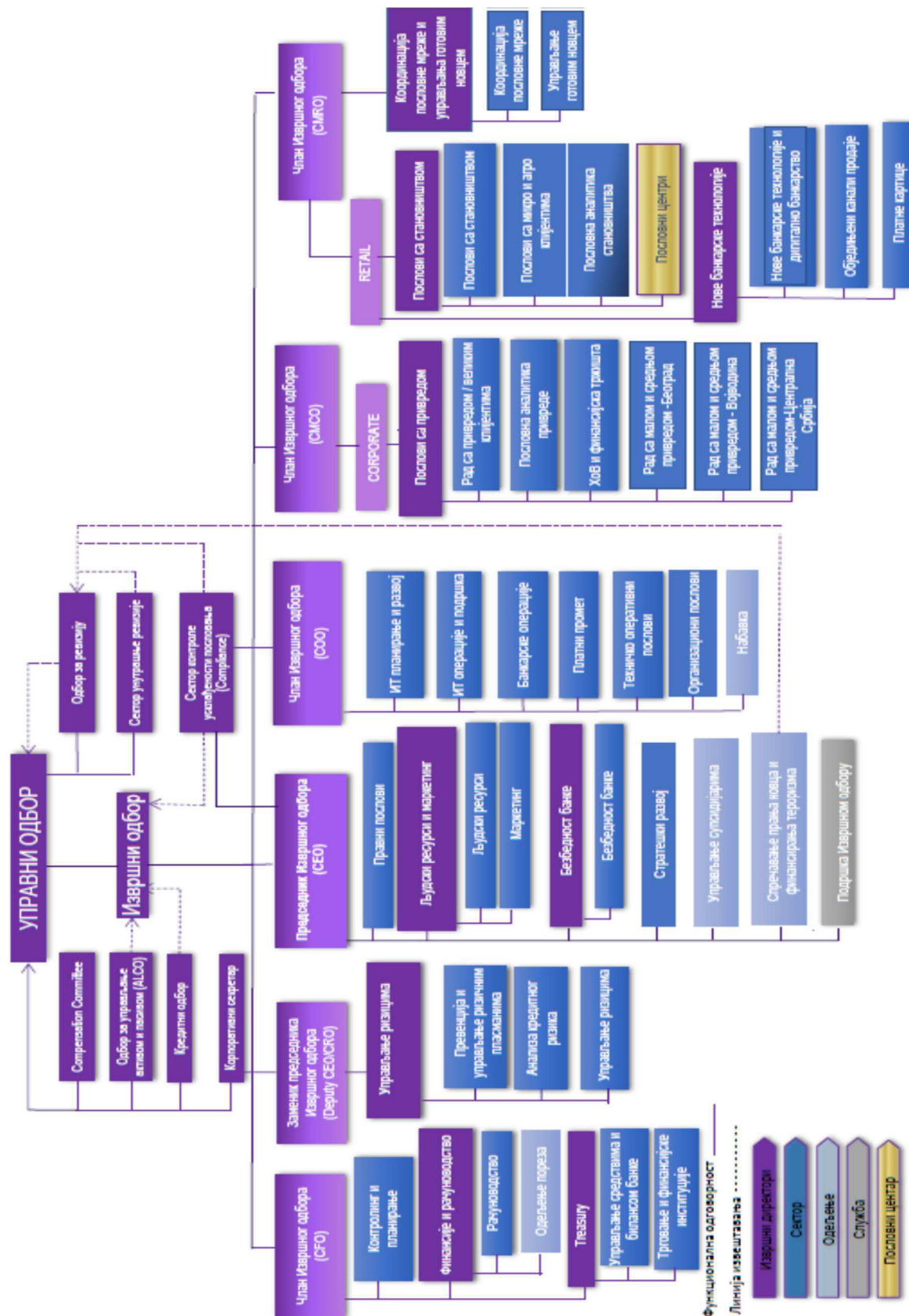
Дужности Одбора за праћење пословања дефинисане су чланом 80. Закона о банкама и чланом 34. Статута Банке.

Чланови Одбора за праћење пословања на дан 31. децембар 2018. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
др Даниел Пантић	Председник
Javed Hamid	Члан
Милена Ковачевић	Члан

4.4. Организациона структура Банке

Напомена: Организациона шема Банке на дан 31.12.2018.

4.5. Регионални распоред пословне мреже Банке

ПОСЛОВНА МРЕЖА БАНКЕ

	ПОСЛОВНИ ЦЕНТРИ	СЕДИШТЕ
1.	ПЦ Београд 1	Трг Политике 1, Београд
2.	ПЦ Београд 2	Трг Политике 1, Београд
3.	ПЦ Крагујевац	Моше Пијаде 2, Пожаревац
4.	ПЦ Ниш	Епископска 32, Ниш
5.	ПЦ Нови Сад	Булевар ослобођења 88, Нови Сад
6.	ПЦ Ужице	Петра Ћеловића 4, Ужице
	ФИЛИЈАЛА	СЕДИШТЕ
1.	Косовска Митровица	Чика Јовина 11, Косовска Митровица
	СЕКТОРИ	СЕДИШТЕ
1.	Сектор за рад са привредом-великим клијентима	Светогорска 42-44, Београд
2.	Сектор за рад са малом и средњом привредом-Војводина	Булевар ослобођења 88, Нови Сад
3.	Сектор за рад са малом и средњом привредом-Београд	Светогорска 42-44, Београд
4.	Сектор за рад са малом и средњом привредом-Централна Србија	Светогорска 42-44, Београд

Након 2017. године и прве велике спроведене реорганизације пословне мреже, после анализе ефеката реализованих измена на пословање, Банка је почетком 2018. године спровела додатне промене у пословној мрежи. Промене у банкарском сектору, јачање конкуренције међу банкама, појава нових банака, услуга и производа наметнули су потребу да се пословна мрежа Банке додатно организационо реструктурира, у циљу формирања ефикасне мреже која ће у дужем периоду дати адекватан допринос одрживом и профитабилном пословању Банке.

У марту 2018. године извршена је нова измена организације у оквиру пословне функције Привреде. Постојећа организација посла са разуђеном продајом у оквиру Пословно корпоративних центара и централизованом кредитном анализом показала се као неефикасна, са процесом који предуго траје.

Уместо Пословно корпоративних центара формиран су Сектори за рад са малом и средњом привредом Београд, Централна Србија и Војводина. Измена организације посла у пословној функцији Привреде урађена је са циљем повећања ефикасности, ефективности и продуктивности у раду пословне функције.

Измена је обухватила функционално спајање послова продаје и кредитне анализе у оквиру истог организационог облика (Сектора за рад са малом и средњом привредом Београд, Централна Србија и Војводина).

Оперативни посао кредитне анализе тиме се приближио продајној функцији на локалном нивоу, с обзиром да је дислоцираност продаје и кредитне анализе, у постојећој организацији, показала доста ограничења и успоравања у оперативном раду. Смањен је број корака/нивоа оперативног рада и одлучивања у пословној функцији (уместо два организациона облика сада само један оперативно реализује посао и процесуира предлоге Сектору управљања ризицима и даље надлежном органу на одлучивање). Омогућена је ефикаснија, директна комуникација са највишим менаџментом унутар пословне функције услед смањеног броја организационих облика који учествују у процесу одобравања пласмана.

Организовање посла кроз тимове продаваца, аналитичара и асистената у организационим облицима задуженим за рад са малим и средњим клијентима допринело је већој синергији и мотивисаности свих чланова тима да се посао ефикасније и брже обави, како би се остварио заједнички циљ тима.

Услед чињенице да велики број клијената Банке, још увек у великој мери жели традиционалну услугу, односно желе личан однос са Банком и запосленима у експозитурама, задржана је разграната пословна мрежа. Пословање у сегменту становништва, у току 2018. године, Банка је обављала у 202 експозитуре по чему смо лидер на тржишту у покривености истог и доступности клијентима. Клијентима је био доступан 271 банкомат и око 13.600 ПОС терминала, по чему

смо такође, били један од лидера на тржишту. Банка је наставила са активностима побољшања корисничког искуства унапређењем изгледа експозитура, пресељењем у нове просторије, прилагођавањем радног времена и сл.

5. ОГРАНЦИ БАНКЕ

У складу са новом организацијом пословне мреже, која је у пуној примени од марта 2018. године, Банка своје пословне активности обавља кроз мрежу Пословних центара, једне филијале и мреже експозитура, чији се број мења и прилагођава тржишним потребама, Сектора за рад са малом и средњом привредом, Сектора за рад са великим клијентима. Пословање се, од марта 2018. године, обављало у Центри банке у Београду, 6 Пословних центара (намењених за рад са физичким лицима), 202 експозитуре и Филијали Косовска Митровица (организована за пословање на територији Косова и Метохије), 3 Сектора за рад са малом и средњом привредом (Београд, Централна Србија, Војводина, намењених за рад са привредним клијентима) и Сектору за рад са великим клијентима-Београд.

Банка има и три зависна друштва који заједно чине Групу Комерцијална банка а.д., Београд и то:

1. Комерцијална банка а.д., Подгорица у Републици Црној Гори (100% власништва),
2. Комерцијална банка а.д., Бања Лука у Босни и Херцеговини (99,998% власништва) и
3. КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд, друштво за управљање инвестиционим фондовима (ДЗУИФ) (100% власништва).

Комерцијална банка ад Бања Лука

-159 запослених,
-18 организационих делова
(9 филијала и 9 агенција).

Комерцијална банка ад Подгорица

-146 запослених,
-10 организационих делова
(9 филијала и 1 експозитура).

КомБанк Инвест ад Београд

-5 запослених.

5.1. Значајни послови са повезаним лицима

Укупна изложеност према лицима повезаним с Банком, на дан 31. децембра 2018. године износила је РСД 624,1 милион, што је у односу на регулаторни капитал од РСД 57.039,7 милиона представљало 1,1% (максимална дозвољена вредност укупних пласмана свим лицима повезаним с Банком по Закону о банкама износи 25% капитала Банке).

Највећи део изложености према лицима повезаним с Банком (у складу са методологијом Народне банке Србије за приказ изложености према лицима повезаним с Банком), на дан 31. децембра 2018. године је износ од РСД 459,9 милиона односно 0,8% регулаторног капитала Банке. Исказани податак односи се на пласмане Друштву КомБанк Инвест ад Београд.

У складу са чланом 37. Закона о банкама, лицима повезаним с банком, Банка није одобравала кредите под условима који су повољнији од услова за друга лица која нису повезана с Банком, односно нису лица запослена у Банци.

Даљи приказ односа Банке са повезаним лицима може се видети у Напоменама уз финансијске извештаје.

6. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У 2018. ГОДИНИ

6.1. Увод

Почетком 2018. године је спроведено додатно прилагођавање пословне мреже Банке актуелним тржишним потребама и ефектима претходне реорганизације из 2017. године. И у претходној години велика пажња је посвећена управљању ризицима у пословању, а посебно кредитном ризику у циљу постизања што квалитетнијег кредитног портфолија. Политика менаџмента Банке издвајања значајног дела оствареног добитка у резерве, у претходним годинама, омогућила је сигурност пословања и сигурност акцијског капитала Банке. Остварени нето приходи од камата и накнада у 2018. години су већи у односу на крај 2017. године.

На резултате пословања Банке, и у 2018. години, утицала је НБС са Одлуком о рачуноводственом отпису билансне активе која се примењује од септембра 2017. године. Одлуком је одређено да се део билансне активе ниског степена наплативости пренесе у ванбилансну евиденцију Банке. Пренос у ванбилансну евиденцију односи се на проблематичне кредите када је обрачунати износ обезвређења кредита који је банка евидентирала у корист исправке вредности 100% његове бруто књиговодствене вредности.

Билансна сума

На крају 2018. године билансна сума Банке (нето актива) достигла је обим од РСД 401.166,0 милиона (ЕУР 3,4 милијарде) што представља повећање од 8,7% у односу на крај 2017. године. Фокус пословања Банке и даље је на расту пословања, расту профитабилности, одржавању и даљем унапређењу квалитета кредитног портфолија, изналагању нових извора прихода и ефективнијем упошљавању расположивих средстава.

Извори средстава

Током 2018. године, као и претходних година, настављен је стабилан раст девизне штедне становништва од око ЕУР 68,4 милиона што представља главни извор средстава Банке. Депозити правних лица забележили су раст за РСД 8.508,0 милиона у односу на крај 2017. године (висина депозита правних лица је коригована почетком 2018. године због пребацивања депозита микроклијената на пословну линију становништво). Депозити банака и других финансијских организација повећани су за РСД 2.914,2 милиона.

Током 2018. године, Банка је вратила ино кредиторима око ЕУР 39,0 милиона. Износ обавеза Банке по основу примљених кредитних линија износи РСД 2.818,0 милиона и у односу на крај 2017. године смањен је за РСД 4.574,3 милиона.

На крају 2018. године Банка нема субординираних обавеза у билансу.

Пласмани

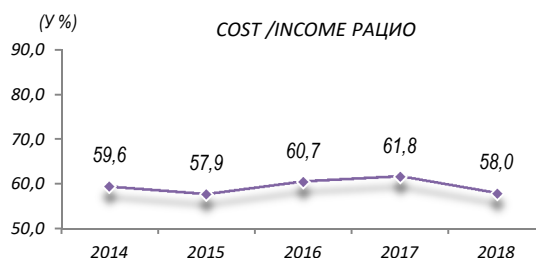
У току 2018. године Банка је забележила раст пласмана привреди у износу од РСД 3.538,7 милиона. У сегменту пословања са становништвом остварен је раст пласмана од РСД 10.321,4 милиона. У структури кредита доминирају стамбени кредити. Значајан део ликвидних средстава Банка је пласирала у хартије од вредности (ХоВ). На крају претходне године, у ХоВ је пласирано РСД 133.177,6 милиона, што представља повећање од РСД 15.888,8 милиона у односу на крај 2017. године.

Профитабилност

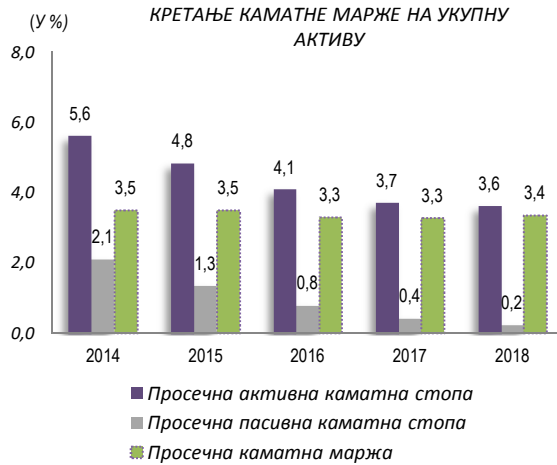
На крају 2018. године Банка је остварила позитиван резултат, добитак пре пореза у износу РСД 8.121,1 милион што представља повећање од РСД 933,8 милиона у односу на 2017. годину.

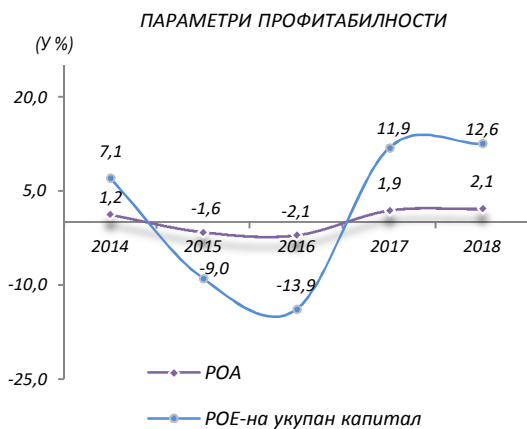
Уз пад Cost/Income рација (58,0% на крају 2018. године у односу на 61,8% на крају 2017. године), забележен је и нето приход обезвређења финансијских средстава која се вреднују по фер вредности, у току 2018. године (РСД 9,5 милиона).

Добитак по основу камата, у току 2018. године бележи раст од 3,1% у односу на исти период 2017. године. Истовремено и добитак од накнада и провизија бележи раст од 2,5%.

У току 2018. године дошло је до стабилизације како активних тако и пасивних каматних стопа. Остварена је каматна маржа од 3,4% што је изнад каматне марже у усвојеном бизнис плану за 2018. годину (3,3%).

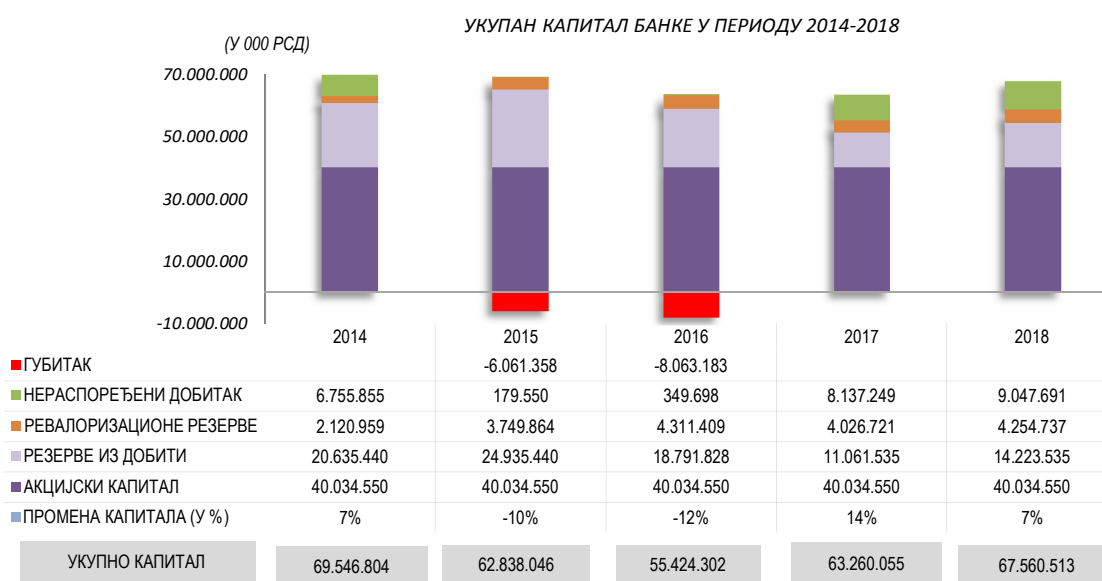

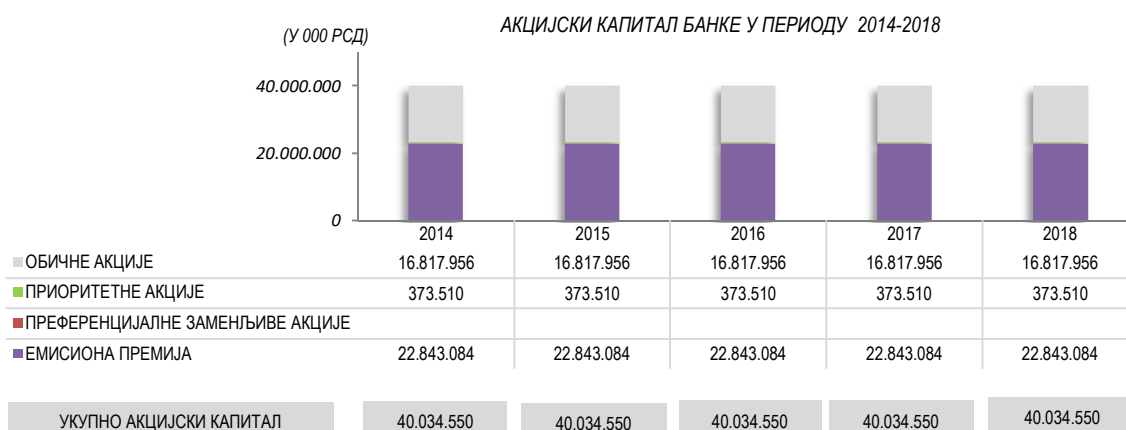
Капитал Банке

Промене на капиталу у периоду од 2014. до 2018. године:

ОПИС	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
КАПИТАЛ БАНКЕ (У 000 РСД)					
Акцијски капитал	40.034.550	40.034.550	40.034.550	40.034.550	40.034.550
Резерве из добити	20.635.440	24.935.440	18.791.828	11.061.535	14.223.535
Ревалоризационе резерве	2.120.959	3.749.864	4.311.409	4.026.721	4.254.737
Нераспоређени добитак	6.755.855	179.550	349.698	8.137.249	9.047.691
Губитак	-	6.061.358	8.063.183	-	-
УКУПАН КАПИТАЛ	69.546.804	62.838.046	55.424.302	63.260.055	67.560.513

Укупан капитал Банке, на крају 2018. године, износи РСД 67.560,5 милиона и повећан је 6,8% у односу на крај 2017. године. У периоду од 2014. до 2018. године укупан капитал Банке је повећан 52,6%. У истом периоду, акцијски капитал је повећан 40,7% односно РСД 11.572,0 милиона. Банка је до сада повећала акцијски капитал по основу две емисије преференцијалних заменљивих акција (2010. године у износу од РСД 11.400 милиона и 2012. године РСД 11.572 милиона). Банка је у дужем временском периоду знатан део оствареног добитка распоређивала у резерве за процењене губитке у циљу одржавања сигурности у пословању и адекватности капитала, односно за заштиту акционарског капитала од евентуалних губитака као и за повећање капитала. Банка је у току последњих пет година из оствареног добитка и по основу ревалоризације, најпре повећавала укупне резерве да би их и делимично искористила за покриће губитака забележених на крају 2015. и 2016. године. Резерве из добити на крају 2018. године су повећане у односу на 2017. годину за РСД 3.162,0 милиона. Заједно са ревалоризационим резервама, укупне резерве Банке су повећане РСД 3.390,0 милиона у односу на 2017. годину.

Обичним (редовним) акцијама Банке се тргује на „Стандард листингу“ од 2010. године, док се приоритетним акцијама тргује на „Опен маркет“ тржишту Београдске берзе. Током 2014. године извршена је конверзија преференцијалних замењивих акција у обичне акције и од тада није било промена у структури акцијског капитала. Банка на дан 31. децембар 2018. године има 16.817.956 обичних (редовних) акција и 373.510 приоритетних (преференцијалних) акција појединачне номиналне вредности РСД 1.000,00.

Акционари Банке на дан 31. децембар 2018. године су:

АКЦИОНАРИ	ОБИЧНЕ АКЦИЈЕ	% УЧЕШЋА	ПРИОРИТЕТНЕ АКЦИЈЕ	% УЧЕШЋА	УКУПНО АКЦИЈЕ	% УЧЕШЋА У АКЦ. КАПИТАЛУ
Република Србија	7.022.166	41,8	-	0,00	7.022.166	40,8
EBRD	4.109.440	24,4	-	0,00	4.109.440	23,9
IFC	1.706.810	10,1	-	0,00	1.706.810	9,9
DEG	772.850	4,6	-	0,00	772.850	4,5
SWEDFUND	386.420	2,3	-	0,00	386.420	2,2
ОСТАЛИ	2.820.270	16,8	373.510	100,00	3.193.780	18,6
УКУПНО	16.817.956	100,0	373.510	100,0	17.191.466	100,0

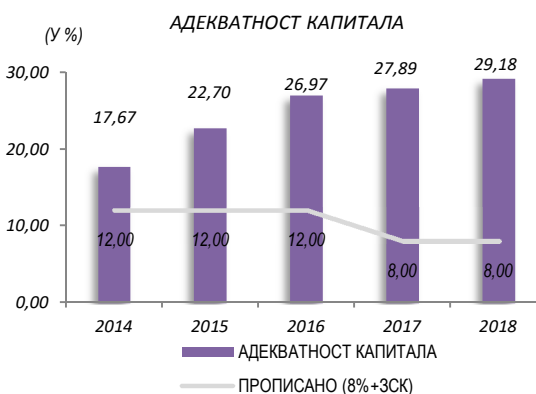
СТРУКТУРА АКЦИЈСКОГ КАПИТАЛА НА ДАН 31.12.2018.

Адекватност капитала

Показатељ адекватности капитала Банке на крају 2018. године, поред и даље значајних резервисања, износи 29,18%, што најбоље показује да је Банка задржала адекватну капитализованост. Банка је и у току 2018. године, испунила све параметре пословања

прописане Законом о банкама, и испунила све обавезе, што је поуздан индикатор стабилног и сигурног пословања.

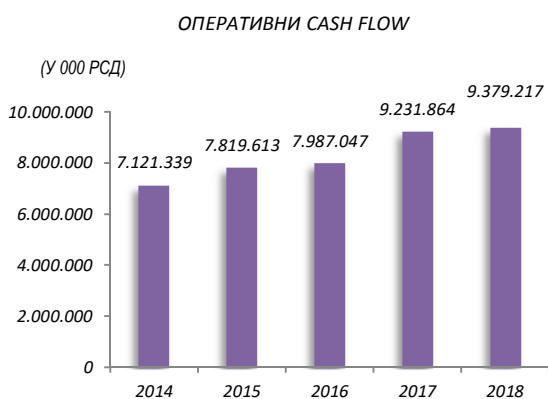
Показатељи пословања прописани законом

Р.Б.	ОПИС	ПРОПИСАНО	2018.	2017.	2016.	2015.	2014.
1.	ПОКАЗАТЕЉ АДЕКВАТНОСТИ КАПИТАЛА (КАПИТАЛ / РИЗИЧНА АКТИВА); *ЗАХТЕВ ЗА КОМБИНОВАНИ ЗАШТИТНИ СЛОЈ КАПИТАЛА	мин 8% +зск*	29,18%	27,89%	26,97%	22,70%	17,67%
2.	ПОКАЗАТЕЉ УЛАГАЊА У ЛИЦА КОЈА НИСУ У ФИНАНСИЈСКОМ СЕКТОРУ И ОСНОВНА СРЕДСТВА	макс 60%	13,18%	14,96%	17,47%	23,13%	27,60%
3.	ПОКАЗАТЕЉ ВЕЛИКЕ ИЗЛОЖЕНОСТИ БАНКЕ	макс 400%	39,77%	34,96%	38,48%	79,76%	160,59%
4.	ПОКАЗАТЕЉ ДЕВИЗНОГ РИЗИКА	макс 20%	1,87%	4,40%	2,96%	10,60%	2,90%
5.	ПОКАЗАТЕЉ ЛИКВИДНОСТИ (месечни, последњи дан у месецу)	мин 0,8	3,86	4,30	2,86	2,73	2,84

Напомена: У складу са регулативом НБС, Банка обрачунава заштитни слој за очување капитала, заштитни слој капитала за системски значајне банке и заштитни слој капитала за структурни системски ризик.

Оперативни cash-flow

На крају 2018. године оперативни cash-flow, у односу на исти период 2017. године, је већи за РСД 147,4 милиона (повећање за 1,6%). У посматраном периоду остварен је раст прилива од накнада за РСД 529,5 милиона односно за 7,9%, док су приливи од камата забележили пад од РСД 1.552,4 милиона односно за 10,0%. Разлог за наведено може се наћи у смањењу активних каматних стопа. На страни одлива готовине из пословних активности, исплате по основу камата су реализоване на нижем нивоу за РСД 1.130,3 милиона.

Опис промена у пословним политикама друштва

У току 2018. године Банка није вршила промене у документу Пословна политика. Пословна политика Банке усвојена је на Скупштини акционара Банке дана 26.01.2012. године.

Пословном политиком утврђују се основна начела пословања и дефинишу послови које Банка обавља у циљу испуњења пословних резултата и приоритета дефинисаних важећом Стратегијом и бизнис планом Банке, а која је заснована на:

- положају Банке на финансијском тржишту и стеченом поверењу клијената у Банку,
- пројекцијама основних параметара макроекономске политике и
- развојним циљевима Банке.

Пословна политика Банке је усаглашена и са Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, као и са политикама управљања појединачним ризицима.

Банка послује самостално, по тржишним принципима, уз примену начела ликвидности, профитабилности и сигурности, уз поштовање закона, других прописа и општих принципа банкарског пословања у остваривању својих циљева на друштвено одговоран начин, у складу са темељним вредностима и пословном етиком.

Правила корпоративног управљања

Правила корпоративног управљања у Банци су заснована на одговарајућим законским прописима (првенствено Закон о банкама и Закон о привредним друштвима).

Надлежности и овлашћења свих органа Банке (Скупштина акционара, Управни одбор, Извршни одбор, Одбор за ревизију, Одбор за управљање активом и пасивом, Кредитни одбор), су заснована на одговарајућим законским прописима и дефинисана су интерним актима (Уговор о оснивању, Статут Банке, пословници о раду органа Банке и другим интерним актима).

Банка у свом пословању, у складу са Одлуком Извршног одбора Банке бр. 8373 од 09.04.2013. године, примењује Кодекс корпоративног управљања Привредне коморе Србије („Сл. гласник РС“, бр. 99/2012), који је усвојила Скупштина Привредне коморе Србије.

Правила корпоративног управљања имплементирана су кроз интерна акта Банке и у самој примени истих не постоје одступања.

Кодексом корпоративног управљања успостављени су принципи корпоративне праксе према којима се, у пословању, понашају и придржавају носиоци корпоративног управљања Банке. Циљ Кодекса је увођење добрих пословних обичаја у области корпоративног управљања, равноправан утицај свих заинтересованих страна, постојећих и потенцијалних акционара, запослених, клијената, органа Банке, државе и др. Коначан циљ је обезбеђење дугорочног и одрживог развоја Банке.

Текст Кодекса корпоративног управљања је јавно објављен на интернет презентацији Привредне коморе Србије (www.pks.rs/PoslovnoOkruzenje.aspx?id=1412&p=3) као и на интернет презентацији Банке (www.kombank.com/korporativno-upravljanje).

Управљање пројектима и пројектним портфолиом

У 2018. години, реализовано је укупно 12 пројеката из пројектног портфолија уз план да се додатних 5 пројеката заврши у првом кварталу 2019. године.

У складу са слоганом „мени најближа“, фокус пројектних активности у 2018. години био је на даљем унапређењу корисничког искуства пре свега путем дигитализације пословања, оптимизацији процеса ради бољег схватања потреба клијената и пружања праве услуге у правом тренутку. У наредном периоду у плану је да се посебна пажња посвети увођењу концепта „експозитуре без папира“ и у том смислу је већ реализован „Proof of Concept“.

Из пројектног портфолија за 2018. годину посебно бисмо истакли следеће пројекта:

- **CRM (Customer relationship management)** – увођењем CRM софтвера са функционалношћу RTMD (одлучивања у реалном времену), Банка истрајава у намери да правовремено препозна потребе клијената и адекватно одговори путем креирања персонализованих производа.

- **Кредитни производи на дигиталном каналу** у складу са трендом дигитализације, проширена је палета услуга Банке чији је циљ био да се кроз брз и једноставан процес подношења захтева путем WEB-а задовоље потребе корисника (млађе популације) који користе интернет. Овим је Банка комплетирала услуге преко WEB-а, унапредила и учинила процес подношења захтева за кредите ефикаснијим и смањила чекање на шалтерима.

- **МБанка и нове функционалности еБанка за правна лица** – реализацијом овог пројекта Комерцијална Банка је међу првим на тржишту пружила „мултибанк“ мобилно банкарство за сегмент привреде и МСП. Апликација је доступна за Андроид и ИОС уређаје, а омогућава увид у стање и промет по свим рачунима у свим банкама у којој корисник има отворен рачун на том мобилном телефону, потписивање и слање динарских и девизних трансакција на мобилном телефону. Додатне функционалности које су добијене имплементацијом пројекта су еФактура за микро клијенте, еРаскњижавање плата, еРазмена докумената као и наручивање овереног извода.

Током 2018. године посебна пажња је била посвећена регулаторном пројекту:

- **Инстант плаћања** – Реализацијом веома комплексног пројекта Банка се ускладила са регулаторном обавезом прописаном од стране НБС чиме је успостављен платни систем за инстант плаћања који омогућава безготовински пренос новчаних средстава 24/7/365 у готово реалном времену, без обзира на канал којим је иницирана платна трансакција (шалтер, еБанк, мБанк). Пројектом је успостављена инфраструктура за следећу фазу где ће се обезбедити инстант плаћање на продајном месту трговца који ће представљати алтернативни начин безготовинског плаћања трговцима.

Остали значајнији реализовани пројекти:

- **Централизација архиве** – Циљ пројекта централизације архивских депоа у властите просторе је обједињавање архивских депоа ради лакшег управљања архивом, са једне стране и смањење трошкова закупа са друге стране. Комплетан процес управљања архивском грађом у наредном периоду ће се дигитализовати на нивоу архивске јединице.

- **Електронска писарница** – реализацијом пројекта електронске писарнице Банка је почела да имплементира еДокумент унутар организације чији је крајњи циљ потпуно електронско кретање докумената унутар организације.

- **Унапређење серверске и виртуелне инфраструктуре** – Инсталирана је нова серверска инфраструктура у примарном „Дата центру“ Банке уз унапређење виртуелне инфраструктуре чиме је Банка прешла на технолошки савременије уређаје који доприносе бољим перформансама и већим капацитетима информационог система Банке.

- **Имплементација ISO20000-1 стандарда** – У складу са одређењем Банке да настави свој пут сервисно-оријентисане организације са јасно дефинисаним ИТ процесима, током 2018. године имплементирани су сви захтеви стандарда ISO20000-1 и успостављен Систем управљања ИТ услугама. Банка је успешно сертифицирана према стандарду ISO20000-1 од стране реномиране сертификационе куће, у августу 2018. године.

6.2. Пословање са привредом

Тржиште-основне тенденције

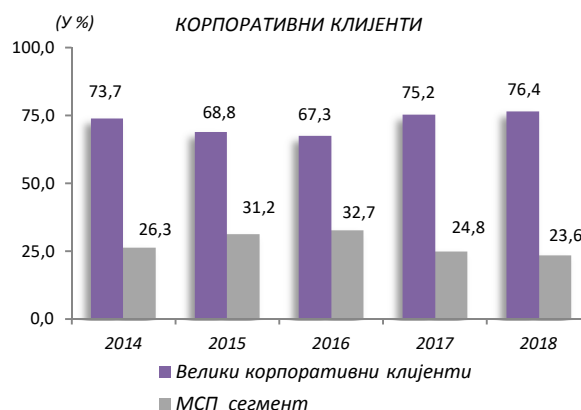
У 2018. години настављен је тренд снижавања динарских каматних стопа упркос стабилизацији референтне каматне стопе Народне банке Србије (од априла 2018. године), као и снижавања каматних стопа код кредита са девизним знаком.

Стандарди банака за новоодобрене кредите привреди, који су ублажени у 2017. години, остали су непромењени и у 2018. години и то првенствено за мала и средња предузећа, а у мањој мери и за велика предузећа. Посматрано према рачности и валути, ублажавање стандарда је присутно код краткорочног и дугорочног динарског кредитирања привреде, као и краткорочног кредитирања привреде у девизном знаку. Банке исказују и већу спремност за преузимање ризика приликом кредитирања привреде (посебно у делу колатерализације кредита).

У 2018. години, након иницијалног пада, дошло је до стабилизације нивоа кредита привреде. На нивоу банкарског сектора ниво бруто кредита виши је у односу на крај 2017. године (укупно привредна друштва и јавна предузећа забележила су раст за 3,4%, односно РСД 37,1 милијарда).⁴⁸

Кредити⁴⁹ - пословање Банке

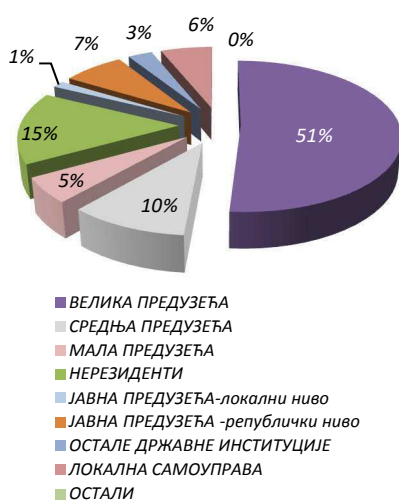
Реализација новоодобраних кредита у 2018. години нижа је за РСД 0,7 милијарди у односу на исти период 2017. године (РСД 6,5 милијарди нижа у сегменту Великих корпоративних клијената и РСД 5,8 милијарди виша у МСП сегменту). У портфолиу Банке дошло је до раста учешћа великих корпоративних клијената са 75,2% (на крају 2017. године) на 76,4%.

48 НБС, Консолидовани биланс банкарског сектора, новембар 2018.
49 Позиција датих кредита не укључује остале пласмане

СТРУКТУРА КЛИЈЕНАТА НА ДАН 31.12.2018.

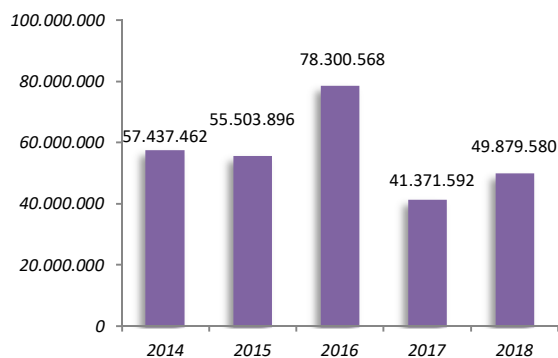
Каматна стопа на кредите индексиране у ЕУР је и даље нижа у односу на кредите у динарима што је у условима стабилног курса био опредељујући фактор тржишта за већом тражњом кредита са валутним знаком у односу на динарске кредите. Сходно томе, учешће динарских кредита у портфолију на крају 2018. године дошло је на најнижи ниво од свега 7,8%.

У погледу конкуренције током 2018. године, најактивније су биле Banca Intesa a.d. Beograd, UniCredit banka Srbija a.d. Beograd, Raiffeisen banka a.d. Beograd, Societe Generale Banka a.d. Beograd, уз повремене акције на тржишту и следећих банака: ProCredit a.d. Beograd и Erste banka a.d. Novi Sad. Код свих конкурената је приметан флексибилнији приступ (каматне стопе, рокови доспећа, тражени инструменти обезбеђења) при одобравању кредита.

Депозити ⁵⁰

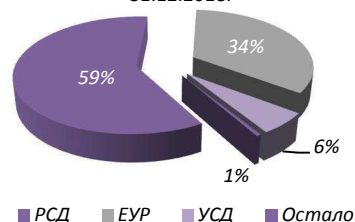
Високо учешће трансакционих депозита од 74% укупних депозита привреде резултира нижим расходима од камате и позитивно утиче на пословни резултат Банке. На висину депозита привреде у 2018. години утицала је и одлука Банке да се депозити микроклијената од 01.01.2018. године евидентирају у оквиру пословне линије становништва.

(У 000 РСД) ДЕПОЗИТИ ПРИВРЕДЕ

Напомена: На крају 2017. године РСД 11,2 милијарде депозита микро клијената је пренето из привреде у становништво због чега се податак разликује од податка из претходног годишњег извештаја; висина депозита привреде на крају 2016. године под утицајем је једног појединачног депозита.

ВАЛУТНА СТРУКТУРА ДЕПОЗИТА НА ДАН 31.12.2018.

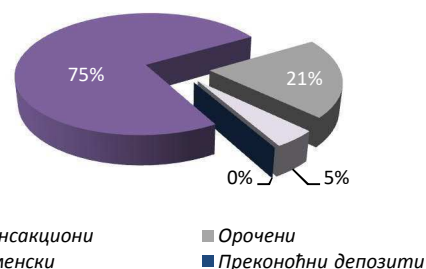

СТРУКТУРА ДЕПОНЕНАТА НА ДАН 31.12.2018.

Напомена: Приказ структуре депонената урађен је на основу интерне сегментације клијената.

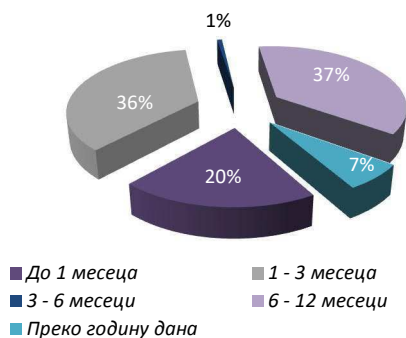
РОЧНА СТРУКТУРА ДЕПОЗИТА НА ДАН 31.12.2018.

⁵⁰ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

РОЧНА СТРУКТУРА ОРОЧЕНИХ ДЕПОЗИТА НА
ДАН 31.12.2018.

6.3. Пословање са становништвом

Пословање са становништвом остварило је у 2018. години планиране циљеве, а кроз увођење нових производа, унапређење процедура и технолошка решења забележило је и најбоље резултате у овој деценији.

Кредити

Фокус је био на расту реализације кредита, остварењу нето прихода и очувању тржишног учешћа. У 2018. години реализовано је РСД 45,2 милијарде кредита, што је 15% више у односу на 2017. годину. Раст кредита становништва остварен је захваљујући константном иновирању понуде производа у циљу прилагођавања захтевима тржишта и побољшања конкурентности.

Реализација је већа у свим сегментима пословања у односу на 2017. годину.

Највеће повећање реализације је остварено код **стамбених кредита** (33%) пошто је актуелна понуда унапређена у односу на прошлoгодишњу и прилагођена потребама клијената. Актуелна понуда је додатно унапређивана у циљу прилагођавања тржишним околностима. Банка је и 2018. године одобравала субвенционисане кредите професионалним војним лицима чиме постепено повећава кредитирање овог сегмента клијената. Додатно, а имајући у виду присутан тренд пада каматних стопа на тржишту, Банка примењује политику задржавања клијената са циљем очувања квалитета и износа портфолија. У 2018. години тржишно учешће Банке износи 10,3%.

У сегменту **готовинских кредита** раст реализације износи 13%. Реч је о сегменту са најизраженијом конкуренцијом, где се понуда базира на великим износима и дугим роковима без „чврстих“ колатерала односно средстава обезбеђења, уз повољне каматне стопе. Такође, понуда се све више базира на персонализованим понудама за специфичне групе клијената, а посебно за клијенте са већим примањима. Велика пажња посвећује се и кредитима за пензионере пошто чине значајан број клијената. Од краја трећег квартала 2018. године Банка у својој понуди има и "on-line" готовински кредит чиме иде у корак са савременим трендовима. Као резултат свих активности, у 2018. години настављен је раст тржишног учешћа Банке у сегменту готовинских кредита и сада износи 7,5%.

У **агро бизнису** реализација кредита је већа за 13%. Уз атрактивне производе из понуде Банке, одобравани су и субвенционисани кредити у сарадњи са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде, локалним самоуправама и дилерима пољопривредне механизације. Понуда покрива све области пољопривредне производње без обзира на величину газдинстава. У договору са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде Банка се активно укључила и у промоцију и подршку финансирања пројеката из „ИПАРД“ фондова Европске уније. У 2018. години настављен је раст тржишног учешћа Банке у сегменту агро кредита и сада износи 13,7%.

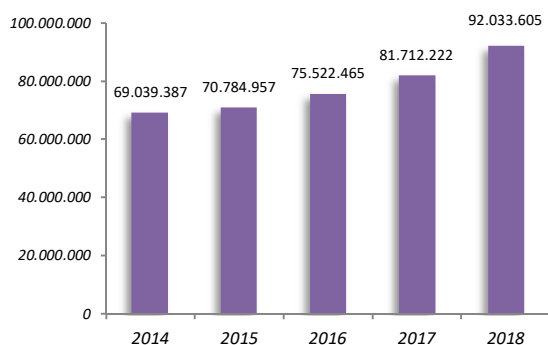
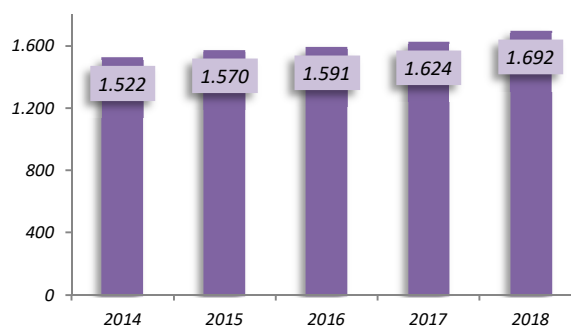
Повећање реализације у **микро бизнису** износи 15% захваљујући редовним, као и посебно дизајнираним акцијским производима, којима смо употпунили понуду. Овај сегмент обухвата предузетнике и микро предузећа. У сегменту предузетника у 2018. години повећано је тржишно учешће Банке и сада износи 9,1%.

Током 2018. године највише је реализовано готовинских кредита (учествују са 52% у укупној реализацији), затим следе кредити микро бизнису (23%), пољопривредницима (13%) и стамбени кредити (12%).

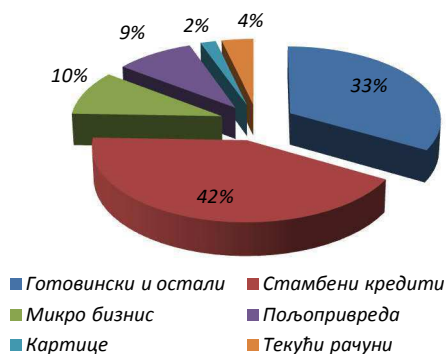
Све наведено довело је до раста нето стања пласмана становништву за РСД 10,3 милијарде у односу на 31.12.2017. године. У структури нето стања опада учешће стамбених кредита (42%), а повећава се учешће осталих, профитабилнијих производа (58%).

(у 000 РСД) КРЕДИТИ СТАНОВНИШТВУ-нето стање

ДЕВИЗНА ШТЕДЊА СТАНОВНИШТВА
(у мил ЕУР)

*Приказана девизна штедња не укључује наменске девизне рачуне (пензионере) и предузетнике

СТРУКТУРА НЕТО СТАЊА ПЛАСМАНА НА ДАН
31.12.2018.

Депозити⁵¹ - пословање Банке

У 2018. години депозити становништва порасли су за РСД 19,1 милијарду или 8%.

У 2018. години остварен је раст укупних девизних депозита становништва на банкарском тржишту (без микро предузећа) од ЕУР 574 милиона, док је Банка растом од ЕУР 79 милиона задржала лидерску позицију на тржишту са учешћем од 18,5%. Ако посматрамо класичну девизну штедњу грађана, иста је порасла 68 милиона евра током године.

У девизној штедњи грађана благо је опало учешће орочене штедње рочности 12 месеци и дуже, и износи 33%, а повећано је учешће а виста штедње које сада износи 63%. Доминирају штедни улози до износа од ЕУР 50.000 (у броју преко 99%, у износу 75%).

Након вишегодишњег пада, пасивне каматне стопе на девизну штедњу грађана минимално су порасле (31.12.2017.-0,25%, а 31.12.2018.-0,26%). У наредном периоду очекује се наставак благог раста пасивних каматних стопа. Банка је и даље препозната од стране клијената као институција од највећег поверења, стога депозити константно расту.

Остали производи

Спровођене су активности на повећању броја клијената у свим сегментима, а посебно у најважнијем-броју физичких лица са редовним примањима преко текућег рачуна (око 409.000 клијената, током године број клијената повећан за 6.000). Ови клијенти представљају срж пословања са становништвом и основа су за раст кредитне активности, а посебно за дозвољена прекорачења по текућем рачуну, пошто су иста најпрофитабилнији производ а користи их сваки трећи клијент. „Сетови рачуна“ за грађане настављају са освајањем тржишта, у 2018. години отворено је око 93.000 „сет рачуна“, од чега је око 12.000 „сетова“ најмлађих клијената (18-27 година) што чини основу за сигурно пословање у будућности. Повећан је број дебитних и кредитних картица и тренутно износи око 950.000 од чега се 50% редовно користи.

⁵¹ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

„Сетови рачуна“ за микро бизнис који су уведени у понуду крајем 2017. године доживели су пуну афирмацију у 2018. години (око 10.000 клијената је отворило „сет рачун“ у 2018. години). Настављена је дигитализација пословања, уведен је нови производ „КОМ4РАУ“-плаћање преко интернета за кориснике електронског банкарства. Успостављена је сарадња са „RIA Money Transfer“ (трансфер новца).

Пословна мрежа

Пословање у сегменту становништва обављамо у 202 експозитуре по чему смо лидер на тржишту, у покривености истог и доступности клијентима. Клијентима је доступан 271 банкомат и око 13.600 ПОС терминала, по чему смо такође један од лидера на тржишту. Имајући у виду потребе клијената, Банка је наставила са активностима побољшања корисничког искуства унапређењем изгледа експозитуре, пресељењем у нове просторије, прилагођавањем радног времена и сл.

Профитабилност

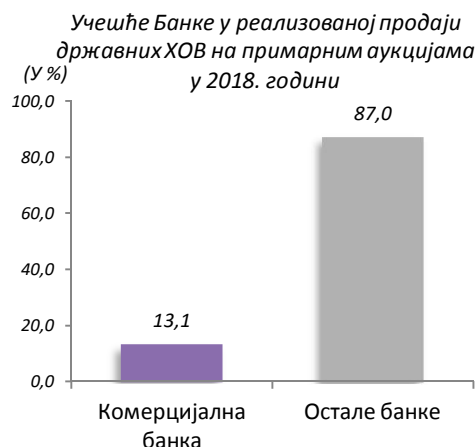
Због свих предузетих пословних активности пословање са становништвом остварило је укупне нето приходе од камата и накнада у износу од РСД 9.886,0 милиона што представља раст од 9% у односу на прошлу годину.

6.4. Управљање средствима

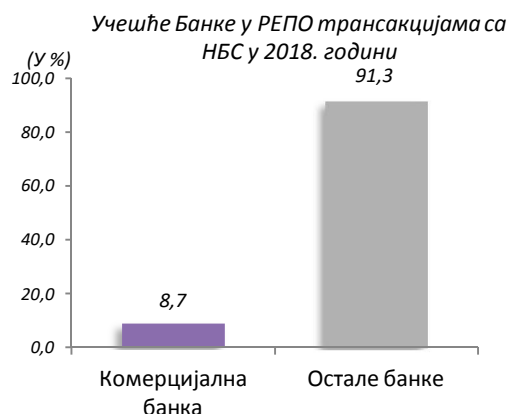
Полазећи од стратешке оријентације Банке, активност пословне функције Трезор усмерена је на активно управљање средствима и ликвидношћу уз обезбеђење несметаног функционисања Банке и задовољење пословних потреба клијената.

Окружење у коме је функција Трезора пословала обележено је снижавањем референтне каматне стопе (PKC) током 2018. године са 3,5% на 3,0%, стабилизацијом каматних стопа на релативно ниском нивоу, трендом пада приноса на домаће државне хартије од вредности и негативним каматним стопама на ЕУР и ЦХФ на ино тржиштима, што је имајући у виду расположива средства, представљало веома значајан изазов у управљању ликвидношћу.

У 2018. години, ликвидносна позиција Банке била је стабилна, а ликвидна средства пласирана су претежно у државне хартије од вредности Републике Србије.

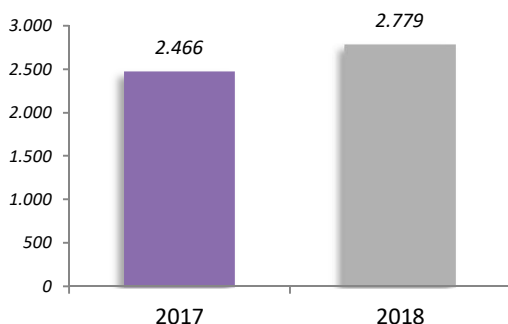
Високо учешће Банке на примарним аукцијама државних хартија од вредности Републике Србије било је праћено и врло активним учешћем на секундарном тржишту, док је имајући у виду рочну структуру извора, највећи део краткорочне динарске ликвидности био пласиран кроз краткорочне пласмане на међубанкарском тржишту, и у реверзне РЕПО операције са Народном банком Србије.

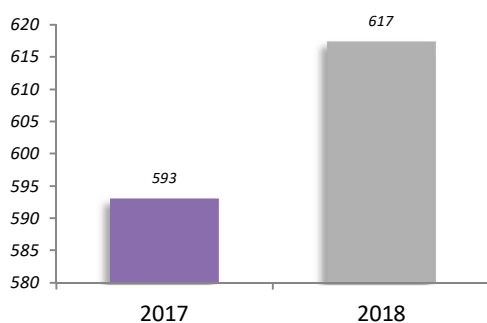
Активности функције Трезора на девизном тржишту такође су биле интензивне. У укупном пословању са клијентима, овлашћеним мењачима и другим банкама на међубанкарском девизном тржишту остварен је обим трансакција купопродаје у износу од ЕУР 2.779 милиона (увећање за 12,7% у односу на претходну годину) и са укупно оствареним нето резултатом у износу од РСД 617,3 милиона (увећање за 4,1% у односу на претходну годину).

Купородаји девиза (у мил ЕУР)

Нето резултат (у мил РСД)

Половином 2018. године Банка је превремено отплатила кредитну линију уговорену са KfW-ом и НБС као Агентом, а намењену пољопривреди. Крајем године потписан је Уговор о гарантовању са Европским Инвестиционим Фондом (EIF), за програм WB EDIF - Serbian Guarantee Facility. Такође, у другој половини године обављане су припремне активности за закључење Уговора о гарантовању и за програм COSME. Закључење уговора се очекује у првом кварталу 2019. године.

Стратегија функције Трезора у наредном периоду биће фокусирана на опрезно упошљавање ликвидних средстава у безризичне и нискоризичне финансијске инструменте уз ублажавање ефекта пада приноса пласирањем у инструменте дужих рочности.

Кључни резултати пословне функције Нове банкарске технологије са њеним посебним деловима

Тржиште – основне тенденције

Протеклу годину у дигиталном банкарству је обележила већа државна интервенција која се огледала првенствено у активном учешћу у регулисању картичарског пословања. Повод за државну интервенцију је била висина међубанкарских накнада које су банке наплаћивале трговцима. Комисија за заштиту конкуренције је покренула поступак против „Визе“ и „Мастеркарда“, највећих глобалних пружаоца картичних шема, због сумње да су минималне међубанкарске накнаде дефинисане у неправичном износу.

НБС је интервенисала на тржишту увођењем специјалних мера којима се регулише висина међубанкарске накнаде у прихватним мрежама банака на територији Србије. Од 17. децембра, се примењује „Закон о међубанкарској накнади и посебним правилима пословања код платних трансакција на основу платних картица“ сходно коме је прописано смањење међубанкарске накнаде које ће у првих шест месеци износити максимално 0,5% за дебитне картице и 0,6% за кредитне картице. Прописано је и додатно снижење накнада од 18. јуна 2019. године, када ће накнаде бити усаглашене са европским нивоом од 0,2% за дебитне и 0,3% за кредитне картице. Према подацима НБС просечна висина међубанкарских накнада у Србији је износила 1,1% за дебитне и 2,0% за кредитне картице. Ефекат ових мера ће утицати на приходе Банке из пословања са прихватном мрежом почев од 2019. године.

НБС је такође усмерила банке на коришћење националне картичне шеме и подржавање домаћег брэнда „Дине“ указујући на ниже трошкове.

НБС је увела и обавезно инстант плаћање почевши од 22. октобра 2018. године, када су Банке морале клијентима да обезбеде инфраструктуру за омогућавање инстант трансфера по једном продајном каналу, а од 1. априла 2019. године обавеза је банака да омогуће инстант плаћање на свим каналима плаћања. Систем Инстант плаћања НБС (ИПС НБС) је систем плаћања који ради непрекидно 24 сата дневно, 7 дана у недељи, 365 дана годишње (24/7/365). Укупна вредност промета реализована преко ИПС НБС система од почетка рада износи РСД 1,5 милијарди и извршено је милион трансакција са просечном брзином плаћања од 1,3 секунде.

На снагу је ступио и Закон о заштити података о личности (комплементаран са ГДПР регулативом у Европској унији) који почиње са применом у 2019. години. Пословна функција Нове банкарске технологије је радила на усаглашавању са поменутим Законом у свом домену пословања.

6.5. Сектор нових банкарских технологија и дигиталног банкарства

Развој дигиталних производа и електронских сервиса реализован је већим делом кроз пројектне иницијативе. Пуштени су нови јединствени производи на тржишту, а активно се радило и на пројектима унапређења ефикасности пословања.

- Пуштена је у продукцију „комфорпеј“ метода (*Kom4Pay – K4P*) интегрисаног е-комерц плаћања преко електронске банке клијента. Пилот продукција је реализована са Гигатроном, а до краја године интегрисана су три веб трговца. Омогућавањем „комфорпеј“ плаћања на интернет сајту еУправе створени су предуслови за интеграцију и других јавних институција. Банка је прва на тржишту развила и пустила у продукцију овакав начин плаћања, а решење је представљено на конференцији „*Tehnobank*“.
- Аналитичко предиктивни алат (*CRM – „Customer Relationship Management“*) је инсталиран на тестно окружење и прилагођен дигиталним каналима – електронском и мобилном каналу. Пуштање алата у продукцију очекујемо у фебруару 2019. године. Решење ће се користити у различите сврхе као што је повећање продаје постојећим клијентима и повећање лојалности клијената што ће консеквентно довести до веће профитабилности. Банка ће бити прва на тржишту која ће имати могућност да у реалном времену комуницира са клијентима који користе електронске сервисе и тако помогне сваком клијенту у избору најбоље понуде. Решење пружа и могућност проширивања комуникације на пословну мрежу преко АТМ-ова.
- Понуда дигиталне експозитуре је проширена увођењем опције за подношење захтева за готовински кредит преко електронске банке. Готовински кредит је први кредитни производ банке који се нуди кроз електронски продајни канал. Подношење захтева електронским путем је омогућено у октобру, а до краја године је поднето 120 захтева.
- У сврхе повећања ефикасности рада у експозитурама инициран је пројекат електронског потписивања документације. Клијентима ће бити понуђено да електронски потпишу документа уз помоћ таблета, а потписана документа се затим прослеђују клијенту на електронску пошту. Банка овим пројектом смањује употребу папира и повећава ефикасност запослених на шалтеру

смањивањем времена потребног за скенирање и штампање документације.

- Преко дигиталне експозитуре банке „КОМЕЦЕНТРА“ током 2018. године, клијенти су испоставили укупно 4.131 захтева од чега је реализовано 89%. Од производа Банке који су понуђени клијентима преко „КОМЕЦЕНТРА“, и даље је највеће интересовање било за отварање сетова рачуна и то 46% захтева, као и за дозвољено прекорачење 36%. Издато је укупно 420 дебитних картица. Понуда производа који се нуде преко „КОМЕЦЕНТРА“ проширена је за готовинске кредите, трајне налоге и штедњу. У плану су даље дораде на дигиталном каналу за физичка лица, када ће клијентима бити омогућено да преко електронске банке врше плаћања према иностранству.

6.6. Сектор обједињених канала продаје

Сектор обједињених канала продаје активно је учествовао и дао изузетан допринос у пројектима дигиталног банкарства, и то на пољу побољшања укупне понуде Банке, побољшањем конкурентности Банке на тржишту, побољшањем безбедности, оптимизације пословања, а поред ових резултата, реализовано је следеће:

- Имплементирано прво на тржишту „мултибанк“ мобилно банкарство за правна лица у оквиру пројекта ОЕБ1.
- Имплементиран модул за електронско раскњижавање зарада намењен већим корпорацијама. На овај начин компанија кроз канале електронског банкарства банци прослеђује платни списак и налог у укупном износу зарада запослених.
- Имплементиран је модул за поручивање и слање овереног извода кроз канал електронског банкарства за правна лица. Оверен извод је извод потписан квалификованим сертификатом Банке и представља додатну сигурност и смањује могућност злоупотребе.
- Имплементиран је модул за размену електронских фактура између правних лица и на тај начин се клијентима који размењују велики број фактура обезбедила уштеда у штампи, слању, архивирању папирних фактура.
- Повећан је укупан број корисника електронског банкарства правних лица за 5.100, односно 31% више у односу на 2017. годину, а такође је повећан и број активних корисника електронског банкарства правних лица за 2.830, односно 20,0% у односу на претходну годину.

- Укупан број трансакција електронског банкарства је повећан за 19,0%, што је око два милиона трансакција више него претходне године.
- Учешће еБанке у укупном платном промету Банке је повећано за 0,5% и износи 86,2%.
- Повећан је број корисника електронског банкарства физичких лица за 24.000, односно 28,0% у односу на претходну годину.
- Повећан је укупан одлазни промет електронског банкарства за физичка лица за 10,0% него у 2017. години.
- Број „мБанка“ корисника за физичка лица је повећан за 24% и сада износи 77.026.
- Број пропуштених позива у Контакт центру Банке је смањен за 84,0% и у току 2018. године је било 4.326 пропуштених позива.
- Просечно време трајања разговора у Контакт центру Банке је смањено на 11 секунди.

6.7. Сектор платних картица

У 2018. години усвојен је „Закон о међубанкарској накнади и посебним правилима пословања код платних трансакција на основу платних картица“. Како би се закон у потпуности применио Сектор платних картица је имао значајне активности и то:

- Припрема, стандардизација и потписивање новог уговора о прихватању платних картица са свим трговцима.
- Увођење новог производа „ДинаКард“ пословна картица и издавање ове картице свим новим клијентима и клијентима којима је истекла дебитна картица других картичних шема. Укупно је издато 3.594 картице у току 2018. године.
- Издавање „ДинаКард“ дебитне картице свим новим клијентима и клијентима којима су истекле дебитне картице других картичних шема. Укупан број издатих „ДинаКард“ дебитних картица је 96.933 картице.

Поред активности на спровођењу „Закон о међубанкарској накнади и посебним правилима пословања код платних трансакција на основу платних картица“ Сектор платних картица је инсталирао и пустио у рад мултифункционални банкомат са функционалностима:

- уплата и исплата готовог новца у РСД,
- уплата и исплата готовог новца у валути ЕУР,
- мењачки послови.

Такође, током 2018. године уведена су и унапређења у е-комерц услузи. Банка је својим клијентима омогућила и коришћење „кард он фајл“ функционалност која омогућава да се клијент само једанпут пријави за плаћање, а сваки следећи пут систем аутоматски препознаје број картице клијента и процес плаћања је значајно поједностављен.

Сектор платних картица је додатно побољшао своје пословање у односу на 2017. годину и то:

- раст броја ПОС терминала за 11,8%;
- раст промета на ПОС терминалима за 51,1%;
- раст промета на АТМ уређајима за 9,8%;
- раст броја издатих картица за 10,6%;
- раст промета картицама за 12,3%;
- раст продаје на рате без камате од 20,7%.

Закључак

Остварен је раст свих кључних параметара пословања првенствено у погледу повећања броја дигиталних клијената и расту броја трансакција и промета остварених преко дигиталних канала. Усклађеност са законском регулативом је реализована у складу са законским роковима. Банка се позиционирала као један од тржишних лидера на пољу дигитализације понудом јединствених производа на тржишту. Ресурси су били усмерени и на пројекте који ће допринети повећању ефикасности пословања и који ће на дужи рок утицати на стабилност пословања кроз раст продаје, уштеду у трошковима, задржавање клијената и повећање њихове лојалности, као и на аквизицију нових клијената.

6.8. Сектор хартија од вредности

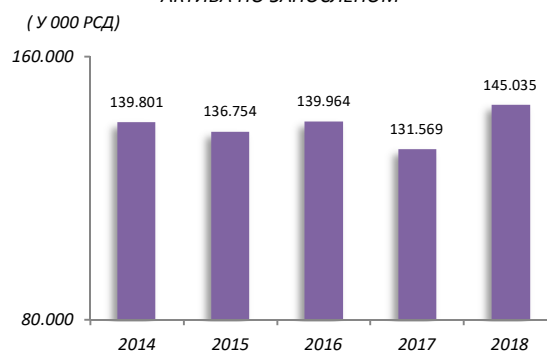
Сектор хартија од вредности, је засебан организациони облик Банке, и састоји се од Овлашћене банке - са дозволом Комисије за ХОВ за пружање инвестиционих и додатних услуга и Кастоди банке - за обављање кастоди послова. У 2018. години у пословању са финансијским инструментима, Банка је остварила значајне резултате:

- На примарном и секундарном (ОТЦ) тржишту државних дужничких хартија од вредности номинисаних у ЕУР и РСД – дилерски послови;
- Банка је у првих 10 чланова Берзе по укупном обиму промета, други по броју трансакција, осми по вредности;
- Пораст броја клијената корисника јединствене web апликације „Kombank Trader“ која омогућава „on-line“ трговање хартијама од вредности на домаћем и иностраним тржиштима – са рачунара и мобилних телефона;
- Пораст броја клијената за услуге корпоративног агента;
- Извршен низ докапитализација;
- Значајан пораст клијената Кастоди банке у делу кастоди услуга на иностраном тржишту (удвостручен у 2018. години у односу на укупан број ових клијената стечених до 2018. године);
- Раст прихода у Кастоди банци;
- Пораст броја налога клијената Кастоди банке што је утицало и на укупан раст прихода исте;
- Настављен тренд конкурентности у погледу обима промета у поређењу са другим кастоди банкама;
- Анимирање клијената, нарочито добровољних пензијских фондова.

6.9. Људски ресурси Банке

Мисија управљања људским ресурсима у Комерцијалној банци је развој и одржавање високог нивоа стручности и мотивације запослених у циљу реализације пословних планова Банке. Уз континуирану оптимизацију броја и структуре запослених последњих година, значајно је расла и ефикасност Банке, мерено активом по запосленом. Банка у континуитету инвестира у обуку и развој запослених.

АКТИВА ПО ЗАПОСЛЕНОМ

Развојне активности у 2018. години указују на наставак квалитативног унапређивања и проактивног приступа развоја запослених и реализацији обука. Наведени приступ се, пре свега, заснива на прецизној идентификацији развојних потреба запослених, дефинисању и прилагођавању садржаја обука, дизајнирању и испоручивању интерних обука, организацији интерних и екстерних обука, мерењу и унапређењу квалитета обука и самог процеса обуке и развоја запослених.

И током 2018. године Сектор људских ресурса је активно учествовао у организацији и реализацији обука запослених. У прилог томе говори и велики број полазника екстерних и интерних обука (укупно 18.716 полазника, при чему је један запослени похађао више обука у току године). Обуке за које су ангажовани екстерни извођачи похађало је укупно 1.012 полазника. Према критеријуму важности теме и обухватности обуке у смислу броја полазника, најважније екстерне професионалне обуке у 2018. години биле су: „Обавезна континуирана едукација овлашћених заступника у банкоосигурању“, „Обука у Народној банци Србије за проверу аутентичности и обраду новчаница и кованог новца који гласи на евро“, „Обука у Народној банци Србије за обављање послова обраде готовог новца“.

Интерне обуке које су реализовали запослени из организационих делова Банке у сарадњи са Сектором људских ресурса похађало је укупно 17.704 полазника. Према критеријуму важности теме и обухватности обуке у смислу броја полазника, најважније интерне професионалне обуке, укључујући и on-line обуке, у 2018. години биле су: „Оперативни ризици“, „Информациона безбедност“, „Спречавање прања новца и финансирања тероризма“, „Функционери у смислу Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма“, „Идентификације за отварање рачуна“, „Типологија прања новца, кодекс понашања, приговори клијената и сукоб интереса“, „Домаћин експозитуре“ и др.

У сарадњи представника Сектора за послове са становништвом, Сектора људских ресурса, Сектора за координацију пословне мреже и Сектора за управљање готовим новцем током целе 2018. године реализована је обука „Домаћин експозитуре“ (569 полазника). Обука је намењена свим запосленима у експозитори и има за циљ подизање свести запослених у Банци о важности адекватне комуникације с клијентима и решавања спорних ситуација односно жалби и приговора, поступања у складу са законом и интерним актима Банке у свакодневном раду с клијентима, како би се смањило регулаторни и репутациони ризик по Банку и повећало задовољство клијената производима и услугом Банке. Ефекти одржане обуке огледају се, између осталог, у значајном повећању број похвала на рад експозитуре у последњем кварталу 2018. године, као и у ефикаснијем и бржем решавању спорних питања клијената. Са одржавањем предметне обуке наставиће се и у 2019. години.

Акцент у току 2018. године и посебна пажња стављена је на интерне обуке из области продаје, које су имале за циљ повећање нивоа деловања и продајних активности запослених ради остваривања што бољих продајних резултата (укупно 435 полазника). Предавачи из Сектора за пословну аналитику становништва реализовали су следеће обуке из области продаје: „Јединствен приступ менаџера продаје у раду и комуникација са клијентима“, „Симулација продајног разговора“, „Познавање производа и препознавање потреба клијената“, „Продајни алати и квалитет израде кредитних предлога“, „Сарадња координатора и директора експозитуре у функцији унапређења продаје“. На наведеним обукама посебна пажња посвећена је важности адекватног препознавања потреба клијената и представљања одговарајућих производа и услуга Банке клијентима, унифицирању приступа у комуникацији са клијентима, као и на начинима закључења продаје и проширивања клијентских база. Подаци о евалуацији наведених обука, које је Сектор људских ресурса прибавио од стране полазника, указују на потребу за континуираним организовањем обука на тему продаје. У наставку процеса едукације узимаће се у обзир тренутне компетенције полазника које је потребно развити и унапредити, а све то у сарадњи Пословних функција Банке и Сектора људских ресурса.

Број запослених	2.766			
Мрежа	1.725			
Сектори	1.041			
Пол	Мушкарци		Жене	
	738		2.028	
Статус радног односа	Неодређено		Одређено	
	2.671		89	
Образовна структура	ВСС		ВШС	
	1.246		626	
Старосна структура	ССС/ВКВ		НК/ПК/КВ	
	20-30		31-40	
Старосна структура	41-50		51-60	
	76		907	
Старосна структура	845		814	
	124		61+	

Сектор људских ресурса је у току 2018. године наставио са иницијативом коју је покренуо у претходној години, која се односи на одржавање интерних обука за развој вештина и способности („soft skills“) за запослене у Пословним центрима. Поред обуке „Ефикасно руковођење“, од стране Сектора људских ресурса имплементирани су и нове обуке: „Тимски коучинг“ и „Флексибилност у комуникацији“. Обука „Тимски коучинг“ првенствено је намењена лидерима тимова, руководиоцима и носиоцима пословања са примарним циљем дефинисања кључних вредности на нивоу Пословних центара, као и конкретних акција које су имале за циљ бољу повезаност тимова, унапређење комуникације, начина рада тимова, а тиме и крајњих продајних резултата. Овакав интегративни приступ развоју способности и вештина запослених утиче на повећање мотивације, лојалности, побољшању међуљудских односа и тимског духа међу запосленима који раде у различитим организационим деловима.

Приликом реализације обуке „Тимски коучинг“ исказана је потреба за додатним обукама у циљу унапређења вештина комуникације у складу са чиме је и креирана обука „Флексибилност у комуникацији“, чији је циљ флексибилности у понашању и комуникација кроз промену перцепције и прихватање различитости потреба саговорника у циљу усмеравања комуникације на жељени резултат.

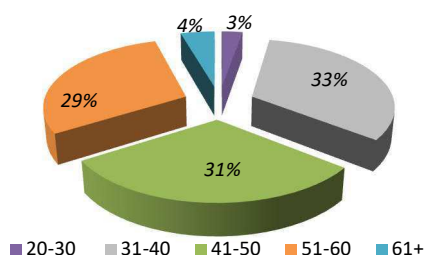
Банка од 2008. године спроводи Годишњу евалуацију рада запослених на основу постављених годишњих циљева, праћења остварења тих циљева, али и исказаних способности запослених приликом остварења циљева. Годишња евалуација рада запослених је и основа за награђивање, планирање каријере запослених и планирање буџета и Плана обуке запослених.

Принципи награђивања запослених су јасно дефинисани Политиком зарада и других примања запослених које је донео Управни одбор Банке на предлог Compensation Committee, органа Управног одбора. Циљ ове

политике је не само адекватно награђивање запослених, већ и њихово мотивисање за постизање бољих резултата рада.

СТАРОСНА СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ У 2018.

КВАЛИФИКАЦИОНА СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ У 2018.

6.9. Биланс стања Банке на дан 31. децембра 2018. године

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2018.	31.12.2017.	ИНДЕКСИ	% УЧЕШЋА НА ДАН 31.12.2018.
1	2	3	4	5	6
АКТИВА (у 000 РСД)					
1.	Готовина и средства код централне банке	63.595.710	49.840.887	127,6	15,9
2.	Заложена финансијска средства	-	-	-	-
3.	Потраживања по основу деривата	4.070	-	-	-
4.	Хартије од вредности	133.177.598	117.288.767	113,5	33,2
5.	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	18.477.729	29.543.789	62,5	4,6
6.	Кредити и потраживања од комитената	167.545.674	153.897.367	108,9	41,8
7.	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-	-
8.	Потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика	-	-	-	-
9.	Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	-	-	-	-
10.	Инвестиције у зависна друштва	2.611.859	2.611.859	100,0	0,7
11.	Нематеријална имовина	557.051	460.263	121,0	0,1
12.	Некретнине, постројења и опрема	5.619.078	5.655.248	99,4	1,4
13.	Инвестиционе некретнине	1.896.347	1.988.608	95,4	0,5
14.	Текућа пореска средства	-	-	-	-
15.	Одложена пореска средства	840.967	857.096	98,1	0,2
16.	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	227.630	241.148	94,4	0,1
17.	Остала средства	6.612.267	6.798.506	97,3	1,6
УКУПНО АКТИВА (од 1. до 17.)		401.165.980	369.183.538	108,7	100,0

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2018.	31.12.2017.	ИНДЕКСИ	% УЧЕШЋА НА ДАН 31.12.2018.
1	2	3	4	5	6
ПАСИВА (у 000 РСД)					
1.	Обавезе по основу деривата	-	7.845	-	-
2.	Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	5.662.748	4.532.505	124,9	1,4
3.	Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	317.229.084	292.471.640	108,5	79,1
4.	Обавезе по основу деривата намењених заштити од ризика	-	-	-	--
5.	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-	-
6.	Обавезе по основу хартија од вредности	-	-	-	-
7.	Субординиране обавезе	-	-	-	-
8.	Резервисања	1.653.663	1.368.051	120,9	0,4
9.	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средстава пословања које се обуставља	-	-	-	-
10.	Текуће пореске обавезе	-	-	-	-
11.	Одложене пореске обавезе	-	-	-	-
12.	Остале обавезе	9.059.972	7.543.442	120,1	2,3
13.	УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 1. до 12.)	333.605.467	305.923.483	109,0	83,2
КАПИТАЛ					
14.	Акцијски капитал	40.034.550	40.034.550	100,0	10,0
15.	Сопствене акције	-	-	-	-
16.	Добитак	9.047.691	8.137.249	111,2	2,3
17.	Губитак	-	-	-	-
18.	Резерве	18.478.272	15.088.256	122,5	4,6
19.	Нереализовани губици	-	-	-	-
20.	Учешћа без права контроле	-	-	-	-
21.	УКУПНО КАПИТАЛ (од 14. до 20.)	67.560.513	63.260.055	106,8	16,8
22.	УКУПНО ПАСИВА (13.+21.)	401.165.980	369.183.538	108,7	100,0

6.10. Биланс успеха Банке за 2018. годину

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2018.	31.12.2017.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА (у 000 РСД)				
1.1.	Приходи од камата	13.744.908	14.052.436	97,8
1.2.	Расходи од камата	-910.270	-1.606.239	56,7
1.	Добитак по основу камата	12.834.638	12.446.197	103,1
2.1.	Приходи од накнада и провизија	7.207.872	6.700.216	107,6
2.2.	Расходи накнада и провизија	-1.997.723	-1.617.990	123,5
2.	Добитак по основу накнада и провизија	5.210.149	5.082.226	102,5
3.	Нето добитак/губитак (-) по основу промене фер вредности ФИ	44.076	56.537	78,0
4.	Нето добитак /губитак (-) по основу рекласификације ФИ	-	-	
5.	Нето добитак /губитак (-) по основу престанка признавања ФИ који се вреднују по фер вредности	230.194	91.584	251,3
6.	Нето добитак /губитак (-) по основу заштите од ризика	-	-	
7.	Нето приход/расход (-) од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	-7.458	-56.358	13,2
8.	Нето приход / расход (-) по основу обезвређења ФИ која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	9.493	17.883	53,1
9.	Нето добитак/губитак (-) по основу престанка признавања ФИ који се вреднују по амортизованој вредности	526.547	-	
10.	Нето добитак/губитак (-) по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	-	306	-
11.	Остали пословни приходи	155.969	183.973	84,8
12.	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД	19.003.608	17.822.348	106,6
13.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	-4.442.799	-4.520.197	98,3
14.	Трошкови амортизације	-551.988	-563.582	97,9
15.	Остали приходи	280.229	753.804	37,2
16.	Остали расходи	-6.167.977	-6.305.123	97,8
17.	ДОБИТАК / ГУБИТАК (-) ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (од 1. до 16.)	8.121.073	7.187.250	113,0
18.	Порез на добитак	-	-	
19.	Добитак по основу одложених пореза	700.754	1.335.828	52,5
20.	Губитак по основу одложених пореза	-676.645	-405.710	166,8
21.	ДОБИТАК / ГУБИТАК (-) НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (од 17. до 20.)	8.145.182	8.117.368	100,3
22.	Нето добитак пословања које се обуставља	-	-	
23.	Нето губитак пословања које се обуставља	-	-	
24.	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА ДОБИТАК / ГУБИТАК (-) (од 21. до 23.)	8.145.182	8.117.368	100,3

7. УЛАГАЊА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Банка поштује највише међународне стандарде и вредности у креирању финансијских производа и услуга, развија и спроводи активности на пољу заштите животне средине и заштите људских и радних права. Усвајањем Политике и Процедуре управљања ризиком заштите животне и друштвене средине Банка је дефинисала стандарде за идентификовање, праћење и управљање ризицима животне и друштвене средине у процесу одобравања и праћења кредита. Циљ система управљања ризиком заштите животне средине је увођење овог система у процес кредитне активности и праћења кредита, и на тај начин повећање могућности за прихватљив и одржив економски развој са становишта заштите животне средине и минимизирање могућности појаве еколошких и друштвено негативних утицаја.

Банка је дефинисала и поступак за решавање и давање одговора на приговоре по основу директног или индиректног утицаја пословних активности Банке на животну и друштвену средину.

Банка захтева од клијената да послују у складу са важећим прописима од значаја за заштиту животне средине, здравља и безбедности где је то применљиво, стандардима ЕУ и другим стандардима добре међународне праксе, који су у складу са захтевима „ЕБРД“ и „ИФЦ“ стандарда. У циљу доследне примене стандарда, Банка примењује листу делатности, пројеката односно активности које су искључене из финансирања од стране Банке, односно активности које се могу финансирати од стране Банке искључиво након претходног писаног одобрења добијеног од стране „ЕБРД“. На основу сагласности Међународних финансијских институција, Банка послује у складу са дефинисаним лимитима ангажовања према активностима: производња и трговина алкохолем, производња и трговина дуваном и дуванским производима и коцкарска делатност. Производња и трговина оружјем и муницијом искључена је из финансирања од стране Банке.

Приступу управљања ризиком заштите животне и друштвене средине обухватају два нивоа управљања: на нивоу појединачног пласмана и на нивоу целокупног портфолија. За сваку делатност клијената Банка дефинише ниво ризичности односно категорију ризика са аспекта утицаја на животну и друштвену средину.

У процесу одобравања кредита, а у складу са захтевима међународних финансијских институција и законском регулативом од значаја за заштиту животне средине, Банка категоризује захтеве клијената са аспекта утицаја на животну и друштвену средину користећи Листу категоризације ризика животне и друштвене средине.

Банка прати структуру портфолија, односно учешће категорија ризика са аспекта утицаја на животну и друштвену средину. На месечном нивоу извештавају се Кредитни одбор, Извршни одбор, Одбор за ревизију и АЛКО одбор, а на кварталном нивоу Управни одбор о изложености ризику утицаја на животну и друштвену средину. Такође, Банка континуирано прати ванредне догађаје код својих клијената који могу имати негативан утицај на животну средину, здравље или безбедност или заједницу у целини и о томе редовно обавештава органе управљања и акционаре Банке.

8. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ

Од 31. децембра 2018. године до краја фебруара 2019. године била је заказана једна седница Скупштине акционара Банке.

Редовна Скупштина акционара Банке била је заказана за 28. јануар 2019. године. За седницу је био предвиђен следећи дневни ред:

- Одлука о усвајању Стратегије и Бизнис плана Комерцијалне банке ад Београд за период 2019-2021. године;

- Одлука о исправци техничке грешке у одлукама Скупштине Банке бр. 19521/3ц и бр. 19521/3д од 17.10.2018. године.

Седница није одржана због непостојања кворума за одржавање седнице. Поновљена седница Скупштине акционара је одржана 27. фебруара 2019. године на којој су усвојене предложене Одлуке.

Шестог фебруара 2019. године потписан је уговор о пружању консултантских услуга у процесу приватизације Банке између Владе Србије, као већинског акционара Банке, и компаније „Лазард“ (Француска).

Опис догађаја након завршетка пословне године је представљен у тачки Догађаји након датума биланса стања Напомена уз финансијске извештаје за 2018. годину.

9. ПЛАН БУДУЋЕГ РАЗВОЈА БАНКЕ

Основни стубови стратегије развоја Банке у будућем трогодишњем периоду су:

- раст пласмана комитентима (као кључни аспект будуће профитабилности у ситуацији смањења каматних стопа на хов),
- контрола ризика пословања, а посебно кредитног ризика, у будућем периоду у циљу одржавања ниског нивоа нето расхода исправки вредности,
- побољшање - промена структуре клијената - циљање клијената на темељу демографије и стандарда (узимајући у обзир развој иновативних производа); поред великих предузећа Банка намерава да даље развија сегмент послова са локалним самоуправама, малим и средњим предузећима као и клијентима из земаља у окружењу,
- раст удела прихода од накнада и провизија у односу на приходе од камата (Банка ће имати већи фокус на приходе од накнада и провизија обзиром на тенденцију пада каматних стопа и примену дигитализације и других развојних иницијатива и очекиване накнаде од истих),
- контрола висине оперативних расхода и даље побољшање ефикасности у пословању (путем строжије финансијске дисциплине) у циљу смањења рација оперативних трошкова према приходима, током целог планског периода (CIR),
- очување адекватне капиталне базе, уз исплату кумулираних дивиденди из претходних година и дивиденде по основу планираног добитка у наредном трогодишњем периоду (ПАК ≈26% током планског периода).

Становништво

У наредном периоду циљеви Банке, у сегменту становништва, су:

- очување и повећање базе клијената у свим сегментима,
- планска аквизиција клијената са бољим перформансама,
- очување лидерске позиције на тржишту у износу прикупљене девизне штедне грађана,

- одобравање кредита физичким лицима у експозитури-потпуна аутоматизација процеса,
- развој новог система оцењивања и одобравања кредита у експозитури за микро и агро бизнис,
- развој модела предодобрења кредита за све сегменте клијената, у сарадњи са пословном функцијом Управљање ризицима, који ће за одређене сегменте клијената бити у примени од почетка 2019. године,
- у сарадњи са Секторима техничко-оперативних послова, Маркетинга и Људских ресурса обезбедити нови изглед експозитура уз промену структуре запослених у истим,
- очување квалитетне кадровске структуре и повећање броја продаваца у свим сегментима (физичка лица, микро и агро бизнис).

Један од основних стратешких циљева Банке у наредном периоду јесте очување и повећање базе клијената уз побољшање структуре у свим сегментима. Фокус ће бити на аквизицији клијената са бољим перформансама уз понуду нових, иновативних производа и услуга, и индивидуални приступ потребама сваког клијента. Циљ је да даљим унапређењем процеса скратимо време одобравања кредита како би клијенти добили средства што пре (предодобрење пласмана, одобрење у експозитури, кредитирање преко дигиталне експозитуре...).

Планира се раст пласмана у свим сегментима уз промену структуре портфолиа у корист профитабилнијих производа (опадаће учешће стамбених кредита).

Готовински кредити биће и даље основни покретач раста пласмана становништву због високе профитабилности, а циљ је да се достигне двоцифрено тржишно учешће у наредним годинама. Очекује се и раст реализације стамбених кредита услед повољних услова кредитирања, очекиваног раста просечних зарада и раста тражње. Планиран је и раст у микро и агро сегменту (у агро сегменту Банка је један од лидера на тржишту).

Пад активних каматних стопа на тржишту је мањег интензитета него ранијих година и биће компензован растом реализације кредита. Као резултат свега наведеног, у 2019. години је планиран раст прихода од камата по пословима са становништвом од 8%.

У сегменту депозита циљ Банке је одржати лидерску позицију по обиму прикупљене девизне штедње становништва. План је амбициозан и предвиђа се просечан годишњи раст депозита становништва од ЕУР 80 милиона, при чему ће девизна штедња грађана бити основни генератор раста. Планиран је индивидуални приступ клијентима са већом штедњом у циљу спречавања одлива у друге банке обзиром на тренд благог пораста каматних стопа на тржишту.

Услед очекиваног благог раста пасивних каматних стопа очекује се и раст расхода од камата (10%), први пут након 2012. године.

У 2019. години очекујемо минимално повећање прихода од накнада и провизија услед смањења прихода из пословања са картицама (примена Закона о међубанкарским накнадама). Накнаде по текућим рачунима грађана и у домаћем платном промету бележе стабилан раст услед раста броја клијената, преласка на „сетове“ текућих рачуна и прилагођавања тарифа.

Стратешки циљеви у 2019. години, у домену дигитализације пословања, су побољшање корисничког искуства на дигиталним каналима, унапређење дигиталних производа и услуга, побољшање квалитета података у употреби, усклађивање са законском регулативом и повећање агилности и ефикасности у раду.

Закључак

Као резултат свих планираних активности, очекујемо да ће у 2019. години нето приходи од камата и накнада порастати за 8%, чиме послови са становништвом настављају вишегодишње трендове раста пословања и повећања профитабилности. Уз то, пословање за становништвом најзначајнији је генератор остварења циљева и нето прихода на нивоу Банке.

Пословање са привредом

У будућем периоду Банка планира да:

- побољша коришћење постојеће базе привредних клијената, уз проактиван приступ ка клијентима код којих Банка нема ангажовање (40% тржишног потенцијала су клијенти Банке, а мање од 10% су кредитни клијенти)

- повећа ефикасност у процесу одобравања кредита привредним друштвима,
- очува квалитет кредитног портфолија,
- прошири понуду кроз увођење нових производа,
- повећа ванбилансни портфолио (акредитиви и гаранције),
- одржи профитабилност на нивоу пројектованих вредности.

У току 2019. године Банка не очекује значајне промене пословног окружења у односу на 2018. годину. Очекивани раст БДП-а биће доминантно под утицајем пословања привредних субјеката из извозно оријентисаних сектора као и под утицајем средстава која стижу у форми директних страних инвестиција.

У планском периоду очекује се и даље висока ликвидност банкарског сектора, као резултат, недостатка тражње код кредитно способних клијената, с једне стране, односно и даље изражене опрезности према задуживању, с друге стране. Кредитно способна предузећа ће део недостајућих средстава, уместо од банака, покушати прибавити из алтернативних начина финансирања (директно финансирање од стране Међународних финансијских институција (МФИ), предприсупних фондова ЕУ, разних државних програма, Фонда за развој Републике Србије и др.).

Период иза нас карактерише значајан пад активних каматних стопа. Банка очекује стабилизацију висине активних каматних стопа, а простор за даље смањење каматних стопа постоји само код одобравања пласмана првокласним клијентима.

Појачани фокус остаје на сегменту јавних предузећа државног и локалног нивоа и локалне самоуправе, уз настојање да се изврши поједностављење процедуре и методологије за кредитну анализу.

Банка планира значајнији кредитни раст у сегменту малих и средњих предузећа. Наведена активност ће се одвијати како из средстава Банке, тако и из средстава кредитних линија, односно средстава међународних финансијских институција (ЕИБ-АРЕХ III/В програм, ЕИФ COSME и EDIF програм).

Регион Београда ће у наредном периоду бити у фокусу пажње, због велике концентрације привредних клијената.

Планирано је и учешће Банке у синдицираном кредитирању (заједничко кредитирање са другим банкама) великих пројеката приватног и јавног сектора, као и развој пројектног кредитирања у области некретнина.

Банка остаје отворена да и у наредном периоду кроз „Cross border“ финансирање учествује у реализацији већих кредитних захтева од стране клијената из тржишта у окружењу. Ове активности Банка ће као и до сада обављати у координацији са својим супсидијарима у Црној Гори и Босни и Херцеговини.

План раста ванбилансног портфолија (гаранције, акредитиви и слично) зависиће од реализације великих инфраструктурних и грађевинских пројеката и избора извођача на реализацији истих. Банка ће настојати да се у наредном периоду активно укључи у „bridge“ финансирање и гаранцијско праћење клијената - извођача и подизвођача на великим инфраструктурним и грађевинским пројектима. У циљу повећања ванбилансног портфолија Банка ће настојати и да уведе додатне услуге на основу „Trade finance“ инструмената (факторинг лоро акредитива, залога на потраживањима по лоро акредитивима и слично).

Пословање са финансијским инструментима

У 2019. години Сектор хартија од вредности наставља са развојем и унапређењем пословања кроз:

- обављање послова примарних дилера за државне дужничке хов које Управа за јавни дуг планира да уведе у току 2019. године;
- унапређења web апликације „Kombank Trader“;
- колатерал у инвестиционим јединицама КомБанк Новчаног фонда за трговину на домаћим и иностраним берзама преко „Kombank Trader“ апликације;
- аутоматизацију „back-office“ послова новчаног салдирања трансакција на иностраним берзама;
- унапреди обављање дилерских послова са државним дужничким хартијама од вредности путем фреквентнијег трговања кроз књигу трговања и ширење базе клијената за дилерске послове са клијентима из области банкарства, осигурања и инвестиционих фондова;
- пораст броја клијената, са фокусом на разумевање потреба клијената и неговање дугорочне пословне сарадње;

- реализује мађубанкарске репо трансакције;
- пружање професионалне, брзе и сигурне услуге, као и подршка клијентима у остваривању њихових инвестиционих циљева;
- унапређење кастоди услуга које се пружају клијентима ради веће поузданости, брзине и оперативности у реализацији захтева клијената;
- аутоматизација „cash settlement-a“ за ино трговање (по узору на аутоматизацију поступка салдирања за домаће тржиште);
- аутоматизација процеса израде интерних и екстерних извештаја Кастоди банке (ради вишег нивоа тачности и смањења администрирања и мануелног ангажовања по запосленом);
- даљи пораст броја клијената и обима услуга који се истима пружа;
- раст кастоди портфолија;
- даљи раст прихода праћен увећањем броја клијената и кастоди портфолија;
- пружање услуга Кастоди банке највећем домаћем добровољном пензијском фонду „Дунав фонд“;
- наставак проактивног и афирмативног приступа потенцијалним клијентима, ослушкивање њихових потреба и очекивања и унапређење пословања Кастоди банке у том смислу.

Спровodeћи принципе пријатељске и конструктивне размене информација, посвећеност и ефикасност, Сектор хартија од вредности ће и убудуће с лакоћом испуњавати очекивања клијената.

Профитабилност

У циљу повећања будуће профитабилности Банка планира да:

- оствари раст пласмана комитентима као кључног аспекта профитабилности у условима пада каматних стопа на ХОВ,
- оствари раст прихода од накнада и провизија како би се одговорило на пад каматних стопа,
- ефикаснија финансијска дисциплина и контрола висине оперативних расхода (смањење CIR показатеља).

Протекли период, банкарски сектор Србије, је обележило снижавање и стабилизација како активних тако и пасивних каматних стопа. Последично дошло је до значајног снижавања и стабилизације каматне марже. У будућем периоду не очекују се даља значајнија снижавања активних и пасивних каматних стопа.

У циљу одржавања и повећања профитабилности у наредном периоду Банка ће уложити напор ка повећању прихода од провизија и накнада. Очекује се да ће развој дигитализације пословања и друге иницијативе допринети расту прихода од накнада.

У будућем периоду посебна пажња ће се посветити износу трошкова оперативног пословања, што ће резултирати даљим снижавањем „cost/income“ рација.

Након значајних износа трошкова исправки вредности у 2015. и 2016. години Банка не очекује значајније расходе исправки вредности у наредном трогодишњем периоду.

Као резултат свега наведеног за наредни трогодишњи период планирано је профитабилно пословање Банке и адекватне стопе приноса на активу и капитал.

Управљање средствима („Трезор“)

Стратегија Банке, у делу послова везаним за управљање средствима, у будућем периоду је:

- активно управљање укупним портфељом хартија од вредности,
- оптимизација средстава из кредитних линија и
- допринос профитабилном пословању Банке.

Као резултат изостанка квалитетне тражње у претходном периоду, значајан део активе Банке налази се у високоликвидним и неризичним хартијама од вредности (обвезнице и записи Републике Србије). Банка не планира даљи значајни раст улагања у хартије од вредности, већ ће вршити реинвестирање средстава која се ослобађају из хартија од вредности у инструменте са дужим роковима доспећа. На овај начин ће се ублажити негативан ефекат пада каматних стопа посебно на хартије од вредности са краћим роковима доспећа.

Висина депозита становништва и правних лица уз недовољно квалитетну тражњу за кредитима смањили су потребу Банке за коришћењем средстава из кредитних линија из иностранства. У циљу оптимизације своје пасиве и снижавања расхода по основу камата Банка је извршила превремено враћање дела кредитних линија. Оптимизација кредитних линија наставиће се и у наредном периоду, о року доспећа Банка ће враћати кредитне линије са високим каматама, а нове кредитне линије ће се узимати само у случају да постоји интересовање кредитно способних клијената за кредитима из тих линија.

На бази свега наведеног, циљеви Банке у делу управљања средствима су да у сваком тренутку располаже адекватним резервама ликвидности у виду високо ликвидне активе која се брзо може конвертовати у готовину. Вишак ликвидних средстава ће се улагати у нискоризичне хартије од вредности или пласирати другим првокласним финансијским институцијама у циљу стицања одговарајућих прихода. Развој иновативних производа као и операције купопродаје девиза на тржишту новца и капитала, обезбедиће и одговарајући износ нето прихода од накнада.

Депозитни потенцијал

Основни извори депозитног потенцијала Банке ће и у наредном периоду бити:

- девизна штедња становништва - остаје доминантан извор финансијских средстава и у наредном периоду,
- депозити правних лица и финансијских институција и
- средства прикупљена у форми кредитних линија од међународних финансијских институција.

У дужем временском периоду Банка се у банкарском сектору издваја висином девизне штедње становништва. Стратешко опредељење Банке је да и даље буде лидер у овом сегменту уз истовремено настојање да оптимизује цену и структуру овог извора средстава. Банка планира да, и даље девизну штедњу становништва базира на великом броју клијената, односно да има велики број депонената са појединачно малим новчаним улозима.

Депозити правних лица у дужем временском периоду имају стабилан ниво, а очекивање је да нови клијенти корисници кредита пренесу и своје депозите у Банку, што ће резултирати растом депозита правних лица.

Имајући у виду признат и стабилан положај на тржишту, Банка је у могућности да аплицира ка међународним финансијским институцијама за средства у виду наменских кредитних линија. Банка ће овај извор финансирања користити у складу са могућностима да из њих креира кредитне производе прихватљиве на тржишту.

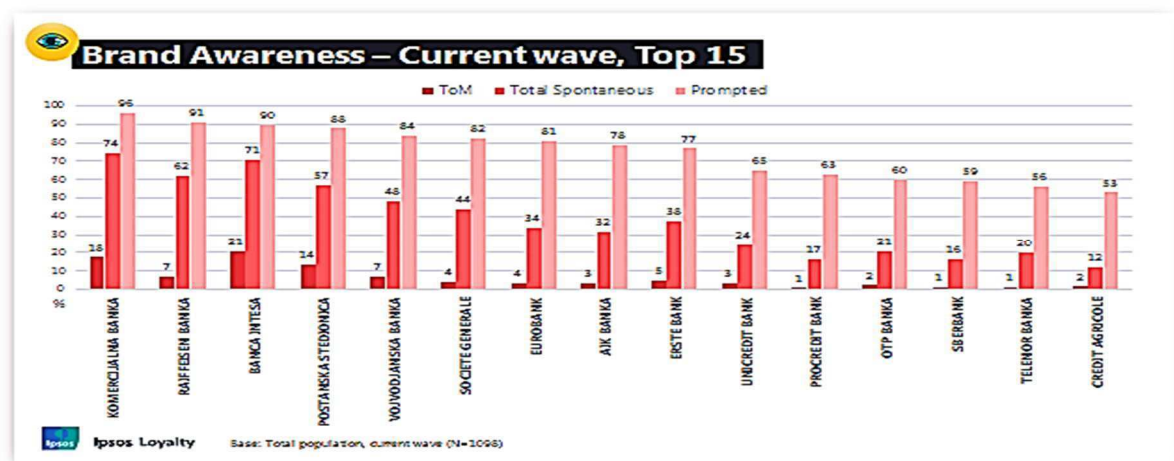
10. ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ

Развој дигитализације на финансијском тржишту се наставио и у прошлој години, као и привлачење нових клијената повољнијим кредитним условима. Банка је пратила ова дешавања и успешно се прилагодила условима и променама на тржишту, како би задржала своју водећу позицију, што показују и спроведена истраживања.

Тржишна позиционираност Банке као брэнда, њених производа и услуга, проверавана су, и током 2018. године, кроз банкарски Омнибус, који спроводи истраживачка агенција „ИПСОС“, специјализована за ову врсту истраживања. Истраживања показују да Банка у дужем временском периоду држи једну од водећих позиција у очима јавности, мерено критеријумима препознатљивости брэнда, квалитета и задовољства производима и услугама које клијенти користе. Сви резултати истраживања постављају се на интерни Портал Банке, а са њима се упознају и циљне групе ради додатног јачања брэнда Комерцијална банка.

Извештај последњег банкарског Омнибуса (из новембра 2018. године) показује да је Комерцијална банка Београд, по мишљењу испитаника, рангирана као првопласирана по критеријуму препознатљивости брэнда међу водећих 15 банака у Србији.

Препознатљивост брэнда банака у Србији:

11. ОТКУП СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА И УДЕЛА

Банка нема сопствене акције на дан 31. децембра 2018. године нити их је поседовала током 2018. године.

Такође, Банка не намерава да стиче сопствене акције у наредном периоду.

- кредити и потраживања од комитената,
- кредити и потраживања од банака и других финансијских организација,
- хартије од вредности,
- готовина и средства код Централне банке.
- на страни пасиве:
 - депозити и остале обавезе према другим комитентима,
 - капитал.

12. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА ПРОЦЕНУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА

За адекватну процену финансијског положаја Банке, на крају 2018. године, од значаја су следеће билансне позиције:

- на страни активе:

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација на крају 2018. године износе РСД 186.023,4 милиона и чине 46,4% укупне билансне активе. На крају 2017. године обим исте две позиције је износио РСД 183.441,2 милиона и чинили су 49,7% укупне активе. Банка је и током 2018. године велики значај дала политици управљања ризицима, с обзиром на чињеницу да кредити и остали пласмани чине близу 50% укупне активе. Посебан акценат је био на праћењу кредитног ризика. У току претходне године кредити и потраживања повећани су за РСД 2.582,2 милиона односно за 1,4%. Обиман кредитни портфолио Банке је био обезбеђен одговарајућим износом исправки вредности и резерви.

Хартије од вредности, на крају 2018. године износе РСД 133.177,6 милиона, што чини 33,2% укупне активе. На крају 2017. године иста позиција је износила РСД 117.288,8 милиона, што представља повећање пласмана слободних средстава за РСД 15.888,8 милиона односно повећање за 13,5%. Хартије од вредности највећим делом чине хартије од вредности Републике Србије - државне обвезнице у РСД и ЕУР.

Готовина и средства код централне банке износе РСД 63.595,7 милиона на крају 2018. године и у односу на почетак године повећана су за РСД 13.754,8 милиона односно за 27,6%. Највећи део ове позиције чине средства на жиро рачуну (40,1%) и средства издвојена код Народне банке Србије у форми обавезне резерве (48,6%).

Имајући у виду структуру активе може се констатовати да се актива осетљива на кредитни, као и друге врсте ризика, одржавала на оптималном нивоу уз разумну политику преузимања ризика. Менаџмент Банке је адекватном проценом кредитног ризика на значајно рестриктивнији начин, обезбедио заштиту кредитног портфолија.

Депозити и остале обавезе према бакама, другим финансијским организацијама, централној банци и другим комитентима (укључујући и средства кредитних линија) на крају 2018. године износе РСД 322.891,8 милиона што чини 80,5% укупне билансне пасиве. У односу на почетак године депозити и остале обавезе према другим комитентима су повећани за РСД 24.757,4 милиона. Депозитни потенцијал Банке доминантно чине девизни депозити физичких лица. На дан 31.12.2018.

девизна штедња становништва износи ЕУР 1.692,1 милион при чему је структура и даље велики број депозита мањег износа. И поред нижих каматних стопа на штедњу становништва у односу на претходне године, девизни депозити физичких лица су забележили раст на крају 2018. године од ЕУР 68,4 милиона у односу на крај 2017. године.

Укупан капитал Банке на крају 2018. године износи РСД 67.560,5 милиона што чини 16,8% укупне пасиве. У посматраној пословној години укупан капитал је увећан за РСД 4.300,5 милиона односно за 6,8%. Увећање капитала је резултат оствареног добитка у 2017. и 2018. години. Такође, током 2018. године резерве Банке су повећане за РСД 3.390,0 милиона. Банка је постигла адекватност капитала од 29,18% на крају 2018. године што је изнад законског прописаног минимума (8%+захтев за комбиновани заштитини слој капитала).

Банка је и у току 2018. године обезбедила потребну диверсификацију извора финансирања пословања са аспекта потребне стабилности и профитабилности.

13. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

13.1. Циљеви и политике за управљање финансијским ризицима

Управљање ризицима је кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којим се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање и извештавање о ризицима, односно успостављањем ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефективан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Банка изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала. Такође, у систем управљања ризицима интегрисан је и План опоравка Банке, као механизам ране идентификације ситуације тешког финансијског поремећаја у коме Банка може предузети мере, односно применити дефинисане опције опоравка у циљу спречавања уласка у фазу ране интервенције у којој активно учешће има регулатор или побољшање већ погоршаног финансијског стања. Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и планом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, развој активности Банке у складу са пословним могућностима и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности, диверзификација ризика којима је Банка изложена, одржавање учешћа НПЛ-а у укупним кредитима до прихватљивог нивоа за Банку, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима. Банка перманентно прати све најаве и измене регулаторног оквира, анализира утицај на ниво ризика и предузима мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима, као што је била имплементација међународног стандарда финансијског извештавања 9 (МСФИ 9) који је Банка имплементирала почев од 01.01.2018. године.

Такође, Банка је спровела активности и на усклађивању са новом регулативом којом се додатно уређује изложеност Банке ризику концентрације по основу одређених производа, а која ступа на снагу почетком 2019. године. Кроз јасно дефинисан процес увођења нових и значајно измењених производа, услуга и активности у вези са процесима и системима Банка анализира њихов утицај на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Банке. Детаљнији приказ циљева и политика управљања ризицима Банке је представљен у Напоменама уз финансијске извештаје.

Политика заштите од изложености кредитном ризику

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, Банка примењује технике ублажавања кредитног ризика прибављајући и прихватљиве инструменте обезбеђења (колатерале), као секундарне изворе наплате пласмана. Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности, процењујући је у моменту подношења захтева и редовним мониторингом дужника, пласмана и колатерала, у циљу благовременог предузимања одговарајућих активности у поступку наплате. Врсте обезбеђења потраживања зависе од процене кредитног ризика дужника, и утврђују се у сваком конкретном случају појединачно, а њихово прибављање се врши по закључењу уговора и пре реализације пласмана.

Банка је унутрашњим актима регулисала вредновање инструмената кредитне заштите и управљање тим инструментима.

Приликом процене вредности колатерала, Банка ангажује овлашћене проценитеље, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмању могућу меру, а непокретности, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити осигуране код осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, уз полисе осигурања винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала, процењена вредност се коригује за дефинисане проценте умањења у зависности од врсте колатерала и локације непокретности, који се редовно преиспитују и ревидирају.

Банка посебну пажњу посвећује мониторингу колатерала и предузима активности на обезбеђењу нових процена вредности, али и на прибављању додатних колатерала, пре свега, код клијената са идентификованим проблемима у пословању, али и клијената код којих је покривеност изложености колатералима смањена услед пада вредности прибављених колатерала.

У циљу адекватног управљања ризицима, Банка спроводи активности анализе кредитног ризика при одобрењу пласмана и успостављањем система за праћење, превенцију и управљање ризичним пласманима укључујући и адекватну идентификацију потенцијално ризичних клијената (Watch List), врши ублажавање кредитног ризика код клијената наведеног статуса, као и кроз преузимање мера и акција у циљу заштите интереса Банке и спречавања негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке.

Током 2018. године Банка је наставила са унапређењем система управљања ризицима. Банка је ревидирала Стратегију управљања ризицима и политике управљања појединачним ризицима, допунила политике и процедуре у циљу усклађивања са изменама домаће и међународне регулативе, унапређеном пословном праксом и организационим променама. У складу са измењеним захтевима регулативе, унапређено је управљање кредитним ризицима.

У 2018. години Банка је била фокусирана на побољшање квалитета кредитног портфолија путем смањења настајања нових лоших кредита и решавања проблема клијената који су већ препознати као проблематични, а спроводила је и активности на смањењу ненаплативих пласмана (побољшана наплата, продаја/уступање, као и отпис преносом у целости обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију). У складу са Одлуком Народне банке Србије о рачуноводственом отпису билансне активе банке (примена од 30.09.2017. године), Банка је 100% обезвређене кредите пренела из билансне у ванбилансну евиденцију. Такође, у значајном износу је наплатила ризичне пласмане, што је резултирало значајним смањењем показатеља НПЛ-а који је испод планиране вредности дефинисане Бизнис планом, као и смањењем апетита за кредитни ризик кроз ревидирање лимита максимално прихватљивог нивоа лоше активе.

Од 01.01.2018. године Банка примењује МСФИ 9 стандард и у складу са наведеним стандардом имплементирала је нову Методологију за процену обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама. Са концепта „насталих губитака“ прешло се на концепт „очекиваних губитака“ кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских фактора на будуће кретање вероватноће наступања статуса неизмирења обавеза на бази статистички доказаних међузависности, портфолио се диференцира на три нивоа који прате статус клијента (ниво 1 – ПЛ клијенти без идентификованог погоршања кредитног ризика, ниво 2 – ПЛ клијенти са идентификованим погоршањем кредитног ризика – мереног сетом дефинисаних критеријума, ниво 3 – НПЛ клијенти). Такође, у складу са МСФИ 9 стандардом, Банка обрачунава обезвређење и за изложености према Републици Србији и Народној банци Србије.

Банка је ускладила сва релевантна интерна акта у складу са применом МСФИ 9 стандарда. Ефекти прве примене МСФИ 9 стандарда 01.01.2018. године су прокњижени на терет капитала, односно нераспоређене добити. Реални раст исправки вредности (биланс успеха) у 2018. години био је знатно испод планиране вредности за 2018. годину, што је проузроковано реализованим волуменом портфолија, конзервативном политиком одобрења пласмана и стандардним квалитетом портфолија правних лица, као и вишим нивоом наплате ризичних пласмана у односу на планирани. Значајно смањење исправки вредности у билансу стања последица је преноса 100% обезвређених пласмана из билансне у ванбилансну евиденцију.

13.2.Изложеност ризицима (ценовном, кредитном, ризику ликвидности и ризику новчаног тока) са стратегијом за управљање ризицима и оценом њихове ефективности

Банка је у свом пословању посебно изложена следећим врстама ризика:

1. Кредитном и са њим повезаним ризицима.
2. Ризику ликвидности.
3. Тржишном ризику.
4. Каматном ризику у банкарској књижи.
5. Оперативном ризику.
6. Ризику улагања.
7. Ризику изложености.
8. Ризику земље као и свим другим ризицима који се могу појавити у редовном пословању Банке.

Кредитни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке, услед неизвршења обавеза дужника према Банци. Кредитни ризик условљен је кредитном способношћу дужника, његовом уредношћу у извршавању обавеза према Банци, као и квалитетом инструмента обезбеђења. Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се омогућује лимитирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке уз минимизирање капиталних захтева за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања, ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука и у циљу одржавања адекватности капитала на прихватљивом нивоу. Банка управља кредитним ризиком на нивоу клијента, групе повезаних лица и целокупног кредитног портфолија. Банка одобрава пласмане клијентима (правним и физичким лицима) за које процењује да су кредитно способни вршећи анализу, односно квантитативно и/или квалитативно мерење и процену кредитног ризика и финансијског стања дужника. Процес мерења кредитног ризика заснован је на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга, као и на примени регулативе Народне банке Србије, која захтева класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума и обрачун потребног нивоа резерви за процењене губитке.

У складу са регулативом Народне банке Србије од 01.01.2019. године Банка нема обавезу обрачуна резерве за процењене губитке и издвајања потребне резерве. Праћењем и контролом портфолија у целини и по појединим сегментима, Банка врши поређење са претходним периодима, идентификује трендове кретања и узроке промена нивоа кредитног ризика. Такође, прати показатеље квалитета активе (кретање НПЛ-а, степен покривености НПЛ-а исправкама вредности и слично), као и изложеност према регулаторно и интерно дефинисаним лимитима. Одлуком о управљању ризиком концентрације по основу изложености банке одређеним врстама производа, Народна банка Србије је од 01.01.2019. године прописала и обавезу праћења ризика концентрације, односно изложености према групама производа, као што су изложености по основу готовинских, потрошачких и осталих кредита одобрених физичким лицима уговорене рочности преко 8 година у 2019., односно даљег смањења исте у наредне две године. Процес праћења квалитета кредита омогућава Банци да процени потенцијалне губитке, као резултат ризика којима је изложена и да предузме одговарајуће корективне мере. С друге стране, Банка не улаже у високо ризичне пласмане као што су улагања у потенцијално профитабилне пројекте али с високим ризиком, у инвестиционе фондове високо ризичног портфолија и слично.

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед немогућности Банке да испуни своје доспеле обавезе о року доспећа, као и да у кратком року обезбеди ликвидна средства без већих трошкова. Ризик ликвидности испољава се кроз тешкоће Банке у измирењу доспелих обавеза у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива остале пасиве. Банка у свом пословању поштује основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво ликвидних средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности, формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се и у немогућности Банке да трансформише поједине делове активе у ликвидна средства у кратком року. Банка врши анализу ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве, односно обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Ризик ликвидности извора средстава заправо представља ризик да Банка неће моћи да испуни обавезе услед повлачења нестабилних извора средстава, односно немогућности прибављања нових извора средстава. Са друге стране, ризик ликвидности испољава се и кроз дефицит резерви ликвидности и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама. У току 2018. године Банка је била усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима. Банка активно предузима превентивне мере у циљу минимизирања изложености ризику ликвидности.

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена **девизном ризику** који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед волатилности девизних курсева, односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. У циљу минимизирања изложености девизном ризику Банка врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава. У току 2018. године, Банка је била усклађена са регулаторним показатељем девизног ризика који је изражен као 20% регулаторног капитала, као и са значајно конзервативнијим интерно дефинисаним лимитима.

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа.

Банка на свеобухватан начин благовремено утврђује узроке текуће и процењује факторе будуће изложености каматном ризику. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и пасиве. Управљање каматним ризиком има за циљ одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат и економску вредност капитала, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматних стопа и усклађивања извора са пласманима према висини каматне стопе и рочности.

Оперативни ризик је ризик могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуса у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик, који представља ризик настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу судских или вансудских поступака. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, праћење кључних индикатора ризика који представљају рано упозорење за сигнализирање промена у ризичном профилу Банке, примену адекватног и поузданог информационог система, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке. У циљу минимизирања правног ризика и утицаја истог на финансијски резултат, Банка наставља и даље да унапређује своју пословну праксу у делу правовременог резервисања по основу тужбених захтева против Банке, а у складу са проценом будућег очекиваног губитка по том основу.

Ризик улагања Банке представља ризик улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. У складу са регулативом Народне банке Србије прати се ниво трајних улагања и о томе се обавештавају Органи и Одбори Банке. На овај начин се обезбеђује да улагање Банке у једно лице које није у финансијском сектору не пређе 10% капитала Банке, те да улагања Банке у лица која нису у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не пређе 60% капитала Банке.

Велика **изложеност Банке** према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком јесте изложеност која износи најмање 10% капитала Банке. У току 2018. године Банка је била усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима изложености.

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Изложеност Банке ризику земље је на прихватљивом нивоу.

Детаљан приказ и објашњење ризика којима је Банка изложена у свом пословању је представљен у тачки 4. Напомена уз финансијске извештаје.

14. ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНО ПОСЛОВАЊЕ

Посебан допринос очувању и повећању вредности корпоративног имиџа дале су активности из области друштвено одговорног пословања (ДОП), које је Банка пажљиво одабрала и подржавала и у којима је активно сарађивала са својим партнерима. У 2018. години Банка је наставила са акцијом даривања беба рођених на Светски дан штедне 31. октобра у износу од ЕУР 50 у динарској противвредности.

КОМБАНК АРТ ХОЛ, наш галеријски простор у центру Београда, је и током 2018. године привлачио пажњу медија и јавности кроз 15 концептуално различитих изложби, организованих у сарадњи са Факултетом примењених уметности (ФПУ). Током 2018. године у КОМБАНК АРТ ХОЛУ одржано је 15 изложби. У сарадњи са Факултетом примењених уметности из Београда одржано је 10 изложби. Поред радова студената основних академских, мастер и докторских студија ФПУ, публици су приказани и радови уметника са Академије ликовних уметности из Сарајева, Државне академије уметности Тбилиси из Грузије, као и професора Универзитета Анадолија из Ескишехира из Турске.

КОМБАНК АРТ ХОЛ је, већ традиционално, изложио и радове финалиста Међународног конкурса „Мини акт“. Најбољи радови ФБ групе „Мој Београд душу има“ такође су приказани у КОМБАНК АРТ ХОЛУ. Запажене изложбе ту су одржали и млади уметници Лазар Димитријевић и Никола Заклан, као и ученици школе Техноарт из Београда.

Свака изложба пропраћена је на сајту Комерцијалне банке и њеним профилима на друштвеним мрежама, а имала је и одговарајућу медијску пажњу.

Савремено тржишно пословање се не може замислити без одговарајуће ПР подршке. Банка је квалитетно, јасно и циљано комуницирала са својим стејкхолдерима како би постигла међусобно разумевање и повољно мишљење о компанији и на тај начин одржала стечени имиџ и репутацију.

Маркетиншке активности Банке

Маркетинг планом за 2018. годину наставило се са промоцијом производа и услуга, како постојећих, тако и нових, уз константно подсећање и освежавање брэнда. Претходну, 2018. годину, обележиле су кампање везане за постојеће производе и услуге Банке, као што су кампања за готовинске кредите и кредите за рефинансирање, кредите за пензионере, аграр кредите, стамбене кредите, студентске кредите, кредите за мали бизнис и предузетништво, текуће рачуне (за физичка лица и за мали бизнис и предузетништво), платне картице итд.

Аграр кредите смо промовисали на Сајму пољопривреде у Новом Саду и на више одговарајућих манифестација широм Србије.

Акцент у промоцији платних картица је стављан на домаћу DinaCard картицу и то: редизајнирану DinaCard Класик за физичка лица и на нову DinaCard Пословна за правна лица и DinaCard Старт за младе.

Адекватна промоција пропратила је и увођење нове дигиталне услуге „КОМ4РАУ“, као и осталих дигиталних производа и услуга Банке: мобилне и електронске банке, виртуелне „КОМЕРАУ“ картице, апликације „Комбанк Трејдер“ и дигиталне експозитуре „КОМЕСЕНТАР“.

Спроведене кампање су биле интегрисане, што значи да су координисале бројне комуникацијске канале путем којих смо слали јасну и привлачну поруку о Банци и њеном производу, чему у прилог говоре успешни подаци о позиционираниости Банке када је реч о примењености рекламних кампања.

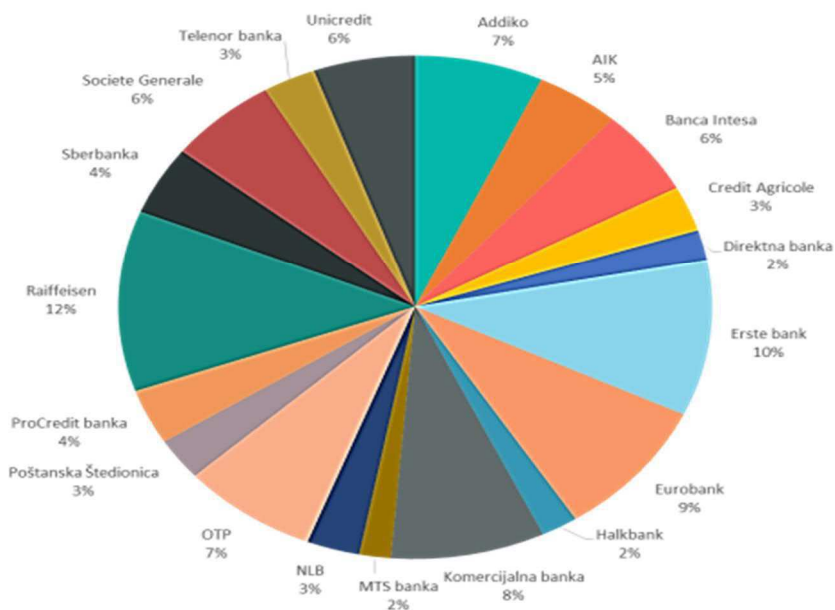

Поред традиционалих канала комуникације настављена је свеобухватна комуникација преко друштвених мрежа: Facebook, Twiter, Youtube, Google+, Instagram, Linkedin. На овај начин су ефекти промоције били на највишем нивоу, с обзиром да су се искористиле предности и традиционалих и модерних медија.

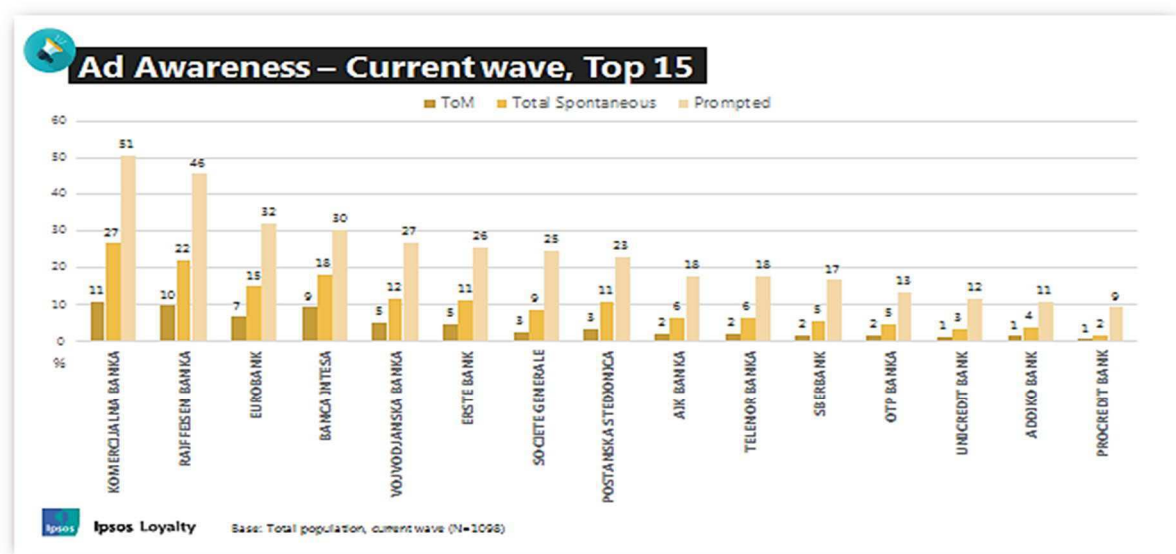
Све маркетиншке активности су пропраћене на нашој веб страници: www.kombank.com као и на налозима Банке на друштвеним мрежама.

Процентуална заступљеност пословних банака у медијима (јануар – децембар 2018. године):

Procentualna zastupljenost poslovnih banaka u medijima (januar-decembar 2018. godine)

Примећеност рњкламних кампања банака у Србији:

15. РЕАЛИЗАЦИЈА БИЗНИС ПЛАНА БАНКЕ ЗА 2018. ГОДИНУ

15.1. Реализација плана биланса стања за 2018. годину

Р.БР.	ПОЗИЦИЈА АКТИВЕ	ОСТВАРЕНО У 2018.	ПЛАН ЗА 2018.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
АКТИВА (у милионима РСД)				
1.	Готовина, гот.еквив. и депозити код ЦБ	63.596	53.783	118,2
2.	Хартије од вредности	133.178	110.287	120,8
3.	Кредити и потраж. од банака и др.фин.орг.	18.478	22.886	80,7
3.1.	Кредити	7.498	8.456	88,7
3.2.	Остали пласмани и потраживања	10.979	14.430	76,1
4.	Кредити и потраж. од комитената	167.546	185.279	90,4
4.1.	Привреда (кредити)	75.264	91.471	82,3
4.2.	Становништво (кредити)	92.034	93.398	98,5
4.3.	Остали пласмани и потраживања (прив+стан)	248	410	60,4
5.	Инвестиције у зависна и придружена друштва	2.612	2.612	100,0
6.	Основна средства и инвестиционе некретнине	7.515	6.966	107,9
7.	Остала актива	8.242	6.163	133,7
8.	УКУПНА АКТИВА	401.166	387.975	103,4

- Стање готовине и депозита код ЦБ је веће у односу на планирану вредност и због мањег обима пласмана средстава у кредите од планираних.
- Позиција хартије од вредности (хов) је забележила раст у односу на планирани обим за РСД 22.890,6 милиона као резултат повећане инвестиционе активности у хов Републике Србије.
- Пласмани и потраживања од банака и других финансијских организација су мањи од плана првенствено услед мањег обима пласмана средстава у репо трансакције и мањег износа кредита одобрених банкама у односу на планиране вредности.
- Кредити привреди реализовани су на nižем нивоу у односу на планирану вредност (-17,7%) услед недостатка квалитетне тражње.
- Пласмани становништву су незнатно мањи у односу на планирани обим (-1,5%).
- Мањи раст кредитног портфолија привреде од планираног надомештен је растом пласмана средстава у хартије од вредности у односу на планирани обим (20,8%).
- Вредност основних средстава и инвестиционих некретнина је у оквиру планираних величина.
- Остала актива је реализована на већем нивоу од планских величина (33,7%) првенствено услед већег остварења осталих средстава од планираних.

Р.БР.	ПОЗИЦИЈА ПАСИВЕ	ОСТВАРЕНО У 2018.	ПЛАН ЗА 2018.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
ПАСИВА (у милионима РСД)				
1.	Депозити и обавезе према банкама, фин.орг. и ЦБ	11.833	12.076	98,0
1.1.	Депозити	9.015	7.062	127,6
1.2.	Кредитне линије	2.818	4.993	56,4
1.3.	Остале обавезе	1	20	4,7
2.	Депозити и остале обавезе према комитентима	311.058	304.865	102,0
2.1.	Привреда	49.938	44.525	112,2
2.1.1.	Депозити	49.880	44.360	112,4
2.1.2.	Остале обавезе	58	165	35,1
2.2.	Становништво	261.121	260.340	100,3
2.2.1.	Депозити	260.296	258.984	100,5
2.2.2.	Остале обавезе	824	1.356	60,8
3.	Субординиране обавезе	0	0	-
4.	Резервисања	1.654	1.477	112,0
5.	Остале обавезе	9.060	4.089	221,6
6.	УКУПНО ОБАВЕЗЕ	333.605	322.507	103,4
7.	Акцијски капитал и емисиона премија	40.035	40.035	100,0
8.	Резерве из добити и нераспоређени добитак	27.526	25.433	108,2
9.	УКУПНО КАПИТАЛ	67.561	65.468	103,2
10.	УКУПНО ПАСИВА	401.166	387.975	103,4

- Депозити становништва достигли су износ нешто изнад планираних величина.
- Депозити привредних субјеката су изнад планираних вредности за 12,4%.
- Депозити банака и других финансијских организација су изнад планираних вредности за 27,6%.
- Укупан капитал, је већи од планираног услед већег износа оствареног добитка у односу на план, као и због више формираних резерви из добити.

15.2. Реализација плана биланса успеха за 2018. годину

Р.БР.	ПОЗИЦИЈА	ОСТВАРЕНО У 2018.	ПЛАН ЗА 2018.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
	(у милионима РСД)			
1.1.	Приходи од камата	13.745	13.830	99,4
1.2.	Расходи по основу камата	-910	-1.084	84,0
1.	Добитак по основу камата (1.1.-1.2.)	12.835	12.746	100,7
2.1.	Приходи од накнада и провизија	7.208	7.951	90,7
2.2.	Расходи накнада и провизија	-1.998	-1.745	114,5
2.	Добитак по основу накнада и провизија (2.1. -2.2.)	5.210	6.206	84,0
3.	Нето курсне разлике и промена вредности (девизна клаузула)	-7	-	-
4.	Нето расходи индиректних отписа пласмана и резервисања	9	-988	-
5.	Остали пословни приходи	548	134	409,0
6.	Оперативни расходи	-10.474	-10.953	95,6
7.	ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ПОРЕЗА	8.121	7.145	113,7

- Остварени нето добитак по основу камата, у току 2018. године је већи од планиране величине за 0,7%. Приходи од камата из послова са привредом и становништвом нижи су од планираних вредности. Приходи од камата остварени у оквиру пословне функције „Трезор“ су већи од планираних вредности. Због свега наведеног, укупни приходи од камата су мањи од планираних за РСД 85,1 милион. Истовремено и укупни забележени расходи од камата нижи су од планираних за РСД 173,7 милиона делимично и због смањења пасивних каматних стопа.
- Нето добитак од накнада и провизија, остварен у току претходне године, је нижи од планираног за 16,0%.
- На крају 2018. године остварени су нето приходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања у износу од РСД 9,5 милиона док је планом био предвиђен нето расход у износу од РСД 987,7 милиона.
- Оперативни пословни расходи су нижи од планираних величина за РСД 479,2 милиона.
- Остали пословни приходи су већи од планираних за РСД 414,0 милиона као резултат прихода од продаје НПЛ пласмана.
- У периоду јануар-децембар 2018. године остварен је добитак пре пореза од РСД 8.121,1 милион, што је више од планираног за 13,7%.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д. Београд

др Мирослав Перић

члан Извршног одбора

др Владимир Медан

председник Извршног одбора

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
Светог Саве 14
11000 Београд

18.04.2019.

На основу члана 50. Закона о тржишту капитала („Сл. Гласник РС“ бр. 31/2011, 112/2015 и 108/2016) Комерцијална банка АД Београд објављује следећу

ИЗЈАВУ

Изјављујем да је, према сопственом најбољем сазнању и на основу мишљења спољног ревизора, годишњи финансијски извештај састављен уз примену одговарајућих међународних стандарда финансијског извештавања и да даје истините и објективне податке о имовини, обавезама, финансијском положају и пословању, добицима и губицима, токовима готовине и променама на капиталу јавног друштва.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

Члан Извршног одбора

др Мирослав Перић

Председник Извршног одбора

др Владимир Медан

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

СКУПШТИНА БАНКЕ

Број: 4586/1

Београд, 24.04.2019. године

На основу члана 14. Статута Комерцијалне банке АД Београд, Скупштина Комерцијалне банке АД Београд на редовној седници дана 24.04.2019. године доноси

ОДЛУКУ

О УСВАЈАЊУ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА О ПОСЛОВАЊУ КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД И РЕДОВНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ЗА 2018. ГОДИНУ СА МИШЉЕЊЕМ СПОЉНОГ РЕВИЗОРА

I

Усваја се Годишњи извештај о пословању Комерцијалне банке АД Београд за 2018. годину, са мишљењем спољног ревизора Банке (Ernst & Young д.о.о. Београд), у тексту који је саставни део ове одлуке.

II

Усвајају се редовни финансијски извештаји Комерцијалне банке АД Београд за 2018. годину, са извештајем и мишљењем спољног ревизора Банке (Ernst & Young д.о.о. Београд):

1. Биланс стања на дан 31.12.2018. године.
2. Биланс успеха у периоду од 01.01. до 31.12.2018. године.
3. Извештај о осталом резултату у периоду од 01.01. до 31.12.2018. године.
4. Извештај о променама на капиталу у периоду од 01.01. до 31.12.2018. године.
5. Извештај о токовима готовине у периоду од 01.01. до 31.12.2018. године.
6. Напомене уз финансијске извештаје за 2018. годину.
7. Статистички извештај за 2018. годину, у тексту који је саставни део ове одлуке.

III

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ БАНКЕ

Маријана Марковић

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
SKUPŠTINA BANKE

Broj: 4586/3

Beograd, 24.04.2019. godine

Na osnovu člana 14. Statuta Komercijalne banke AD Beograd, Skupština Komercijalne banke AD Beograd na redovnoj sednici održanoj dana 24.04.2019. godine, donosi

ODLUKU

I

Ostvareni dobitak u 2018. godini i neraspoređeni kumulirani dobitak iz ranijih godina raspoređuju se na sledeći način:

R.BR	OPIS	Tekući dobitak iz 2018.	Neraspoređeni kumulirani dobitak iz ranijih godina	UKUPNO DOBITAK ZA RASPODELU
1	2	3	4	5(3+4)
1.	DOBITAK ZA RASPODELU: RASPOREĐUJE SE ZA SLEDEĆE NAMENE:	8.145.182.014,78	902.509.031,12	9.047.691.045,90
2.1.	Dividende za obične akcije (ISIN: RSKOBBE16946, CFI: ESVUFR) u skladu sa Politikom dividendi (39,8% od ostvarenog neto dobitka iz 2018. godine)	3.244.999.955,91		3.244.999.955,91
2.2.	Dividende za preferencijalne akcije (ISIN: RSKOBBE19692, CFI: EPNXAR) u skladu sa Odlukom o emisiji preferencijalnih akcija (po prosečnoj stopi na štedne uloge preko 12 meseci): Dan dividendi za koji se sačinjava lista akcionara je 14.04.2019. godine u skladu sa članom 13a. Ugovora o osnivanju Banke	13.072.850,00		13.072.850,00
2.3.	Osnovni kapital - rezerve Banke	4.341.672.377,91		4.341.672.377,91
2.4.	Nagrade iz dobitka zaposlenima	529.436.830,96		529.436.830,96
2.	UKUPNO RASPOREĐENI DOBITAK (2.1. + 2.2. +2.3. +2.4.)	8.129.182.014,78	0,00	8.129.182.014,78
3.	NERASPOREĐENI DOBITAK (1-2)	16.000.000,00	902.509.031,12	918.509.031,12

II

Isplata ostvarenog dobitka iz tačke I, pozicije 2.1. i 2.2. izvršiće se po sticanju uslova propisanih Zakonom o bankama i u skladu sa Politikom dividendi.

Isplata ostvarenog dobitka iz tačke I, pozicije 2.4. izvršiće se po sticanju uslova propisanih Zakonom o bankama.

III

O izvršenju ove odluke staraće se nadležni organi Banke.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

PREDSEDNIK SKUPŠTINE BANKE
Marijana Marković